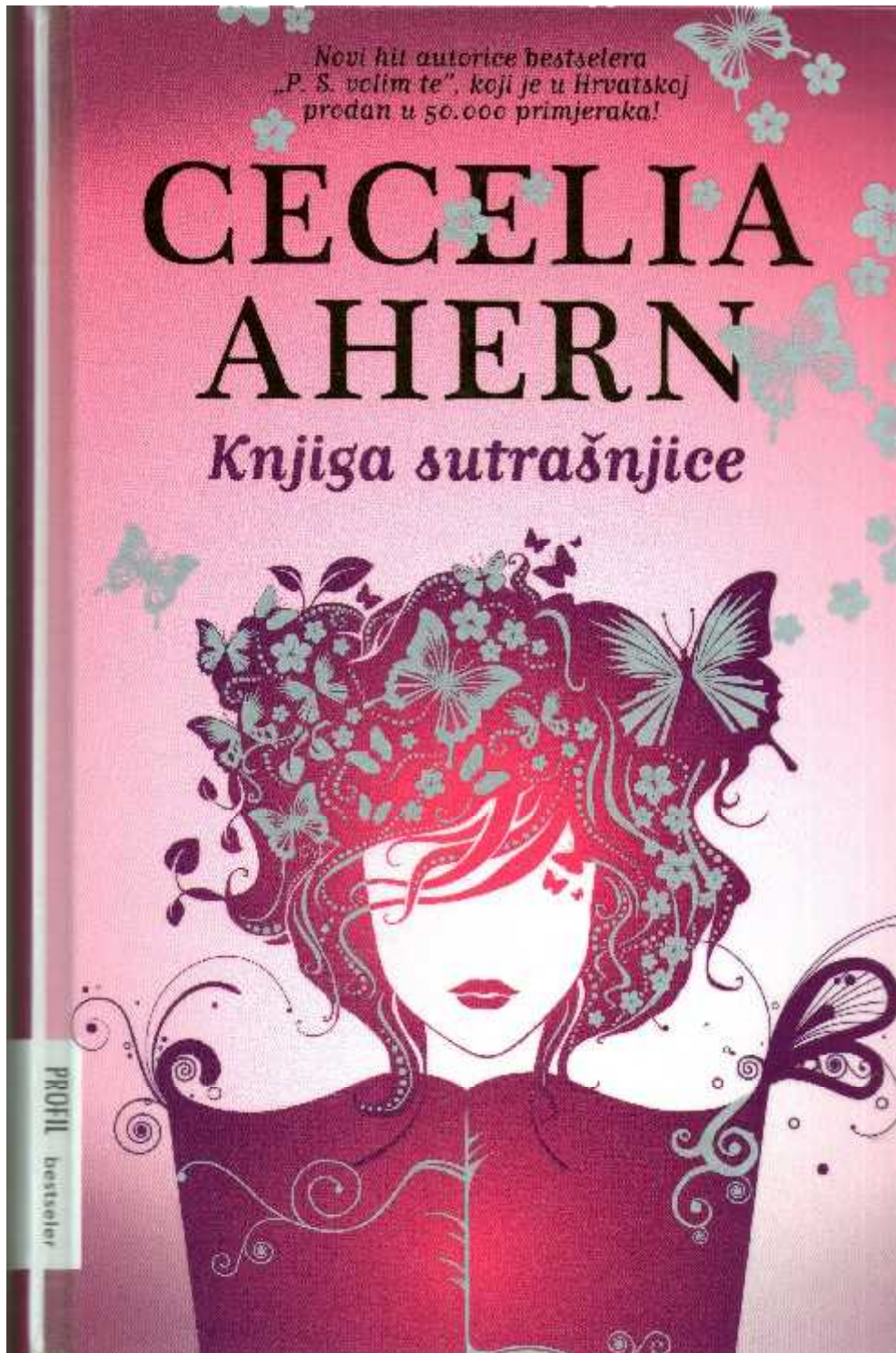

GIGA

Cecelia Ahern

Knjiga sutrašnjice

Naslov izvornika: **THE BOOK OF TOMORROW**

GIGA

David, Mimmie, tata, Georgina, Nicky, Rocco i Jay, (i Star, Doggy i Sniff) — mislim da se bez vas ne bih ujutro mogla niti probuditi, a kamoli napisati knjigu. Hvala vam što ste me cijelim tim dugim, uzbudljivim i zagonetnim putem vodili za ruku. „Da te nosim...?!“

Za svako jučer i danas te za sutrašnjice koje jedva čekam — hvala vam.

Kellyjima (netko će o vama, društvo, prije ili poslije napisati knjigu), Ahernima, Keoghanima i dragim ljudima koji su mi oduvijek prijatelji i povremeno psihijatri. Hvala vam.

Marianne Gunn O'Connor, hvala ti.

Vicky Satlow, Pat Lynch, Liam Murphy, Anita Kissane, Gerard O'Herlihy, Doo Services, hvala vam.

Lynne Drew, Claire Bord — moji romani ne bi bili to što jesu bez vaših primjedbi, savjeta i vodstva. Hvala vam, hvala vam.

Amanda Ridout — mjesto za „stolom otvorenih mogućnosti“ ispražnjeno je i nedostajat ćeš nam. Za sva ohrabrenja i vjeru u mene, hvala.

Cijeloj vojsci u HarperCollinsu — za predan rad na toliko nevjerojatno novih i uzbudljivih zamisli. Iznimno sam sretna što pripadam vašem timu. Hvala vam.

Fiona Mcintosh, Moira Reilly i Tony Purdue — obožavam naše izlete automobilom! Hvala vam.

Željela bih odati počast dvorcu Killeen. Premda ovaj roman nipošto nije o Killeenu, u potrazi za mjestom radnje neočekivano sam nabasala na to iznimno mjesto.

Nešto mi je u glavi sjelo na mjesto pa je cijeli svijet Tamare i njezine obitelji počeo poprimati oblik. Hvala svima u dvorcu Killeen na tome što ste i, ne sluteći, otključali svijet
Knjige sutrašnjice.

Knjižarima — hvala na nevjerojatoj podršci. *Knjiga sutrašnjice* izraz je moje vjere u čaroliju knjige, vjere da knjige moraju sadržavati neku vrstu sustava za navođenje s pomoću kojega privlače pravoga čitatelja.

Knjige su te koje odabiru svoje čitatelje, a ne obratno.

Vjerujem da su prodavači knjiga u tom smislu ženidbeni posrednici. Hvala vam.

GIGA

Posvećeno Marianne, koja se kreće tiho, ali zna kada treba podići buku.

Mojim čitateljima, hvala što vjerujete u mene.

1. POLJE PUPOLJAKA

Kažu da pripovijest svakim pripovijedanjem ponešto gubi. Ako je tako, ova pripovijest nije izgubila ništa jer se sada pripovijeda prvi put.

Ovo je jedna od onih priča koje od nekih ljudi traže susprezanje nevjerice. Da se nije dogodila meni, i ja bih bila među njima.

Mnogima pak neće biti teško povjerovati u nju jer su im umovi otvoreni, otključani onim ključem koji ljudima omogućuje da vjeruju. Tim je ljudima to urođeno ili su ih kao posve malu djecu, čiji je um još poput sitnoga pupoljka, negovali dok im se latice nisu polako rastvorile spremne da se nahrane prirodom života. Dok pada kiša i sunce sja, oni rastu, rastu, rastu; širom otvoreni umovi svjesno kroče kroz život i prihvaćaju ga, vide svjetlost ondje gdje je tama, vide izlaz u slijepoj ulici, kušaju pobjedu gdje ostali ispljunu poraz, propituju gdje ostali trpe. Tek malo manje zasićeni, malo manje cinični. Malo manje spremni predati meč. Umovi nekih ljudi otvore se tek poslije u životu zahvaljujući tragediji ili trijumfu. I jedno i drugo može postati ključem koji će otključati i podići poklopac te sveznajuće kutije, omogućavajući im da prihvate nepoznato, da kažu zbogom pragmatičnosti i pravocrtnosti. Ali ima i onih čiji su umovi tek stručci peteljaka koji pupaju usvajanjem novih podataka — novi pupoljak za novu činjenicu — ali pupoljci se nikada ne otvore, nikada ne procvjetaju. To su ljudi velikih slova i točaka, ali ne i upitnika i elipsi...

Moji su roditelji bili takvi ljudi. Sveznalice. Od onih koji vole reći: „Ako to nigdje ne piše niti sam ja za to ikada prije čuo, ne lupetaj.“ Od onih koji razmišljaju logično, čija je glava prepuna pupoljaka predivnih boja, uredno podrezanih i miomirisnih, ali nikada otvorenih, nikada nisu bili dovoljno dražesni i lepršavi za ples na vjetru; kruti i uspravni, uzimali su sve zdravo za gotovo i ostali pupoljci sve do smrti.

No dobro, majka mi nije mrtva.

Ne još. Bar ne klinički, ali ako i nije mrtva, sigurno nije ni među živima. Nalik je na truplo koje hoda i svako malo promumlja nešto ispod glasa kao da provjerava je li još živo. Izdaleka biste pomislili da je s njom sve u redu. Ali izbliza biste opazili da je svjetloružičasti ruž malko neuredan, da su joj oči umorne i beživotne poput kuća izgrađenih u televizijskom studiju — sama pročelja iza kojih se ne nalazi ništa određeno. Kreće se kućom lutajući iz sobe u sobu odjevena u kućnu haljinu širokih, lepršavih, zvonastih rukava kao da je južnjačka ljepotica u vili na ranču iz *Zameo ih vjetar*, brinući se o onome o čemu će sutra misliti. Premda se otmjeno poput labudice prepušta struji da je nosi iz sobe u sobu, pod površinom žestoko udara nogama i mlatara rukama pokušavajući zadržati glavu iznad vode, dobacujući nam povremeno uspaničen osmijeh da nam pokaže kako je još tu, premda nas time u to nimalo ne uspijeva uvjeriti.

Oh, ne zamjeram joj. Kako je lijepo priuštiti si tako nešto, nestati poput nje, ostaviti druge da počiste nered i da spase preostale krhotine života.

Još vam ništa nisam ispričala i sigurno ste duboko zbunjeni.

Zovem se Tamara Goodwin. Goodwin, dobar zgoditak. To je jedan od onih užasnih izraza koje prezirem. Ili je zgoditak ili nije. Kao i „težak gubitak“, „žarko sunce“ ili „posve mrtav“. Dvije su riječi koje se nepotrebno povezuju da bi se izrazilo ono što se može kazati samo jednom riječju. Kada se nekome predstavljam, ponekad ispustim slog: Tamara Good, što je ironično jer nikada nisam bila dobra, ili Tamara Win, što podrugljivo daje naslutiti da imam sreće koju jednostavno nemam.

Šesnaest mi je godina, barem tako kažu. Sumnjam u svoju dob jer se osjećam dvostruko starijom. S četrnaest sam se osjećala kao da mi je četrnaest. Ponašala sam se kao da mi je jedanaest i željela da mi je osamnaest. Ali u proteklih sam nekoliko mjeseci ostarjela nekoliko godina. Je li to moguće? Zatvoreni bi pupoljci nježno odmahivali glavom, otvoreni bi umovi

GIGA

rekli da je moguće. Sve je moguće, rekli bi. E, pa nije baš sve.

Nije moguće vratiti tatu u život. Pokušala sam to kada sam ga pronašla mrtvoga na podu ureda — posve mrtvoga, dapače — plava lica, s praznom kutijom pilula pokraj sebe i praznom bocom viskija na stolu. Nisam bila svjesna što činim, no ipak sam pritisnula usne uz njegove i bjesomučno mu pritiskala prsnu kost. Nije pomoglo.

Nije pomoglo ni kada se mama na pogrebu bacila na lijes te stala urlikati i grepsti lakirano drvo dok su ga spuštali u raku — koja je, usput rečeno, bila poprilično pokroviteljski prekrivena lažnom zelenom travom kao da se od nas pokušalo sakriti činjenicu da je ispod crvljivo blato u koje ga polažu za sva vremena. Premda se divim majčinu pokušaju, njezin živčani slom na grobu nije ga vratio u život.

A nisu pomogle ni beskrajne priče o tati koje su se poslije raspredale na karminama kao da se održava natjecanje u pripovijedanju zvano „Tko je najbolje poznao Georgea“, pri čemu su prijatelji i rodbina, držeći prst nad tipkalom, u svakom trenutku bili spremni uskočiti s riječima: „Ako mislite da je to smiješno, čekajte da čujete ovo...“, „Jednom smo George i ja...“ ili „Nikada neću zaboraviti kada je George rekao...“ Bili su tako revni da su na koncu svi govorili uglas, prolijevajući suze i crno vino po majčinu novom perzijaneru. Vidjelo se da daju sve od sebe, tako da je na neki način tata *gotovo* bio s nama u prostoriji, ali ga njihove priče nisu vratile iz mrtvih.

Nije pomoglo ni kada je mama otkrila da su tatine osobne financije otprilike u istom stanju kao i on. Bio je u bankrotu; banka je već bila pokrenula ovršni postupak za oduzimanje naše kuće i svih ostalih nekretnina koje smo posjedovali, što je majku prisililo da proda sve — *baš sve* — što smo imali kako bi otplatila dugove. Ni onda se nije vratio da nam pomogne. Tada mi je postalo jasno da ga nema. Da ga doista nema. Zaključila sam da je, ako nas pušta da same sve to prolazimo — pušta mene da mu upuhujem zrak u mrtvo tijelo, pušta mamu da mu pred svima grebe lijes noktima, a onda samo gleda kako nam oduzimaju sve što smo ikada imali — otišao zauvijek.

Pametno je to smislio odlučivši zbrisati prije svega ovog. Doista je bilo užasno i ponižavajuće kao što se, sigurna sam, i sam plašio da će biti.

Da su pupoljci mojih roditelja cvjetali, tada bi možda, samo možda, mogli sve to izbjeći. Ali nisu. Nije se vidjelo svjetlo na kraju toga tunela, a ako ga je bilo, onda je to bio nadolazeći vlak. Nije bilo drugih mogućnosti, drugih načina da se išta učini. Bili su praktični ljudi, a praktičnoga rješenja nije bilo. Samo su povjerenje i nada te neka vrsta vjere mogli pomoći ocu da se izvuče. Ali ništa od toga nije imao, tako da nas je, učinivši stoje učinio, doslovce sve povukao za sobom u grob.

Zagonetno je kako smrt, tako mračna i konačna, može baciti novo svjetlo na nečiju narav. Lijepo priče o tati koje sam čula tih tjedana bile su bezbrojne i dirljive. Tješile su me i sviđalo mi se gubiti u tim pričama, no istini za volju, sumnjala sam u njihovu istinitost. Tata nije bio drag čovjek. Voljela sam ga, razumije se, ali znam da nije bio dobar čovjek. Nas dvoje smo rijetko razgovarali, a kada i jesmo, bilo je to zato što smo se oko nečega svađali ili mi je on davao novac da me se otarasi. Bio je razdražljiv, raspaljive ćudi, često se otresao, nametao svoje mišljenje drugima i bio poprilično ohol. Ljudi su se uz njega osjećali nelagodno i manje vrijedno, a on je u tome uživao. U restoranu bi vraćao svoj odrezak tri ili četiri puta samo da bi gledao kako se konobar preznojava, Naručio bi najskuplju butelju vina, a potom tvrdio da je bila odčepljivana samo da bi uzrujao vlasnika restorana. Premda ništa ne bismo čuli, policiji se žalio na buku kućnih zabava u našoj ulici i tražio da se prekinu samo zato što nismo bili pozvani.

Ništa od toga nisam rekla na njegovu pogrebu ni na malimkarmina-ma koje smo poslije priredile u kući. Ustvari, nisam rekla ništa. Sama sam ispila bocu crnoga vina i na kraju povratila na pod pokraj tatina radnog stola gdje je umro. Mama me ondje pronašla i opalila mi šamar. Rekla mi je da ću sve uništiti. Nisam bila sigurna misli li na tepih ili na spomen na

GIGA

tatu, ali u svakom slučaju bila sam sigurna da bi obje te stvari sjebao i on sam.

Ali ne svaljujem svu mržnju samo na tatu. Bila sam užasna osoba. Najgora moguća kći. Sve su mi pružali, a ja bih tek ponekad zahvalila. Kad bih i rekla hvala, ne sjećam se da sam to ikada iskreno mislila. Zapravo vjerujem da nisam niti znala što ta riječ znači. „Hvala“ znači da nešto cijeniš. Mama i tata neprekidno su mi pričali o gladnoj djeci u Africi, kao da će me time potaknuti da išta cijenim. Sada kada o tome razmišljam, jasno mi je da bi me vjerojatno bolje naučili cijeliti što imam tako da mi nisu pružili baš sve.

Živjeli smo u suvremenoj šesterosobnoj vili od šeststo pedeset četvornih metara s bazenom, teniskim terenom i privatnom plažom u Killineyju, u Dablinskoj grofoviji, u Irskoj. Moja se soba nalazila na suprotnoj strani kuće od roditeljske sobe, imala je balkon s pogledom na plažu, s kojeg, mislim, da nikada nisam niti pogledala. Soba je imala vlastitu kupaonicu s tušem, masažnom kadom i plazmatskim televizorom — *TileVisionom*, da se točnije izrazim — ugrađenim u zid iznad kade. Ormar mi je bio prepun dizajnerskih torbica, imala sam računalo, *playstation* i veliki krevet s baldahinom. Blago meni.

Slijedi još jedna istina: bila sam grozomorna kći. Bila sam bezobrazna, znala sam odbrusiti, očekivala sam sve i, što je najgore, smatrala sam da sve i zaslužujem znajući da svi koje poznamo to imaju. Ni u jednom trenutku nisam pomislila da ni oni to ne zaslužuju.

Pronašla sam način da noću pobjegnem iz sobe i iskradem se na susret s prijateljima; trebalo se ispeti kroz balkon spavaće sobe pa spustiti niz oluk na krov bazena, odakle me od tla dijelilo tek nekoliko lakih koraka. Na našoj je privatnoj plaži postojalo mjesto na kojem sam se opijala s prijateljima. Cure su obično pile „koktel za lutkice“ — sadržaj roditeljskih ormarića s pićem pomiješan u plastičnu bocu. Ako bismo izlile po nekoliko centimetara iz svake boce, roditelji ne bi ništa posumnjali. Dečki bi cugali bilo kakvu jabukovaču koje bi se uspjeli dočepati. Također bi grabili bilo koju curu koje bi se uspjeli dočepati.

To sam uglavnom bila ja. Postojao je jedan dečko, Fiachra, što sam ga preotela najboljoj prijateljici Zoey, kojemu je otac bio čuveni glumac pa sam mu — da budem iskrena — samo zbog te činjenice dopuštala da mi zavlači ruku pod suknju na otprilike pola sata svake večeri. Nadala sam se da ću jednoga dana upoznati njegova oca. Ali nisam nikada.

Roditelji su smatrali važnim da upoznam svijet i vidim kako drugi ljudi žive. Neprestano su mi govorili da moram biti sretna što živim u velikoj kući pokraj mora, a kako bi mi pomogli da naučim cijeliti svijet, ljeta smo provodili u vili u Marbelli, Božić u alpskoj kućici u Verbieru, a Uskrs u njujorškom Ritzu, da obavimo šoping. Na šesnaesti rođendan dočekao me moj novi ružičasti kabriolet Mini Cooper, a tatin prijatelj, vlasnik glazbenoga studija, čekao je da čuje kako pjevam i možda da sa mnom potpiše ugovor. Doduše, osjetivši njegovu ruku na guzici, nisam više ni trenutak željela provesti sama s njim u sobi. Čak ni pod cijenu slave. Tata i mama pohađali su dobrotvorne priredbe cijelu godinu. Mama bi za haljinu dala više novca nego za mjesto za stolom, a dva bi puta godišnje svoje prenapregnuto kupljene, nikada nošene stvari prosljeđivala šurjakinji Rosaleen, koja je živjela na selu — za slučaj da Rosaleen osjeti potrebu pomusti krave u Puccijevoj ljetnoj haljini.

Sada znam — sada kad smo se našle izvan svijeta u kojem smo nekoć živjele — da nismo bili baš dobri ljudi. Mislim da negdje ispod svoje nesusretljive površine i moja majka to zna. Nismo bili ni zli, samo nismo bili *dobri*. Nikome na svijetu nismo ništa pružali, a mnogo smo uzimali.

Ali ovo ipak nismo zaslužili.

Nikada prije nisam razmišljala o sutrašnjici. Živjela sam u sadašnjem trenutku. Sada bih željela ovo, sada bih željela ono. Kada sam posljednji put vidjela oca, urlala sam na njega, rekla mu da ga mrzim, a zatim mu zalupila vrata u lice. Nikada nisam stala na loptu ili iskoračila iz svoga skućenog svijeta pa razmislila što to, pobogu, činim ili govorim te kako svojim postupcima povrjeđujem ljude oko sebe. Tati sam rekla da ga nikada više ne želim vidjeti i nikada ga više nisam vidjela. Nikada nisam razmišljala o tome što će biti sutra ni o

GIGA

mogućnosti da te riječi doista postanu posljednje koje sam mu uputila, a *to* posljednji trenutak koji sam provela s njim. Nije se s time lako nositi. Moram si štošta oprostiti. A za to treba vremena.

Ali sada, zbog tatine smrti i zbog onoga što vam tek trebam ispričati, ne mogu ne misliti o sutrašnjem danu i o ljudima na koje će ta sutrašnjica utjecati. Sada, kada se ujutro probudim, sretna sam što je uopće svanulo.

Izgubila sam tatu. On je izgubio svoja sutra, a ja sam izgubila sva svoja sutra s njim. Može se reći da ih sada cijenim kakva jesu. Sada ih želim učiniti najboljima što mogu biti.

2. DVIJE MUHE ZUJARE

Da bi mravi pronašli najsigurniji put do hrane, prvo jedan mrav mora krenuti sam. Kada taj osamljeni mrav pronađe put, ostavlja kemijski trag koji ostali mravi mogu slijediti. Zgaziš li mravlju kolonu ili, što je manje psihotično, na bilo koji drugi način poremetiš njihov kemijski trag, izludiš ih. Zaostali mravi mahnito gmižu naokolo u panici pokušavajući se vratiti na put. Volim promatrati kako, isprva potpuno dezorijentirani, trče naokolo međusobno se sudarajući pokušavajući proključiti kojim putem treba krenuti, a potom se pregrupiraju, reorganiziraju i naposljetku nastavljaju svojim putem, opet u pravocrtnoj koloni, kao da se ništa nije dogodilo. Njihova me panika podsjeća na mamu i mene. Netko je prekinuo našu kolonu, oduzeo nam vođu, uništio nam put i živote gurnuo u potpuno rasulo. Mislim — *nadam se* — da ćemo s vremenom pronaći pravi put i nastaviti dalje. Jedan mora povesti ostale. A s obzirom na to da se, koliko vidim, mama odlučila ne miješati, na meni je da sama pođem u izvidnicu.

Jučer sam promatrala muhu zujaru. Pokušavajući pobjeći iz dnevne sobe, u letu se neprestano zalijetala u prozor iznova udarajući glavom o staklo. Potom se prestala u njega ispaljivati poput projektila i zadržala se na malom dijelu prozorskoga stakla zujeći amo-tamo kao da je dobila panični napadaj. Frustriralo me gledati je, pogotovo zato što bi, da je samo poletjela malo više prema vrhu prozora, izašla na slobodu. Ali ona je neumorno ponavljala isto. Mogu zamisliti njezin bespomoćan bijes što vidi drveće, cvijeće i nebo, a ne može do njih. Nekoliko sam joj puta pokušala pomoći, uputiti je prema otvorenom prozoru, ali tada bi odletjela od mene i kružila sobom. Naposljetku bi se vratila do istoga prozora i gotovo sam je mogla čuti kako govori: „Dakle, ovim sam putem ušla...”

Pitala sam se jesam li se, gledajući iz naslonjača, osjećala slično kao Bog, ako Bog uopće postoji. Sjedi zavaljen i ima uvid u širu sliku, baš kao što ja vidim da će zujara izletjeti ako se samo malo pomakne prema vrhu prozora. Uopće nije u stupici, samo traži izlaz na pogrešnom mjestu. Pitam se vidi li Bog izlaz za mamu i mene. Ako ja vidim otvoren prozor za muhu, Bog vidi što meni i mami donosi sutra, Ta me misao tješi. Bolje rečeno, *tješila* me dok nisam izašla iz sobe na nekoliko sati i, vrativši se, zatekla mrtvu muhu na prozorskoj dasci. Možda nije bila ista muha, ali opet... Tada sam, što pokazuje u kakvom sam stanju bila, briznula u plač... U tom sam se trenutku razbjesnula na Boga jer je u mojoj glavi smrt muhe zujare značila da mama i ja možda nikada nećemo pronaći izlaz iz te zbrke. Kakva je onda korist od toga što si dovoljno daleko da vidiš cijelu sliku ako ništa ne činiš da pomogneš?

Shvatila sam da sam u toj prilici ja bila Bog. Pokušala sam pomoći zujari, ali mi ona nije dopuštala. Sažalila sam se nad Bogom shvativši njegovu nemoć. Ponekad ljudi odgurnu pruženu ruku. Ljudi uvijek žele prvo sami sebi pomoći.

Prije nikada nisam razmišljala o tim stvarima: Bogu, muhama, mravima. Radije bih umrla nego da me netko vidi kako u subotu s knjigom u ruci sjedim u naslonjaču, zureći u prljavu zujaru koja se zalijeće o prozor. Možda je isto mislio i tata proživljavajući posljednje trenutke: „Radije bih umro ovdje u radnoj sobi nego otrpio poniženje da mi oduzmu sve što imam.” Subote sam obično provodila u Topshopu s prijateljicama isprobavajući sve redom i uplašeno se smijući dok Zoey na izlasku iz trgovine natrpava hlače modnim dodacima. Kada nismo bile u Topshopu, dan bismo provele sjedeći u Starbucksu uz veliku šalicu kave s mlijekom i đumbirom te mafine od meda i banane. Sigurna sam da moje prijateljice trenutačno čine upravo isto.

Ni s kim se nisam čula još od prvoga tjedna koji sam provela ovdje, izuzmem li Laurinu poruku poslanu prije nego što mi se isključio mobitel, u kojoj mi je prenijela sve tračeve, od kojih je najveći bio taj da su Zoey i Fiachra ponovo zajedno i da su zabrijali u Zoeyinoj kući dok su joj roditelji bili na vikendu u Monte Carlu. Tata joj je bio ovisnik o kockanju, što je Zoey i nama ostalima bilo zanimljivo jer su se njezini roditelji, kada bismo prespavale kod

GIGA

nje, vraćali kući kasnije nego naši. Kako bilo, navodno je Zoey rekla da je seks s Fiachraom bio bolniji nego kada ju je lezbijka iz suttonskog hokejaškog tima udarila palicom među noge, a to je bilo gadno, vjerujte mi — *vidjela* sam — i da joj se to ne žuri ponoviti. U međuvremenu, Laura mi je rekla da nikome ne kažem, ali da će se ovoga vikenda naći s Fiachraom da bi zabrijali. Nada se da joj neću zamjeriti i moli me da ne kažem Zoey. Kao da bih mogla ikome reći sve i kada bih htjela, s obzirom na to gdje se nalazim.

Gdje se nalazim? To vam još nisam rekla, zar ne? Već sam spomenula maminu šurjakinju Rosaleen. To je ona koja je mami služila kada je trebalo izbaciti iz ormara nepromišljeno kupljenu, nikad nošenu odjeću, koju joj je slala u crnim vrećama a da čak nije ni skinula etikete. Rosaleen je udana za mog ujaka Arthura, mamina brata. Žive izvan grada, usred ničega, u selu Meath, u vratarskoj kući s pokojim susjedom. U životu sam ih posjetila tek nekoliko puta i svaki se put smrtno dosađivala. Do tamo nam je trebalo sat i petnaest minuta, a ushićenje bi se svaki put prometnulo u razočarenje. Smatrala sam ih seljačinama iz selendre. Nazvala sam ih izbaviteljskim dvojcem. Koliko se sjećam, bio je to jedini put da se tata nasmijao nekoj od mojih šala. Nikada nije išao s nama u posjet Rosaleen i Arthuru. Ne vjerujem da su se ikada posvađali, ali bili su različiti kao pingvini i polarni medvjedi pa ni trenutak nisu mogli provesti zajedno. Kako god bilo, sada živimo ovdje, u vratarskoj kući s izbaviteljskim dvojcem.

Dražesna je ta kuća, velika tek četvrtinu naše stare vile, što uopće nije loše, a podsjeća me na onu iz *Ivice i Marice*. Izgrađena je od vapnenca, a krov i drveni prozorski okviri obojeni su maslinastozelenom bojom. Na katu su tri spavaće sobe, a u prizemlju kuhinja i dnevna soba. Mama ima sobu s vlastitom kupaonicom, ali Rosaleen, Arthur i ja moramo dijeliti onu na katu. To mi je odvratno jer sam naviknuta na vlastitu kupaonicu, a pogotovo ako moram ući nakon što ujak Arthur unutra pročita novine. Rosaleen je čistunka, opsjednuta pospremanjem; ta nikada ne sjeda da se odmori. Uvijek nešto sklanja, čisti, spre-ja kemikalije po zraku i priča koještarije o Bogu i božanskoj baštini. Jednom sam joj rekla kako se nadam da je božanska baština bolja od one koju je nama ostavio tata. Užasnuto me pogledala i požurila obrisati prašinu negdje drugdje.

Rosaleen je plitka kao pladanj. Sve o čemu govori potpuno je nevažno i bespotrebno. O vremenu. O tužnim novostima o nekom siromahu s drugoga kraja svijeta. O njezinoj prijateljici iz ulice koja je slomila ruku, ili nekoj čijem ocu ostaje tek dva mjeseca života, ili pak o nečijoj kćeri koja se udala za kretena, a on je ostavio trudnu s drugim djetetom. Sve je zlo i naopako, popraćeno nekakvim bogobojažnim izrazom kao što su „Bog je ljubav“, „Bog se smilovao“ ili „Bog im pomogao“. Ne tvrdim da ja razgovaram o ičemu važnom, ali kada pokušam o nekoj od tih tema detaljnije s njom raspraviti, ono, doprijeti do srži problema, Rosaleen je potpuno nesposobna nastaviti razgovor. Želi govoriti samo o tužnoj nedaći, a ne zanima je razgovor o tome zašto je do nje došlo ni postoji li rješenje. Utišava me svojim bogobojažnim izrazima kao da guram nos gdje mu nije mjesto ili kao da sam premlada da bih znala što je stvaran život. Mislim da je upravo obrnuto. Mislim da započinje teme kako ne bi ispalo da ih izbjegava, ali jednom kada ih skine s dnevnoga reda, više ih nikada ne spominje. Čini mi se da sam u cijelom životu od ujaka Arthura čula oko pet riječi. Kao da je mama u životu govorila za njih oboje - time ne želim reći da je dijelio njezino mišljenje o ijednoj temi. U zadnje vrijeme Arthur govori više od mame. Ima vlastiti jezik koji sam polako, ali sigurno naučila tumačiti. Govori stenjanjem, kimanjem i šmrkavim frktanjem; nekakvim sluzavim udisajima kojima izražava neslaganje. Obični „ah“ popraćen zabacivanjem glave znači da ga nije briga. Evo kako je izgledao jedan uobičajen doručak.

Arthur i ja sjedimo za kuhinjskim stolom, a Rosaleen po običaju trčkara naokolo noseći keramičke tanjure pretrpane tostom i posudice s domaćim džemom, medom i pekmezom. Radio, po običaju, trešti tako glasno da bih svaku voditeljjevu riječ mogla čuti i iz spavaće sobe; neki naporan, zlovoljan čovjek jednoličnim glasom govori o strahotama koje se

GIGA

događaju u svijetu. I tako Rosaleen prilazi stolu noseći čajnik.

— Čaj, Arthure?

Arthur zabacuje glavu kao konj koji pokušava otjerati muhu s grive. Želi čaj.

Čovjek na radiju javlja da se još jedna tvornica u Irskoj zatvorila, a stotinu ljudi izgubilo posao.

Arthur duboko udiše povlačeći gomilu sluzi najprije kroz nos, a potom u grlo. Ne sviđa mu se što čuje.

Rosaleen se pojavljuje za stolom noseći još jedan tanjur nagomilan tostom.

— Oh, nije li to strašno, Bog im čuvao obitelji? I dječicu, sada kada su im tate ostali bez posla.

— I majke isto, znaš? — rekla sam posežući za tostom. Rosaleen me gleda dok zagrizam tost, a zelene joj se oči šire dok

žvačem. Uvijek me gleda dok jedem, i to me izluđuje. Kao da je vještica iz *Ivice i Marice*, koja pazi da se dovoljno udebljam kako bi me ubacila u pećnicu ruku vezanih iza leđa, s jabukom u gubici. Jabuka bi mi dobro došla jer bi bila najmanje kalorično od svega što mi je ikada poslužila.

Gutam što mi je u ustima, a ostatak tosta odlažem na tanjur.

Ponovno odlazi od stola, razočarana.

Na vijestima javljaju da vlada priprema novo povećanje poreza, a Arthur uvlači još sluzi. Ako čuje još neku lošu vijest, neće u želucu imati mjesta za doručak od tolikih šmrklji. Tek je u četrdesetima, ali izgleda i ponaša se starije. Od ramena nagore podsjeća me na škampa, vječno pogrbljen nad nečim, bila to hrana bio to posao.

Rosaleen se vraća i poslužuje irski doručak dovoljan da nahrani svu dječicu stotine tvorničkih radnika koji su upravo izgubili posao.

Arthur ponovno zabacuje glavu. Zadovoljan je.

Rosaleen stoji uz mene i nalijeva mi čaj. Najviše bih na svijetu željela kavu s mlijekom i đumbirom, ali ulijevam mlijeko u jak čaj i svejedno ga pijuckam. Zuri ne skidajući pogled s mene sve dok ne progutam.

Ne znam točno koje je Rosaleen godišće, no čini mi se da ima između četrdeset i četrdeset pet godina, a sigurna sam da, koliko god joj bilo, izgleda deset godina starije, ako znate što želim reći. Izgledom podsjeća na žene iz četrdesetih u svojim pothaljinama i cvjetnim kućnim haljinama s kopčanjem po sredini. Moja mama nikada ne nosi pothaljine; jedva je kada nosila i donje rublje. Rosaleenina je kosa mišje smeđa i kratka, do brade, uvijek spuštena s pravilnim razdjeljkom posred tjemena, koji otkriva sijedi izrastak. Kosu uvijek zatakne za oba uha, koja proviruju malena i ružičasta, kao mišja. Nikada ne nosi naušnice. Niti se šminka. Oko vrata joj je uvijek zlatni križić o tankom zlatnom lančiću. Od onih je žena za koje bi moja prijateljica Zoey rekla da izgledaju kao da nikada u životu nisu svršile i pitam se, obrezujući masnoću sa slanine dok me Rosaleen gleda razrogačenim očima, je li Zoey svršila kada je spavala s Fiachraom. Sjetivši se koliko ju je povrijedila ona hokejaška palica, posumnjala sam da jest.

Nasuprot vratarskoj kući nalazi se bungalov. Pojma nemam tko u njemu stanuje, ali Rosaleen zna skočiti onamo noseći male zavežljaje hrane. Tri i pol kilometra dalje niz cestu poštanski je ured kojim se posluje iz nečije kuće, a preko puta se nalazi najmanja škola koju sam ikada vidjela i koja, za razliku od moje škole u kojoj se svakoga sata u godini nešto događa, ljeti zjapi potpuno prazna. Upitala sam održavaju li se u njoj sati joge ili bilo što slično, a Rosaleen mi je odgovorila da će mi ona sama pokazati kako se pravi jogurt. Djelovala je tako sretno da je nisam imala srca ispraviti. Prvi sam tjedan gledala kako pravi jogurt od jagoda. Drugoga sam ga tjedna još jela.

Vratarska kuća u kojoj sada stanuju Arthur i Rosaleen, u osamnaestom je stoljeću čuvala sporedni ulaz u dvorac Kilsaney. Glavni ulaz u dvorac krasi jeziv, zapušten gotički portal i

GIGA

svaki put kada prođemo onuda zamišljam kako s njega vise odrubljene glave. Dvorac je podignut kao utvrđena kula Normanske krajine — područja istočne Irske pod vlašću Normana i Engleza, utemeljenom nakon Strongbowova osvajanja — negdje između 1100. i 1200. godine, što je, kada malo razmislite, prilično neprecizno. To je isto kao da kažemo kako je svejedno jesam li nešto izgradila ja ili moji pra-pra-pra-praunuci koji će biti napola ljudi, a napola roboti. Kako bilo, dvorac je izgrađen za nor-manskoga vojskovođu, stoga i razmišljam o odrubljenim glavama jer su Normani bili skloni takvim stvarima, zar ne?

Nalazi se u grofoviji Meath. Nekoć je to bio Istočni Meath i zajedno sa Zapadnim Meathom — kakvoga li iznenađenja — tvorio zasebnu, petu pokrajinu u Irskoj pod vlašću vrhovnoga kralja. Nekadašnja prijestolnica vrhovnoga kralja, brdo Tara, udaljeno je samo nekoliko kilometara. U to je vrijeme neprekidno bila u vijestima zbog autoceste koja se gradila u blizini. Prije nekoliko mjeseci morali smo o tome raspravljati u školi. Ja sam se zalagala za izgradnju autoceste jer sam smatrala da bi kralju dobro došla u njegovo vrijeme zbog olakšanoga puta do ureda, umjesto da mora prolaziti kroz posrana polja. Zamislite samo prljavštinu na njegovim sandalama. Također sam rekla i da bi to olakšalo prilaz turistima. Mogli bi se dovesti do samoga mjesta ili fotografirati iz panoramskih autobusa jureći po autocesti sto dvadeset na sat. Zafrkavala sam se, ali je nastavnica na zamjeni poludjela povjerovavši da to doista mislim, jer je bila članica odbora koji je pokušavao spriječiti gradnju autoceste. Nastavnike na zamjeni lako je dovesti do živčanoga sloma, pogotovo one koji misle da mogu pomoći učenicima. Rekla sam vam, bila sam gadna.

Nakon normanskoga luđaka u dvorcu su živjeli razni plemići i plemkinje. Naokolo su podizali staje i poljske zahode. Jedan kontro-verzni lord čak se oženio katolkinjom i preobratio na katoličanstvo pa je svojoj obitelji za gust podigao kapelicu. Mama i ja za gust smo imale bazen, ali — sto ljudi, sto ćudi. Posjed je okružen zidom gladi koji je podignut da bi se dalo posla izglađnjelu narodu u vrijeme krumpirske gladi. Zid prolazi tik uz Arthurov i Rosaleenin vrt i kuću, a obuzme me nelagoda svaki put kada ga vidim. Da je Rosaleen ikada došla u našu kuću na večeru, vjerojatno bi počela podizati zid oko nas jer nitko nije jeo ugljikohidrate. Bolje rečeno, nekoć nismo jeli ugljikohidrate, a sada ih jedem toliko da bih mogla pokretati sve tvornice koje upravo zatvaraju.

Potomci obitelji Kilsaney živjeli su u dvorcu sve do dvadesetih godina prošloga stoljeća, kada neki palikuće očito nisu primili obavijest da su stanari katolici pa su ih istjerali vatrom. Poslije su mogli živjeti tek u malom dijelu dvorca jer si nisu mogli priuštiti popravke i grijanje, a na koncu su se u devedesetima i iselili. Ne znam tko su današnji vlasnici, no dvorac je propao: nema krova, urušeni su zidovi, srušene stube. Unutra svašta raste i trčkara. Sve sam o dvorcu doznala radeći na školskom zadatku. Mama je predložila da za vikend posjetim Rosaleen i Arthura te provedem istraživanje. Toga su se dana tata i mama posvađali kao nikada prije, a tata je još više poludio kada mi je mama savjetovala da odem. Ozračje je bilo toliko grozno da sam bila sretna što odlazim. Majčini su pokušaji da me udalji iz kuće tatu stvarno razbjesnili, a ja sam je jednostavno poslušala iz čistog osjećaja kćerinske dužnosti da ocu život pretvorim u pakao. Ali čim sam stigla, prošla me volja za njuškanjem i istraživanjem povijesti mjesta. S Arthurom i Rosaleen izdržala sam jedva do ručka, kada sam otišla u zahod nazvati dadilju, Filipinku Mae — koju smo poslije morali poslati natrag u domovinu — da dođe po mene i odvede me kući. Rosaleen sam rekla da imam grčeve u želucu i pokušala suspregnuti smijeh kada me upitala mislim li da je to od pite s jabukama.

Na kraju sam esej o dvorcu prepisala s interneta. Pozvali su me u ravnateljčin ured gdje mi je dana jedinica zbog plagiranja, što je smiješno jer je i Zoey zadaću o dvorcu Malahide cijelu ukrala s interneta, ispremiješala neke riječi i datume, neke datume i riječi prepisala *pogrešno*, kako bi se činilo da nije prepisivala, i opet dobila veću ocjenu od mene. Gdje je pravda?

Oko dvorca se prostire četrdeset hektara zemljišta. Arthur je zadužen za održavanje terena, a budući da skrbi o četrdeset hektara, izlazi rano ujutro i vraća se točno u pet i trideset, prljav

GIGA

kao rudar u ugljenokopu. Nikada se ne žali, nikada ne gunđa zbog vremena, već samo ustane, pojede doručak gubeći sluh od glasnoga radija i ode na posao. Rosaleen mu spremi plošku s čajem i nekoliko sendviča da ne bude gladan pa se rijetko vraća kući, osim kada treba uzeti iz garaže nešto što je zaboravio ili otići na zahod. On je jednostavan čovjek, ali ja zapravo ne vjerujem u to. Nitko tko govori tako malo poput njega nije jednostavan kao što se misli. Puno treba da se malo kaže, jer kada šutiš, onda misliš, a on *puno* misli. Moji mama i tata ne zatvaraju usta. Rrblijavci ne razmišljaju puno; riječima guše svaku priliku da čuju svoju podsvijest kako pita: *zašto si to rekao; što zapravo misliš.*

Inače sam uvijek ostajala u krevetu što sam duže mogla, i kad je trebalo u školu, i vikendom, sve dok me Mae ne bi izvukla, a ja se opirala rukama i nogama. Ali ovdje se rano budim. To je mjesto okruženo divovskim stablima i prepuno je ptica. Tako su bučne da se odmah probudim odmorna. Svakoga dana ustajem prije sedam, što je za mene pravo čudo. Mae bi bila jako ponosna. Večeri znaju biti duge, tako da se moram zabaviti dok je još dan. To je strašno mnogo sati i strašno mnogo dokolice.

Tata je zaključio da mu je dosta života u svibnju, baš uoči mojih ispita za malu maturu, što je bilo malo nepravедno jer sam dotada smatrala kako sam ja ta koja imam pravo da se poželim ubiti. Svejedno sam polagala ispite. Vjerojatno sam pala, ali puca mi prsluk, a mislim i svima ostalima. Rezultate ću doznati u rujnu. Cijeli je moj razred došao na tatin pogreb, što im se zasigurno svidjelo jer taj dan nisu morali u školu. Osim svega što se događalo, možete li povjerovati da me još bilo i stid zaplakati pred njima? Svejedno sam zaplakala, na što se za mnom pavela Zoey, a onda i Laura. Cura iz razreda po imenu Fiona, s kojom nitko nikada nije razgovarao, jako me čvrsto zagrlila i uručila mi poruku svoje obitelji u kojoj je pisalo da su svi u mislima uz mene. Fiona mi je dala broj mobitela i svoju omiljenu knjigu, a potom rekla da će uvijek biti tu za mene ako poželim s nekime razgovarati. Pomislila sam da je prilično jadno što mi se pokušava dodvoriti na tatinu pogrebu, ali sada kada o tome razmišljam — a to je nešto što ovih dana radim — vidim da je njezina gesta bila najljepše što mi je itko toga dana rekao ili učinio.

Knjigu sam počela čitati prvoga tjedna nakon selidbe u Meath. To je svojevrsna pripovijest o duhovima, o djevojčici koja je svima na svijetu nevidljiva, čak i svojoj obitelji i prijateljima, premda oni znaju da postoji. Jednostavno je rođena nevidljiva. Ne želim odati što se dalje događalo, ali na kraju se sprijateljila s nekime tko ju je mogao vidjeti. Zamisao mi se svidjela i slutila sam da Fiona želi nešto poručiti, ali kada sam prespavala kod Zoey i ispričala to njoj i Lauri, rekle su da je to najbizarnije što su ikada čule i da je Fiona još veća čudakinja nego što su mislile. Znae što, sve mi ih je teže razumjeti.

Prvoga tjedna kada smo se doselile, Arthur me odvezao u Dublin da bih prespavala kod Zoey. Vožnja je trajala duže od sata, a nismo progovorili ni riječ. Rekao je samo: „Radio?“, a kada sam kinnula, namjestio je jednu od onih postaja na kojima samo razglabaju o problemima u državi i ne puštaju glazbu pa je put proveo šmrkavo frkćući. Ali i to je bolje od tišine. Nakon noći provedene sa Zoey i Laurom — i cjelonoćnoga pljuvanja po njemu — vratilo mi se samopouzdanje. Postala sam opet ona stara. Složile smo se da su on i Rosaleen potpuno zaslužili ime izbaviteljski dvojac i da im nikako ne smijem dopustiti da me uvuku u svoj čudački svijet. To je podrazumijevalo da bih u autu trebala imati pravo slušati kojeg god vraga želim. Kada je Arthur sutradan došao po mene u svom prljavom, blatnjavom Land Roveru koji je Zoey i Lauri očito bio urnebesno smiješan, bilo mi ga je žao. Bilo mi ga je stvarno žao.

Budući da sam se već morala vratiti u kuću koja nije moja, u automobilu koji nije moj, spavati u sobi koja nije moja, pokušavati razgovarati s majkom koja se nije doimala mojom, poželjela sam zadržati barem nešto što poznajem. Ono što sam nekoć bila. Nije to nužno bilo najbolje za što sam se mogla uhvatiti, ali je bar bilo nešto. U autu sam podigla frku i rekla Arthuru da želim slušati nešto drugo. Prebacio je na moju omiljenu radiopostaju, izdržao jednu pjesmu, a

GIGA

zatim se toliko uzrujao slušajući *Pussycat Dolls*, koje pjevaju da kao odrasle žele imati sise, da je samo nešto progundao i vratio radio na postaju bez glazbe. Nadureno sam zurila kroz prozor, mrzeći ga i u isto vrijeme mrzeći sebe. Pola sata slušali neku ženu kako radijskom voditelju plače u slušalicu o tome da joj je muž izgubio posao u tvornici računala i da ne uspijeva pronaći drugi, a moraju skrbiti o četvero djece. Spustila sam kosu preko lica i nadala se da Arthur ne vidi kako plačem. Tužne me priče u zadnje vrijeme stvarno diraju. Slušala sam ih i prije, ali sam bila nekako neosjetljiva. Jednostavno me se nisu ticale. Ne znam koliko ćemo dugo ovdje živjeti. Na to mi pitanje nitko ne želi odgovoriti. Arthur jednostavno ne govori, mama ne komunicira, a Rosaleen se nije u stanju nositi s tako teškim pitanjima.

Život mi ne ide po planu. Šesnaest mi je godina i već sam trebala spavati s Fiachraom, ljetovati u našoj vili u Marbelli, plivati svaki dan, ručati jela s roštilja, svake noći izlaziti u Anđele & demone i tražiti novoga tipa za simpatiju i seks. Ako prva osoba s kojom ću spavati bude ona za koju ću se udati, mislim da ću se ubiti. Umjesto svega toga, živim u selendri, u vratarskoj kući s troje luđaka, uz koju se nalazi jedino bungalov sa stanarima koje nikada nisam vidjela, poštanski ured koji je doslovno u nečijoj dnevnoj sobi, pusta škola i ruševni dvorac. Stvarno nemam što raditi u životu.

Bar sam tako mislila.

Priču ću započeti svojim dolaskom ovamo.

3. POČETAK POČETKA

U naš nas je novi život u Meath dovezla Barbara, mamina najbolja prijateljica. Mama cijeli dan nije prozborila ni riječ. Ni jednu jedinu riječ. Čak ni kada bismo je nešto upitale. E, to je stvarno teško postići. Toliko sam se uzrujala da sam u autu počela urlati na nju; tada sam još pokušavala od nje izvući nekakvu reakciju.

Sve se to dogodilo zato što se Barbara izgubila. Satelitska navigacija u njezinu BMW-u X5 nije uspjela prepoznati adresu pa smo se zaputili prema najbližem gradu koji je uspjela locirati. Dospjevši u gradić, u mještašce po imenu Ratoath, umjesto na opremu svoga terenca, Barbara se morala osloniti na vlastitu pamet. Pokazalo se da Barbara i nije neki mislilac. Nakon desetakak minuta vožnje seoskim cestama s tek nekoliko kuća i bez putokaza vidjelo se da Barbara polako gubi živce. Vozile smo cestama koje prema navigacijskom uređaju nisu postojale. Trebala sam to shvatiti kao znak. Navikla voziti *nekamo*, umjesto nevidljivim cestama, Barbara je počela griješiti u vožnji slijepo jureći preko raskrižja, opasno prelazeći na suprotni trak. Tijekom godina vozila sam se u Meath tek nekoliko puta pa nisam bila od pomoći, ali plan je glasio ovako: ja sam trebala gledati lijevu stranu ne bih li ugledala vratarsku kuću, a Barbara desnu. U jednom me trenutku napala da ne pazim, ali stvarno se jasno vidjelo da bar nekoliko kilometara nećemo naići ni na jedna dvorišna vrata, pa nije bilo potrebe da gledam. To sam joj i rekla. Kada joj je prekipjelo, planula je riječima koje bi se mogle prevesti kao „hebo te sve“ kada se već vozimo „hebenim cestama koje ne postoje“, ne vidim zašto ne bi bilo „hebenih kuća bez hebenog ulaza“. Čuti riječ „hebeno“ iz Barbarinih usta bila je velika stvar jer je njezin uobičajen izraz uzrujanosti bio „sem ti bigulicu!“

Mama nam je mogla pomoći, ali je samo nasmiješeno sjedila na suvozačkom mjestu gledajući kroz prozor. Stoga sam se, da pomognem, nagnula naprijed i — priznajem, nije to bilo ni lijepo, ni pametno, ali svejedno sam to učinila - urliknula joj u uho najglasnije što sam mogla. Mama je poskočila od straha, pokrila uši rukama, a onda me, donekle se oporavivši od šoka, stala neumorno mlatiti objema rukama po glavi kao da sam roj pčela. Doista me boljelo. Čupala mi je kosu, grebla me, šamarala, a ja se nisam uspijevala osloboditi njezina stiska. Barbara se toliko uzrujala da je morala sići s ceste i silom maknuti mamine ruke s mene. Potom je izašla iz automobila i ushodala se plaćući amo-tamo pokraj ceste. I ja sam plakala dok mi je u glavi bubnjalo na mjestima gdje me mama počupala i ogrebla. Odakle dolazim, u modi je imati frizuru nalik na stog sijena, ali mama ju je jednostavno upropastila; zbog nje sam izgledala kao da sam pobjegla iz ludnice. Ostavile smo je u automobilu, gdje je sjedila uspravnih leđa i bijesno gledala ravno preda se.

— Dođi meni, draga — kroz suze je protisnula Barbara pruživši mi ruke.

U zagrljaj me nije trebalo dvaput zvati. Čeznula sam za zagrljajem. Čak i kada je mama bila pri sebi, nije baš bila tip za grljenje. Bila je sva koščata, vječno na dijete, a s hranom je imala sličan odnos kao s tatom: voljela ju je, ali ju je najčešće odbijala smatrajući da joj ne donosi ništa dobra. To znam jer sam jednom slučajno čula kako razgovara s prijateljicom kada se u dva sata ujutro vratila iz ženskog izlaska. Sto se grljenja tiče, mislim da joj je jednostavno bilo nelagodno naći se tako blizu tuđem tijelu. Nije bila smirena osoba pa nije bila u stanju smiriti drugoga. To je isto kao sa savjetom; ne možeš ga dati ako ga nemaš. Time ne želim reći da nije marila za mene. Nikada se nisam osjećala zapostavljenom. U redu, možda i jesam, ali samo nekoliko puta.

Barbara i ja smo stajale uz cestu grleei se i plaćući dok mi se ona neprestano ispričavala govoreći koliko je sve ovo nepravedno prema meni. Parkirala je tako da je guzica automobila stršila na kolnik pa nam je svaki automobil izašavši iz zavoja trubio, ali se mi na to nismo obazirale.

Nakon toga je napetost popustila. Znete li kako se olujni oblaci gomilaju prije kiše — to se

GIGA

nama zbivalo cijelim putem od Killineyja. Sve se nagomilalo i na kraju prolomilo. Osjećajući da smo uspjele bar donekle dati oduška svome jadu, pripremale smo se za ono što nas čeka. Samo što za to nismo imale mnogo vremena jer smo se već nakon sljedećega raskrižja našle na odredištu. Dome, slatki dome. S desne je strane bio dvorišni ulaz, a odmah iza njega, na lijevoj je strani bila kuća. Rosaleen i Arthur stajali su pred malim zelenim vratima svoje kućice iz *Ivice i Marice* i bogzna koliko su dugo ondje čekali. Kasnile smo gotovo jedan sat. Ako su dotada i pokušavali prikriti zabrinutost zbog cijele priče, mora da im je to postalo gotovo nemoguće ugledavši nam lica. Ne znajući da smo tako blizu kuće, nismo se stigle sabrati.

Barbarine i moje oči bile su crvene i natečene od plača, mama je sjedila na prednjem sjedalu dok su joj munje sijevale iz očiju, a meni je kosa bila divljački raščupana — no dobro, raščupanija nego inače.

Nikada nisam ni pomislila koliko je taj trenutak morao biti težak za Arthura i Rosaleen. Bila sam toliko zaokupljena mislima o sebi i o tome kako ne želim biti ovdje da ni na trenutak nisam pomislila kako je njima koji otvaraju vrata svojega doma dvjema osobama s kojima nemaju nikakav odnos. To im je zasigurno bio pravi udar na živce, a ja im nijednom nisam zahvalila.

Barbara i ja smo izašle iz automobila. Ona je prišla prtljažniku da izvadi torbe, a vjerojatno i kako bi nama ostalima dala vremena da se pozdravimo. To se baš i nije dogodilo. Nijemo sam stajala gledajući Arthura i Rosaleen koji su stajali pred svojim malim zelenim vratima i žalila što nisam barem bacala mrvice sve od Killineyja kako bih pronašla put kući.

Rosaleen je poput merkata naizmjenice pogledavala svaku od nas pokušavajući pogledom obuhvatiti terenac, mamu, mene, Barbaru, sve u isti čas. Sklopila bi ruke pred sobom, ali ih je neprestano spuštala kako bi izgledila haljinu, kao da se natječe za naslov naj-ljupkije cure na seoskoj smotri gaelskoga folklora. Mama je napokon otvorila vrata i izašla iz automobila. Zakoračila je na šljunak i podigla pogled prema kući. Njezin je bijes nestao i nasmiješila se otkrivajući ljubičastosmečkasti ruž na prednjim zubima.

— Arthure — ispružila je ruke kao da je baš otvorila vrata vlastita doma i zaželjela mu dobrodošlicu na svečanoj večeri.

Smrkavo je frknuo uvlačeći sluz — tada sam to prvi put čula — od čega su mi se usne iskrivile od gađenja. Zakoračio je prema mami, a ona ga je uhvatila za ruke i pogledala zabačene glave s čudnim smiješkom koji joj je još istežao usne poput neuspjele operacija zatezanja kože. U tom se nelagodnom trenutku nagnula naprijed i oslonila čelo o njegovo.

Arthur je ostao u tom položaju milisekundu duže nego što sam očekivala, a onda ju je potapšao po zatiljku i odmaknuo se od nje. Mene je grubo potapšao po glavi kao da sam njegov vjeran ovčar, čime mi je još više pokvario frizuru, a potom se uputio do prtljažnika da pomogne Barbari s torbama. Mamu i mene ostavio je da zurimo u Rosaleen, samo što mama to nije činila. Smiješeci se zatvorenih očiju, duboko je udisala svjež zrak. Usprkos depresivnoj situaciji, obuzeo me osjećaj da bi ovo za mamu na kraju možda ipak moglo biti dobro.

Tada nisam bila toliko zabrinuta za nju kao sada. Prošlo je tek mjesec dana od tatina pogreba i obje smo bile otupjele pa nismo bile u stanju ništa reći jedna drugoj, a zapravo ni ikome drugome. Ljudi su bili toliko zaokupljeni vlastitim govorom, upućujući nam lijepe riječi, neobazrive riječi, kakve god im pale napamet — gotovo kao da mi trebamo tješiti njih, a ne oni nas — da mamino ponašanje nije baš upadalo u oči. Tek bi zajedno s ostalima svako malo uzdisala te tu i tamo rekla poneku riječ. Ustvari, pogreb je poput nekakve igrice. Samo moraš igrati po pravilima, govoriti što treba i ponašati se kako treba dok ne završi. Budi pristojna, ali ne smiješ se previše; budi tužna, ali ne pretjeruj jer će se obitelj osjećati još gore. Ne gubi nadu, ali nemoj dopustiti da se tvoj optimizam protumači kao nedostatak suosjećanja ili nesposobnost prihvaćanja stvarnosti. Kada bi itko doista bio iskren, posvuda bi bilo svađa, prozivanja, suza, šmrkalja i urlanja.

GIGA

Mislím da bi se Oscari trebali dodjeljivati i za stvaran život. A Oscara za najbolju glumicu dobiva Alison Flanagan! Nagradu je zaslužila za šetnju glavnim prolazom samoposluge prošloga ponedjeljka, kada se potpuno našminkana, svježe fenirana, usprkos tome što se osjećala kao da bi najradije *umrla*, vedro smiješila Sari i Deidre iz Roditeljske udruge i ponašala se kao da je suprug nije upravo ostavio s troje djece. Molimo Alison da se popne na pozornicu i preuzme nagradu! Nagradu za najbolju sporednu ulogu dobiva žena zbog koje je ostavljena, a našla se tek dva reda polica dalje, a potom u velikoj žurbi napustila samoposlugu zaboravivši kupiti dva sastojka za omiljene lazanje svoga novog dečka. Nagrada za najboljega glumca odlazi Gregoryju Thomasu za izvedbu na očevu pogrebu, s kojim nije razgovarao dvije godine. Nagradu za najboljega sporednog glumca dobiva Leo Mulcahy za ulogu kuma na vjenčanju svojega najboljeg prijatelja Simona i jedine djevojke koju je Leo ikada volio i koju će ikada istinski voljeti. Dođi gore po kipić, Leo!

Mislila sam da mama čini upravo isto, igra po pravilima i glumi dobru udovicu, ali kada se nakon svega njezino ponašanje nije promijenilo, kada se počelo činiti da ozbiljno nije svjesna što se oko nje događa, kada je nastavila odgovarati samo uzdasima i jednostavnim rečenicama, zapitala sam se je li to stvarno blef. I dalje se pitam u kojoj je mjeri doista odsutna duhom, a u kojoj se samo pravi da se ne bi morala nositi sa životom. Nakon tatine je smrti nešto u njoj napuklo, stoje samo po sebi razumljivo, ali kada su ljudi prestali obraćati pozornost na nju i vratili se svojim životima, ta se pukotina nastavila širiti, a to sam očito opazala samo ja.

Banka nije bila posebno nerazumna kada nas je naglavačke izbacila iz kuće. Tati su davno poslali datum ovrhe, ali to je bila tek jedna u nizu poruka koju nam je zaboravio proslijediti, među kojima je i „Zbogom“. Premda su nam dopustili da ostanemo mnogo duže nego što su prijetili, u jednom smo se trenutku morale iseliti. Mama i ja odsjele smo tjedan dana u stražnjem dijelu Barbarine kuće, u preuređenoj konjušnici gdje je stanovala njezina filipinska dadilja. Na kraju smo i odande bile prisiljene otići jer je Barbara morala na ljetovanje u svoju kuću u Saint-Tropezu, a očito se plašila da ćemo joj pokrasti srebrninu.

Premda sam rekla da za mamu nisam bila toliko zabrinuta kao kada smo stigle u vratarsku kuću, to ne znači da uopće nisam bila zabrinuta. Prije nego što smo dospjele ovamo, predlagala sam mami da posjeti doktora, a sada smatram da bi se trebala prijaviti u jednu od onih ustanova gdje ljudi po cijele dane šeću hodnicima u bijelim kutama otvorenim na guzici i njišu se naprijed-natrag. Barbari sam spomenula da bi mama trebala doktoru, a ona me samo pokroviteljski posjela u kuhinji i objasnila da mama prolazi nešto što se zove „žalovanje“. Možete zamisliti kako je divno sa šesnaest godina naučiti tu riječ. Već sam se pomirila s tim da će nam idući razgovor biti o brijanju s dečkima. Ali nije. Umjesto toga me zamolila da sjednem na njezin kofer kako bi ga zatvorila, jer je Lulu, lijepak koji sprečava da joj se život raspadne, odvela djecu u školu jahanja. Sjedeći na njezinu nabreklom koferu Louisa Vuittona, dok je potezala zatvarač oko bi-kinija zebrostog uzorka, sandala sa zlatnim remenčićima i idiotskih šešira, poželjela sam da joj se torba rasprsne na tekućoj vrpici za prtljagu na aerodromu u Saint-Tropezu i da joj iz njega ispadne vibrator i počne zujati skakućući naokolo da ga svi vide.

I tako smo se prvoga dana ostatka mog života našle pred vratar-skom kućom: mama, koja je stajala sklopljenih očiju, Rosaleen, koja je piljila u mene zelenim očima razrogačenim od uzbuđenja i sitnim, ružičastim jezikom svako malo oblizivala usne, Arthur, koji je šmrkao na Barbaru, što je značilo kako ne želi da ona ponese ijednu torbu, i Barbara, koja ga je smeteno gledala, vjerojatno susprežući mučninu izazvanu njegovim šmrkanjem, odjevena u široku trenirku i japanke, lica narančastoga kao u Oompa-Loompe. Baš je toga jutra bila u so-lariju na sprejanju.

— Jennifer — Rosaleen je napokon prekinula tišinu na našoj strani. Mama je otvorila oči i radosno se osmjehnula tako da mi se učinilo

GIGA

kako je prepoznala Rosaleen i točno znala što čini. Da niste zadnjih mjesec dana proveli svaku sekundu s njom kao ja, pomislili biste da je sve u redu. Prilično je dobro blefirala.

— Dobro nam došle! — nasmiješila se Rosaleen.

— Da. Hvala ti — mama je izabrala pravilan odgovor sa svoga popisa jednostavnih rečenica.

— Uđite, uđite, pristavil ćemo vam čaj — rekla je Hosalcen s takvom hitnjom u glasu kao da ćemo svi pomrijeti ako ne popijemo čaj.

Nisam željela poći za njima. Nisam željela ući, jer bi to značilo da mora početi. Stvarnost, mislim. Gotovo je bilo s odgađanjem zbog organizacije pogreba ili Barbarinih prenamijenjenih konjušnica. To je bio nov život i morao je početi.

Arthur, škamp, projurio je pokraj mene i produžio vrtnim puteljkom natovaren putnim torbama. Bio je snažniji nego što je izgledao.

Prtljažnik automobila se zalupio, što me natjeralo da se naglo osvrnem. Barbara je nemirno vrtjela ključeve automobila poskakujući s jedne Vuittonove japanke na drugu. Tek sam tada opazila da ima vatu među nožnim prstima. Nelagodno me gledala u mukloj tišini smišljajući kako da mi kaže da me napušta.

— Nisam niti primijetila da si bila i na pedikuri — rekla sam da popunim tišinu.

— Jesam — spustila je pogled i promigoljila nožnim prstima u znak potvrde. Na noktima palčeva blistali su joj dijamantići. Zatim je dodala:

— Danielle nas je pozvala na zabavu na svojoj jahti sutra navečer. Mnogi bi ljudi pomislili da te dvije rečenice nemaju veze jedna s

drugom, ali ja sam razumjela. Na Daniellinoj jahti ne smiju se nositi cipele, pa će natjecanje u dijamantima i francuskoj pedikuri biti žestoko. Te bi žene pronašle načina da modnim dodacima ukrase i kapicu koljena kada bi to bilo jedino što se smije pokazati.

U tišini smo zurile jedna u drugu. Jedva je čekala da ode. Ja sam željela otići s njom. I ja sam htjela biti bosonoga na mediteranskoj obali dok Danielle leprša oko gostiju otmjeno držeći čašu za martini vršcima prstiju s uglatom francuskom manikurom, u Cavallijevoj haljini dubokog izreza što otkriva grudi živahne poput masline punjene paprikom koja joj pluta u čaši, s kapetanskom kapom nakošenom na glavi tako da izgleda kao kapetan Birdseye prurušen u ženu. I ja sam željela sudjelovati u tome.

— Bit će ti dobro ovdje, draga — rekla je, a činilo se da tako i misli — s obitelji.

Nesigurno sam se osvrnula prema kući iz *Ivice i Marice* i ponovno mi je došlo da zaplačem.

— Oh, draga — rekla je osjetivši to i još jednom krenula prema meni raširenih ruku. Grljenje joj je stvarno dobro išlo i očito joj je bilo posve prirodno. Ili to, ili su samo umeci u njezinim grudima bili savršen oslonac za glavu. Još sam je jednom čvrsto privila uza se i zatvorila oči, ali pustila me malo brže nego što sam željela i gurnula me u stvarnost.

— OK. — Polako se primicala automobilu i spustila ruku na ručicu vrata. — Ne bih željela ulaziti da im ne smetam pa im molim te reci da...

— Uđite, uđite — iz mračnog hodnika odjeknuo je pjevan Rosaleenin glas i spriječio Barbaru da uđe u terenac.

— Zdravo. — Rosaleen se pojavila na vratima.

— Zašto ne uđete na šalicu čaja? Žao mi je, ne znam vam ime, Jennifer ga nije spomenula. Na to će se morati naviknuti. Jennifer štošta neće spomenuti.

— Barbara — odgovorila je Barbara, a ja sam primijetila kako grčevito steže ručicu vrata.

— Barbara. — Rosaleenine su zelene oči sjajile poput mačjih.

— Šalicu čaja prije puta, Barbara? Ima i svježih kolačića i domaćega džema od jagoda.

Smiješak se zaledio na Barbarinu licu dok je razbijala glavu u potrazi za izgovorom.

— Ne može ući — odgovorila sam u njezino ime. Barbara me pogledala prvo sa zahvalnošću, a onda s grizodušjem.

— Oh... — Rosaleenino lice snuždilo se kao da sam joj upropastila čajanku.

— Mora kući da ispere lažni ten s lica — dodala sam. Već sam vam rekla da sam grozna,

GIGA

grozna osoba, a u mojim očima, Barbara me ostavljala na cjedilu, premda nisam bila njezina briga i imala je vlastiti život kojem se trebala vratiti. — A i nokti na nogama joj se još nisu osušili. — Slegnula sam ramenima.

— Oh. — Rosaleen je djelovala zbunjeno kao da sam govorila čudnim jezikom iz vremena keltskog tigra. - Onda, kavica?

Prasnula sam u smijeh, što je Rosaleen očito povrijedilo. Iza sebe sam začula pljeskanje Barbarinih japanki, a onda je ona brzo prošla pokraj mene i ne pogledavši me. Olakšala sam joj odlazak. Uz Rosaleen, Barbara je — čak i u trenirci od velura i japankama, vrata prljava od lažnoga tena - djelovala kao egzotična božica. Potom je usisana u kuću kao leptirića kada je dohvati biljka mesožderka.

Usprkos Rosaleeninu pogledu prepunu nade, nisam se mogla prisiliti da uđem u kuću.

— Idem malo pogledati naokolo — rekla sam.

Izgledala je razočarano, kao da sam joj uskratila nešto dragocjeno. Čekala sam da se vrati u kuću, da nestane u crnilu hodnika koji je djelovao kao neka druga dimenzija, ali se nije micala. Stajala je na trijemu i promatrala me pa sam shvatila da ću ja morali učiniti prvi korak. Dok me pržila pogledom, ogledala sam se oko sebe. Kojim putem poći? S lijeve mi se strane nalazila kuća, za leđima otvorena dvorišna vrata koja su vodila na glavnu cestu, preda mnoom stabla, a zdesna uzak puteljak koji je nestajao u tami šume. Išetala sam na glavnu cestu. Nisam se nijednom osvrnula ne želeći znati stoji li još tamo. Dok sam odmicala, nisam više osjećala da me prate samo Rosaleenine oči. Osjećala sam se izloženo, kao da me iza veličanstvenih stabala promatra još netko. Pratio me onaj osjećaj koji čovjeka obično uhvati kada zadre u svijet prirode, kao da nema tu prava biti, bar ne nepozvan. Stabla uz cestu okretala su za mnoom glave i pratila me pogledom.

Da su se pojavili vitezovi u oklopu i galopom pojurili na mene vitlajući mačevima, dobro bi se uklopili u ozračje. Posjed je bio prožet poviješću, pretrpan duhovima prošlosti, a sada sam se tamo našla i ja, još jedna osoba spremna započeti svoju pripovijest. Premda su stabla sve to već vidjela, pobudila sam njihovo zanimanje, a kada se podigao blagi ljetni povjetarac, lišće je počelo šuštati poput usana koje ogovaraju, kojima životni putovi novih naraštaja nikada neće dosaditi.

Slijedila sam glavnu cestu i napokon ostavila za sobom stabla, domišljato posađena da sakriju dvorac. Premda sam ja bila ta koja se kretala prema njemu, imala sam dojam da je dvorac zaskočio mene, kao da se cijela ta gomila podmukloga kamenja i žbuke na vršcima prstiju i s kažiprstom na usnama došuljala do mene, kao da je posljednjih nekoliko stoljeća umirala od dosade. Zaustavila sam se kada sam ga ugledala. Malena ja pred velikim dvorcem. Kao ruševina djelovao mi je još dojmljivijim, moćnijim nego kao dvorac jer je preda mnoom stajao pokazujući ožiljke, sav krvav i izranjavan od bitke. A ja sam stajala pred njim, osjećajući se tek sjenom onoga što sam nekoć bila, pokazujući vlastite ožiljke. Odmah smo se zblížili.

Proučavali smo jedno drugo, a onda sam pošla prema njemu, na što on nije ni trepnuo.

Premda sam mogla ušetati u dvorac kroz rupu koja je zjapila u bočnom zidu, smatrala sam da bih mu pokazala više poštovanja uđem li kroz drugi otvor koji mu je život odgrizao, ondje gdje se nekoć nalazio glavni ulaz. Ne znam kome sam točno pokazivala poštovanje, ali mislim da sam se željela dodvoriti blažoj strani dvorčeve naravi. S poštovanjem sam zastala na vratima, a onda ušla. Bilo je mnogo zelenila, mnogo krša. Među zidovima je vladala sablasna tišina i osjećala sam se kao da sam upala nepozvana u nečiju kuću. Korov, maslačci, koprive, svi su prekinuli posao i podigli glave. Ne znam zašto, ali briznula sam u plač.

Kao što sam se sažalila nad muhom zujarom, tako sam se sažalila i nad dvorcem, ali mislim da sam se tako zapravo osjećala zato što sam žalila samu sebe. Gotovo sam čula kako dvorac uzdiše i cvili ostavljen da stoji i raspada se dok drveće oko njega nastavlja rasti. Prišla sam jednom od zidova podignutih od gruboga, toliko velikoga kamenja da sam mogla zamisliti snagu ruku koje su ga nosile ili ga bile prisiljene nositi. Čučnula sam u kut, priljubila uho uz

GIGA

kamen i sklopila oči. Ne znam što sam osluškivala, ne znam što sam željela postići, možda utješiti zid, ali u svakom slučaju, to sam učinila.

Da Zoey i Lauri ispričam što sam radila, zasigurno bi me otpravile ravno u modnu kuću gdje se paradira u kutama otvorenim na guzici, ali osjetila, sam neku povezanost s tim zdanjem. Ne znam zašto, možda zato što sam izgubila vlastiti dom i vjerovala da ne postoji više ništa sto je doista moje. Naišavši na to zdanje koja ne pripada nikome, poželjela sam ga učiniti svojim. Ili je to možda bilo samo zato što se osamljeni ljudi hvataju za bilo što samo da se više tako ne bi osjećali. Za mene je to „bilo što“ bio dvorac.

Ne znam koliko sam dugo ondje ostala, ali sunce je ubrzo zašlo za stabla prskajući ruševinu svjetlucavim kapima svjetlosti svaki put kada bi se stabla zaljuljala na vjetru. Neko sam vrijeme gledala, a onda shvatila da krajolik tone u suton. Mora da je bilo oko deset navečer. Kad sam polako ustala, noge su mi bile ukočene od čučanja u istom položaju. Krajičkom sam oka opazila da se nešto miče. Sjena. Prilika. Nije bila životinja, a opet je prebrzo nestala. Nisam bila sigurna. Ne želeći da se, što god ili tko god to bio, nađe iza mene, okrenula sam leđa ulazu u dvorac i žurno uzmicala natraške. Čula sam još neki zvuk — huk sove ili nešto slično, pa sam od straha iskočila iz kože i dala se u trk. Budući da nisam vidjela tlo pod raslinjem, spotakla sam se o kamen i leđima tresnula o tlo. Udarivši se u glavu, jauknula sam i čula paniku u svome glasu dok sam padala u odvratno raslinje u kojem je bogzna što sve živjelo. Vid mi se malo zamaglio, a crne su se točke pojavile na crti gdje se urušeni krov spajao s nebom boje indiga. Izgrebena kamenjem i šljunkom, podigla sam se na noge, dlanovima se odgurnula od tla i nisam se više osvrturna. Trčala sam koliko su me uggšice nosile. Činilo mi se da je prošla čitava vječnost dok napokon nisam ugledala kuću, kao da su se cesta i stabla urotili tjerajući me da trčim po pokretnoj vrpici.

Napokon sam ugledala kuću. Pred njom više nije bilo Barbarina terenca i postalo mi je jasno da sam potpuno odsječena. Pokretni se most podigao. Čim sam ugledala kuću, otvorila su se ulazna vrata na kojima se pojavila Rosaleen gledajući me kao da me čekala od trenutka kada sam otišla.

— Uđi, uđi — rekla je s hitnjom u glasu.

Konačno sam prekoračila prag, zakoračila u nov život i početak je počeo. Moje nekoć čiste, ružičaste uggšice, sada uprljane šetnjom po dvorcu, stupile su na kamenom popločen hodnik. U kući je bilo tiho kao u grobu.

— Dođi da te vidim — rekla je Rosaleen čvrsto mi stežući zapešća, odmaknuvši se korak unatrag da me odmjeri od glave do pete. Ali odmjeravala me od glave do pete, od pete do glave, pa opet ispočetka... Pokušala sam se otrgnuti, ali je ona nagoni pojačala stisak, no ubrzo me pustila, vjerojatno shvativši sto je učinila ili opazivši kako mi se lice promijenilo. Glas joj je postao slađi.

— Ja ću ti ih zakrpati. Samo ih ostavi u košari pokraj naslonjača u dnevnoj sobi.

— Što treba zakrpati?

— Tvoje hlače.

— To su traperice. Takve trebaju biti. — Spustila sam pogled na svoje poderane traperice, toliko razderane da se jedva vidjelo nešto traperica. Ispod traperica su se nazirale tajice s leopardovim uzorkom, što je i bila osnovna zamisao. — Ali ne bi trebale biti prljave.

— Oh. Dobro, onda ih ostavi u košari u kuhinji.

— Baš imaš mnogo košara.

— Samo dvije.

Nisam bila sigurna je li moja primjedba trebala biti šaljiva ili zajedljiva, ali njoj je ionako promakla.

— Dobro onda. Pa, idem ja u svoju sobu... — Čekala sam da me povede onamo, ali samo je zurila u mene. — Gdje se nalazi?

— Jesi li možda za malo čaja? Napravila sam pitu od jabuka — rekla je gotovo molećivim

GIGA

glasom.

— Uh, ne hvala, nisam baš gladna.

Osjetila sam kako mi želudac odgovara kruljenjem i nadala se da Rosaleen to ne čuje.

— Naravno. Naravno da nisi — tiho se prekorila.

— Kako da dođem do svoje sobe?

— Stubama gore, druga vrata lijevo. Mama ti je u zadnjoj sobi zdesna.

— Dobro, svratit ću do nje. Počela sam se uspinjati stubama.

— Nemoj, dijete — žurno će Rosaleen — ostavi je, odmara se.

— Samo bih joj poželjela laku noć. Kiselo sam se nasmiješila.

— Ne, ne, moraš je ostaviti na miru — odlučno je odvratila. Progutala sam.

— U redu.

Polako sam odmicala stubama, koje su škripale pod svakim mojim korakom. S odmorišta sam još mogla vidjeti predsoblje gdje je stajala Rosaleen i promatrala me. Usiljeno sam se osmjehnula i pošla u svoju sobu, čvrsto zatvorila vrata i leđima se naslonila na njih dok mi je srce snažno lupalo.

Ostala sam tako pet minuta, jedva i pogledavši sobu, znajući da ću vremena za upoznavanje s novim prostorom imati napretek, no tada sam prvo željela vidjeti majku. Polagano opet otvorivši vrata, promo-lila sam glavu i pogledala s vrha stubišta dolje u predsoblje. Rosaleen nije bilo. Odškrinula sam vrata još malo i izašla iz sobe. Poskočila sam od straha. Stajala je pred vratima mamine spavaće sobe kao pas čuvar.

— Upravo sam provjerila kako je — šapnula je dok su joj se zelene oči caklile. — Spava.

Najbolje bi bilo da se i ti malo odmoriš.

Mrzim kada mi netko govori što da radim. Inače sam uvijek odbijala učiniti što mi se kaže, ali nešto u Rosaleenin glas, u njezin pogled, u načinu na koji je stajala i u ozračju te kuće govorilo mi je da ovdje više nemam glavnu riječ. Vratila sam se u sobu i bez riječi zatvorila vrata.

Nešto poslije te noći, dok su okoliš i unutrašnjost kuće bili nalik na neprozirne vunene tajice — tako gusti i mračni da nisam mogla razabrati nijedan oblik — probudila sam se osjećajući da je netko u sobi. Iznad kreveta sam začula disanje i osjetila poznat miris sapuna od lavande pa sam čvrsto stisnula oči i pravila se da spavam. Ne znam koliko je Rosaleen ondje ostala gledajući me, ali imala sam dojam daje trajalo cijelu vječnost. Čak i kada sam čula da izlazi iz sobe i tiho zatvara vrata, oči sam i dalje držala čvrsto zatvorene dok mi je srce udaralo toliko snažno da sam se bojala kako će ga čuti, sve dok naposljetku nisam utonula u san.

4. SLON U SOBI

Idućeg jutra oko šest probudio me pjev ptica koje su se međusobno dozivale. Zbog silna živkanja i zviždukanja pomislila sam da je netko usred noći cijelu kuću podigao uvis i prenio u svijet ptica. Njihovo sebično i bučno zadirkivanje podsjetilo me na radnike koji su nam gradili bazen. Poslove su obavljali bučno i drsko kao da u kući nitko ne stanuje. Jedan mi je tip, Steve, neprestano pokušavao viriti u sobu dok sam se oblačila. Jednog je jutra doista i uspio nešto vidjeti. Nemojte me krivo shvatiti; uzela sam tri umetka za kosu i pričvrstila ih na bikini — pogađate već gdje — zatim skinula kućni ogrtač i paradirala sobom poput Chewbacce pretvarajući se kako nemam pojma da me gleda. Poslije toga više nije virio, ali je nekoliko njegovih kolega počelo zuriti u mene kad god bih prošla, stoga pretpostavljam da im je sve ispričao, svinja prljava. U svakom slučaju, takvih igrica ovdje neće biti, osim ako ne poželim da crvena vjeverica od zaprepaštenja padne s grane.

Plavo-bijele, karirane zavjese slabo su štatile od sunčeve svjetlosti. Soba je bila jarko osvijetljena, poput noćnoga bara u vrijeme zatvaranja kada se razotkriva sva prljavština, varalice i pijanci. Ležala sam u krevetu potpuno budna zureći u sobu koja je sada bila *moja*. Nije izgledala baš jako *moje*; pitala sam se hoću li je ikada smatrati *svojom*. Soba je bila jednostavna, iznenađujuće topla. Nije to bila samo toplina jutarnjega sunca koje je prodiralo kroz prozor, već i ona udobna toplina autentičnoga stila trgovine Laure Ashley, i premda su mi prije sve te slatkaste stvarčice bile užasne, tamo su dobro pristajale. Nisu pristajale u sobu moje prijateljice Zoey, koju joj je uredila majka, i to tako da je više priličila desetogodišnjakinji, u očiglednom pokušaju da samu sebe uvjeri kako joj je kći slatka i nedužna. Izgledalo je kao da vlastitu kćer želi zatvoriti u staklenku s krastavcima, što joj nikada ne bi pošlo za rukom. Problem ne bi bio samo u tome što bi poklopac iskočio čim majka ne bi gledala već i u tome što je Zoey malo previše voljela krastavce.

Spavaće su se sobe nalazile u potkrovlju pa su se stropovi spuštali prema prozorima. U jednom se kutu nalazio ispucao bijeli drveni stolac sa starini, kariranim, plavo-bijelim jastučićem. Zidovi su bili bljedoplavi, ali nisu djelovali hladno. Nalazio se tu i bijelo obojen, samostojeći ormar taman toliko velik da mi u njega stane donje rublje. Krevet je imao željezni okvir, bijelu posteljinu i navlaku za poplun cvjetnog uzorka s prekrivačem od kašmira nježnoplave boje prebačenim preko dna ležaja. Nad vratima sobe visio je jednostavan križ svete Brigite. Na prozorskoj se dasci našla vaza puna svježeg poljskog cvijeća — lavande, zvončica i drugoga koje nisam prepoznala. Rosaleen se zaista potrudila.

Iz prizemlja je dopirala buka. Tanjuri su zveckali, voda je tekla, čajnik fućkao, a hrana u tavi cvrčala, tako da je miris prženja ubrzo dolebdio na kat i u moju sobu. Shvatila sam da nisam ništa pojela od jučerašnjega ručka s Barbarom, kada nam je Lulu napravila božanski *sashimi*. Nisam još bila ni na zahodu, pa su se mjehur i želudac urotili protiv mene da me istjeraju iz kreveta. Čim sam pomislila na to, kroz zidove tanke poput papira začula sam kako se vrata do mojih zatvaraju i zaključavaju. Čula sam podizanje zahodske daske, a onda mlaz urina koji je prskao dno školjke. Budući da je mlaz padao svisoka, ako Rosaleen nije pišala stojeći na štulama, to je morao biti Arthur.

Sudeći po zvukovima koji su dopirali iz kuhinje i kupaonice, zaključila sam da majka nije ni u jednoj od tih prostorija. Ukazala mi se prilika da je vidim. Uskočila sam u ružičaste uggsice, prebacila nježnoplavi pokrivač preko ramena i odšuljala se hodnikom do majčine sobe.

Koliko god oprezno koračala, daščani pod škripao mi je pod svakim korakom. Čuvši puštanje vode u zahodu, potrčala sam hodnikom i uletjela u maminu sobu bez kucanja. Ne znam što sam točno očekivala, ali sigurno nešto više nalik na prizor koji me protekla dva tjedna svakog jutra dočekivao. Taj je prizor bio mračna soba nalik na špilju, s mamom zakopanom negdje ispod perine. Ali toga me jutra čekalo ugodno iznenađenje. Soba joj je bila čak svjetlija od

GIGA

moje — i nekakve svježije, čiste, poput maslaca žute boje. Vaza na njezinu prozoru bila je puna zlatice, maslačaka i dugih, zelenih vlati trave vezanih žutom vrpcom. Mora da je soba bila točno iznad dnevne sobe jer se uza zid nalazio otvoren kamin nad kojim je visjela fotografija pape, od čega sam se stresla. Ne zbog pape — premda bih radije na zidu imala Zaca Efrona — već me kamin ispunio nelagodnom. Jednostavno ih nikada nisam voljela. Kamin je imao bijelu štukaturu i crno ognjište te je izgledao kao da se često ukućani njime koriste, što mi se učinilo neobičnim za gostinsku sobu. Mora da su primali mnogo gostiju, premda nisu djelovali kao društveni ljudi koji rado priređuju zabave.

Potom sam opazila kupaonicu i shvatila da su Rosaleen i Arthur majci prepustili vlastitu spavaću sobu.

Mama je sjedila u bijelom stolcu za ljuljanje, premda se nije ljuljala, okrenuta prozoru s kojega se pružao pogled na stražnji vrt. Kosa joj je bila uredno pričvršćena ukosnicama, bila je odjevena u lepršavu svilenu tuniku boje marelice, a usne su joj bile našminkane onim istim ružičastim ružem koji je nosila još od tatina pogreba. Blago se smiješila, gotovo neprimjetno, no osmijeh je ipak bio tu, a izgledala je kao da pozorno proučava jučerašnjicu. Kada sam joj prišla, podigla je pogled i osmijeh joj se proširio.

— Dobro jutro, mama. — Poljubila sam je u čelo i sjela uz nju na rub već pospremljene postelje. — Jesi li dobro spavala?

— Jesam, hvala na pitanju — radosno je odvratila, a meni je srce zaigralo.

— I ja sam — odgovorila sam, pritom shativši da je doista tako. — Ovdje je baš tiho, zar ne?

Odlučila sam ne spominjati sinoćnji Rosaleenin posjet mojoj spavaćoj sobi, za slučaj da sam sve to sanjala. Bilo bi strašno neugodno optužiti nekoga za takvo što, pogotovo dok se ne skupi više dokaza.

— Jest, tiho je — ponovno se oglasila mama.

Sjedile smo jedna uz drugu gledajući kroz prozor u stražnji vrt. U sredini toga vrta od pola hektara stajao je hrast pružajući grane na sve strane, kao stvoren za penjanje. Preljepo se stablo puno zelenila veličanstveno uzdizalo u nebo. Doimalo se čvrsto i snažno pa mi je bilo jasno zašto mama ne skida pogled s njega. Zračilo je sigurnošću i pouzdanošću, a budući da je ondje stajalo stoljećima, bilo je opravdano vjerovati da će stajati još neko vrijeme. Stabilnost u našem poljuljanom svijetu. Crvendač je skakutao s grane na granu, vidno uzbuđen što ima cijelo stablo na raspolaganju, poput djeteta koje se samo sa sobom igra glazbenih stolaca. Tako nešto nikada prije ne bih promatrala: stablo i pticu. A čak i kada bih primijetila takvo što, ne bi mi palo na pamet usporediti prizor s djetetom koje se igra glazbenih stolaca. Zoey i Lauri bila bih zaozbiljno čudna. I sama sam sebi postajala sve čudnijom. Dok sam razmišljala o tome, štreknula me čežnja za domom.

— Ne sviđa mi se ovdje, mama — napokon sam rekla i shvatila da mi glas podrhtava te da sam na rubu suza. — Ne možemo ostati u Dublinu, s prijateljima?

Mama ma pogledala i toplo se nasmiješila.

— Ma, bit će nam dobro ovdje. Sve će biti dobro.

Pao mi je kamen sa srca kada sam čula te riječi, čula snagu, uvjerenost, vodstvo koje sam trebala.

— Koliko ćemo dugo ovdje ostati? Kakvi su nam planovi? U koju ću školu krenuti u rujnu? Mogu li nastaviti ići u Školu svete Marije?

Mama je svrnula pogled s mene i nastavila zuriti kroz prozor ne skidajući osmijeh s lica.

— Bit će nam dobro ovdje. Sve će biti dobro.

— Znam, mama — odgovorila sam pokušavajući nastaviti blago premda sam se počela uzrujavati. — To si maloprije rekla, ali pitam te koliko dugo?

Šutjela je.

— Mama? — Ton mi je postao oštiji.

GIGA

— Bit će nam dobro ovdje — ponovila je — sve će biti dobro.

Ja sam dobra osoba, ali samo kada to želim biti, pa sam joj se nagnula do uha i baš kada sam se spremala izreći nešto toliko užasno da to nisam u stanju ovdje ni napisati, začulo se blago kucanje na vratima, a zatim žurno Rosaleenino otvaranje.

— A, *tu* li ste — rekla je kao da nas je tražila uzduž i poprijeko. Brzo sam sklonila usne s majčina uha i sjela natrag na krevet.

Rosaleen me prostrijelila pogledom kao da mi čita misli. Potom joj se lice smekšalo i ušla je u sobu noseći srebrni pladanj s doručkom odjevena u novu kućnu haljinu koja joj je ispod koljena otkrivala po-thaljinu boje mesa.

— Onda, Jennifer, nadam se da si se noćas lijepo odmorila.

— Da, lijepo. — Mama ju je pogledala i nasmiješila se, a mene je obuzeo bijes jer je mogla svakoga zavarati, ali ne i mene.

— To je sjajno. Pripremila sam ti doručak, tek nekoliko zalogaja za snagu... — Rosaleen je nastavila tako blebetati dok sam je promatrala kako se mota po sobi razmještajući pokućstvo, povlačeći stolce i pretresajući jastuke.

Nekoliko zalogaja, kaže. Nekoliko zalogaja za nekoliko stotina ljudi. Pladanj je bio pretrpan hranom. Narezano voće, žitne pahuljice, tanjur s naslaganim tostom, dva kuhana jaja, posudica s nečim što je nalikovalo na med, još jedna posuda s džemom od jagoda i jedna s pekmezom. Na pladnju su se našli još i čajnik, vrč s mlijekom, šećernica, svakovrsni jedaći pribor i ubrusi. Budući da obično doručkuje energetske pločice uz espresso, i to samo zato što smatra da mora, mama se našla pred teškim zadatkom.

— Lijepo — rekla je mama obraćajući se pladnju koji je stajao pred njom na drvenom stoliću, uopće ne podižući pogled prema Rosaleen. — Hvala.

Zapitala sam se je li mama svjesna da to što je pred nju izneseno nije umjetničko djelo, već da će to morati i pojesti.

— Stvarno nema na čemu. Nego, trebaš li još nešto, bilo što?

— Treba da joj se vrati kuća, pa ljubav njezina života... — sarkastično sam se nadovezala. Ta pošalica nije bila upućena Rosaleen niti mi je bila namjera ismijati je svojim upadicama.

Uglavnom, samo sam si davala oduška. Ali mislim da je Rosaleen moju šalu shvatila osobno. Djelovala je pogođeno i — ma, što ja znam — povrijeđeno, postićeno ili bijesno. Pogledala je mamu da provjeri jesu li je moje riječi gurnule preko ruba.

— Ne brini, ne čuje me — rekla sam dosađujući se i proučavajući ispucale pramenove svoje tamnosmeđe kose. Pretvarala sam se da me baš briga, no zapravo mi je od vlastitih riječi srce u grudima udaralo kao ludo.

— Naravno da te čuje, dijete — blago me prekorila Rosaleen i nastavila obilaziti sobu popravljajući, brišući i namještajući.

— Misliš? — podigla sam obrvu. — Što ti misliš, mama? Hoće li nam biti dobro ovdje?

Mama me pogledala i nasmiješila se.

— Naravno da će nam biti dobro.

Pridružila sam joj se na drugoj rečenici oponašajući mamin sablasno cvrkutav glas, tako da smo progovorile u savršenu jednoglasju, od čega mislim da su Rosaleen prošli trnci. Znam da sam se ja naježila kada smo uglas rekle:

— Sve će biti dobro.

Rosaleen je prestala brisati prašinu i pogledala me.

— Tako je, mama. Sve će biti dobro — glas mi je podrhtavao. Odlučila sam poći i korak dalje. — I vidi ovoga slona nasred sobe, nije li zgodan?

Mama je zurila u stablo posred vrta s istim, jedva primjetnim smiješkom na ružičastim usnama.

— Da, baš je zgodan.

— Znala sam da ćeš se složiti. — Progutala sam knedlu pokušavajući ne zaplakati kada sam

GIGA

pogledala Rosaleen. Trebala sam biti zadovoljna, ali nisam bila. Samo sam se osjetila još izgubljenijom. Sve dotada samo sam umišljala da s mamom nešto nije u redu. Tada sam to i dokazala, što mi se nije svidjelo.

Možda će *sada* mamu poslati psihijatru ili na savjetovanje koje će joj pomoći, pa da možemo nastaviti slijediti naš kemijski trag.

— Tvoj doručak je na stolu — jednostavno je rekla Rosaleen, okrenula mi leđa i izašla iz sobe.

Tako su se uvijek rješavali problemi Goodwinovih. Sve popravi izvana, nikada ne zadiri u korijen problema, nikada ne obraćaj pozornost na slona u sobi. Mislim da sam toga jutro shvatila da sam odrasla uz slona u svakoj sobi. Gotovo nam je postao obiteljski ljubimac.

5. GRÈVE

Nisam žurila s oblačenjem znajući da toga dana neću moći raditi bogzna što. Drhtureći sam stajala u kadi boje avokada dok je vruća voda curila svom silinom bebine sline i žudjela za svojom ružičastom kupaonicom s mozaičkim pločicama koje su se prelijevale u duginim bojama, sa šest snažnih masažnih tuševa i ugrađenom plazmom.

Kada sam napokon uspjela isprati sav šampon — nije mi se dalo boriti još i s regeneratom — osušiti kosu i spustiti se na doručak, Arthur je već skupljao posljednje komadiće hrane sa svoga tanjura. Pitala sam se je li mu Rosaleen ispričala što se dogodilo u maminoj sobi.

Vjerojatno nije, jer bi, da je bio dobar brat, nešto već poduzimao u vezi s tim. Nisam vjerovala da će doticanje šalice za čaj prevelikim nosom biti od neke pomoći.

— Dobro jutro, Arthure — rekla sam.

— Dobro jutro — odvratio je mrmljajući u dno šalice čaja. Rosaleen, marljiva kućna pčelica, odmah se bacila na posao i krenula na mene s rukama u divovskim rukavicama za pećnicu.

Lagano sam udarila šakom obje rukavice, kao da sam boksač. Nije shvatila šalu. Ali osjetila sam da je Arthur shvatio, premda to nije odao ni riječju, ni migom, ni kakvom drugom kretnjom.

— Ja ću samo žitne pahuljice, molim te, Rosaleen — rekla sam osvrćući se. — Sama ću si uzeti, ako mi kažeš gdje su.

Počela sam otvarati kuhinjske ormariće u potrazi za žitnim pahuljicama i ustuknula nabasavši na dvokrilni kuhinjski ormar dupkom pun staklenki meda. Unutra ih je bilo najmanje stotinu.

— Opa! — Uzmaknula sam od otvorenog ormarića. — Zar patiš od nekakvog OKP-a vezanog uz med?

Rosaleen se očito zbunila, ali se samo nasmiješila i pružila mi šalicu čaja.

— Samo sjedi ovdje, donijet ću ti doručak. Med mi daje sestra Ignacije. — Nasmiješila se. Nažalost, kada je to rekla, baš sam otpijala gutljaj čaja, pa sam se zagrcnula od smijeha. Čaj mi je izišao na nos. Arthur mi je pružio rupčić i pogledao me, očito se zabavljajući.

— Imaš sestru koja se zove Ignacije? — Smijala sam se na sav glas. — Pa to je muško ime. Što je, transić? — Odmahnula sam glavom, još se hihoćući.

— Transić? — upitala je Rosaleen nabrana čela.

Prasnula sam u smijeh, a potom naglo prestala vidjevši da joj je osmijeh u trenu izbljedio, a ona pozatvarala kuhinjske ormariće i otišla do štednjaka po moj doručak. Na sredinu je stola postavila tanjur krcat slaninom, kobasicama, jajima, grahom, krvavicama i gljivama. Nadala sam se da će mi se za doručkom pridružiti i sestra Ignacije jer nije bilo šanse da sve pojedem sama. Zatim je nestala, neko vrijeme prhutala negdje meni iza leđa, a zatim se vratila s tanjurom punim visoko naslaganoga tosta.

— Oh, ne hvala. Ne jedem UH — rekla sam što sam pristojnije mogla.

— UH? — upitala je Rosaleen.

— Ugljikohidrate — objasnila sam. — Napuhuju me.

Arthur je svoju šalicu odložio na tanjurić i uputio mi pogled ispod čupavih obrva.

— Arthure, ti uopće ne sličiš mami.

Rosaleen je iz ruku ispustila teglicu meda koja je pala na popločen pod tako da smo Arthur i ja poskočili i okrenuli se. Na opće iznenađenje, nije se razbila. Rosaleen je nastavila raditi u punoj brzini i preda me iznijela džem, med i pekmez zajedno s tanjurom pogačica.

— Djevojka si u razvoju, trebaš dobro jesti.

— Jedino što bih htjela da naraste je ovo. — Pokazala sam svoje grudi veličine 85B. — A osim ako grudnjak ne nafutram krvavicama i pečenicama, ovaj mi doručak u tome baš i neće pomoći.

Sada je na Arthura došao red da se zagrcne čajem. Ne želeći ih još više uvrijediti, uzela sam

GIGA

komad slanine, kobasicu i rajčicu.

— Hajde samo, uzmi još — rekla je Rosaleen gledajući mi u tanjur. S užasom sam pogledala Arthura.

— Daj joj vremena da pojede to što ima — tiho je rekao Arthur ustajući sa svojim tanjurima u rukama.

— Ostavi to. — Rosaleen je tako oblijetala oko njega da mi je došlo da dohvatim muholovku i tresnem je. — Idi sada na posao.

— Arthure, radi li netko u dvorcu?

— U ruševini? — upita Rosaleen.

— U dvorcu — odvrtila sam, odmah preuzevši braniteljsku ulogu. Ako ćemo se već vrijeđati, možemo početi i od mame. Očigledno se urušila, ali je svejedno nismo nazivali ruševinom. Još smo je zvali ženom. Dvorac možda nije više bio kao nekoć, ali još je bio dvorac. Pojma nisam imala odakle mi to uvjerenje, samo sam znala daje stiglo preko noći i da od toga trenutka taj dvorac nikada više neću nazvati ruševinom.

— Zašto pitaš? — rekao je Arthur uvlačeći ruke u rukave karirane flannelske košulje na koju je navukao podstavljen prsluk.

— Jučer sam ga razgledavala i mislim da sam nešto ugledala. Ništa važno — rekla sam brzo nastavivši jesti nadajući se kako me neće pokušati spriječiti da ponovno odem onamo.

— Možda je bio štakor — rekla je Rosaleen gledajući Arthura.

— Izvrsno, sada mi je puno lakše.

Pogledala sam Arthura da čujem što on ima reći, no ostao je nijem.

— Ne bi trebala sama lutati onuda — rekla je Rosaleen i gurnula tanjur s hranom bliže meni.

— Zašto ne?

Nije bilo odgovora.

— Dobro — rekla sam ne obraćajući pozornost na doručak. — To je riješeno. Bio je to divovski štakor veličine čovjeka. Dakle, ako već ne mogu ići onamo, što se drugo može raditi u okolici? — upitala sam.

Zavladala je tišina.

— U kojem smislu? — naposljetku upita Rosaleen, gotovo u strahu.

— Pa, nešto što bih mogla raditi. Čega ima? Ima li trgovina? Trgovina s odjećom? Kafića? Bilo čega sličnoga u blizini?

— Do najbližega grada ima petnaest minuta — odvrtila je Rosaleen.

— Mrak. Odšetat ću poslije doručka. Da potrošim ove kalorije. Nasmiješila sam se i zagrizla kobasicu.

Rosaleen se također sretno nasmiješila i promatrajući me oslonila bradu o dlan.

— Onda, kojim putem da krenem? — upitala sam, progutala kobasicu i otvorila usta da Rosaleen vidi da je doista više nema.

— Kojim putem da kreneš kamo? — Shvatila je mig i prestala me gledati.

— U grad. Kada izađem na cestu, trebam li skrenuti lijevo ili desno?

— Oh, ne možeš pješice. Petnaest minuta je automobilom. Arthur će te odvesti. Kamo trebaš ići?

— Pa, nigdje određeno. Samo sam željela razgledati malo.

— Arthur će te odvesti i doći po tebe kada budeš spremna.

— Koliko se dugo kaniš zadržati? — upita Arthur zakopčavajući prsluk.

— Doista ne znam — odgovorila sam frustrirano pogledavajući njega pa nju.

— Dvadeset minuta? Jedan sat? Ako se ne misliš dugo zadržati, Arthur te može i pričekati — dodala je Rosaleen.

— Ne znam koliko ću se zadržati. Kako bih to mogla znati? Ne znam čega sve ima u gradu ni što bih tamo sve mogla raditi.

Samo su me blijedo gledali.

GIGA

— Jednostavno ću sjesti na autobus, ili tako nešto, i vratiti se kada poželim.

Rosaleen je uznemireno pogledala Arthura.

— Ovuda ne prolaze autobusi.

— Što? - zabezegnuto sam pitala — Kako onda ikamo idete?

— Odvezemo se — odvratio je Arthur.

— Ali ja ne znam voziti.

— Arthur će te povesti — ponovila je Rosaleen. — Ili će ti iz grada donijeti što god zatrebaš. Znaš li već što bi trebala? Arthur će ti kupiti, zar ne, Arthure?

Arthur je šmrknuo.

— Što ti treba donijeti? — željno je upitala Rosaleen nagnuvši se prema meni.

— Tampone — obrecnula sam se, sada već jako uzrujana. Ne znam zašto sam to učinila.

Ustvari, znam. Oboje su mi išli na živce. Kod kuće sam navikla na potpunu slobodu, a ne na ovakvu španjolsku inkviziciju. Bila sam navikla odlaziti i dolaziti kada mi se prohtije, vlastitim tempom, i ostajati koliko god sam željela. Čak mi rođeni roditelji nisu postavljali tolika pitanja.

Utihnuli su.

U usta sam ugurala još jedan komad kobasice.

Rosaleen se igrala tabletićem ispod pogačica. Arthur je čekao na vratima i zadržavao dah iščekujući da čuje hoće li biti poslan u nabavku tampona ili neće. Osjetila sam da je meni dužnost raščistiti stvar.

— Nema veze — rekla sam smirivši se. — Danas ću razgledati okolicu. Možda ću sutra u grad. — Tako se barem imam čemu veseliti.

— Onda ja idem — Arthur je kimnuo Rosaleen.

Skočila je sa stolca kao da ju je netko podboo prstom kroz slamnato sjedalo.

— Ne zaboravi plošku.

Zurila je kuhinjom kao da je negdje postavljena bomba sa satnim mehanizmom.

— Evo, izvoli. — Pružila mu je plošku i kutiju za ručak. Promatrajući sve to, morala sam se nasmiješiti. To što se prema

njemu odnosila kao prema djetetu koje se sprema u školu, trebalo je izgledati šašavo, ali nije. Bilo je zgodno.

— Hoćeš li spremiti i nešto od ovoga u kutiju za ručak? — upitala sam upirući prstom u tanjur s hranom koji je bio preda mnom. — Nema nikakve šanse da to pojedem.

Tom primjedbom nisam ništa loše mislila. Htjela sam reći da ne mogu sve pojesti zato što je svega previše, a ne zato što ne valja, no očito sam se pogrešno izrazila. Ili sam se dobro izrazila, ali sam pogrešno shvaćena. Pojma nemam. U svakom slučaju, nisam željela da hrana propadne. Željela sam ju podijeliti s Arthurom i njegovom slatkom, malom kutijom za ručak, ali opet je ispalo kao da sam tresnula Rosaleen šakom u trbuh.

— Kada se mora, uzet ću malo i toga — rekao je Arthur, a meni se činilo kako to kaže samo da usreći Rosaleen.

Rosaleen su se obrazi rumenjeli dok je prekapala po ladici tražeći još jednu plastičnu posudu.

— Stvarno je fino, Rosaleen, časna riječ, samo što obično ne jedem toliko za doručak. — Nisam mogla vjerovati kolika se prašina digla oko doručka.

— Naravno, naravno — suosjećajno je govorila kimajući glavom kao da misli kako je ispala glupa što to nije unaprijed znala. Pokupila je sve sa stola i spremila u malu plitku plastičnu posudu. Nakon toga je Arthur otišao.

Dok sam sjedila za stolom pokušavajući savladati tri tisuće krišaka tosta koje su se mogle upotrijebiti i za obnovu dvorca, Rosaleen je donijela pladanj iz mamine sobe. Hrana na njemu nije bila taknuta. Rosaleen gaje pognute glave odnijela ravno do kante za smeće i počela strugati hranu u vreću. Nakon te scene znala sam daje povrijeđena.

— Jednostavno nismo ljudi od doručka — objasnila sam što sam obzirnije mogla. — Ujutro

GIGA

mama obično zgrabi tek energetska pločicu i popije espresso.

Rosaleen se uspravila i okrenula prema meni naćulivši uši kada je ćula da se govori o hrani.

— Energetska ploćica?

— Ma znaš, one ploćice od zobenih pahuljica, groždica, jogurta i sličnog.

— Nešto kao ovo?

Pokazala je posudicu žitnih pahuljica s groždicama i zdjelicu s jogurtom.

— Da, samo... u obliku ploćice.

— Ali u ćemu je razlika?

— Pa, ploćicu možeš zagristi. Rosaleen se namrštila.

— Brže je. Možeš ju pojesti u hodu — pokušala sam bolje pojasniti — dok se voziš na posao ili trćiš iz kuće, znaš?

— Ali kakav je to doručak? Ploćica u autu?

Svim sam se silama suzdržavala da ne prasnem u smijeh.

— Ma to je samo zato što, znaš, da se ujutro... dobije na vremenu. Pogledala me kao da imam deset glava, a potom šutke nastavila pospremati kuhinju.

— Sto misliš o mami? — upitala sam nakon duge šutnje. Rosaleen je nastavila brisati kuhinjske plohe okrenuta leđima.

— Rosaleen? Sto misliš o maminu ponašanju?

— Źaluje, dijete — brzo je odgovorila.

— Ne mislim baš da je to pravi naćin žalovanja, a ti? Ako vjeruješ da je u sobi slon?

— Ah, nije te dobro ćula — bezbrižno je odvratila. — U mislima je daleko, to je sve.

— Jest, na brodu lućaka — promrmljala sam.

Budući da su mi ljudi stalno servirali taj pojam „žalovanje", kao da sam od jućer i da pojma nemam kako je teško izgubiti nekoga s kim si proveo svaki dan posljednjih dvadeset godina, u mećuvremenu sam mnogo proćitala o žalosti. Doznala sam da nema pravoga naćina da žaluješ, ni ispravnoga, ni pogrešnoga. Nisam baš sigurna da se slažem s time. Mislim da mama žaluje na pogrešan naćin. Engleska rijeć za žalost, *grief*, dolazi od starofrancuske rijeći *greve*, što znaći „teško breme". To znaći da te žalost opterećuje tugom i svakojakim drugim osjećajima. Tako se ja osjećam: otežalo, kao da samu sebe moram tegliti naokolo, sve mi je teško, sve je mračno i sve je sranje. Kao da mi se mozak neprestano puni mislima kakve nikada prije nisam imala, od ćega me boli glava. Ali mama...?

Mama djeluje lakšom. Źalost kao da je uopće ne pritišće. Umjesto toga, djeluje kao da će odletjeti, kao da se gotovo odvojila od tla, a da za to nitko ne mari ili ne primjećuje, i jedino ja stojim ispod nje drćeći je za noge pokušavajući je povući natrag na zemlju.

6. AUTOBUS KNJIGA

Kuhinja je bila pospremljena i očišćena; svaki je centimetar bio oriban i jedino što još nije bilo spremljeno na policu bila sam ja.

Nikada nisam vidjela ženu koja čisti tako srčano, tako svrhovito, kao da joj život o tome ovisi. Rosaleen bi zasukala rukave i, otkrivajući zapanjujuće dobro razvijene bicepse i tricepse, u znoju ribala kuhinju uklanjajući svaki trag da se u njoj živjelo. Sjedila sam promatrajući je opčinjeno i, moram priznati, s tračkom pokroviteljskoga sažaljenja zbog toliko bespotrebnoga ribanja i glancanja.

Izišla je iz kuće noseći u zavežljaju svježe ispečen crni kruh, koji je tako fino mirisao da su mi podivljali okusni pupoljci i već prepun želudac. S prozora dnevne sobe gledala sam kako žustrim korakom bez trunke ženstvenosti prelazi cestu prema bungalovu. Ostala sam uz prozor znatiželjno iščekujući da vidim tko će otvoriti vrata, ali je otišla iza kuće i pokvarila mi zabavu.

Iskoristila sam priliku da prolunjam kućom bez Rosaleen, koja mi puše za vratom objašnjavajući povijest svakoga predmeta na koji bi mi pao pogled, što je cijelo jutro činila.

— Oh, to je vitrina. Od hrastovine. Stablo se jedne zime srušilo dok je bjesnjelo takvo grmljavinsko nevrijeme da danima nismo imali svjetla. Arthur ga nije uspio spasiti... mislim na stablo, ne na svjetlo; struja nam se vratila. — Napeto se zahihotala. — Napravio je vitrinu od njega. Izvrsna je za odlaganje stvari.

— Arthur bi od toga mogao napraviti dobar mali obrt.

— Oh, nikako. — Rosaleen me prostrijelila pogledom kao da bogo-hulim. — To radi iz hobija, a ne da iskamči novce.

— Ne zove se to iskamčivanje novca, nego zarada. Nema u tome ništa loše.

Rosaleen je s neodobravanjem coknula jezikom.

Čuvši što govorim, zazvučala sam si poput tate i premda sam to uvijek mrzila kod njega — tu potrebu da sve pretvori u zaradu — postalo mi je toplo pri srcu. Kada bih kao dijete donijela svoje crteže iz škole, odjednom bi povjerovao da bih mogla postati umjetnicom, ali samo ako ću biti umjetnica koja će za svoja djela moći tražiti milijune. Kada bih snažno branila svoje stavove, odjednom sam postajala odvjetnicom, ali isključivo odvjetnicom koja može naplaćivati stotine funti po satu. Lijepo sam pjevala pa sam odmah trebala snimati album u studiju njegova prijatelja i postati slavna preko noći. Nije to činio samo sa mnom, već sa svime što ga je okruživalo. Za njega je život bio prepun prilika i, premda ne mislim da je to samo po sebi loše, smatram da ih je pokušavao ugrabiti iz pogrešnih razloga. Nije bio strastveni ljubitelj umjetnosti, nije mario što odvjetnici pomažu ljudima, nije ga čak bilo briga ni za moj lijep glas. Sve se vrtjelo oko što veće zarade. Zato je vjerojatno i prikladno što ga je gubitak sveg novca na koncu koštao života. Viski i tablete samo su ga dotukli.

— Ona ti je fotografija privukla pažnju? — nastavila je Rosaleen dok sam pogledom lutala po sobi. — To je snimljeno za našega posjeta Prolazu divova. Cijeloga je dana kišilo, a na putu onamo još nam je i guma pukla.

I tako bez prestanka.

— Vidim da gledaš zavjese. Trebalo bi ih malo očistiti. Sutra ću ih skinuti i oprati. Tkaninu sam kupila od trgovačke putnice. Nemam običaj tako kupovati, ali bila je strankinja, nije baš znala engleski i nije imala novca, ali je imala sve te silne tkanine. Sviđa mi se ovo cvijeće na njima. Pašu mi uz ovaj jastuk, što ti misliš? Još mi je mnogo ostalo u garaži iza kuće. — Pogledala sam prema garaži, a ona je nastavila: — Arthur ju je izgradio vlastitim rukama. Nije bila ovdje kada sam se uselila.

Čudnim mi se učinio način na koji se izrazila: *kada sam se uselila*.

— Tko je ovdje prije stanovao?

GIGA

Rosaleen mi je samo uputila onaj svoj znatizeljni pogled kojim me inače gledala samo dok jedem. Nije rekla ni riječ. Često je to činila, i to posve nasumično. Uključivala se i isključivala iz razgovora, pogledom i stankama, kao da gubi signal s mozgom.

To me toliko izbezumilo da sam oborila pogled, očigledno na tepih koji joj je netko darovao za nešto, pojma nemam... Ali toga jutro, kada sam ostala sama pa mi njezino usplahireno brbljanje nije ometalo misli, mogla sam u miru razgledati kuću.

Dnevna bi se soba valjda mogla nazvati udobnom, premda je bila malo starinska. Ustvari, jako starinska, nimalo slična mojoj kući koja je — bila — suvremena i prozračna, geometrijska i simetrična. U toj je sobi sve bilo razbacano posvuda. Umjetnine koje nisu pasale uz sofe, smiješni ukrasi, stolovi i stolci tankih nogu sa životinjskim kandžama, dvije sofe potpuno različitih presvlaka — jedna plava s cvjetnim uzorkom boje slonovače, druga kao daje mačka na nju povratila — i stolić koji je mogao služiti i kao šahovska ploča. Pod je djelovao neravno, kao da je nakošen od kamina prema policama s knjigama, od čega me hvatala blaga morska bolest. Činilo se da stanari najčešće borave pred kaminom; imao je otvoreno ognjište od kojega su me prolazili trnci, s napravama koje izgledaju kao da spadaju u srednjovjekovnu mučionicu; žarači od kovanoga željeza sa životinjskim glavama, lopatice za ugljen raznih veličina, prastari mijeh, crni štitnik za plamen od lijevanoga željeza sprijeda ukrašen likom nekakve životinje. Okrenula sam leđa kaminu i usredotočila se na police s knjigama, koje su dosezale do stropa i protezale od zida do zida, a imale su i ljestve. Bile su krcate knjigama, fotografijama, limenim kutijicama, škrinjicama s uspomjenama, beskorisnim tricama i sličnim. Većina je knjiga bila o kuhanju ili vrtlarstvu, sve usko specijalizirane, ništa po mom ukusu. Bile su stare i dobrono iščitane, neke su bile poderane, nekima su nedostajale korice, nekima su stranice žutjele, bilo ih je i oštećenih vodom, ali ni na jednoj se nije moglo pronaći zrnice prašine. Našla sam veliku knjigu u crvenom uvezu koja je djelovala toliko drevno da su joj stranice bile crne dok se njima razlijevala crvena boja. Bio je to *Lloydov registar brodova 1919. — 1920., svezak drugi*. Unutra su bile stotine stranica ispisane nazivima brodova abecednim redom, a uz svaki je naziv bio naveden podatak o ukupnoj nosivosti, zapremini tovarnoga prostora i spremnika za gorivo. Vratila sam knjigu na mjesto i obrisala ruke o odjeću ne želeći se zaraziti bakterijama iz 1919. godine. Druga je knjiga bila o religijama svijeta, sa zlatnim simbolom križa ukopana u tlo i obavijena zmijom. Uz nju se nalazila knjiga o grčkoj kuhinji, premda sumnjam da bi se na Rosaleeninom štednjaku našlo mjesta za *souvlaki*. Sljedeća je knjiga bila *Sve o konjima*, ali naslov nije mogao biti posve istinit jer je uz nju stajalo još dvanaest knjiga iste tematike. Pročitala sam tek prvo poglavlje knjige koju mi je Fiona darovala na tatinu pogrebu, a i to je bilo više nego što bih inače pročitala u godinu dana, tako da me knjige nagurane na polici i nisu pretjerano zanimale. Ono što me jest zanimalo bio je album s fotografijama pohranjen među njima. Nalazio se u odjeljku s velikim knjigama uz rječnike, enciklopedije, atlase svijeta i slično. Starinski je album izgledao kao tiskana knjiga ili je bar hrbat tako izgledao. Korice su mu bile od crvenoga baršuna reljefno ukrašene zlatnim obrubom, a ja sam ga izvadila i prstom prešla po koricama ostavljajući taman trag na baršunu. Skutnila sam se u kožnatom naslonjaču sa zakovicama i veselo se spremala izgubiti u tuđim uspomjenama. Tek što sam otvorila prvu stranicu, oglasilo se zvono na vratima, dugo i prodorno. Proparalo je tišinu i prenulo me. Čekala sam, gotovo očekujući da će se pojaviti Rosaleen, sprintajući preko ceste, u kućnoj haljini zadignutoj do bedara, golih tetiva toliko napetih da bi Jimi Hendrix mogao zasvirati na njima. Ali nije se pojavila. Vladala je tišina. Mama na katu nije ni pisnula. Zvono se na vratima ponovno oglasilo pa sam album s fotografijama odložila na stol i pošla do vrata, pritom se osjetivši malo više kao kod kuće.

Kroz neprovidno obojeno staklo nazrela sam da je riječ o muškarcu. Otvorivši vrata, vidjela sam da je riječ o prekrasnom muškarcu. Prema mojoj procjeni, bio je u ranim dvadesetima, imao je tamnosmeđu kosu podignutu gelom okomito iznad čela, baš kao i ovratnik polo-

GIGA

majice. Izgledao je kao da bi mogao biti ragbijaš. Odmjerio me od glave do pete i osmjehnuo se.

— Bok — rekao je osmijehom otkrivši besprijekorno pravilne bijele zube. Bio je neobrijan, oči su mu bile svjetloplave. U ruci je držao podlogu za pisanje s pričvršćenom tablicom.

— Bok — odvrtila sam izvijajući leđa i oslanjajući se o dovratak.

— Sir Ignacije? Osmjehnula sam se.

— Nisam.

— Je li sir Ignacije Powers u ovoj kući?

— Trenutačno nije. Otišao je u lov na lisice s lordom Casperom. Sumnjičavo je zaškiljio.

— Kada će se vratiti?

— Kad ulovi lisicu, valjda.

— Hm... — Polako je kimnuo i ogledao se. — Jesu li lisice u ovim krajevima brze?

— Očito je da niste iz ovih krajeva. Svi su čuli za ovdašnje lisice.

— Hmm. U pravu ste, nisam odavde. Ugrizla sam se za usnu susprežući smijeh.

— Znači li to da će se dugo zadržati? — Nasmiješio mi se, osjećajući da gubim zanimanje.

— Mogao bi se jako dugo zadržati.

— Tako dakle.

Naslonio se na stup trijema i promatrao me.

— Što? — obrambeno sam upitala osjećajući kako se topim pod njegovim pogledom.

— Sada ozbiljno.

— Sto sada ozbiljno?

— Stanuje li on uopće u blizini?

— Sigurno ne iza ovih vrata.

— Tko si onda ti?

— Ja sam Goodwin.

— Siguran sam da jesi, ali pitao sam kako ti je prezime. Pokušala sam se ne nasmijati, ali si nisam mogla pomoći.

— Otrcano je, znam, oprosti — dobrodušno se ispričao, a potom zbunjenog izraza lica stao proučavati svoju tablicu češkajući se po glavi i time još više kuštrajući kosu.

Pogledala sam mu preko ramena i vidjela bijeli autobus s velikim natpisom na boku *Putujuća knjižnica*. Napokon je podigao pogled s tablice.

— Onda dobro, potpuno sam se izgubio. Na mom popisu nema Goodwinovih.

— Oh, ova kuća sigurno nije zavedena pod mojim prezimenom. Byrne je djevojačko prezime moje mame, prezime mog ujaka

Arthura i prezime pod kojim sam pretpostavljala da se vodi njihova kuća. Arthur i Rosaleen Byrne. Jennifer Byrne — jednostavno nije zvučalo točno. Kao da se mama oduvijek trebala preživati Goodwin.

— Onda je ovo zasigurno imanje Kilsaneyjevih? — rekao je pun nade i podigao pogled s tablice.

— Ah, Kilsaneyjevi — rekla sam, a on odahnuo. — Njihova je iduća kuća slijeva, točno iza onih stabala. — Nasmiješila sam se.

— Odlično, hvala ti. Nikada prije nisam bio u ovom kraju. Kasnim već jedan sat. Kakvi su ljudi ti Kilsaneyjevi? — Naborao je nos. — Hoće li mi naribati nos?

Slegnula sam ramenima.

— Nisu baš pričljivi. Ali ne brini, vole knjige.

— Dobro. Hoćeš da se na odlasku zaustavim ovdje pa da pogledaš knjige?

— Svakako.

Zatvorila sam vrata i prasnula u smijeh. Uzbuđeno sam čekala njegov povratak dok su mi srcem i trbuhom lepršali leptirići kao djetetu koje se igra skrivača. Nisam to osjetila već gotovo mjesec dana. Nešto se u meni iznova otvorilo. Za manje od minute čula sam kako se

GIGA

autobus vraća. Zaustavio se pred kućom, a ja sam otvorila vrata. Izlazio je iz autobusa široko se osmjehujući. Kad je podigao glavu, ulovio je moj pogled i odmahnuo glavom.

— Kilsaneyjevi nisu kod kuće? — upitala sam.

Nasmijao se prilazeći mi i, srećom, nije se činilo da se ljuti, nego da se zabavlja.

— Odlučili su da im knjige ne trebaju jer izgleda da su im police nestale zajedno s katom, većinom zidova i cijelim krovom.

Zahihotala sam se.

— Jako smiješno, gospođice Goodwin.

— Ja sam gospodična, hvala lijepo.

— Ja sam Marcus. — Pružio mi je ruku pa smo se rukovali.

— Tamara.

— Preljepo ime — nježno je rekao. Naslonio se na drveni stup trijema. — Sad ozbiljno, znaš li gdje stanuje taj sir Ignacije Power iz Sestara milosrdnica?

— Čekaj, daj mi da vidim. — Istrgla sam mu podlogu za pisanje iz ruku. — „S" ne znači „sir". To je kratica za s-estru — polako sam izgovorila. — Tupko jedan. - Lagano sam ga njome udarila po glavi. — On je časna sestra. A ne transvestit.

— Oh. — Počeo se smijati i dohvatio jedan kraj svoje podloge za pisanje. Nisam je ispuštala. Povukao je snažnije i izvukao me na trijem. Izbliza je bio još zgodniji.

— Jeste li to vi, sestro? — upitao je. — Jeste li osjetili Božji poziv?

— Mene se poziva samo na ručak. Nasmijao se.

— Onda, tko je ona? Slegnula sam ramenima.

— Baš želiš da se izgubim, ne?

— Čuj, ovdje sam tek od jučer, tako da sam izgubljena kao i ti. Nisam se smiješila dok sam mu govorila, a ni on meni nije uzvratio osmijeh. Shvatio je.

— Pa, iskreno se za tvoje dobro nadam da to nije istina. — Podigao je pogled prema kući. — Stanuješ ovdje?

Slegnula sam ramenima.

— Čak ne znaš ni gdje *stanuješ*?

— Ti si čudak koji putuje autobusom punim knjiga. Zar misliš da ću ti reći gdje stanujem?

Čula sam ja o takvima kao što si ti — rekla sam udaljujući se od kuće i hodajući prema autobusu.

— Ma da? — Slijedio me.

— Ima jedan tip kao ti, koji je djecu lizalicama mamio u svoj autobus, a kada bi ušla, zaključao bi ih unutra i odvezao se.

— Oh, čuo sam za njega — rekao je sa sjajem u očima. — Duga, masna, crna kosa, velik nos, blijeda put, rado pjeva i pleše u uskim hlačama. Usto i obožava kutije za igračke?

— Upravo on. Prijatelj ti je?

— Evo. — Zavukao je ruku u gornji džep i iskopao osobnu iskaznicu. — Imaš pravo, trebao sam ti je odmah pokazati. To je javna knjižnica, s dozvolom i sa svime. Sve po pravilima. Tako da ti obećavam da te neću zatočiti.

Osim ako ga ne zamolim. Proučavala sam njegovu osobnu iskaznicu.

— Marcus Sandhurst.

— Taj sam. Hoćeš pogledati knjige? — Ispruži ruku prema autobusu. — Vaša Vas kočija čeka.

Ogledala sam se oko sebe. U blizini nije bilo žive duše, čak ni mame. Iz bungalova također nisu dopirali znakovi života. Budući da nisam imala što izgubiti, popela sam se u autobus, a dok sam ulazila, Marcus je zapjevušio „dječice" glasom vještice iz *Ivice i Marice*, zlokobno se hihoćući. I ja sam se nasmijala.

Unutra su oba zida bila obložena stotinama knjiga. Knjige su bile podijeljene na razne

GIGA

kategorije pa sam prstom prelazila preko njih ne čitajući pažljivo naslove, ipak donekle na oprezu zbog toga što sam se našla sama u autobusu s nepoznatim muškarcem. Mislim daje Marcus to osjetio jer se udaljio od mene nekoliko koraka, dao mi dovoljno prostora i stao na otvorena vrata.

— Onda, koja ti je omiljena knjiga? — upitala sam.

— Ovaj... *Lice s ožiljkom*.

— To je film.

— Snimljen prema knjizi — rekao je.

— E, pa nije. Koja ti je omiljena knjiga?

— *Coldplay* — odvratio je. — Pizza... pojma nemam.

— Dobro — nasmijala sam se — dakle, ne čitaš.

— Ma kakvi. — Sjeo je na rub stola. — Ali nadam se da će me ovo iskustvo promijeniti nabolje i da ću biti preobraćen u čitatelja. — Govorio je lijeno, toliko neuvjerljivim glasom lišenim poleta da je zvučalo kao da ponavlja nešto što mu je i samom rečeno.

Proučavala sam ga.

— I, sto je bilo? Tatica je zamolio prijatelja da ti nađe posao? Stegnuo je vilicu i na neko vrijeme ušutio, a ja sam iskreno požalila

kao da bih trebala povući te riječi. Čak ne znam zašto sam to rekla. Ne znam odakle mi to. Ali imala sam čudan osjećaj da sam pogodila istinu. Možda sam u njemu prepoznala dio sebe.

— Oprosti, nije bilo duhovito — ispričala sam se. — Onda, kako ovo funkcionira? — pitala sam pokušavajući prekinuti napetost. — Putuješ od kuće do kuće i dijeliš ljudima knjige?

— Kao prava knjižnica — rekao je Marcus, još pomalo hladan prema meni. — Ljudi se učlane, dobiju članske iskaznice koje im omogućuju da posuđuju knjige. Obilazim gradove koji nemaju knjižnice.

— Ni oblike života — rekla sam, a on se nasmijao.

— Teško ti je ovdje, gradska puco?

Praveći se da nisam čula pitanje, nastavila sam proučavati knjige.

— Znaš li što bi ovdašnjim ljudima doista dobro došlo umjesto knjiga?

Značajno mi se nasmiješio.

— Ma ne to — nasmijala sam se. — Ovim bi vozilom mogao nešto i zaraditi, ako se riješiš knjiga.

— Ha! To i nije baš kulturno — rekao je.

— Čuj, ovdje nema autobusa. Navodno postoji gradić koji je odavde udaljen petnaest minuta vožnje... ali kako da itko dotamo stigne?

— Eh... Mislim da se odgovor krije u samom pitanju.

— Da, ali ja ne vozim jer mi je tek... — Ugrizla sam se za jezik, a on se osmjehnuo. — Jer *ne mogu* voziti — dovršila sam.

— Što? Hoćeš reći da ti tatica još nije kupio Mini Cooper? To uopće nije fora — oponašao me.

— U redu, predajem se.

— Dobro. — Skočio je s ruba stola pun energije. — Baš moramo onamo. Što kažeš na to da zajedno posjetimo taj divni, čarobni grad u koji ljudska noga ne može kročiti?

Zahihotala sam se.

— Može.

— Ne moraš se nekome javiti? Ne bih želio da me uhite zbog otmice.

— Možda nisam *vozačica*, ali nisam ni dijete.

Držala sam bungalov na oku. Rosaleen se dugo zadržala.

— Sigurna si? — upitao je osvrćući se. — Molim te, reci bar nekome.

Djelovao je zabrinuto pa sam, ako ni zbog čega drugog, izvadila telefon i nazvala mamin mobitel znajući da ga punih mjesec dana nije uzela u ruku. Ostavila sam joj poruku.

GIGA

— Bok, mama, ja sam. Baš sam pred kućom u autobusu punom knjiga i jedan prilično zgodan dečko odvest će me u grad. Vratit ću se za nekoliko sati. Za slučaj da se ne vratim, ime mu je Marcus Sandhurst, visok je metar i osamdeset, crne kose, plavih očiju...

— Imaš kakve tetovaže? — upitala sam. Podigao je majicu. Ooh, kakve pločice.

— Ima keltski križ na donjem dijelu trbuha, nema dlaka na prsima i blesavo se smiješi. Voli *Lice s ožiljkom*, *Coldplay* i pizzu, a nada se punom parom baciti na knjige. Vidimo se.

Prekinula sam poziv, a Marcus je prasnuo u smijeh.

— Poznaješ me bolje od većine ljudi.

— Hajdemo odavde — rekla sam.

— Jesi li uvijek tako zločesta?

— Uvijek — odvratila sam i uspela se na suvozačko mjesto spremna za pustolovinu koja me čeka izvan posjeda Kilsaneyjevih.

7. ŽELIM

Nakon dvanaest minuta ugodna i ni jedne sekunde nelagodna razgovora s Marcusom, stigli smo u grad. Samo što „grad“ nije bio ni blizu onome što sam očekivala. Premda se razina mojih očekivanja spustila na najniže grane, stvarno je stanje bilo mnogo gore. Bilo je to seoce s jednom ulicom, a ni ta ulica nije bila bogzna što. Crkva. Groblje. Dvije gostionice.

Drobilica. Benzinska postaja s novinskim kioskom. Zeljezarija. Točka.

Mora da sam zacviljela jer me Marcus zabrinuto pogledao.

— Što nije u redu?

— Što nije u redu? — Okrenula sam se prema njemu razrogačenih očiju. — Što nije u redu?

Od svoje, ono, *pete* godine, kod kuće imam selo za barbike koje je veće od ovoga.

Pokušao je suspregnuti smijeh, ali nije uspio.

— Nije tako strašno. Još dvadeset minuta i u Dunshauglinu si; to je pravi gradić.

— Još dvadeset minuta? Sama ne mogu stići ni dovd, do ove vukojebine.

Osjetila sam da su mi se oči zažarile od nemoćnoga bijesa, nos me počeo svrbjeti i bila sam na rubu suza. Najradije bih vrišteći šutnula autobus nogom. Umjesto toga sam gundala.

— Što da ovdje radim sama? Da kupim lopatu u onoj trgovini pa da odem iskapati mrtvace tamo prijeko? I usput se počastim vrećicom čipsa i pivicom?

Marcus je frknuo nosom i morao svrnuti pogled da bi se primirio.

— Tamara, stvarno nije tako strašno.

— Jest! Hoću jebenu kavu s bezmasnim mlijekom, posutu komadićima medenjaka i roladu od cimeta, i to odmah — rekla sam veoma smireno, svjesna da zvučim poput Violet Beauregarde iz *Charlieja i tvornice čokolade*. — I dok sam tamo, želim uključiti laptop i poslužiti se njihovim širokopojasnim internetom da pogledam svoj profil na Facebooku.

Želim ići u Topshop. Želim na Twitter. A poslije toga želim na plažu s prijateljima, gledati more i popiti bocu bijeloga vina i želim se toliko napiti da padnem i povraćam, /naš, samo normalne stvari koje rade normalni ljudi. To želim.

— A uvijek dobiješ što želiš? — Marcus me pogleda.

Nisam mogla odgovoriti. U grlu mi je zapela divovska knedla načinjena od osjećaja svedivih na: „0-moj-Bože-mislim-da-sam-se-zatreskala“. Tako da sam samo kimnula.

— Dobro — rekao je uspravivši se u sjedalu, a ja progutala knedlu zaljubljenosti u Marcusa tako da mi je kroz jednjak sletjela u želudac. — Sagledajmo to s vedrije strane.

— Ne postoji vedrija strana.

— Uvijek postoji vedrija strana.

Pogledao je lijevo pa desno, a onda podigao ruke blistava pogleda.

— Bar nema knjižnice.

— Oh, Bože moj... — Počela sam udarati glavom o upravljačku ploču.

— U redu. — Nasmijao se i ugasio motor. — Hajdemo nekamo drugamo.

— Zar ti ne treba *upaljen* motor da bi otišao drugamo? — upitala sam.

— Nećemo se voziti — rekao je popevši se u autobus preko naslona vozačkoga sjedala. —

Onda, da vidimo... kamo ćemo? Prstom je prelazio po hrptovima knjiga na odjeljku s vodičima i šetao uz njih čitajući naglas:

— Pariz, Čile, Rim, Argentina, Meksiko...

— Meksiko — spremno sam rekla i kleknula na sjedalo da bih ga promatrala.

— Meksiko. — Kimnuo je. — Odličan odabir. — Uzeo je knjigu s police i pogledao me. —

Onda? Dolaziš? Avion tek što nije poletio.

Nasmiješila sam se i uspela preko naslona sjedala. Sjeli smo jedno uz drugo na pod u stražnjem dijelu autobusa i toga dana otputovali u Meksiko.

Ne znam je li bio svjestan koliko mi je važan bio taj trenutak, u kojoj me je mjeri spasio od

GIGA

mene same, od potpunog očajja. Možda i zna pa je upravo zbog toga to i učinio. Ali bio je poput anđela koji mi je baš u pravi trenutak ušao u život autobusom knjiga i brzo me s užasnoga mjesta prenio u daleku zemlju.

U Meksiku nismo ostali onoliko dugo koliko smo se nadali. Prijavili smo se u hotel, uzeli dvokrevetnu sobu, ostavili torbe i otišli ravno na plažu. Kupila sam bikini od čovjeka koji ih je prodavao na plaži, Marcus je naručio koktel i sam otišao na skuter za vodu — ja nisam željela navući ronilačko odijelo — ali onda je netko zakucuo na autobusna vrata i neka starija žena, koja me sumnjičavo odmjerila, ušla je pronaći nešto čime bi prikratila vrijeme. Ustali smo, a ja počela pretraživati police dok je Marcus igrao ulogu domaćina. Naišla sam na knjigu o žalosti; o tome kako se nositi s osobnom žalošću ili pomoći voljenoj osobi koja tuguje. Nakratko sam zastala pred tom knjigom dok mi je srce lupalo kao da sam pronašla čarobno cjepivo za sve svjetske bolesti. Ali nisam se mogla prisiliti da je uzmem s police — ne znam zašto. Nisam željela da Marcus vidi, nisam željela da me išta o tome pita, nisam mu željela pričati o tatinj smrti. Tada bih u njegovim očima postala upravo ono što sam bila. Djevojčica čiji se tata nedavno ubio. Ako mu ne kažem, ne moram biti ta djevojčica. Barem ne za njega. Nju ću samo kriti u sebi. Pustit ću je neka bjesni u meni, ključa mi pod kožom, ali ja ću otići u Meksiko, a nju ostaviti u vratar-skoj kući.

Krajičkom oka ugledala sam veliku knjigu u kožnatom uvezu na odjeljku publicistike. Bila je smeđa, debela, bez piščeva imena i naslova na hrptu. Izvukla sam je. Bila je teška. Rubovi stranica bili su nazu-bljeni kao da su istrgnuti.

— Dakle, ti si nešto poput Robina Hooda u svijetu knjiga — rekla sam čim je starica otišla s pikantnim ljubićem pod rukom - i donosiš knjige potrebitima?

— Tako nešto. Sto si to pronašla?

— Ne znam, nema naslova na koricama.

— Pogledaj hrbat.

— Nema ni tamo.

Uzeo je u ruke fascikl koji je imao pokraj sebe i liznuo prst pa počeo okretati stranice.

— Kako se zove pisac?

— Nema ni imena pisca. Namrštio se i podigao pogled.

— Nemoguće. Otvori je i vidi što piše na prvoj stranici.

— Ne mogu — nasmijala sam se. — Zaključana je.

— Ma daj - rekao je nasmiješivši se — sereš, Goodwinova.

— Ne serem. — Nasmijano sam mu prišla. — Časna riječ, evo, vidi.

Kad sam mu dodala knjigu, prsti su nam se okrnuli, od čega su mi trnci seizmičkih razmjera prostrujali svakom erogenom zonom na tijelu.

Stranice knjige bile su zatvorene zlatnom kopčom za koju je bio pričvršćen malen zlatni lokot.

— Što je to, dovraga... — rekao je pokušavajući skinuti lokot, praveći pritom niz grimasa koje su mi izmamile smiješak na lice. — Nisam ni sumnjao da ćeš upravo *ti* izabrati jedinu knjigu ovdje kojoj se ne zna ni naslov ni pisac, a još je k tome i zaključana.

Oboje smo se počeli smijati. Odustao je od lokota i pogledi su nam se sreli.

To je bio trenutak u kojem sam trebala reći: „Tek mi je šesnaest.“ Ali nisam mogla.

Jednostavno nisam mogla. Rekla sam vam, osjećala sam se starijom. Svi su oduvijek smatrali da izgledam starije. Nismo se kanili baciti na pod i voditi ljubav niti će on završiti u zatvoru zato što zuri u mene. Ipak, trebala sam to tada reći. Da smo živjeli u nekoj staroj južnjačkoj knjizi s početka devetnaestoga stoljeća, u stilu *Zameo ih vjetar*, u dobrim, starim vremenima kada su žene bile muško vlasništvo i bez ikakve zaštite, tada to uopće ne bi bilo važno, mogli bismo se povaljati u sijenu, u nekoj staji i činiti što nas je volja a da nitko ni za što ne bude optužen. Željela sam ugrabiti tu knjigu s police, otvoriti je i zajedno s njim uskočiti u njezine stranice. Ali nismo to učinili. Ovo je dvadeset prvo stoljeće. Bilo mi je šesnaest, uskoro sedamnaest, a njemu dvadeset dvije. Vidjela sam to na njegovoj osobnoj iskaznici. Iz iskustva

GIGA

sam znala da dečki ne mogu ostati napaljeni do mojega sedamnaestog rođendana. Tek bi se rijetki poželjeli vratiti u srpnju.

— Nemoj biti tako tužna — rekao je pružajući ruku prema meni i podižući mi bradu prstom. Nisam ni opazila da mije prišao tako blizu, ali našao se tik preda mnom. Gotovo nosom do nosa.

— To je samo... knjiga.

Shvatila sam da sam je privila uza se, čvrsto je obujmivši objema rukama.

— Ali sviđa mi se ta knjiga — osmjehnula sam se.

— I meni se ta knjiga sviđa, i to jako. To je jedna drska, vrlo lijepa knjiga, ali očito je sada ne možemo čitati.

Stisnula sam oči pitajući se govorimo li o istoj stvari.

— To znači da ćemo morati sjesti i samo je gledati dok ne pronađemo ključ.

Nasmiješila sam se osjetivši kako su mi se obrazi zarumenjeli.

— Tamara! — čula sam kako me netko doziva imenom. Bio je to prodoran, očajnički zov.

Prestali smo gledati jedno drugo, a ja sam pohitala prema autobusnim vratima. Bila je to

Rosaleen. Trčala je preko ceste prema meni zgrčena lica, izbezumljenih i opasnih očiju.

Arthur je stajao na pločniku uz automobil djelujući mirno. Vidjevši ga, malo sam se opustila.

Zbog čega se Rosaleen toliko zajapurila?

— Tamara — rekla je loveći dah. Pogledavala je Marcusa pa mene, ponovno izgledajući poput uzbunjenoga merkata.

— Vрати nam se, dijete! Vрати se! — rekla je drhtavim glasom.

— Pa vraćam se. — Namrštila sam se. — Nije me bilo samo jedan sat.

Činilo se da ju je to malo smelo pa je pogledala Marcusa kao da će joj on sve razjasniti.

— Što se dogodilo, Rosaleen? Je li mama dobro?

Ništa nije rekla. Usta su joj se otvarala i zatvarala kao da pokušava pronaći riječi.

— Je li dobro? — upitala sam još jednom dok je u meni rasla panika.

— Jest — odgovorila je — naravno da je dobro. Još je djelovala smeteno, ali se počela smirivati.

— Što je tebi?

— Mislila sam da ćeš... — Zastala je, ogledala se po selu kao da je tek sada shvatila gdje se nalazi, a potom se uspravila, prošla rukom po kosi da je zagladi i popravila haljinu, koja se u vožnji zgužvala. Nekoliko je puta kratko udahnula i vidno se primirila.

— Vratit ćeš se kući?

— Pa naravno. — Namrštila sam se. — Rekla sam mami kamo idem.

— Da, ali tvoja majka...

— Što s mojom majkom? — Glas mi je postao grub. Ako je s mojom majkom sve u potpunom redu, onda bi to što sam nju obavijestila kamo idem trebalo biti dovoljno.

Marcus mi je položio ruku na dno leđa i palcem kružio po njemu, tješeći me, podsjećajući me na Meksiko, na sva druga mjesta gdje bih mogla biti.

— Trebala bi poći s njom — tiho mi je rekao Marcus. — Ja ionako moram dalje. Ovo slobodno zadrži. — Pokazao je glavom knjigu koju sam stezala na grudima.

— Hvala. Vidimo se opet? Preokrenuo je očima.

— Naravno, Goodwinova. Idi sada.

Kad sam prešla cestu i sjela na stražnje sjedalo Land Rovera, primijetila sam trojicu muškaraca koji su pušili stojeći pred gostionicom i zurili. Premda sam navikla da se u mene zuri, neobičan mije bio način na koji su to činili. Arthur im je kimnuo umjesto pozdrava.

Rosaleen je hodala pognute glave i oborenih očiju. Trojica su nas muškaraca pratila pogledima pa sam se i ja u njih zapiljila nadajući se da ću shvatiti koji im je vrug. Zar pilje zato što sam nova? Ali znala sam da nije tako, jer nisu gledali mene. Sve su oči bile uprte u Arthura i Rosaleen. U automobilu cijelim putem kući nitko nije progovorio ni riječ.

GIGA

Kad smo ušli u kuću, otišla sam provjeriti kako je mama premda mije Rosaleen rekla da to ne činim. Još je sjedila u stolcu za ljuljanje i, ne ljuljajući se, zagledana kroz prozor u vrt. Neko sam vrijeme sjedila uza nju, a zatim sam otišla. Spustila sam se u dnevnu sobu i vratila u naslonjač gdje sam sjedila prije Marcusova posjeta. Posegnula sam za albumom s fotografijama, ali ga više nije bilo. Rosaleen ga je pospremila. Uzdahnula sam i opet ga potražila na polici. Nestao je. Pregledala sam sve knjige na policama, ali njemu ni traga. Začula sam škripu na vratima i osvrnula se. Ondje je stajala Rosaleen.

— Rosaleen! — rekla sam, a ruka mi je poletjela prema srcu. — Uplašila si me.

— Što si radila? — upitala je, prstima prvo gužvujući, a onda zaglađujući pregaču koju je nosila iznad haljine.

— Baš sam tražila album s fotografijama koji sam prije vidjela.

— Album s fotografijama? — Nagnula je glavu u stranu, naborana čela i zbunjeno nabrana lica.

— Tako je, maloprije sam ga vidjela, prije nego sto je došla knjižnica. Nadam se da mi ne zamjeraš, izvadila sam ga da ga pogledam, ali sada je... — Podigla sam ruke u zrak i nasmijala se. — Sada je zagonetno ispario.

Odmahnula je glavom.

— Ne, dijete — osvrnula se pa nastavila šaptom — sada ni riječi više o tome.

Arthur je ušao s novinama u ruci, a ona je zašutjela. Pogledom je prešao s mene na nju.

Uznemireno je pogledala Arthura.

— Trebala bih dovršiti ručak. Danas imamo janjeća rebarca — tiho je rekla.

Kimnuo je prateći je pogledom dok je izlazila iz sobe.

Zbog načina na koji ju je promatrao, došla mi je želja da Arthura upitam o albumu. Način na koji ju je promatrao natjerao me da štošta pomislim o Arthuru.

Poslije te večeri čula sam razgovor iz njihove spavaće sobe, prigušene glasove koji su se stišavali i podizali. Nisam bila sigurna svađaju li se ili ne, ali govorili su drukčije nego inače. Bio je to razgovor, za razliku od niza primjedbi kakve su obično jedno drugome dobacivali. O čemu god razgovarali, svojski su se trudili da ih ne čujem. Prislonila sam uho na zid čudeći se tišini koja je odjednom zavladała, a potom su se otvorila vrata moje spavaće sobe i na njima sam ugledala Arthura kako zuri u mene.

— Arthure — rekla sam odmičući se od zida — moraš kucati. Moram imati privatnost.

S obzirom na to da me upravo uhvatio kako prislanjam uho uza zid, dobro da mi ništa nije odgovorio.

— Hoćeš li da te ujutro odvezem u Dublin? — progundao je.

— Što?

— Da prespavaš kod prijateljice.

Bila sam toliko oduševljena da sam udarila šakom po zraku i smjesta pošla telefonirati Zoey, valjda zaboravivši pitati ili ne hajući za razlog svog iznenadnog prognanstva. I tako sam otišla prespavati k Zoey. Tek sam dvije noći provela u vratarskoj kući, a već sam se nakon povratka u Dublin osjećala kao druga osoba. Vratile smo se na naše staro mjesto na plaži iza moje kuće. Izgledalo je drukčije i bilo mi je užasno. Ozračje je bilo drukčije, i to mi je bilo užasno. Na ulazu u dvorište moje kuće bio je podignut znak „Prodaje se”. Nisam ga mogla ni pogledati a da mi krv ne proključa, puis se ubrza i mene obuzme neutaživa želja da vrištim poput aveti, pa ga nisam ni pogledala. Zoey i Laura već su me gledale kao da sam sletjela s drugoga planeta, prethodno zaklavši njihovu najbolju prijateljicu i oderavši joj kožu da bih se u nju zakopčala kao u vreću za spavanje, tako da su skakale na svaku moju riječ, raščlanjivale je i pogrešno tumačile.

Kada su ugledale znak „Prodaje se”, moje je dvije prijateljice, tankočutne poput Atile, obuzelo uzbuđenje. Zoey je uporno mljela o tome da bi trebalo provaliti u kuću i ondje provesti poslijepodne, kao da je upravo to najprikladnije što mi može reći u tom trenutku.

GIGA

Laura, malko uglađenija, nesigurno me pogledala kad joj je Zoey okrenula leđa da promotri dvorišna vrata i procijeni situaciju, no kad se ja nisam pobunila, prihvatila je zamisao ponesena valom kao govno koje je tek isteklo iz kanalizacije u more.

Ne znam kako mi je pošlo za rukom, ali uspjela sam im ubiti oduševljenje idejom da provale u moju zaplijenjenu kuću u kojoj mi se tata ubio. Umjesto toga smo se napile i kovale urote protiv Arthura i Rosaleen i njihovih zlih, seljačkih navada. Ispričala sam im — ne, nisam im samo ispričala, *povjerila* sam im — o Marcusu i autobusu knjiga, a one su prasnule u smijeh smatrajući ga zadnjim šmokljanom, a putujuću knjižnicu najbesmislenijom dosadnom glupošću za koju su ikada čule. Imati sobu punu knjiga već je bilo dovoljno glupo, ali učiniti knjige još dostupnijima njima je bio čisti vatromet šmokljanstva.

To me je jako povrijedilo premda nisam mogla dokučiti zašto. Pokušala sam to prikriti, ali jedini izvor uzbuđenja i slobode koji sam doživjela u mjesec dana od tatine smrti u trenutku je bio uništen. Mislim da sam baš tada između nas počela podizati zid. I one su to znale. Zoey me secirala onim svojim škiljavim pogledom koji je čuvala za sve koji su na bilo kakav način drukčiji od nje smatrajući različitost najvećom uvredom na svijetu. Nisu znale zašto je tako niti im je uopće palo na pamet da bi me emocionalne posljedice onoga kroz što prolazim mogle izmijeniti, i to ne samo na nekoliko tjedana, već do srži, zauvijek. Bila sam zgnječena poput biljke koja je zgažena, ali ne i ubijena, i baš kao biljci nije mi bilo druge nego početi rasti u drugom smjeru.

Kada je Zoey dosadio ili je uplašio razgovor o stvarima o kojima nema pojma, pozvala je Fiachraa, Garoida i trećega mušketira Colma, kojeg ja zovem Cabaiste, što na irskom znači „kupus“. Nijednom u životu nisam s njim pošteno razgovarala. Zoey je zauzela Garoida, Laurin partner bio je Fiachra kojeg je, čini se, Zoey preboljela, a Cabaiste i ja smo samo sjedili zagledani u more dok se ostalo četvero valjalo po pijesku ispuštajući slinave zvukove, a Cabaiste povremeno potezao iz boce s votkom pa sam očekivala da će me svaki čas zgrabiti. Obuhvatio je grlić boce usnama i potegnulo još jedan gutljaj, a ja sam čekala mokri, slinavi poljubac s okusom votke koji pomalo pecka i istodobno me tjera na povraćanje.

Ali nije to učinio.

— Žao mi je zbog tvoga tate — tiho je rekao.

Njegove su me riječi iznenadile i odjednom su me preplavili tako snažni osjećaji da sam zanijemjela. Nisam mu mogla odgovoriti, nisam ga mogla čak ni pogledati. Okrenula sam glavu i pustila da mi povjetarac nanese kosu preko lica kako bi se zalijepila u vrele suze koje su mi se slijevale obrazima i sakrila ih.

Činjenica da sam zgažena, bila je očigledna. Pitanje koje se neprestano nametalo bilo je u kojem ću sada smjeru nastaviti rasti.

8. TAJNI VRT

Kada bih odlazila od kuće na duže vrijeme, na školski izlet u inozemstvo ili s prijateljicama u London u kupnju, uvijek bih sa sobom nosila nešto da me podsjeća na dom — neku sitnicu. Jednoga Božića, kada smo bili za švedskim stolom hotelskoga restorana, tata je ukrao maloga plastičnog pingvina s vrha pudinga i stavio ga u moj desert. Pokušavao se našaliti, ali meni je bio jedan od onih dana, koji je bio poput većine mojih dana, kada mi tatine riječi ili djela nisu bila duhovita, pa je toga dana pingvin nekako završio u mom džepu. Nakon deset sam mjeseci slučajno na putu gurnula ruku u džep, pronašla maloga pingvina i nasmijala se. Tatina mi je šala, premda mjesecima prekasno i ne u njegovoj blizini, napokon postala smiješnom. Na tom se putovanju nekako našao u mojoj toaletnoj torbici i sa mnom proputovao svijet.

Događa li se i vama da vas neka stvar smjesta podsjeti na nešto? Nisam sentimentalna osoba; kod kuće nikada nisam osjećala takvu privrženost nekome ili nečemu. Nisam bila od onih ljudi kojima je dovoljno da nešto pogledaju, makar i najobičniju tričariju, da im se oči napune suzama jer ih maglovito podsjeća na nešto sto je netko jednom rekao, nekoć davno kod kuće, onda kada su, kako im sjećanje đavolski šapuće na uho, bili sretni. Ne, ja sam te sitnice nosila sa sobom kao malo streljiva da se ne bih osjećala krajnje i potpuno samom, da bih znala kako uza se imam djelić doma. Dakle, nije to bila sentimentalnost, već dobra stara nesigurnost.

U svakom slučaju, nisam osjećala nikakvu privrženost vratarskoj kući. Provela sam ondje tek nekoliko dana, ali na velik bijeg u Zoeyinu kuću ponijela sam knjigu koju sam pronašla u putujućoj knjižnici. Još je nisam uspjela otključati niti sam je uopće imala namjeru čitati dok sam tamo, pogotovo kada su mi brže-bolje počele pričati o svojoj najnovijoj zabavi koja je bila — priprema, pozor... — izlazak bez gaćica. Iskreno, morala sam se nasmijati. Imale su fotografiju Cindy Monroe, zvijezde američkoga *reality showa*, visoke metar i pol, a teške četrdesetak kilograma, koja je snimljena kako izlazi iz automobila i odlazi tulumarili istoga dana kada je puštena iz dvodnevnoga pritvora gdje je završila zbog vožnje u pijanom stanju, i bila je bez gaćica. Čini se da su Zoey i Laura smatrale kako je to veliki korak naprijed za ženski rod. Mislim da se pripadnice ženskoga pokreta nisu tome nadale kada su skinule grudnjake i spalile ih. Kada sam to rekla Zoey, neko me vrijeme zamišljeno odmjeravala toliko škiljeći da su joj oči bile gotovo zatvorene kao Crvenoj Kraljici koja se predomišlja hoće li ili neće povi-kati: „Odrubite joj glavu!“ Ali onda je širom otvorila oči i rekla: — Ma ne, u redu je. Topić mi je bio posve otvoren na leđima pa nisam mogla nositi ni grudnjak.

Posve otvoren. Posve mrtav. Još jedna od onih fraza. Ili je otvoren na leđima ili nije. Ne sumnjam da je bio.

Kako bilo, kada su me otpravili k Zoey — „otpraviti“ je u ovom slučaju prikladna riječ — osjećala sam se kao da sam za kaznu poslana u kut razmisliti o onome što sam učinila.

Premda sam se trebala osjećati kao da se vraćam kući, kao da odlazim gdje ću opet biti ona stara, uopće se nisam tako osjećala. Stoga sam sa sobom ponijela komadić novoga svijeta. Ponijela sam knjigu. Znala sam da je u mojoj torbi dok sam spavala u krevetu na izvlačenje u Zoeyinoj sobi, a nakon što smo cijelu noć probdjele pričajući o svemu, znala sam da me sluša taj strani predmet iz moga prezrenog, novog života i stječe uvid u život kakav sam nekoć vodila. Imala sam svjedoka. Željela sam mu reći da se vrati kući i svim ostalim stvarima, kojih sam se tamo gnušala, ispriča kakav sam život prije vodila. Knjiga je bila moja mala tajna koju sam skrivala od Laure i Zoey, možda besmislena i dosadna, ali ipak tajna koja leži uz mene u putnoj torbi.

Cim je Arthurov Land Rover skrenuo na sporedni ulaz u posjed Kilsaney i čim me moj novi očajni neživot iznova progutao, odlučila sam uzeti knjigu i poći s njom u šetnju. Znala sam da

GIGA

Rosaleen umire od želje da se vratim i ispričam joj sve o trendu noćnih izlazaka bez gaćica, no kako sam smatrala da mi je dužnost neprestano je kažnjavati, otišla sam. Znala sam i da ću mamu zateći na istome mjestu kako sjedi na stolcu za ljuljanje i ne ljulja se, ali dopustila sam umu da se zavarava kako radi nešto potpuno drukčije, na primjer, gola u vrtu izvodi piruete ili nešto slično.

Nikada prije nisam šetala *oko* posjeda. Do dvorca i natrag jesam, ali nisam oko svih četrdeset hektara zemljišta. Moji su se prijašnji posjeti svodili na čaj i sendviče sa šunkom u tihoj kuhinji dok bi mama s mojim čudnim ujakom i ujom razgovarala o stvarima koje me se nisu ticale. Tada bih bila učinila sve — pojela dvadeset ljigavih sendviča s jajima i dvije kriške ponuđenoga kolača — da izađem iz kuhinje i prošećem prednjim vrtom, koji se protezao oko kuće sve do stražnjega dvorišta. Dalje od toga me ništa nije zanimalo. Nisam baš bila neka istraživačica jer mi je sve što je uključivalo kretanje bilo dosadno. Nikada mi ništa nije dovoljno zaokupilo pozornost da bih napravila barem jedan mali korak dalje. Ni toga dana nije bilo drukčije, ali bilo mi je dosadno pa sam bacila putnu torbu, na što je Arthur podrugljivo šmrknuo i unio je u kuću umjesto mene, pa odšetala.

Uskom sam se cestom udaljila od kuće, udaljila od dvorca. Put je ležao u dubokoj sjeni tridesetmetarskih domaćih hrastova, jasena i tisa kojima je bio obrubljen. Zrak je bio slatkast. Zemlja je bila meka od kore drveća i lišća koje je tisućama godina padalo na tlo pa sam odsakivala kao da bih odjevena u kombinezon od likre mogla trčkarati od ugla do ugla prcmećući se preko glave. Premda je dan bio vruć, meni je pod drevnim stablima bilo svježije. Ptice su se ponašale poput hiper-aktivnih majmunčića neumorno se dozivajući cvrkutanjem i skačući sa stabla na stablo kao Tarzan. Umorna od neprospavane noći s prijateljicama, odmicala sam sve dalje dok su mi u glavi bubnjali njihovi razgovori i sve što sam doznala — Laura je morala uzeti pilulu za jutro poslije — ali ništa nije moglo nadglasati razgovor koji sam u glavi vodila sama sa sobom. Njega nikako nisam mogla ugasiti. Čini mi se da nikada u životu nisam toliko razmišljala, a tako malo govorila.

Kada sam naišla na rupu u zaštitnom drvoredu, u daljini sam nazrela dvorac koji se nadvijao nad svojom livadom, nad jezercima raštrkanim posjedom, nad veličanstvenim, osamljenim stablima koja su se isticala u krajoliku. Samotni, visoki i otmjeni jablani uzdizali su se poput pera da pošakkljaju oblake, debeli su hrastovi širili svoje teške krošnje poput šumskih gljiva. Zatim je dvorac iznova nestao s vidika igrajući se sa mnom „sad me vidiš, sad me ne vidiš“, a put je počeo skretati ulijevo i promijenio mi smjer kretanja vodeći me ravno prema utvrdi. Nakon još dvadesetak minuta hoda preda mnom zdesna počeo se nazirati glavni ulaz. Smjesta sam usporila. Potamnjeni gotički portal sav u lancima, poput ratnoga zarobljenika ostavljenog da trune pokraj puta, nije mi se svidio. Visoka trava i tko zna kakav još zapušten korov verali su se uz razmjerno nova vrata i provirivali kroz zahrđale šipke poput dugačkih, krakatih, izgladnjelih ruku mašući automobilima u prolazu da ih nahrane ili oslobode. Nekoć veličanstvena cesta, koja je vodila ravno do dvorca, bila je zaboravljena, neupotrebljavana i neodržavana. Bila je obrasla i zastrta travom, kao cesta od žute cigle u *Povratku u Oz*. Prošli su me trnci. Usprkos izgubljenoj slavi, nisam je doživjela na isti način kao i dvorac. Njezini su ožiljci bili nakazni. Za razliku od dvorca čiji su me ožiljci mamili da podignem ruku i slijedim ih vršcima prstiju, ovi su ožiljci bili ružni i tjerali me da okrenem glavu na drugu stranu. Odlučila sam pronaći drugi put, bilo kakav, samo da ne moram proći kroz te grozne gotičke dveri, stoga sam zašla među stabla i radije produžila šumom. Osjećala sam se sigurnijom začahurena u njedrima stabala nego na tom trošnom putu koji su utabali Normani na konjima divljački mašući glavama seljaka nabodenim na vrhove mačeva.

Debla su stabala bila čudesna, drevna i izborana kao slonovske noge. Uvijala su se jedna oko drugih poput ljubavnika. Neka su od njih iz zemlje nicala svijena, sežući kao u agoniji, a potom nastavljala rasti skrećući i zauzimajući nov položaj. Zmijoliko je korijenje izranjalo na površinu otmjeno se uzdižući nad zemlju i ponovno se u nju vraćajući poput skliskih jegulja u

GIGA

vodi. Često sam se spotaknula o uzdignut korijen, a od pada me svaki put spasilo neko udvorno deblo. Stabla su upravo to činila — postavljala mi nogu pa me hvatala da ne padnem, škakljala me lišćem i paučinom, šamarala mi lice granama. Razmicala sam grane da prođem, a one su se odmah odapinjale poput katapulta da me drsko pljesnu po stražnjici.

Probijala sam se iz jednoga grada drveća u drugi. Zrak je bio pun slatkasta mirisa, a rascvjetala stabla prepuna pčela koje su pohlepno skakale s jedne nakupine latica na drugu, želeći ih sve odjednom, previše nestrpljive da bi izabrale samo jednu. Na tlu su oko mene ležali više godina stari plodovi, neki raspadnuti i gnjili, a drugi sasušeni poput suhih šljiva. Zaustavila sam se da bih jedan uzela u ruku i pokušala utvrditi što je to nekoć bilo. Ponjušila sam. Odvratno. Kad sam ga ispustila i obrisala ruke, primijetila sam da je deblo pokraj mene prekriveno rezbarijama. Siroto je drvo bilo bezbroj puta rez-bareno, poput bundeve kojoj je izdubljena srčika da bi mogla iskesiti očnjake. Bilo je jasno da sva imena nisu urezana istoga dana, ni iste godine, pa čak ni istoga stoljeća. Od tla do visine od dva metra u koru su bila urezana razna imena, od kojih su jedna bila uokvirena srcima, druga pak pravokutnicima, no sva su se zaklinjala na vječnu ljubav i prijateljstvo.

Prstima sam prešla po imenima „Frank i Ellie“, „Fiona i Stephen“, „Siobahn i Michael“, „Laurie i Rose“, „Michelle i Tommy“. Sva su izjavljivala vječnu ljubav. „Zauvijek zajedno“. Pitala sam se je li tko od njih stvarno još zajedno. Nijedno drugo drvo nije nosilo slične ožiljke. Odmakla sam se da bolje promotrim mjesto i shvatila zašto je tako. To je stablo bilo nasred male čistine. Mogla sam zamisliti rasprostrte de-kice, piknike i tulume, prijatelje koji se okupljaju i ljubavnike koji se iskrajaju da bi ispod te voćke bili zajedno.

Napustila sam voćnjak i potražila idući grad stabala. Pred sobom sam opazila zid i mojoj je igri s drvećem došao kraj.

Pokušala sam koračati oprezno i nečujno, ali šuma me odala. Prenaglašeni zvuči, odjeci pucketanja grančica koje su mi se drobile pod stopalima, šuštanje lišća kroz koje sam se probijala upozorilo je zid na moj dolazak. Nisam znala pred kakvom sam se zgradom našla, ali nije bio dvorac jer je on bio predaleko. Nisam znala ni za kakvu drugu građevinu na posjedu osim ruševnih seoskih kuća na preostala tri kolna prilaza, odavno napuštenih kao da su jednoga dana, dana o kojem se ne govori, svi samo ustali i otišli. Kamenje kojim je podignut zid razlikovalo se od kamenja dvorca, ali mojem je neiskusnom oku sve to bilo slično. Bilo je staro i trusno. Vrh je zida bio neravan, sada kada više nije dosezao ono čemu je nekoć stremio. Krova nije bilo, samo zid. Duž cijeloga zida nisam vidjela ni jedna vrata ili prozor, ali je zid, za razliku od dvorca, uglavnom izbjegao ugrize života, koji rado otima takve zalogaje da skupi snage za nastavak. Iskoračila sam na rub šume i osjetila se poput ježa koji je upravo napustio prirodno stanište i našao se na glavnoj prometnici obasjan farovima i nesiguran. Ostavila sam svoje visoke prijatelje za sobom i pod njihovim se budnim okom zaputila duž zida.

Stigavši do kraja, skrenula sam za ugao i vidjela da se zid nastavlja u drugom smjeru.

Odjednom sam začula ženski glas kako pjevuši onkraj zida. Trgnula sam se. Nisam očekivala susret s drugim ljudskim bićem, osim s ujakom Arthurom. Privila sam knjigu čvrsto uz grudi i slušala pjevušenje. Bilo je blago, ljupko, veselo, previše slobodno da bi bila Rosaleen, previše radosno da bi bila moja majka. Bilo je to pjevušenje radi razbibrige, zvučalo je odsutno, a ako je i bila neka postojeća melodija, meni nije bila poznata. Podigao se ljetni povjetarac donoseći sladak miris i njezinu pjesmu. Zatvorila sam oči, naslonila glavu na zid točno nasuprot njoj i slušala.

Čim mi je uho taklo opeku, pjevušenje je prestalo pa sam brže--bolje otvorila oči i uspravila se.

Ogledala sam se. Nije bila na vidiku, što znači da me nije mogla opaziti. Nakon što mi je srce usporilo u uobičajen tempo, opet je počela pjevušiti. Kretala sam se uza zid prelazeći prstima po sivom kamenju, slijedeći zid, osjećajući pod vrućim jagodicama paučinu, mrv-ljivu stijenu,

GIGA

ponegdje glatkoću, a drugdje oštre bridove. Sunce me pržilo kada mi stabla više nisu služila kao osobni suncobrani. Zid je naglo završio, a ja sam, podigavši pogled, ugledala golem, kićen, kameni luk nad ulazom.

Promolila sam glavu unutra da se ne pokažem zagonetnoj pjevačici i otkrila obzidan besprijekorno održavan vrt. Pred ulazom sam vidjela ružičnjak i velike uredne gredice čiju su pozadinu činile ruže penjačice u punom cvatu obrubljujući obje strane puteljka koji je vodio do drugog ulaza. Odvažila sam se zaći još jedan korak da vidim ostatak vrta. U sredini je bilo još cvijeća — pelargonija, krizantema, karanfila i drugoga cvijeća kojim nisam znala imena. Cvijeće se prelijevalo iz visećih košara i golemih ukrasnih kamenih posuda koje su bile poredane duž središnje vrtne staze. Nisam mogla vjerovati da postoji takva oaza usred sveg tog zelenila, kao da je netko dohvatio bočicu gaziranog pića, pretresao je i otvorio sred ruševnih zidina, a iz njega su prsnule sve te boje poprskavši svaki centimetar drugom nijansom. Pčele su letjele od cvijeta do cvijeta, puzavice su se uspinjale zidovima ovijajući se oko predivnih cvjetova. Osjetila sam miris ružmarina, lavande i metvice iz obližnjega začinskog vrta. U jednom se kutu vrta smjestio mali staklenik i do njega desetak drvenih kutija na stalcima, a onda sam iznenada shvatila da sam zanesena znatiželjom nehotice odlutala u vrt i da je pjevušenje zamrlo.

Nisam znala što da očekujem, ali ni najmanje nisam očekivala ono što sam ugledala. U udaljenom sam dijelu vrta ugledala osobu koja je pjevala, a sada zurila u mene kao da sam pala s Marsa, odjevena u nešto nalik na bijeli skafander, lica zastrtoga crnim velom, s gumenim rukavicama na rukama i visokim gumenim čizmama na nogama. Izgledala je kao da je upravo sišla iz svemirskoga broda na poprište nuklearne katastrofe.

Napeto sam se osmjehnula i mahnula slobodnom rukom.

— Pozdrav. Dolazim u miru.

Još je neko vrijeme piljila u mene ukočena poput kipa. Bila sam malko napeta i bilo mi je malo nelagodno, pa sam učinila ono što obično činim u takvim situacijama.

— Što buljiš, jebote?

Ne znam kako je to primila jer joj je lice bilo skriveno pod kacigom Dartha Vadera. Nastavila je zuriti pa sam samo čekala da mi kaže kako sam ja Luke, a ona moj otac.

— Vidi ti to — ozareno je rekla, kao da se prenula iz transa — znala sam da imam maloga posjetitelja.

Skinula je cijelo pokrivalo za glavu i otkrila lice koje je bilo mnogo starije nego što sam očekivala. Mora da je prešla sedamdesetu.

Krenula je prema meni, a ja sam napola očekivala da će poput astronauta skakati s noge na nogu kao da nema gravitacije. Lice joj je bilo naborano, jako naborano, koža joj je visjela kao da ju je vrijeme istopilo. Plave su joj oči svjetlucale poput Egejskoga mora, podsjetivši me na ejelodnevnii izlet tatinom jahtom, kada sam, spustivši pogled, vidjela more toliko bistro da se razabiralo pjeskovito dno i stotine raznobojnih riba. Ali ništa se nije razabiralo iza njezinih očiju, tako prozirnih da su gotovo zrcalile svjetlost. Skinula je radne rukavice i pružila ruke.

— Ja sam sestra Ignacije. — Nasmiješila se, a umjesto da se rukuje sa mnom, moju je ruku samo uhvatila svojim. Usprkos vrućem danu i teškim rukavicama bile su glatke i hladne poput mramora.

— Vi ste opatica — bubnula sam.

— Jesam — nasmijala se. — Opatica sam. Znam, bila sam tamo kada su me u to pretvorili. Tada je na meni bio red da se nasmiješim, pa sam se nasmijala, a onda mi se u glavi sve posložilo. Ormarić s teglicama meda, gomila kutija u obzidanom vrtu, smiješan astronautski skafander na starici.

— Poznajete moju ujnu. — Ah.

Nisam znala kako bih shvatila taj odgovor. Nije djelovala iznenađeno, no nije me ni nastavila ispitivati. Još me držala za ruku. Nisam je željela povući jer je žena bila opatica, no već me

GIGA

počela plašiti. Nastavila sam govoriti.

— Moja je ujna Rosaleen, a Arthur mi je ujak. On je ovdje vrtlar. Žive u vratarskoj kući. Stanovat ćemo kod njih... neko vrijeme.

— Mi?

— Moja mama i ja.

— Oh. — Obrve su joj se tako podigle da su izgledale poput gusjenica koje se spremaju pretvoriti u leptire i odlepršati.

— Rosaleen vam to nije spomenula? — Bila sam malko uvrijeđena, premda sam bila zahvalna Rosaleen na tome što poštuje našu privatnost. Barem cijelo ono selo s jednom ulicom, i to ne bogzna kakvom, neće raspredati o pridošlicama.

— Nije — odgovorila je. A potom bez osmijeha i odlučnije ponovila: — Nije.

Činilo se da se malo naljutila pa sam skočila u obranu Rosaleen da spasim prijateljstvo koje je među njima možda postojalo, a možda i nije.

— Sigurna sam da je samo poštovala našu privatnost dajući nam vremena da se pomirimo s... time... prije nego što išta kaže ljudima.

— Da se pomirite sa...

— Preseljenjem ovamo — polako sam rekla.

Je li veliko zlo lagati opatici? Zapravo i nisam lagala... Nekako sam se uspaničila. Osjetila sam kako mi se tijelo žari i oblijeva ga znoj. Sestra Ignacije nešto je govorila, usta su joj se otvarala i zatvarala, ali ja nisam čula ni riječ. Razmišljala sam da sam joj lagala i o onih deset zapovijedi, o paklu i svemu što usto ide, ali i o tome kako bi lijepo bilo naglas izreći riječi koje me tište. Opatica je, valjda joj mogu vjerovati.

— Tata mi je umro — brzo sam izvalila prekidajući je u nekim lijepim riječima. Izgovarajući tu rečenicu, čula sam kako mi glas strašno podrhtava, a onda su mi se iznenada niz obraze počele slijevati suze baš kao onoga dana pred Cabaistom.

— Oh, dijete — rekla je smjesta raširivši ruke i zagrlivši me. Knjiga koju sam još stezala prepriječila se među nama, ali premda mi je bila potpuna neznanka, bila je opatica pa sam joj položila glavu na rame i bez suzdržavanja šmrkavo i grleno zajecala dok me ona blago zibala i gladila po leđima. Baš kada sam počela stvarno sramotno vapiti nešto u stilu: „Zašto je to učinio? *Zaštoooo... ?*“, pčela mi se zaletjela ravno u lice i odbila mi se od usne. Vrisnula sam i otrgnula se sestri Ignaciju iz zagrljaja.

— Pčela! — vrištala sam poskakujući i izmičući pčeli koja me slijedila. - Oh, moj Bože, maknite je s mene.

Ozareno me promatrala.

— Oh, Bože moj, časna, pomognite, mičite je s mene. Iš, iš! — Mlatarala sam rukama po zraku. — Vas sigurno slušaju. To su vaše proklete pčele.

Sestra Ignacije upre prstom i dubokim glasom povika:

— Sebastiane, ne!

Prestala sam se trzati i blenula u nju sada već suhih očiju.

— Šalite se. Ne dajete valjda pčelama imena?

— Ah, eno Jemime na ruži, a ono na pelargoniji je Benjamin — rekla je živahno, blistava pogleda.

— Nema šanse — odvrtila sam brišući lice postidena zbog svoga živčanog sloma. — A mislila sam *da ja* imam psihičkih problema.

— Šalim se, naravno - rekla je i prasnula u prekrasan, zvonak, grlen, dječji smijeh koji mi je odmah izmamio osmijeh na lice.

Mislim da sam tada shvatila kako obožavam sestru Ignacije.

— Zovem se Tamara.

— Tako je — rekla je gledajući me i proučavajući me kao da je to otprije znala.

Ponovno sam se nasmiješila. Imala je lice koje me tjeralo na to.

GIGA

- Je li vam dopušteno, ono, razgovarati i to? Zar ne biste trebali šutjeti? — Ogdalala sam se.
- Ne brinite, neću nikome reći.
- Mnoge bi se sestre složile s tobom — zahihotala se — ali da, dopušteno mi je razgovarati. Nisam se zavjetovala na šutnju.
- Oh, a gledaju li vas ostale sestre zbog toga poprijeko? Opet je prasnula u onaj svoj ljupki, jasni, pjevni smijeh.
- Onda, koliko je godina prošlo otkada ste bili među ljudima? Je li to protivno pravilima? Ne brinite, neću nikome reći. Ali morate znati da je Obama sada predsjednik SAD-a — našalila sam se. - Budući da nije odgovorila, osmijeh mi je nestao s lica. — Sranje. Zar vam je zabranjeno znati takve stvari? Stvari iz „vanjskoga svijeta“? Čini se da je biti opatica pomalo nalik na boravak u kući Velikoga Brata.
- Prenula se iz transa i ponovno se nasmijala kao dijete, kao da je Benjamin Button.
- Baš si ti jedno neobično stvorenje — rekla je sa smiješkom, pa sam se potrudila da se ne uvrijedim.
- Što to imaš? — upitala je gledajući knjigu koju sam još privijala uza se.
- Oh, to. — Napokon sam je prestala stezati. — Jučer sam je pronašla u... uf, ustvari, dužna sam vam knjigu.
- Ne budi smiješna.
- Ne, stvarno vam je dugujem. Prekjučer je ovdje bio Marcus, odnosno putujuća knjižnica i tražio vas je, a ja nisam znala tko ste.
- Onda mi stvarno duguješ knjigu — rekla je sa sjajem u oku. — Daj da vidim tko je pisac.
- Ne znam ni tko je ni o čemu se radi. Nije *Biblija* niti išta slično, pa vam se možda neće dopasti — odgovorila sam ne želeći je ispustiti iz ruku. — Unutra bi moglo biti seksa, psovki, homoseksualaca, rastavljenih ljudi i slično.
- Pogledala me i napučila usne susprežući osmijeh.
- Ne mogu je otvoriti — naposljetku sam rekla pružajući joj knjigu. — Zaključana je.
- Neka, prepusti to meni. Pođi za mnom.
- Iz istih je stopa krenula prema drugom izlazu iz obzidanoga vrta s knjigom u ruci.
- Kamo idete? — povikala sam za njom.
- Kamo *idemo* — ispravila me. — Dođi posjetiti sestre. Bit će oduševljene što te mogu upoznati. A ja ću ti za to vrijeme otvoriti knjigu.
- Uh. Ne, u redu je. — Potrčala sam ne bih li je dostigla i uzela knjigu natrag.
- Samo nas je četiri. Ne grizemo. Pogotovo dok jedemo pitu od jabuka sestre Marije, ali nemoj joj odati da sam to rekla — dodala je ispod glasa i ponovno se nasmijala.
- Ali, sestro, ne znam se baš ponašati pred Božjim ljudima. Doista ne znam što bih im rekla. Ponovno se nasmijala i u smiješnom odijelu odgegala prema voćnjaku.
- Kakva je to priča o onom izrezbarenom stablu? — upitala sam skakućući uz nju da bih držala korak s njom.
- Ah, vidjela si naš jabučnjak? Znaš, neki ljudi vjeruju da je jabuka stablo ljubavi — rekla je raširivši oči, a kada se nasmiješila, na obrazima su joj se pojavile jamice. — Mnogi mladi ljudi iz ovoga kraja na tom su si stablu izjavili ljubav.
- Opet je produžila korak prenuvši se iz svoje priče o čarobnoj ljubavi.
- Usto je i odlično za pčele. A od pčela ni za drveće nema veće sreće. Oho, pa to se i rimuje — nasmijala se. — Arthur izvrsno brine o voćnjaku. Imamo jako ukusne jabuke Granny Smith.
- Ah, dakle, zato Rosaleen spravlja tri tisuće jabučnih pita dnevno. Pojela sam toliko jabuka da mi ih je doslovno već pun...
- Pogledala me.
- Želudac.
- Nasmijala se zvonko poput pjesme.

GIGA

— Nego — dahtala sam pokušavajući pratiti njezine duge korake — kako to da ste samo četiri?

— U današnje vrijeme nema mnogo žena koje žele postati opatice. To nije, kako bi ti to ono rekla, fora?

— Nije samo stvar u tome da nije fora, što, usput rečeno, ozbiljno nije, bez uvrede Bogu i ostalima, ali vjerojatno je tako najviše zbog seksa. Da vam je seks dopušten, vjerujem da bi gomile djevojaka hrlile u opatice. Mada ako nastavim ovim tempom, najvjerojatnije ću vam se i ja pridružiti. — Preokrenula sam očima.

Sestra Ignacije se nasmijala.

— Sve u svoje vrijeme, dijete, sve u svoje vrijeme. Tek ti je sedamnaest. Uskoro ćeš navršiti osamnaest, rekla bih.

— Šesnaest mi je.

Zaustavila se i odmjerila me, upitna lica.

— Sedamnaest?

— Sedamnaest za nekoliko tjedana. — Došla sam do daha.

— Osamnaest za nekoliko tjedana — namrštila se.

— Da bar, ali za ozbiljno, šesnaest mi je, iako ljudi oduvijek misle da sam starija.

Zagledala se u mene kao da sam strano tijelo i tako se duboko zamislila da sam gotovo čula kako joj škripe kotačići u glavi. Potom je iz istih stopa krenula dalje. Nakon pet minuta žustroga hoda bila sam sva zadihana, no sestra Ignacije jedva da se i oznojila. Stigle smo do još nekih građevina, koje su nalikovale na spremišta i stare staje. Prvo sam ugledala crkvu.

— Eno kapelice koju su podigli Kilsaneyjevi krajem osamnaestoga stoljeća — objasnila je sestra Ignacije.

Prisjećajući se toga dijela školskog zadatka, nisam mogla odlijepiti pogled od kapelice, ne vjerujući svojim očima da ono što sam prepisala iz internetskog eseja nije tek domaća zadaća, već stvarno zdanje.

Kapelica je bila malena, od sivoga kamena, s dva stupa na pročelju koja su bila ispucala poput pustinjskoga tla koje desetljećima nije vidjelo kišu. Nad njom se uzdizao toranj zvonika. Iza nje se nalazilo staro groblje zaštićeno s tri strane tankom, zahrđalom, željeznom ogradom.

Nije bilo jasno služi li ograda tome da šetačima zabrani ulaz ili da mrtvacima zabrani izlaz, ali od samoga pogleda na nju prošli su me trnci. Shvatila sam da sam zastala i zagledala se u ogradu, a sestra Ignacije u mene.

— Mrak. Živim na grobnom zemljištu. Baš izvrsno.

— Sve su generacije obitelji Kilsaney pokopane ovdje — tiho je rekla. — Bar oni koje je bilo moguće pokopati. Onima čija tijela nije bilo moguće pronaći, postavljeni su samo nadgrobni spomenici.

— Kako to mislite da „tijela nije bilo moguće pronaći“? — užasnuto sam upitala.

— Ratovalo se naraštajima, Tamara. Neki su Kilsaneyji bačeni u tamnicu dablinskoga dvorca, a neki su otputovali ili se pridružili revolucionarima.

U tišini sam promatrala stare nadgrobne spomenike, neki su bili zeleni i prekriveni mahovinom, drugi crni i nakrivljeni, s natpisima toliko izbljedjelim da se slova nisu mogla razabrati.

— Ovo je jebeno sablasno. Morate živjeti pokraj toga?

— Još uvijek ovdje molim.

— Za što molite? Da vam se zidovi ne uruše na glavu? Izgleda kao da će se svakoga trenutka raspasti.

Nasmijala se.

— Crkva je još posvećena.

— Ne vjerujem. Zar se ovdje služi nedjeljna misa?

— Ne. — Opet se osmjehnula. - Crkva je zadnji put bila u uporabi... — Čvrsto je zažmirila,

GIGA

otvarajući i zatvarajući usne kao da moli krunicu. Zatim je širom otvorila oči. — Znaš što, Tamara, trebala bi pogledati u matičnu knjigu i utvrditi točan datum. U njoj ćeš pronaći i sva imena. Imamo je u kući. Uđi i pogledaj, hoćeš li?

— Eh. Ne. Baš ste ljubazni, hvala.

— Onda ćeš to vjerojatno učiniti kada budeš spremna — rekla je i produžila. Požurila sam da je sustignem.

— Koliko dugo živite ovdje? — upitala sam slijedeći je u štagalj preuređen u spremište za alat.

— Trideset godina.

— Trideset ste godina ovdje? Zasigurno ste bili jako osamljeni sve to vrijeme.

— Oh ne, kada sam stigla, ovdje je bilo mnogo živahnije, vjerovala ili ne. Tri su sestre tada bile mnogo pokretnije. Ja sam najmlađa, beba — rekla je i nasmijala se poput djevojčice. — Bio je tu dvorac i vratarska kuća... to su bila uistinu živahnija vremena. Ali sada volim i tišinu. Spokoj. Prirodu. Jednostavnost. Vrijeme mirovanja.

— Ali mislila sam da je dvorac spaljen u dvadesetima.

— Oh, bio je spaljen mnogo puta u povijesti. Ali tom je prilikom tek djelomice izgorio. Obitelj je teško radila da bi ga obnovila. I izvrsno su to izveli. Bio je doista prekrasan.

— Jeste li ga vidjeli iznutra?

— Oh, nego što. — Moje ju je pitanje iznenadilo. — Mnogo puta.

— I, što mu se dogodilo?

— Požar — rekla je i svrnula pogled, na pretrpanom radnom stolu pronašla je kutiju s alatom i otvorila je. Iskočilo je pet ladicica punih vijaka i matica. Bila je poput male svrake koja krade iz majstorske radionice.

— Još jedan? — Preokrenula sam očima. — To je stvarno smiješno. Naš je dimni alarm bio povezan s mjesnom vatrogasnom postajom. Želite li znati kako sam to doznala? Pušila sam u svojoj sobi i nisam otvorila prozor jer je bilo hladno, a kad sam otvorila vrata, ona su glasno zalupila sama od sebe od čega mi je pucala glava. Zato sam odvalila glazbu na najglasnije i u idućem mije trenutku vrata spavaće sobe razvalio vatreni vatrogasac, oprostite na igri riječima, koji je bio uvjeren da mi je soba u plamenu.

Vladao je muk dok me sestra Ignacije slušala i gledala preko kutije s alatom.

— Inače, i on je mislio da mi je sedamnaest — nasmijala sam se. — Poslije je nazvao na kućni telefon i tražio mene, ali mu se javio tata i zaprijetio da će ga strpati u zatvor. Kako dramatično. — Tišina. — Nego, jesu li se svi izvukli živi i zdravi?

— Nisu — rekla je, a kada me kratko pogledala, opazila sam da su joj oči pune suza. — Nažalost, nisu.

Ljutito ih je rastjerala bučno kopajući po ladicama dok su njezine izborane, ali čvrste ruke razmicale čavle i odvijače. Na desnoj je ruci nosila zlatni prsten koji je izgledao kao vjenčani i tako čvrsto prijanjao uz prst da joj se urezao u meso. Sumnjam da bi ga uspjela skinuti čak i kada bi htjela. Željela sam postaviti još pitanja o dvorcu, ali je nisam htjela još više uzrujati, a i buka koju je podizala kopajući po kutiji za alat u potrazi za odgovarajućim odvijačem bila je tako glasna da me ne bi ni čula.

Isprobala ih je nekoliko, a meni je postalo dosadno pa sam se dokono smucala po spremištu. Zidovi su bili prekriveni nebrojenim policama punim kojekakvoga smeća. Stol koji se pružao duž tri zida također je bio natrpan tričarijama i napravama kojima nisam znala namjenu. Bila je to Aladinova pećina za fanatične kućne majstore.

Razgledavala sam dok su mi se u glavi rojila nova pitanja o dvorcu. Dakle, u njemu se živjelo i nakon požara 1920. godine. Sestra Ignacije rekla je da ovdje živi već trideset godina i da je bila u obnovljenom dvorcu. To nas vraća u kasne sedamdesete. Stekla sam dojam da je dvorac napušten puno duže.

— Gdje su svi?

GIGA

- Unutra. Traje slobodan sat. Na televiziji se prikazuje *Ubojstvo, napisala je*. Tu seriju vole gledati.
- Ma ne, mislila sam na obitelj Kilsaney. Gdje su svi? Uzdahnula je.
- Roditelji su se odselili rođacima u Bath. Nisu mogli gledati dvorac u ovakvom stanju. Nisu imali vremena, snage, a ni novca da ga obnove.
- Svrćaju li ikada ovamo? Tužno me pogledala.
- Umrli su, Tamara. Žao mi je. Slegnula sam ramenima.
- U redu je. Ne pogađa me to. — Glas mi je bio previše žustar, pa sam zvučala kao da se branim. Zašto? Doista nisam bila pogođena time. O njima nisam imala pojma — zašto bi mi bilo stalo do njih? Ali bilo mi je stalo. Možda sam zbog tatine smrti svaku tužnu priču doživljavala kao vlastitu. Ne znam. Mae, moja dadilja, obožavala je gledati dokumentarne emisije o rješavanju kriminalističkih slučajeva. Kada tate i mame nije bilo kod kuće, obično bi preuzela nadzor nad televizorom u dnevnoj sobi i gledala FBI: *Istragu*, što me izluđivalo. Nisu mi smetali krvavi prizori — vidjela sam i gore — već to što je bila toliko opčinjena mogućnostima prikrivanja zločina. Mislila sam da će nas sve pobiti na spavanju. Ali usto je spravljala i najbolju kavu s mlijekom pa je nisam previše ispitivala da se ne uvrijedi i ne prestane mi kuhati kavu. Gledajući jednu od tih emisija, naučila sam da engleska riječ za trag, *clue*, ustvari potječe od *clew*, što znači klupko konca ili pređe, zato što je u grčkom mitu neki Grk uz pomoć klupka pređe pronašao izlaz iz Minotourova labirinta. To je nešto što pomaže da se dospije do kraja nečega ili možda da se vrati na početak. Isto kao Barbarina satelitska navigacija i moj trag od krušnih mrvica od vratar-ske kuće do Killineyja: ponekad, kad nemamo pojma gdje smo, dovoljan nam je i najmanji trag da nam pokaže odakle krenuti. Lokot na kojem je radila napokon je popustio i otvorio se.
- Sestro Ignacije, pa vi ste skriveni talent — zadirkivala sam je. Od srca se nasmijala. Kada je podigla teške korice, srce mi je počelo lupati. Zoeyini i Laurini glasovi govorili su mi da bi me zbog toga trebalo biti stid pa sam se na trenutak i postidjela, sve dok ih Tamara, ona iz novoga svijeta, nije otjerala štapom. Ali kada je sestra Ignacije otvorila knjigu, stid se vratio jači nego prije, vodeći sa sobom i bijes jer u knjizi nije bilo ničega. Stranice su bile potpuno prazne.
- Hmm... ma vidi ti to — rekla je sestra Ignacije prebirući po debelim, nazubljenim stranicama od prešanoga papira koje su izgledale kao da su stigle ravno iz davnine. — Prazne stranice koje samo čekaju da ih se ispuni — zadržljivo je nastavila.
- Baš uzbudljivo — preokrenula sam očima.
- Uzbudljivije nego da je već ispisana. Tada je nikako ne bi mogla upotrijebiti.
- Tada bih je mogla pročitati. Zato se i zove knjiga — obrec-nula sam se osjećajući da je ovo mjesto još jednom iznevjerilo moja očekivanja.
- Bi li radije da si dobila već proživljen život, Tamara? Tako da se samo možeš opustiti i promatrati ga? Ili bi ga radije proživjela sama? — upitala je ozarenih očiju.
- Ma slobodno je zadržite — rekla sam odmičući se i gubeći zanimanje za taj predmet koji sam grlila, osjećajući da me iznevjerio.
- Ne, draga. Tvoja je. Ti je iskoristi.
- Ja ne pišem. Mrzim to. Dobijem žuljeve na prstima. I glavobolju. Radije šaljem mejlove. U svakom slučaju, ne smijem. Pripada putujućoj knjižnici. Marcus će tražiti da mu je vratim. Moram se ponovno sastati s njim da je vratim.
- Primijetila sam da mi se glas na zadnjoj rečenici smekšao. Poprilično sam nezrelo zatomljivala smiješak.
- Sestra Ignacije sve je to primijetila, nasmiješila se i podigla obrve.
- I ovako se možeš naći s Marcusom da *raspravite o knjizi* — zadirkivala me. — Razumjet će, kao što razumijem i ja, da je netko knjižnici zabunom darovao dnevnik vjerujući kako je riječ o knjizi.

GIGA

— Ako je uzmem, neću li prekršiti neku od deset zapovijedi ili nešto slično?

Sestra Ignacije prevrnula je očima poput mene pa sam se, usprkos lošem raspoloženju, morala široko nasmiješiti.

— Ali nemam što pisati — rekla sam, ovoga puta malo blažim glasom.

— Uvijek se ima što pisati. Zapisuj misli. Sigurna sam da toga imaš napretek.

Uzela sam knjigu praveći predstavu od svoje nezainteresiranosti i blebećući o tome kako je vođenje dnevnika za šmokljane. Ali usprkos svim tim govorancijama, neobično sam odahnula kada mi se knjiga opet našla u rukama. Osjećala sam da tamo i pripada.

— Piši o onome što je ovdje - govorila je prstom pokazujući na sljepoočnicu — i o onome što je ovdje — pokazujući na srce. — To je jedan velik čovjek nekoć nazvao „tajnim vrtom". Svi ga imamo.

— Isus?

— Ne, Bruce Springsteen.

— Danas sam pronašla vaš - rekla sam nasmiješeno. — Vaš više nije tajna, sestro.

— Ah, tako ti je to. Uvijek ga je lijepo s nekim podijeliti. — Uprla je prstom u knjigu. — Ili s nečim.

9. DUGI OPROŠTAJ

Već se bližila večer kada sam se zaputila prema vratarskoj kući dok mi je želudac krulio jer nisam ništa pojela otkad nam je Zoeyina mama za ručak ispekla američke palačinke s borovnicama. Kao i prije, Rosaleen je stajala na otvorenim vratima i gledala van. Lice joj je bilo izabrano od brige, mahnilo je pogledavala slijeva nadesno kao da bih se ja svakoga časa trebala pojaviti. Koliko me je dugo čekala?

Ugledavši me da prilazim, pozorno je poskočila i žurno spustila ruke na međunožje da zagladi rub haljine. Haljina je bila čokoladnosmeđe boje sa zelenom povijušom koja se pružala od donjeg obruba do ovratnika. Na sisi joj je lepršao kolibrić, a poslije sam opazila još jednoga na lijevom guzu. Ne vjerujem da je to bila kreatorova namjera, već mislim da im je te ironične položaje odredila njezina visina.

— Dakle, tu si, dijete.

Željela sam se otresti na nju i reći joj da nisam dijete, ali stisnula sam zube i nasmiješila se. Moram postati snošljivija prema Rosaleen. Večeras ću, Matthew, biti Tamara Dobra.

— Večera ti se grije u pećnici. Nismo mogli više čekati, čula sam kako me njegov želudac doziva još iz ruševine.

Mnogo mi je toga u toj rečenici išlo na živce. Prvo, to što Arthura nije nazvala imenom; drugo, razgovor se opet vrtio oko hrane, i treće, dvorac je nazvala ruševinom. Umjesto da lupi nogom o pod, Tamara Dobra opet se osmjehnula i ljupko odgovorila:

— Hvala, Rosaleen. Baš se veselim, dolazim za nekoliko trenutaka.

Okrenula sam se da pođem prema stubama, ali me njezin iznenadan pokret, neka vrsta trzaja kao u sportaša koji na startnoj liniji očekuje pucanj, zadržao sledenu na mjestu. Nisam je pogledala, samo sam čekala njezin komentar.

— Majka ti spava, pa je sad nećeš ometati.

Izgubila je onaj mucavi, udvornički ton. Nisam je shvaćala, ali vjerojatno ni ona mene.

Tamara Ne-tako-dobra odlučila se ne obazirati na nju i uputila se na kat. Lagano sam pokucala na mamina vrata dok su me Rosaleenine oči pržile prodornim pogledom, a budući da ionako nisam očekivala mamin odgovor, odmah sam ušla.

Soba je bila mračnija nego inače. Zastori nisu bili navučeni, ali u sobi je bilo svježije i mračnije jer se sunce za večer presvuklo u nešto udobnije. Majka je izgledala mumificirano ili, bolje rečeno, „mama-ficirano". Žuti su joj pokrivači bili navučeni do prsa i sputavali joj ruke uz tijelo kao da ju je divovski pauk omotao mrežom kako bi je ubio i pojeo. Jedino što sam mogla zaključiti bilo je daju je Rosaleen ušuškala; mama se fizički ne bi mogla sama tako čvrsto sputati pokrivačima. Otpustila sam pokrivače, izvukla joj ruke i kleknula uz nju. Lice joj je bilo spokojno kao da je na jednom od svojih omiljenih kozmetičkih tretmana, tijela umotana u jogurt i vrhnje. Bila je tako nepomična da sam morala približiti uho njezinu licu kako bih provjerila diše li.

Promatrala sam je, njezinu plavu kosu rasutu na jastuku, duge trepavice spuštene nad besprijekornom kožom lica. Usne su joj bile tek blago rastvorene i disale mekim, ljupkim, toplim dahom.

Možda sam, pričajući ovu pripovijest, stvorila pogrešnu predodžbu o svojoj majci. Opis ožalošćene udovice koja bezumno zuri kroz prozor sjedeći na stolcu za ljuljanje u spavaćici zvonastih rukava zvuči kao da je riječ o starici. Ona uopće nije stara. Preljepa je.

Tek joj je trideset pet godina i mnogo je mlađa od svih majki mojih prijateljica. Mama me rodila kad joj je bilo osamnaest. Tata je bio stariji od nje, bilo mu je dvadeset osam. Volio mi je pričati o tome kako su se upoznali, premda je priča svaki put bila malo drukčija. Mislim da je uživao u spoznaji da samo on i mama znaju pravu istinu. Bilo je to lijepo od tate, pa im nikada nisam zamjerila što mi nisu ispričali cijelu priču. Možda bih, daje čujem, bila

GIGA

razočarana jer se ne bi mogla mjeriti sa svim drugim pričama koje sam slušala i zamišljala. Svim je verzijama bilo zajedničko da su se upoznali na nekoj otmjenoj svečanoj večeri, a kada su im se pogledi sreli, jednostavno je znao da je mora imati. Počela sam se smijati i rekla mu da je, vrativši se s dražbe u Goffsu, upravo tim riječima opisao ždrjebicu koju je tamo vidio. Tada je ušutio, s lica mu je nestao osmijeh i odsutan pogled te je istoga trenutka požalio što ima kćer tinejdžerku, a mama je, činilo se, duboko promišljala o mojim riječima u dugoj tišini. Željela sam im reći da nisam ozbiljno mislila, da je to samo zato što sam takva, čudna, i da te bezobzirne primjedbe bacam iz usta bez ikakve namjere ili predumišljaja. Ali roditeljima to nisam mogla reći. Bila sam previše ponosna. Nisam se imala naviku ispričavati. Ali nisam odbijala povući riječi samo zato što sam bila previše ponosna, već i zato što sam jednim dijelom vjerovala da bi to mogla biti istina. Tata je točno *to* rekao kada se vratio kući iz Goffsa. Također je isto govorio kada bi ugledao nov sat, nov brod ili novo odijelo: „Trebala si ga samo vidjeti, Jennifer. Moram ga imati." A kada je tata nešto morao imati, onda je to i dobio. Pitala sam se je li mama bila bespomoćna poput ždrjebice u Goffsu, poput jahte u Monacu i svega ostalog na svijetu što je tata morao imati. Ako je tako, uopće je ne žalim zbog njezine popustljivosti.

Ne sumnjam da je tata volio mamu. Obožavao ju je. Uvijek bi je gledao, dodirivao, otvarao joj vrata, kupovao cvijeće, cipele i torbice, neprestano joj priređivao iznenađenja da joj pokaže kako misli na nju. Uvijek joj je davao komplimente i za najgluplje stvari, što mi je strašno išlo na živce. Meni ni za što slično nikada ne bi udijelio kompliment. I nemojte mi odmah glumiti Sigmunda Freuda, jer nisam bila ljubomorna — bio mi je tata, a ne muž, i znam da ne vrijede ista pravila niti bih željela da vrijede. Ali. Kćer ne možeš izgubiti, zar ne? Tvoje će dijete uvijek ostati tvoje dijete, bez obzira na to viđaš li ga ili ne. Ženu je, s druge strane, mnogo lakše izgubiti. Može odlutati kada joj postane dosadno. Bila je tako lijepa da je mogla imati većinu muškaraca koje je srela, i tata je to dobro znao. Riječi koje je upućivao mami iz najnježnijih pobuda meni su zvučale pokroviteljski.

— Dušo, reci im, reci im što si rekla jučer kada te konobar upitao želiš li desert. Hajde, reci im, dušo.

— Oh, nije to bilo ništa važno, George, stvarno.

— Oh, reci mi, Jennifer, dušo. Bilo je jako smiješno, ozbiljno jest. Mama bi na to rekla:

— Samo sam rekla da ću se udebljati od samoga pogleda na jelovnik s desertima.

Ljudi bi se tada smiješili i lagano smijuckali dok je tatino lice sjalo od ponosa što ima tako duhovitu ženu, a mama bi se smiješila svojim zagonetnim osmijehom koji ništa nije otkrivao, a ja sam željela skočiti na noge i povikati:

— Ali to je prokletu blesavo! Taj je vic star tri tisuće godina! A nije čak ni smiješan!

Ne znam je li mama ikada na to gledala mojim očima. Uvijek bi se samo smiješila, a iza toga se osmijeha krilo milijun odgovora. Možda je upravo to tatu činilo napetim: što je toliko toga držala u sebi. Možda nikada nije znao kako se ona osjeća. Nisu bili poput drugih parova koji su katkad prevrtali očima jedno na drugo ili se međusobno pozivali na red zbog nekih riječi da bi se još malo svađali ili raspravljali o njima. Bili su toliko ljubazni jedno prema drugome da ti dođe zlo. Mama bezizražajna lica, tata uvijek laskav. Ili možda jednostavno nisam shvaćala što se događa, jer nikada nisam bila zaljubljena.

Možda je ljubav kada misliš da svaki put kada tvoj partner učini ili kaže nešto svakodnevno moraš iz čistog oduševljenja započeti stadion-ski val odavde do Uzbekistana. To još ni s kim nisam doživjela.

Oduvijek sam imala osjećaj da smo tata i ja potpune suprotnosti. Kada se uplaši, odnosno, kada bi se uplašio da je netko na odlasku, počeo bi dijeliti komplimente za sve i svašta. Na primjer, kada bi mamine prijateljice došle u posjet, obično bi mu išle na živce i cijelo bi ih vrijeme ignorirao, ali na odlasku bi ih obasuo najtoplijim zagrljajima, osmijesima i oproštajnim riječima. Tata je bio od onih ljudi koji stoje na vratima i mašu dok automobil ne

GIGA

nestane s vidika. Mogla sam zamisliti mamine prijateljice kada stignu kući: „George je pravi gospodin, na odlasku me najtoplije zagrlio i pomogao mi da uđem u automobil. Kada bi se barem ti tako ponašao prema mojim prijateljicama, Waltere.”

Tata se mnogo više trudio oko posljednjih dojmova nego oko prvih, sto je njegovu smrt učinilo posebno simboličnom. Ja sam činila upravo suprotno. Baš kao što sam Barbari pružila priliku da me bez muke napusti tako što sam se prema njoj ponijela kao gadura, cijeli sam život isto činila tati i mami. Ljudima olakšavam rastanak tako što ih natjeram da me na trenutak zamrže. Nisam shvaćala da drugi ljudi u sebi čuvaju i pamte moje razmaženo ponašanje, moja sarkastična dobacivanja. Isto sam činila i kao dijete.

Molila bih tatu i mamu da ne izlaze toliko, ali oni su nastavili izlaziti. Ostajali su kod kuće samo da napune baterije, uglavnom toliko iscrpljeni i umorni jedno od drugoga da su večeri provodili razdvojeni, svako u svojoj sobi. Nikada se nismo družili svi zajedno. Sada znam da sam više od mnogih stvari — ali ne više od *svega* — željela da provodimo vrijeme zajedno, prirodno i opušteno, kod kuće, a ne da se moramo susretati u usiljenim trenucima kada bi me pozvali u sobu da mi ponosno uruče dar ili iznenade nekom viješću.

— Slušaj, Tamara, znaš koliko imaš sreće — počela bi mama koju je najviše mučio osjećaj krivnje zbog našega bogatstva. — Ima mnogo dječaka i djevojčica kojima nije pružena takva prilika...

A ja ne bih osjećala uzbuđenje koje su očekivali, premda sam ga licem nastojala dočarati. U glavi sam čula samo vlastit glas kako govori: „Bla, bla, bla, prijeđi na stvar i reci što ću ovaj put dobiti.”

— Ali zato što si bila tako dobra i cijenila sve lijepe stvari koje posjeduješ i zato što si nam tako draga kći...

„Bla, bla, bla. Nije dar, ne vidim ga u sobi. Mama nema džepova, tata u svojim drži ruke, dakle, ne skrivaju ga ni kod sebe. Sigurno nekamo idemo. Danas je srijeda. Tata četvrtkom ide na vježbalište za golf, a mama ima mjesečnu kolonsku hidrolerapiju bez koje bi se jamačno raspuknula, što znači da nikamo ne idemo do petka. Znači, vikend. Onda, koje je mjesto dovoljno blizu da se onamo otputuje na vikend?”

— Već neko vrijeme o tome razgovaramo i smatramo...

„Bla, bla, bla. Možda vikend u Londonu. Ali uvijek idu u London i ja sam tamo također već bila, a djeluju mi uzbuđeno. Sigurno idemo nekamo kamo ne idemo često. Pariz. Dovoljno je blizu. Tamo imaju što raditi; mama može u kupnju, a tata je može krišom slijediti i potajno joj kupovati stvari koje joj se sviđaju, ali ih ne želi kupiti jer su preskupe. Ali što ću ja? Što bih ja mogla raditi u Parizu? Aha, sada kužim. Ah. Eurodisney. Mrak.”

— Dat ćemo pravo da triput pogadaš — mama gotovo cvili od uzbuđenja.

— Oh, jao, to je nemoguće, mama! Kako da pogodim? — rekla bih glumeći da sam zbunjena, ustreptala i uzbuđena, pokušavajući se dosjetiti odgovoru. — Dobro — ugrizla bih se za usnu.

— Idemo za vikend ujni Rosaleen i ujaku Arthuru? — Naučila sam da se, ako isprva ne očekuješ mnogo, roditelji još više uzbuđuju zbog tvojega neizbježnog zaprepaštenja i zadivljenosti. Ponudila sam još dva ušljiva mjesta i gledala kako mama samo što se ne rasprsne od uzbuđenja. Slatko moje.

— Idemo u Eurodisney, u Pariz! — uzviknula bi mama poskakujući, a tata bi se bacio na brošuru da mi pokaže gdje ćemo odsjesti. Mama bi mi motrila lice tražeći osjećaje; tata bi, glave pognute nad brošurama, odmah počeo pokazivati stvari, stvari koje ćemo raditi, stvari koje ćemo vidjeti, stvari koje bismo mogli dobiti, stvari koje ćemo imati.

— Pogledaj ovo na ovoj stranici, pogledaj ono na onoj stranici. — Stvari, stvari, stvari. Bez obzira na to koliko pametni i darežljivi roditelji misle da jesu, djeca su uvijek korak ispred njih.

Da se vratim na ono što želim reći. Jedne sam večeri, prije njihova izlaska, podigla veliku

GIGA

trku. Obasula sam ih pogrdnim riječima, ne da im nametnem osjećaj krivnje, već zato što sam tada to iskreno mislila. Ali bez obzira na to, ipak su otišli u izlazak. Budući da ih je vjerojatno grizlo što su me napustili, nisu me kaznili zbog svega ružnog što sam im rekla. Naučila sam da će uvijek na kraju otići, što god ja rekla, pa sam ih, umjesto da budem tužna i postićena pred Mae zato što su me ostavili kod kuće, sama odgurnula. Vladala sam situacijom.

Tata se čudno ponašao u tjednima uoči samoubojstva, a možda i duže, nisam sigurna. Nikome o tome nisam govorila. Valjda tome dnevnicu i služe. Mislila sam da će nas napustiti. Osjećala sam daje nešto drukčije, ali nisam mogla utvrditi što. Bio je neobično drag. Kao što sam spomenula, uvijek je bio drag prema mami, a prema meni je bio drag ako bih ja takva bila prema njemu, ali ta nova dragost bila je poput dugog i razvučenog oproštajnog mahanja s vrata. Vrlo dugačko i vrlo dražesno ostavljanje posljednjega dojma. Dug rastanak, posve mrtav. Osjećala sam da se nešto sprema. Ili ćemo mi napustiti njega ili on nas.

Čak i kada nas je poslije njegove smrti mnogo ljudi pitalo o njegovu ponašanju, zadržala sam isti nedužan i zbunjen izraz lica kao i mama:

— Ne, ne, nisam opazila ništa neobično.

Što sam im trebala reći? Tjedan dana prije tatine smrti imala sam dojam da stoji na vratima i maše nam, čak i kada smo već odavno nestale s vidika.

Osjećala sam da se nešto sprema pa sam postupila kao i obično: počela sam ga gurati od sebe. Bila sam veća gadura nego inače, ponašala se gore nego inače; pušila sam u kući, dolazila doma pijana i slično. Mnogo sam mu se više suprotstavljala. Naše su svađe postajale sve oštrije, moje uvrede sve osobnije. Grozota. Činila sam isto što sam od djetinjstva činila kada nisam željela da odu. U biti, rekla sam mu neka slobodno ide. Mrzim ga zbog toga što je učinio i zbog *trenutka* u kojem je to učinio. Da je izabrao bilo koju drugu večer, mogla bih ga samo oplakivati. Ovako oplakujem njega i mrzim sebe, što je gotovo neizdrživo. Zar nije mogao barem razmisliti o tome kako ću se ja osjećati, pogotovo nakon našega posljednjeg razgovora? Oprostila sam se od njega na najgori mogući način, a on je odgovorio na najgori mogući način. Možda ne zbog mene, ali sigurno je da mu nisam pomogla.

Ne znam je li i mama slutila da nešto s njim nije u redu. Možda i jest, ali nije ništa rekla. Ako nije, onda sam to osjetila jedino ja. Trebala sam nešto reći. Još bolje, trebala sam ga spriječiti. Žao mi je, tata.

Što bi bilo, što bi bilo, što bi bilo... Što bi bilo da znamo što nam donosi sutrašnjica? Bismo li je mogli popraviti? Bismo li?

10. STUBE DO NEBA

Sutradan ujutro odlučila sam doručkovati s mamom u njezinoj spavaćoj sobi. To je Rosaleen očito zabrinulo, jer se malo predugo zadržala u maminoj sobi pomičući pokućstvo, prostirući stol za nas obje pred prozorom, namještajući zavjese, otvarajući prozor, pritvarajući ga, opet ga otvarajući do kraja, ispitujući me ima li previše propuha.

— Rosaleen, molim te — blago sam rekla.

— Da, dijete — rekla je i nastavila spremati krevet bjesomučno udarajući jastuke i tako čvrsto zatežući pokrivače da me ne bi čudilo ni da je polizala plahte prije nego što ih je presavila preko pokrivača kako bi ih uljepila kao omotnicu.

— Ne moraš to raditi. Ja ću ga pospremiti nakon doručka — rekla sam. — Ti idi dolje Arthuru. Sigurna sam da bi te želio vidjeti prije odlaska na posao.

— Ručak mu je spakiran i čeka ga na radnoj plohi u kuhinji, zna gdje je.

Nastavila je rastresati i zaglađivati, a ako nešto nije bilo savršeno, počela bi ispočetka.

— Rosaleen — blago sam ponovila.

Znala sam da to ne želi, ali je svejedno pogledala prema meni. Kada su nam se oči srele, znala je da je igra završena, ali je samo zurila u mene i pogledom me izazivala da to izrekнем. Nije mislila da hoću. Progutala sam.

— Ako nemaš ništa protiv, rado bih provela malo vremena s mamom. Nasamo, molim.

Eto, izrekla sam. Tamara Odrasla izborila se za sebe. Ali za mojim zahtjevom neizbježno je uslijedio povrijeđen pogled, sporo ispuštanje jastuka na krevet i prošaptano:

— Evo.

Nije mi bilo krivo.

Kada je napokon izašla iz sobe, neko sam vrijeme sjedila u tišini. Budući da nisam čula škripu na odmorištu, znala sam da je još pred vratima. Sluša i stražari, ali je li čuvar ili tamničar — u to jedino nisam bila sigurna. Čega se toliko plaši?

Umjesto da izvlačim iz mame rečenice, što sam pokušavala proteklih mjesec dana, odlučila sam se prestati hrvati s njezinom šutnjom i strpljivo sjediti u tišini koja ju je očito tješila.

Povremeno bih joj ponudila krišku voća koju bi ona prihvatila i počela grickati. Promatrala sam joj lice. Izgledala je potpuno opčinjeno, kao da gleda veliko filmsko platno u stražnjem vrtu koje ja ne vidim. Obrve su joj se podizale i spuštale kao da reagira na nečije riječi, a usne se stidljivo smješkale kao da se sjetila neke tajne. Njezino je lice krilo milijun tajni.

Provevši dovoljno vremena s njom, poljubila sam je u čelo i izašla iz sobe. Dnevnik koji sam prije ponosno grlila, sada je bio skriven ispod kreveta. Imala sam osjećaj da bježim nekamo sakriti veliku tajnu. Ali moram priznati i da me bilo poprilično sram. Moje prijateljice i ja nismo vodile dnevnike. Nismo čak ni pisale jedna drugoj. Komunicirale smo na Twitteru i Facebooku objavljujući fotke nakon praznika i večernjih izlazaka ili kada smo isprobavale haljine u kabini robne kuće i tražile drugo mišljenje. Neprekidno smo se dopisivale porukama, tračale meglom i prosljeđivale neosobne, šaljive mejlove, ali sve je to bilo površno.

Razgovarale smo o onome što je moguće vidjeti i opipati, ni o čemu dubljem. Ni o čemu vezanom uz osjećaje.

Sličan je dnevnik vodila samo Fiona — cura iz našega razreda s kojom nije razgovarao nitko osim Sabine, druge šmokljanke, ali nje najčešće nije bilo na nastavi zbog nekakvoga problema s migrenom. No, ona je činila sljedeće: pronašla bi mirno mjesto na kojem će biti sama, u kutu učionice kada nije bilo učitelja ili pod stablom u školskom dvorištu za vrijeme ručka pa bi zabila nos u knjigu ili nešto bjesomučno škrabala u bilježnicu. Nekoć sam joj se smijala. Ali očito sam ja ta koja je ispala smiješna. Tko zna što je pisala.

Ja sam mogla pisati dnevnik samo na jednom jedinom mjestu. Izvukla sam ga ispod kreveta i štrcalo se stubama vičući:

GIGA

— Rosaleen, idem van...

Japanke su mi bubnjale po škripavim stubama, a kada sam napokon skočila sa zadnje i sletjela na tlo s otmjenošću prave slonice, preda mnom se stvorila Rosaleen.

— Isuse, Rosaleen!

Ruka mi je poletjela na srce.

Brzo me preletjela pogledom, uočila dnevnik i vratila oči na moje lice. Zaštitnički sam ga obavila rukama pazeći da mi jedna strana pulovera prekriva pola knjige.

— Kamo ideš? — tiho me upitala.

— Samo van... u šetnju.

Oči su joj opet poletjele na dnevnik. Jednostavno si nije mogla pomoći.

— Da ti spremim nešto hrane da poneseš? Pregladnjet ćeš od gladi. Pregladnjeti od gladi.

Žarko sunce. Dug rastanak. Posve mrtav.

— Ima svježega crnog kruha i piletine, malo salate od krumpira i minirajčica...

— Ne, hvala, još sam sita od doručka. Opet sam krenula prema vratima.

— Možda malo narezanoga voća? — blago je podigla glas. — Sendvič od sira i šunke?

Ostalo nam je malo salate od kupusa.

— Rosaleen. Ne. Hvala.

— Dobro. — Opet povrijeđen pogled. — Hajde, ali čuvaj se, dobro? Nemoj predaleko odlutati. Ne idi s imanja. Ne udaljavaj se iz vidokrug a kuće.

Bolje rečeno, iz njezina vidokrug a.

— Pa ne idem u rat — nasmijala sam se — samo u... šetnju.

U zatvorenom prostoru kuće, gdje svatko u svakom trenutku točno zna gdje su svi ostali, zaželjela sam se nekoliko sati prostora i vremena za sebe.

— U redu — rekla je.

— Ne gledaj me tako zabrinuto.

— Samo nisam sigurna... — Spustila je pogled na pod i rasklopila ruke da zagladi kućnu haljinu. — Bi li te majka pustila da ideš?

— Mama? Mama bi me pustila i na Mjesec ako bi to značilo da joj neću cijeli dan cendrati.

Nisam sigurna je li Rosaleeninim licem preletjelo olakšanje ili samo nova brig a. Meni su odjednom neke stvari postale jasnije, pa sam se malo opustila. Rosaleen nije bila majka, ali je odjednom u vlastitome mirnom domu, jer se moja mama privremeno ugasila, morala biti majka nama objema.

— Ah, sada razumijem — tiho sam rekla. Pružila sam ruku i dodirnula je. Tijelo joj se toliko ukrutilo da sam brzo povukla ruku. — Ne moraš biti u brizi zbog mene. Mama i tata puštali su me gotovo kamo god sam htjela. Znala sam provesti cijeli dan u gradu s prijateljicama.

Jednom sam s frendicom čak otišla u London. Otišle smo i vratile se u istom danu. Njezin tata ima vlastiti mlažnjak. Bilo je mrak. Unutra je bilo samo, ono, šest sjedala, a jedine putnice bile smo Emily i ja — to je cura čiji je avion bio. A za njezin su nam sedamnaesti rođendan njezini roditelji dopustili da svi zajedno odletimo u Pariz.

Doduše, njezina je starija sestra išla s nama da nas drži na oku. Njoj je bilo devetnaest, bila je na faksu.

Pozorno me slušala; previše revno, previše zabrinuto, previše budno, previše očajno.

— Oh, pa zar to nije krasno? — vedro je rekla zelenim očima željno dočekujući svaku riječ iz mojih usta. Vidjela sam kako ih guta čim ih izgovorim. — Uskoro će tvoj rođendan. Takve si stvari navikla dobivati za rođendan? — Ogledala se po predsoblju vratarske kuće kao da će tamo pronaći avion. — Pa, mi možda nećemo moći baš tako...

— Ne, ne, uopće nisam tako mislila. Nisam ti to zato ispričala. Samo sam... nije važno, Rosaleen — brzo sam rekla. — Bolje da krenem. — Progurala sam se pokraj nje da se domognem vrata. — Ali hvala — rekla sam.

Zadnje što sam vidjela prije nego što sam zatvorila vrata bio je njezin zabrinut pogled, kao da

GIGA

se boji da me nečim uvrijedila, da razbija glavu time što mi njihov život može pružiti, a što ne. Kako bilo, pokazalo se da mi je moj stari život pružao više nego što si je mogao priuštiti. Poput očajnoga ljubavnika koji obećava mjesec i zvijezde, premda zna da to obećanje nikada neće moći ispuniti. Ja sam u to glupo vjerovala. Nekoć sam smatrala da je bolje imati previše nego premalo, ali sada mislim da, ako to previše nije bilo namijenjeno tebi, trebaš uzeti što te ide i ostalo vratiti. Smjesta bih se mijenjala za jednostavnost koju uživaju Rosaleen i Arthur. Tako nikada ne moraš vratiti ono što voliš.

Dok sam hodala vrtnim puteljkom, ususret mi je došao poštar. Uzbuđena što vidim drugo živo biće, pozdravila sam ga velikim osmijehom.

— Bok.

Zaustavila sam ga i prepriječila mu put.

— Dobar dan, gospođice.

Dodirnuo je rub šešira, što mi se učinilo vrlo staromodnim i ljubaznim.

— Ja sam Tamara. Pružila sam ruku.

— Drago mi je, Tamara.

Mislio je da pružam ruku čekajući poštu, pa mi je tutnuo nekakve omotnice.

Iza sebe sam čula otvaranje vrata i Rosaleen je brzo istrčala.

— Jutro, Jack — doviknula je grabeći krupnim koracima puteljkom. — Ja ću to uzeti. —

Doslovno mi ih je istrgnula iz ruke. — Hvala ti, Jack.

Strogo ga je pogledala trpajući ih u džep pregače kao mama klokanica.

— Jasno. — Pognuo je glavu kao da je upravo prekoren. — Ova su za preko puta.

Pružio je još omotnica pa se okrenuo na peti, skočio na bicikl i odvezao se za ugao.

— Nisam ih kanila pojesti — rekla sam Rosaleeninim leđima blago zatečena.

Nasmijala se i ušla u kuću. „To je sve neobičudnije“, pomislila sam, kao Alica u zemlji čuda. Mogla sam pisati dnevnik samo na jednom jedinom mjestu. Osjećajući toplinu ceste pod gumenim potplatima japanki, zaputila sam se prema dvorcu. Nasmiješila sam se kada su se stabla razmaknula poput zavjese prije glavne točke.

— Opet se susrećemo — rekla sam.

S velikim sam poštovanjem šetala njegovim odajama. Nisam mogla vjerovati da je vatra napravila toliku štetu. Nije bilo ničega, ama baš ničega što bi dalo naslutiti da je u posljednjih sto godina tamo itko stanovao. Na zidovima više nije bilo kamina, ni pločica, ni tapeta. Nije bilo ničega osim opeke, korova i stubišta koje je vodilo na nepostojeći drugi kat uspinjući se prema nebu kao da odande možeš jednim divovskim skokom doseći oblak. Stube do neba. Smjestila sam se na dno stubišta i položila dnevnik u krilo. U ruci sam vrtjela tešku kemijsku olovku koju sam ukrala iz Arthurova pisaćeg stola i zurila u zatvorenu knjigu pokušavajući smisliti što da napišem. Željela sam da prve riječi budu značajne, ali nisam željela pogriješiti. Napokon sam se sjetila početka i otvorila knjigu.

Ostala sam otvorenih usta. Prva je stranica već bila ispisana, svaki redak uredno popunjen... *mojim* rukopisom.

Ustala sam pozorna, napeta, a dnevnik mi je ispao iz krila i niz betonsko stubište kliznuo na pod. Brzo sam se ogledala, a srce mi je divlje tuklo procjenjujući je li to nečija okrutna šala. Ruševni su zidovi zurili u mene kao i ja u njih i odjednom sam posvuda oko sebe zapazila kretnje i zvukove kojih prije nisam bila svjesna. Grmlje i korov su šuštili, kamenje se micalo, čula sam korake onkraj i unutar zidova, ali ništa nije izronilo na površinu niti se pokazalo. Sve je to plod moje mašte. Možda je tako i s ispunjenim stranicama dnevnika.

Nekoliko sam puta duboko udahnula i podigla dnevnik s poda. Koža je bila prašna, izgrebena kamenjem i betonom, pa sam je obrisala o svoje kratke hlače. Prvi je list ispao u padu, ali slova nisu bila moj umišljaj. Još su bila tamo — na prvoj stranici, na drugoj stranici — bjesomučno listajući, na ispunjenim stranicama vidjela sam vlastiti rukopis.

To je bilo nemoguće. Usporedila sam datum na vrhu stranice s datumom na svojem satu. Bio

GIGA

je to sutrašnji datum, subota. Danas je petak. Sat mi je očito išao krivo. Odmah sam pomislila na Rosaleen i na to kako je toga jutra mjerkala dnevnik. Je li ga ona ispisala? Nije mogla. Dnevnik je bio sigurno pohranjen pod mojim krevetom. Ošamućena sam sjela na stubište i pročitala zabilješku. Oči su mi manično pres-kakivale riječi pa sam se nekoliko puta morala vraćati na početak i počinjati iznova.

4. srpnja, subota

Dragi dnevniče,

Tako se počinje, ne? Nikada nisam pisala ništa slično i osjećam se kao zadnja šmokljanka, neopisivo. OK, dakle, dragi dnevniče, mrzim svoj život. To je ukratko to. Tata mi se ubio, izgubili smo kuću i ama bas sve ostalo. Izgubila sam život, mama je izgubila razum i sada živimo u selendri s dva sociopata. Prije nekoliko dana provela sam popodne sa stvarno zgodnim dečkom koji se zove Marcus i potpredsjednik je Šmokljanske središnjice, putujuće knjižnice. Prekjučer sam upoznala opaticu koja drži pčele, obija brave, a jučer sam veći dio jutra provela sjedeći u ruševini...

Riječ „ruševina“ bila je prekrížena i iza nje je pisalo:

dvorcu, na stubama do neba koje su me mamile da se pop-nem i skočim s vrha na oblak koji bi me odnio odavde. Sada je večer i opet sam u svojoj sobi te pišem ovaj šmokljanski dnevnik na koji me nagovorila sestra Ignacije. Da, ona je opatica, a ne transvestit, kao što sam prije mislila.

Uzdahnula sam i podigla pogled sa stranice. Kako je to moguće? Ogleđala sam se u potrazi za odgovorima. Pomislila sam da otrčim kući i kažem mami i Rosaleen, nazovem Zoey i Lauru. Tko bi mi na svijetu povjerovao? A čak i da mi netko povjeruje, kako bi mi mogao pomoći? Dvorac je bio tako miran da se činilo kako se oblaci, savršeno okrugli i bijeli poput anđelčića, kreću sto na sat. Povremeno je nešto zašuštalo pod korovom, sjemenke maslačka proletjele su zrakom izazivajući me da ih uhvatim, polako lebdeći prema meni, a onda brzo odlijećući s povjetarcem. Duboko sam udahnula i podigla lice prema žarkom suncu — žarkom suncu. Posve mrtav — sklopila sam oči i polako izdahnula. Baš mi je bilo lijepo provoditi vrijeme u dvorcu. Otvorila sam oči i nastavila čitati nakostriješenih dlačica na šiji.

Lijepo mi je provoditi vrijeme u dvorcu. Trebao bi biti ružan, ali nije. Kao Jessie Stevens s ragbija, koji ima slomljen nos i uši kao karfirole pa bi trebao biti ružan, ali nije. Trebala sam odavno započeti ovu lakrdiju s pisanjem. Kod Zoey mijе uskraćena prilika da lajemjer ona i Laura nikako nisu mogle začepiti o onoj priči o izlasku bez gaćica. Svejedno.

Mama još nije izašla iz sobe. Premda bih se najradije zavukla negdje i krepala — uhvatila me grozna prehlada nakon što sam se jučer smočila do gole kože — jutros sam odlučila doručkovati u stražnjem vrtu ispod stabla zato što sam znala da će me mama tamo vidjeti. Prostrla sam deku od plavoga kašmira iz svoje sobe i naslagala malo narezanoga voća. Osjećala sam se kao da jedem karton. Uopće nisam bila gladna i svu sam energiju ulagala u nastojanje da mamu snagom volje dozovem van. Pokušavala sam izgledati bezbrižno ležeći na leđima prekríženih gležnjeva, oslonjena o laktove, ogleđavajući se kao da me ama baš ništa ne muči. Pokušavala sam je izmamiti, ali nije mi se pridružila. Mislila sam da će, ako izađe malo na zrak, razgledati ovo mjesto, posjetiti dvorac, možda vidjeti što i ja pa se prenuti iz transa u kojem je zarobljena. Naravno, ni ona ne želi da se život nastavi bez nje dok ona čami u toj spavaćoj sobi. Ali tek kada izađeš i shvatiš da život teče dalje, osjetit ćeš potrebu da se

GIGA

priključiš struji.

Ne znam zašto Rosaleen i Arthur ne čine više da joj pomognu. Doručak, ručak i večera dovoljno veliki da nahrane slona neće je izliječiti. Kao ni šutnja. Trebala bih to opet spomenuti Rosaleen. Možda i Arthuru. On joj je brat, trebao bi joj pomagati. Koliko ja vidim, od bizarnoga pozdrava doticanjem čela kada smo stigle, nije joj uputio ni jednu jedinu riječ. Kakav čudak.

Nakon jučerašnje kiše...

Eto, tada sam shvatila da je sve to smiješno jer je dan bio prelijep i vruć. Kiši ni traga. Nastavila sam čitati podignute obrve, oboružana znanjem da me netko vuče za nos pa sam samo čekala da Zoey i Ash ton Kutcher iskoče iza jednoga od ruševnih stupova i kažu: „Jesam te!”

... muči me grozna prehlada. Rosaleen me doslovno umotala u vatu, posjela me pred kamin i našopala pilećom juhom. Pola sam dana izgubila znojeći se pred tom odvratnom vatrom i uvjeravajući je da ne umirem. Natjerala me da pokrijem glavu ručnikom i držim lice nad zdjelom kipuće vode pune kapi za inhalaciju da pročistim nos, a dok sam tako šmrkala, bila sam gotovo sigurna da sam čula zvono na vratima. Uvjerila me je da nisam ništa čula. Trebala sam prihvatiti poziv sestre Ignacije da se osušim kod nje. Koliko kuća puna opatica može biti jeziva?

Sutra kanim izbjeći još jedan srčani udar na tanjuru i pronaći mirno mjesto da ovo zapišem. Vjerojatno ću se sunčati u bi-kiniju. Neka fazani imaju što gledati. Možda ne bude tako strašno. Kada zatvoriš oči, možeš biti gdje god poželiš. Mogu ležati pokraj jezera i zamišljati da sam pokraj bazena u Marbelli, da je pljeskanje labudova koji rastresaju perje zapravo mama. Nikada nije ležala na ležaljci kao svi ostali, već na rubu bazena, pokraj filtara. Pustila bi da joj ruka lebdi nad vodom lagano je pljeskajući. Zvučalo je kao hod bosonogoga djeteta. Tako se hladila ili je samo uživala u zvuku. I ja sam ga voljela slušati, premda sam joj iz nekoga razloga svaki put rekla da začepe. To je samo bilo nešto što sam mogla reći u tišini ne bih lije natjerala da otvori oči i pogleda me.

Tko bi sve to mogao znati? Samo mama.

Možda ću se sunčati na travi, točno na putu Arthurovoj kosilici i nadati se da će me pregaziti. Ako me ne ubije, bar će me poštedjeti depilacije tijela voskom. Arthur zapravo nije tako loš. Ne govori mnogo. Čak i ne reagira baš često, ali dobro mi zrači. Uglavnom. Ni Rosaleen nije tako loša. Samo je još moram prokljuviti. Danas je neobično reagirala za večerom — mesna pita, mljac — kad sam joj rekla da sam se družila sa sestrom Ignacije. Rekla je da je sestra svratila k njoj tijekom jutra, ali da nije spomenula susret sa mnom. Ili je valjda bilo dok sam bila pod tušem. Da sam bar mogla prislušivati taj razgovor kao muha na zidu. Neprestano me ispitala o čemu smo sestra i ja razgovarale. Časna riječ, nije prestajala, dok čak i Arthuru nije postalo neugodno. Zar je mislila da lažem? Stvarno je bilo čudno. Da joj bar nisam rekla što sam doznala o dvorcu. Sada znam da ono što me zanima neću doznati od nje. Valjda su Rosaleen i Arthur jednostavno drukčiji. A možda sam samo ja drukčija. To mi nikada prije nije palo na pamet. Možda je oduvijek bio problem samo u meni.

U slučaju da umrem od dehidracije i netko pronađe ovaj dnevnik, trebala bih spomenuti da svake noći plačem. Proguram cijeli dan, izuzmemo li živčane slomove zbog zujare i ruševnoga dvorca, snažna kako bih samo mogla poželjeti, a onda se uvučem u krevet, ležim u tami i miru i tek mi se tada učini da se svijet doista okreće. Zaplačem. Katkad plačem tako dugo da natopim jastuk. Puštam suze da idu kamo žele, kotrljaju mi se iz kutova očiju, preko ušiju,

GIGA

kližu vratom, katkad pod pidžamu. Toliko sam navikla na suze da ih ponekad čak i ne primjećujem. Ima li to smisla? Prije bih zaplakala zato što sam pala i ozlijedila se ili zato što sam se posvađala s tatom ili zato što sam pijana kao letva pa me i najmanja sitnica potrese. Ali sada, kao, ono... plaćem zato što sam tužna. Katkad počnem pa prestanem uvjerivši se da će sve biti u redu. Katkad si ne povjerujem pa počnem opet.

Često sanjam o tati. Rijetko se pojavljuje kao on sam, a češće kao spoj različitih lica. Počne kao on, a onda se pretvori u Školskog učitelja pa u Žaca Efrona ili neku nasumičnu osobu koju sam jednom u životu vidjela, kao stoje mjesni svećenik ili netko sličan. Čula sam da ljudi govore kako kad sanjaju voljenu osobu koja je umrla imaju dojam da je stvarno s njima, da im šalje poruku, da ih grli. Snovi su zamučena granica između ovdje i tamo, kao soba za posjete u zatvoru. Oboje ste u istoj prostoriji, ali na drugim stranama i, zapravo, u različitim svjetovima. Nekoć sam mislila da su ljudi koji tako govore šarlatani ili poremećeni vjerski fanatici. Ali sada znam da je to samo jedna od stvari koje sam pogrešno shvaćala. Nema to nikakve veze s vjerom, ni s mentalnom stabilnošću, ali je zato itekako povezano s prirodnim nagonom ljudskog uma da se nada usprkos beznadju, osim ako je čovjek ciničan gad. Iste je povezano s ljubavlju, s gubitkom voljene osobe, dijela tebe koji ti je otrgnut, a ti bi učinio i povjerovao gotovo sve samo da ti se vrati. To je nada da ćeš te ljude jednoga dana ponovno vidjeti, da još možeš osjetiti njihovu blizinu. Takva te nada ne čini slabićem, kao što sam prije mislila. Beznade te čini slabićem. Nada te jača, jer nosi i svijest o razlogu. Ne objašnjenje toga kako i zašto ti je netko oduzet, već razlog da nastaviš živjeti. Taj je razlog „možda”. „Možda jednoga dana život više neće biti ovakvo sranje.” I zahvaljujući tom „možda”, to sranje postaje podnošljivije.

Mislila sam da ljudi s godinama postaju sve ciničniji. Ja? Ja sam se rodila sumnjičavo se ogleđavajući po bolničkoj sobi, prelazeći pogledom lica, odmah shvaćajući da je ova nova priča sranje i da bi mi najbolje bilo vratiti se odakle sam došla. Tako sam nastavila prolaziti životom. Gdje god bih se našla, bilo je sranje, a negdje drugdje, negdje iza mene, bilo je bolje. Tek sada, kad sam prisiljena suočiti se sa životnim činjenicama — posve mrtav, smrt — počinjem gledati preda se. Znanstvenici misle da gledaju van, ali nije tako. Misle da osjećajni ljudi gledaju unutra, ali nije tako. Mislim da su najbolji znanstvenici oni koji gledaju u oba smjera.

Usprkos svemu što sam rekla, znam da tata nije u mojim snovima. Nema tajne poruke ni tajnoga zagrljaja. Ne osjećam da je ovdje sa mnom u Kilsaneyju. To su samo nejasni snovi bez značenja ili savjeta. Odrzi djelića mojega dana razlomljeni su poput slagalice i bačeni u zrak gdje mi vise nad glavom bez reda, značenja ili smisla. Sinoć sam sanjala o tati, koji se pretvorio u mog učitelja engleskoga, a onda je učitelj engleskoga postao žena i imali smo slobodan sat pa smo morali pjevati pred svima, ali kada sam otvorila usta, glas nije dolazio, nakon čega se pokazalo da je škola u Americi, ali tamo nitko nije govorio engleski i ništa nisam razumjela, a onda sam živjela na brodu. Čudno. Probudila sam se kada je Rosaleen ispustila u kuhinji lonac ili nešto slično.

Možda je sestra Ignacije imala pravo. Možda mi dnevnik doista pomogne. Sestra Ignacije čudna je žena. Ne mogu prestati razmišljati o njoj otkako sam je prekjučer upoznala.

Jučer. Upoznala sam je tek jučer.

Sviđa mi se. Prvo što mi se svidjelo otkako sam ovdje — dobro, drugo, nakon dvorca — jest ona. Jučer, dok sam bila u dvorcu, počela je pljuštati kiša i vidjela sam Rosaleen kako prilazi cestom s kaputom u ruci i žao mi je, ali jednostavno sam morala otrčati u suprotnom smjeru. Nisam željela da zna kako provodim vrijeme tamo; nisam željela da pomisli kako je pogodila. Nisam željela da zna išta o meni. Nisam imala pojma kamo trčim. Kiša je stvarno lijevala kao iz kabla — nije to bio toliko ljetni pljusak koliko hidromasažni tuš, pa sam ostala promoćena

GIGA

do gole kože, ali sam se osjećala kao na autopilotu, tijelo mi se isključilo i trčalo pa sam posve nesvjesno završila u obzidanom vrtu. Sestra Ignacije stajala je pokraj staklenika čekajući da kiša prestane. Imala je rezervno pčelarsko odijelo za mene. Rekla je kako je imala osjećaj da ću se vratiti.

Budući da sam je prethodnoga dana prekinula, nije još stigla provjeriti košnice. Imala je i drugih obveza. Molitvu i ostalo. Zato mi je jučer pokazala unutrašnjost košnica. Označila je maticu markerom daje mogu prepoznati, pokazala mi je trutove i pčele radilice, a onda me uputila kako se služi dimili-com. Dok sam je gledala, zavrtjelo mi se u glavi. Dogodilo mi se nešto čudno. Nije ništa primijetila. Morala sam pružiti ruku i osloniti se o zid da se ne skljojкам na tlo. Dok sam se tako osjećala, pozvala me da se vratim idućega tjedna i pomognem joj izvaditi med, koji zatim stavlja u teglice i nosi na tržnicu. Bila sam prezauzeta hvatanjem daha pa sam glatko odbila. Samo sam željela otići. Voljela bih da sam joj rekla kako se ne osjećam dobro. Djelovala je jako razočarano pa mi je sada stvarno žao. A ionako bih trebala otići na tržnicu da vidim još ljudi. Poludjet ću ovdje gledajući svaki dan iste face. A i zanima me hoće li svi zuriti u Rosaleen i Arthura kao onda pred pivnicom. Zsigurno su učinili nešto u gradu kada ih tako gledaju. Možda su organizirali svingerske tulumе ili nešto slično. Bljak.

Sjedim oslonjena leđima o vrata svoje spavaće sobe dok pišem jer ne želim da mi upadne Rosaleen. Sto manje zna o ovom dnevniku, to bolje. Ionako mi već pokušava kopati po mislima; ne smijem riskirati da dozna kako mi najintimnije misli nezaštićene leže u sobi. Morat ću ga sakriti. Pokraj stolca u kutu ima jedna zanimljiva rasklimana podnica koju bih večeras mogla ispitati.

Mama je opet zaspala kao zaklana odmah nakon večere. Protekla dva dana strašno puno spava. Ali ovoga je puta zaspala u naslonjaču. Željela sam je probuditi i spremiti u krevet, ali mi Rosaleen nije dopustila. Pisat ću dok ne čujem Arthurovo hrkanje, kada ću znati da mogu slobodno provjeriti kako je mama.

Sada kad sam kod kuće na sigurnom, samo želim reći da me je jučer ujutro u dvorcu uhvatio neki čudan osjećaj kao da je još netko u blizini, kao da me netko gleda, jutro je bilo sunčano dok se onaj zalutali oblak nije odlučio iscijediti meni na glavu i sjedila sam na stubi s ovim dnevnikom u krilu, ali se nisam mogla sjetiti što bih napisala ni kako bih započela prvu stranicu pa sam se umjesto toga sunčala. Ne znam koliko su mi dugo oči bile zatvorene, ali sada žalim što nisu bile otvorene. Netko je posve sigurno bio u blizini.

Sutra ću opet pisati.

Dočitavši, ogledala sam se oko sebe, a srce mi je tako glasno bubnjalo u ušima da sam brzo i oštro udisala. To je bio sadašnji trenutak. Pisala sam o sebi *sada*.

Odjednom sam osjetila tisuću očiju na sebi. Ustavši i potrčavši niza stube, spotaknula sam se o zadnju i tresnula u zid. Ogrebla sam ruke i desno rame te ponovno ispustila knjigu. Dok sam u potrazi za njom pipala po tlu, rukom sam okrnula nešto dlakavo i meko. Ciknula sam i odskočila pa otrčala u susjednu sobu. U njoj nije bilo vrata koja bi vodila dalje i sva su četiri zida bila netaknuta. Osjetila sam na koži nekoliko kišnih kapi koje su ubrzo učestale. Prišla sam rupi u zidu gdje je nekoć bio prozor i pokušala se ispeti van. Kada sam se popela na prozorsku dasku, ugledala sam Rosaleen kako juriša cestom noseći nešto nalik na kabanicu. Grabila je krupnim koracima, smrknuta lica, s rukama podignutim nad glavu kao da je to dovoljno da se ne smoči.

Požurila sam prema drugom prozoru, onom na začelju dvorca, i iz-verala se oderavši koljena o zid kada sam se odrazila da se domognem prozorske daske. Sletjevši na beton na drugoj strani, istodobno sam osjetila peckanje u stopalima i oštru bol koja me ošinula zbog japanki

GIGA

koje ne pružaju nikakvu potporu nozi. Ugledala sam Rosaleen kako se približava dvorcu. Okrenula sam se i potrčala.

Nisam imala pojma kamo idem. Osjećala sam se kao da mi je tijelo na autopilotu. Tek kada sam stigla u obzidani vrt mokra do gole kože, povezala sam to s dnevnikom i zadrhtala cijelim tijelom naježena od glave do pete.

Stojeći na ulazu u vrt, sleđena od straha i drhtava, kroz zamućeno sam staklo staklenika ugledala bijelu sjenu. Vrata su se otvorila i na njima se pojavila sestra Ignacije s rezervnim pčelarskim odijelom u ruci.

— Znala sam da ćeš se vratiti — doviknula je, a plave su joj oči vragolasto blistale na blijedoj puti.

11. GDJE IMA DIMA

Pridružila sam se sestri Ignacije u stakleniku. Stajala sam uz nju kruta i napeta tijela. Ramena su mi bila podignuta iznad ušiju, kao da se želim uvući u vlastito tijelo poput kornjače.

Dnevnik sam stezala takvom silinom da su mi zglobovi prstiju pobijeljeli.

— Pogledaj se samo — rekla je onim svojim radosnim, bezbrižnim glasom. — Mokra si kao miš. Hajde da te osušimo.

— Ne dirajte me — brzo sam rekla i uzmaknula jedan korak. Okrenula sam se od nje tijelom, ali sam je povremeno pogledavala preko ramena.

— Što se dogodilo, Tamara?

— Ne pravite se da ne znate.

Bacivši na brzinu pogled preko ramena, vidjela sam da su joj se oči nakratko stisnule, a zatim širom rastvorile. Nešto je shvatila. Nešto je znala. Izgledala je kao da je ulovljena na djelu.

— Priznajte.

— Tamara — započela je pa zastala, tražeći prave riječi. — Tamara, pogledaj me. Ja sam... dopusti da objasnim... trebale bismo otići nekamo drugamo da razgovaramo. Ne možemo ovdje. Ne u ovom stakleniku. Ne dok si u ovakvom stanju.

— Ne. Prvo želim da priznate.

— Tamara, ozbiljno mislim da bismo trebale otići u kuću i...

— Priznajte da ste vi to napisali — planula sam. Lice joj se smjesta promijenilo i duboko se zbunila.

— Tamara, ne razumijem. Što moram priznati da sam napisala?

— Dnevnik — prasnula sam i gurnula joj ga u lice. Bjesomučno sam okretala stranice.

— Pogledajte, netko je u njega pisao. Sakrila sam ga u svoju spavaću sobu i jutros ga donijela u dvorac da počnem pisati, baš kao što ste mi savjetovali, i gle. Kako vam je to pošlo za rukom?

Tutnula sam joj ga pod nos listajući stranice, razlijevajući tintu mokrim rukama. Snažno je treptala kako bi izoštrila stranice koje su joj prelijetale pred očima.

— Tamara, smiri se. Ništa ne vidim, prebrzo listaš.

Nastavila sam brže. Pružila je one svoje široke, daviteljske ruke, čvrsto me uhvatila za zapešća i odlučno rekla:

— Tamara, prestani.

Uspjelo je. Uzela mi je dnevnik i otvorila prvu stranicu. Očima je preletjela preko prvih nekoliko redaka.

— Ovo nije za moje oči. To su tvoje privatne misli.

— Nisam ih ja zapisala.

Tada sam već znala da nije ni ona. Zbunjenost koja joj se pojavila na licu nije mogla biti glumljena.

— Dobro... onda tko jest?

— Ne znam. Pogledajte datum na prvoj stranici.

— Sutrašnji.

— Neke se od zapisanih stvari odnose na ono što će se sutra dogoditi.

Kiša je šibala o staklo tako snažno da sam imala osjećaj kako će ga probiti.

— Kako znaš ako sutra još nije došlo?

Glas joj se smekšao kao da nagovara umobolnika da odloži nož. Ovo je bilo gotovo isto, samo što ja nisam sama uzela nož, već mi ga je netko tutnuo u ruku. Nisam ja bila kriva.

— Možda si ustala usred noći i to napisala, Tamara. Možda ti se toliko spavalo da si zaboravila na to. Meni se često događa da u polus-nu činim čudne stvari. Znala sam lutati po kući tražeći nešto, premda nisam znala što tražim, i premještati predmete tako da sam se

GIGA

ujutro, nakon što bih se probudila i nešto potražila, našla u pravoj kaši.

Zahihotala se.

— Ovo nije isto — tiho sam rekla. — Pisala sam o današnjim događajima za koje nisam mogla znati. Kiša, Rosaleen s kabanicom, vi...

— Što sa mnom?

— Napisala sam da ćete biti ovdje.

— Ali ja sam uvijek ovdje, Tamara, znaš to.

Sestra Ignacije nastavila je govoriti pokušavajući to razumski objasniti, pripovijedajući mi o tome kako je jednom usred noći odlutala u sobu sestre Marije, tobože tražeći vrtlarske rukavice zato što je sanjala o sadnji repe, tako da je sestra Marija zamalo iskočila iz vlastite kože od straha. Isključila sam se. Kako bih mogla ispisati pet stranica a da se toga ne sjećam? Kako bih mogla predvidjeti kišu, Rosaleenin dolazak s kabanicom, sestru Ignacije koja čeka u stakleniku s rezervnim pčelarskim odijelom?

— Naši umovi često čine neobične stvari, lamara. Kada nešto tražimo, katkad krene vlastitim putem. Nama nema druge nego da ga slijedimo.

— Ali ja ništa ne tražim.

— Ne? Ah, evo, kiša je prestala. Rekla sam ti da hoće. Zašto ne bismo otišle kući da te osušimo i napojimo te nečim toplim? Jučer sam skuhalo juhu od povrća iz svojega vrta. Sada će ti savršeno prijati, rekla bih, ako je sestra Marija nije cijelu posisala slamčicom. Jučer joj je ispalo zubalo, a sestra Petar Regina nehotice je stala na njega. Otada jede samo na slamku. — Prekrila je usta. — Joj, oprosti što se smijem.

Baš sam se nakanila usprotiviti kada sam se sjetila što sam zapisala u dnevnik o strašnoj prehladi. Možda mogu promijeniti budućnost. Slijedila sam je kroz vrt i stabla do kuće. Kuća je bila baš poput sestre Ignacije. Iskrena do zadnje opeke, jednako stara iznutra kao izvana. Ušle smo na stražnja vrata, kroz malo predsoblje krcato gumenim čizmama, kabanicama, kišobranama i šeširima za sunce, potrepštinama za svako vrijeme. Hodnik koji je vodio prema kuhinji bio je popločen neravnim i napuklim kamenim pločama. Kuhinja je zaostala u sedamdesetima. Jednostavni bijeli ormarići, linoleum na podu, plastične radne plohe, posvuda boja avokada i pregorene naranče, iz vremena opsjednutog unošenjem prirode u dom. Unutra je bio velik stol od borovine s jednom klupom na svakoj strani, dovoljno dug da nahrani cijelo selo. Iz susjedne je prostorije treštao radio. Slijedeći pogledom tepih spiralnog uzorka, ugledala sam velik televizor s poledinom od jednoga metra. Na njemu je kip Djevice Marije stajao na tabletiću koji je visio preko ruba zaslona. Na zidu iza njega bio je jednostavan drveni križ.

Kuća je mirisala na starinu, ustajalu vlagu pomiješanu s bezbrojnim večerama i masnim uljem za prženje. Negdje u toj mješavini osjećao se i dašak sestre Ignacije koja je mirisala čisto, po puderu i sapunu, kao netom okupano dijete. Kao i kod Rosaleen i Arthura, u toj je kući vladao dojam da se u njoj živi već naraštajima, da su u njoj obitelji odrastale, trčale i vikale hodnicima, razbijale stvari, sadile, zaljubljuvale se i hladile. Kao da stanari ne posjeduju kuću, već kuća posjeduje dio svakoga od njih. Mi u svojoj kući nikada nismo imali taj osjećaj.

Obožavala sam našu kuću, ali svaki trag života očistile bi spremačice koje su svakodnevno uklanjale iz soba miris povijesti i zamjenjivale ga mirisom praška za bijeljenje. Svake tri godine soba bi se preuredila po novoj modi, staro pokućstvo se izbacivalo i unosilo novo, zajedno sa slikom koja pristaje uz sofu. Nema šarolikih zbirki trica sakupljenih godinama. Nema nekamo naguranoga sentimentalnog nereda koji pršti tajnama. Sve je novo i skupo, potpuno lišeno osjećaja. Odnosno, tako je bilo.

Sestra Ignacije žurno se udaljila u pčelarskom odijelu hodajući kao dijete s punim pelenama. Svukla sam kardigan i položila ga na radijator. Potkošulja mi je bila providna i priljubljena uz tijelo, a japanke su šljapale, ali ih se nisam usudila izuti da mi se prljavština prethodne obitelji ne zalijepi za tabane. Na te je podove uneseno previše prirode.

GIGA

Sestra Ignacije vratila se s ručnikom i majicom.

— Oprosti, ali ovo je jedino što sam uspjela pronaći. Ne moramo često odijevati sedamnaestogodišnjakinje.

— Šesnaestogodišnjakinje — ispravila sam je gledajući ružičastu žensku majicu s maratona.

— Trčala sam maraton svake godine od '61. do '71. — objasnila je okrećući se prema štednjaku da pripremi juhu. — Više ne trčim, bojim se.

— Opa, mora da ste bili u dobroj formi.

— Kako to misliš? — Ustobočila se u pčelarskom odijelu i poljubila si pojastučeni biceps. — I danas sam.

Nasmijala sam se. Svukavši potkošulju preko glave, i nju sam stavila na radijator pa navukla majicu. Sezala mi je do pola bedara. Svukla sam kratke hlače i uz pomoć remena pretvorila majicu u haljinu.

— Kako vam se čini?

Hodala sam zamišljenom modnom pistom pred sestrom Ignacije i napravila pozu na kraju.

Nasmijala se i zazviždala kao frajer.

— Tako mi svega, da su meni opet takve noge. Coknula je jezikom i odmahнула glavom.

Donijela je na stol dvije zdjelice s juhom, a ja sam svoju počela halapljivo gutati.

Vani je sjalo sunce i ptičice su pjevale kao da kiša nije ni pala, kao da je bila plod naše mašte.

— Kako ti je majka?

— Dobro, hvala. — Tišina. Opaticama se ne laže. — Nije dobro. Po cijele dane sjedi u spavaćoj sobi i nasmiješeno gleda kroz prozor.

— Zvuči sretno.

— Zvuči ludo.

— Sto Rosaleen misli?

— Rosaleen misli da će cjeloživotna zaliha hrane poslužena u jednome danu svakoga okrijepiti.

Usne sestre Ignacije na to se tržnu, ali je ipak suspregnula osmijeh.

— Rosaleen kaže da je to obično žalovanje.

— Možda Rosaleen ima pravo.

— A što bi bilo da mama strgne odjeću i počne se valjati po blatu pjevajući Enyjine pjesme?

Bi li i to bilo žalovanje?

Sestra Ignacije se nasmiješi, a koža joj se presavije kao origami.

— Je li tvoja mama to učinila?

— Nije. Ali čini mi se da joj malo fali.

— Sto Arthur misli?

— Zar Arthur misli? — odvrtila sam srčuci vruću juhu. — Ne, povlačim to, Arthur misli, nema što. Arthur misli, ali Arthur ne govori. Baš je davež. Ili previše voli Rosaleen, pa mu ne smeta ništa što kaže ili je ne može smisliti, pa šuti jer bi je najradije poslao u vražju mater. Stvarno ih ne mogu proključiti.

Sestra Ignacije svrne pogled, ispunjena nelagodnom.

— Oprostite. Na prostoti.

— Mislim da si nepravедna prema Arthuru. Obožava Rosaleen. Učinio bi za nju apsolutno sve.

— Čak je i oženio?

Ošinula me pogledom koji me udario kao pljuska.

— OK, OK. Žao mi je. Samo što je ona tako... Ne znam... — Tražila sam riječ pokušavajući utvrditi kakvim me osjećajem ispunja.

— *Posesivna.*

Iz nekoga me je razloga to obradovalo.

— Znaš što ta riječ znači, zar ne?

GIGA

— Naravno. Znači da se ponaša kao da je sve njezino.

— Hmm.

— Mislim, jako se dobro brine o nama i o svemu. Hrani nas tristo puta na dan, u skladu s prehrambenim potrebama dinosaura, ali voljela bih da se malo opusti i pusti me na miru da mogu disati.

— Bi li željela da ja razgovaram s njom, Tamara? Uхватила me panika.

— Ne, onda će znati da sam razgovarala s vama o njoj. Nisam joj čak ni spomenula da sam vas upoznala. Vi ste moja prljava mala tajna

— našalila sam se.

— Oh — nasmijala se, a obrazi joj se zarumenjeli. — *To* još nikada nisam bila.

Kada se oporavila od nelagode, obećala mi je kako neće reći Rosaleen da sam govorila o njoj. Još smo malo razgovarale o dnevniku, o tome kako i zašto se to događa, a ona me uvjerila da nemam razloga za brigu jer mi je um pod velikim pritiskom pa sam ga zasigurno ispisala dok mi se spavalo i zaboravila na to. Nakon našega čavrljanja odmah sam se osjetila bolje, ali me zato zabrinulo vlastito spavanje. Ako mogu u snu pisati dnevnik, što sam još U stanju? Sestra Ignacije znala je učiniti da sve zagonetno djeluje normalno, kao da je sve božansko i čuderno, kao da nema razloga za nemir, da će odgovori doći, oblaci se razići i zamršen svijet postati jednostavan, a sve bizarno postati obično. Povjerovala sam joj.

— Oho, pogledaj samo kakvo je sada vrijeme. — Pogledala je kroz prozor. — Sunce se vratilo. Trebale bismo brzo krenuti i pobrinuti se za pčele.

Kada smo se vratile u obzidani vrt, navukla sam zaštitno odijelo u kojem sam se osjećala kao Michelinov čovječuljak.

— Držite pčele da biste imali više slobodnoga vremena? — upitala sam dok smo s opremom prilazile košnicama. — Ja to radim u školi. Ako pjevaš u zboru, nekada te puste s nastave da sudjeluješ u natjecanju ili pjevaš u crkvi kada se učitelj ženi ili nešto slično. Da sam ja učiteljica i da se udajem, ne bih htjela da mi na najsigurnijem danu u životu pjevaju umišljene kujice koje mi po cijele dane prave spačke. Otišla bih na St. Kitts, ili na Mauricijus ili u Amsterdam. Tamo je sa šesnaest godina legalno piti. Ali samo pivo. Mrzim pivo. Ali ako je legalno, ne bih ga odbila. Nije da bih se udala sa šesnaest. Je li to uopće legalno? Vi biste to bar trebali znati, poznajete gazdu.

Trznula sam glavom prema nebu.

— Znači, pjevaš u zboru? — upitala je kao da nije čula ni riječ od onoga što sam poslije govorila.

— Da, ali nikada izvan škole. Nijednom nisam bila na natjecanju. Prvi smo put bili na skijanju u Verbieru, a drugi sam put imala upalu grla. — Namignula sam. — Muž mamine prijateljice je doktor koji mi je pisao ispričnice kad god sam htjela. Mislim da mu se sviđala moja mama. Ne bih ni mrtva išla na natjecanja zborova, iako je naša škola navodno prilično uspješna na njima. Osvojili smo državno natjecanje u kategoriji za mladež do neke godine, i to dvaput.

— A što pjevate? Meni je *Nessun dorma* oduvijek bila najdraža.

— Čija je to stvar?

— *Nessun dorma* — Zatečeno me pogledala. — Pa to je jedna od najljepših tenorskih arija iz zadnjega čina Puccinijeve opere *Turandot*. — Zatvorila je oči i malo zapjevušila ljuljajući se. — Oh, obožavam je. Pavarottijeva je izvedba najslavnija, dakako.

— Ah, da, to je onaj debeli koji je pjevao s Bonom. Iz nekoga sam razloga oduvijek mislila da je on neki slavni kuhar dok ga nisam vidjela na vijestima kad je umro. Očito sam ga miješala s nekim... možda s onim tipom, znate, koji peče pizze s čudnim nadjevima na The Food Channelu. S čokoladom i sličnim, znate? Jednom sam zamolila Mae da mi ispeče takvu, ali je bila odvratna. Ne, mi nismo pjevale njegove stvari. Pjevale smo *Shut up and let me go* Ting Tingsa. Ali zvučalo je potpuno drukčije u višeglasju, strašno ozbiljno,

GIGA

kao neka od tih vaših opera.

— The Food Channel, mislim da ga ovdje uopće ne hvatamo.

— To je satelitski program. Nemaju ga ni Rosaleen i Arthur. Vjerojatno vam se ne bi svidio, ali zato postoji The God Channel. Oni vjerojatno puštaju emisije koje bi vam se mogle dopasti. Po cijele dane govore samo o Bogu.

Sestra Ignacije ponovno mi se nasmiješila, prebacila mi ruku preko ramena i čvrsto me privila uza se pa smo tako produžile prema vrtu.

— A sada, brzzzoo na posao — rekla je kada smo stigle do košnica. — Dakle, vrlo važna stvar. Prvo pitanje, koje sam ti vjerojatno odavno trebala postaviti, glasi: „Jesi li alergična na pčele?”

— Nemam pojma.

— Je li te ikada ubola pčela?

— Ne.

— Hmm. Dobro. Uglavnom, usprkos svim zaštitnim mjerama povremeno bi mogla zaraditi pokoji ubod. Ne gledaj me tako, Tamara. Dobro, onda bježi natrag k Rosaleen. Sigurna sam da ima krasne kravlje stražnje noge koje možeš grickati dok čekaš večeru. — Šutjela sam. — Nećeš umrijeti od tog uboda — nastavila je. — Osim ako si alergična, naravno, ali taj rizik spremna sam prihvatiti. Baš sam hrabra. — Oči joj opet vragolasto zablistaju. — Oko uboda će nastati mala oteklina koja će poslije svrbjeti.

— Kao ubod komarca.

— Upravo tako. A ovo je dimilica. Prije nego što otvorim košnicu, u nju ću pustiti dim. Iz cijevi je počeo sukljati dim. Već sam se osjećala prilično čudno zbog toga što se sve što sam pročitala u dnevniku ostvarivalo odigravajući mi se pred očima poput scenarija. Držala je cijev pod košnicom.

— Kada košnici prijete opasnost, pčele stražari ispuštaju hlapljiv feromon zvan izopentil acetat, poznat i kao alarmni miris. Tako uz-bunjuju sredovječne pčele, one s najviše otrova, koje će braniti košnicu napadajući uljeza. Međutim, pusti li se u košnicu prvo dim, pčele stražari počnu se prejedati medom, što im nalaže nagon za preživljavanjem, za slučaj da moraju napustiti košnicu i izgraditi je drugdje. To prejedanje umiruje pčele.

Gledala sam kako im dim prodire u dom. Odjednom sam zamislila paniku. Uхватила me slabost. Pružila sam ruku da se oslonim o zid.

— Idući ću tjedan izvaditi med. Ovo ti je zaštitno odijelo na raspolaganju budeš li mi se željela pridružiti. Bilo bi lijepo imati društvo. Sestre pčelarstvo ne zanima. Katkad volim biti sama, ali nekada je zgodno imati i društvo, znaš.

Vrtjelo mi se u glavi dok sam zamišljala dim u košnici, pčele koje se prežderavaju, čistu i krajnju paniku koja unutra vlada. Željela sam se otresti na nju i reći joj da ušuti, da me i najmanje ne zanima vađenje meda s njom, ali čula sam ton njezina glasa, uzbuđenje, oduševljenje što će imati društvo i sjetila se kako sam u dnevnik zapisala da bih rado povukla taj odgovor. Pregrizla sam jezik i kimnula osjećajući se slabo. Sav taj dim.

— Ili je bar lijepo imati uza se nekoga tko se pravi da uživa. Stara sam. Više mi ni do čega nije posebno stalo. Ali lijepo od tebe što si se ponudila. Mislim da će srijeda biti pravi dan za to. Moram pogledati vremensku prognozu da vidim hoće li biti lijep dan. Ne bih željela da pokisnemo kao danas... — Mljela je i-mljela, dok nisam osjetila da zuri u mene. Nije mi mogla vidjeti lice pod mrežom zaštitne kape, baš kao ni ja njezino. — Nešto te muči, mila?

— Ništa.

— Ništa nikada nije ništa. Uvijek je nešto. Brine te dnevnik?

— Pa, da, naravno. Ali... nije to. Ma, nije ništa. — Neko smo vrijeme šutjele, a onda sam, kao da želim dokazati njezinu poentu, upitala:

— Je li bilo nekoga u dvorcu kada se zapalio?

Nije odmah odgovorila.

GIGA

— Jest, nažalost, jest.

— Samo, dok sam gledala... taj dim kako prodire. Mogu zamisliti paniku i prestrašene ljude.

— Ponovno sam se pridržala za zid. Sestra Ignacije me zabrinuto pogledala. — Je li netko umro?

— Jest. Da, jest. Tamara, kada je vatra razorila taj dom, razorila je živote tolikih ljudi da to ne možeš ni zamisliti.

Taj dom. Dom. Sve je postalo još tajanstvenije kada sam shvatila da se takvo zdanje može nazvati domom. Jednom je davno nešto značilo nekim ljudima, tko god oni bili.

— A gdje sada žive? Oni koji su preživjeli.

— Znaš, Tamara, Rosaleen i Arthur žive ovdje mnogo duže od mene... to bi stvarno trebala pitati njih. Ako mi postaviš neko pitanje, neću ti lagati, razumiješ? Ali ovo bi trebala postaviti njima. Hoćeš li?

— Slegnula sam ramenima. — Razumiješ li me? — Pružila je ruku i stegnula mi podlakticu. Kroz zaštitnu sam rukavicu osjetila koliko je snažna. — Nikada ti neću lagati.

— Da, da, razumijem.

— Pitaj ih, hoćeš li? Slegnula sam ramenima.

— Svejedno.

— Svejedno, svejedno, govor je ljenjivaca. Sada ću podići ovo i pokazati ti stanare pčelinjega carstva.

— Opa. Kako si ih uspjela sve okupiti unutra?

— Ah, to je bar lako. Poput svih nas, Tamara, roj je uvijek u potrazi za domom. Znaš li kako ću ti pokazati maticu?

— Obilježiti ćete je markerom.

— Kako si znala?

— To sam navodno zapisala u dnevnik dok sam mjesečarila. Pogodila sam pukom srećom, ha?

— Hmm.

Kada sam se vratila kući, bilo je kasno. Cijeli sam dan provela vani. Arthur se također vraćao s posla prilazeći cestom u onoj svojoj kariranoj košulji. Zaustavila sam se i pričekala ga.

— Bok, Arthure. Zabacio je glavu.

— Dobar dan? -Ah.

— Dobro. Arthure, bismo li mogli kratko razgovarati prije nego što uđemo, molim te? Zaustavio se.

— Je li sve u redu?

Licem mu je preletjela zabrinutost kakvu do tada nisam vidjela.

— Da. Odnosno, ne. Radi se o mami.

— Evo vas — povika Rosaleen s ulaznih vrata. — Sigurno oboje umirete od gladi. Upravo sam izvadila večeru iz pećnice, puši se i čeka vas.

Pogledala sam Arthura, a on je pogledao Rosaleen. Uslijedio je neugodan trenutak jer nas je Rosaleen odbila ostaviti same. Arthur popusti i zaputi se vrtnim puteljkom prema kući.

Rosaleen se odmakne u stranu da ga propusti, zatim se vrati gdje je bila da me još jednom pogleda i uđe poslužiti večeru. Kada smo svi sjeli za stol, Rosaleen je pripremila pladanj s večerom koji je trebalo odnijeti mami u sobu. Duboko sam udahnula.

— Ne bismo li trebali nagovoriti mamu da jede s nama? Nastala je tišina. Arthur je pogledao Rosaleen.

— Ne, dijete. Treba joj mira.

Nisam dijete. Nisam dijete. Nisam dijete.

— Imala je dovoljno mira cijeli dan. Bilo bi dobro da malo vitli ljude.

— Sigurna sam da bi radije imala mira.

— Zašto to misliš?

GIGA

Ne obazirući se na mene, Rosaleen pođe s pladnjem na kat. Arthur i ja bit ćemo jednu minutu sami. Kao da mi čita misli, Rosaleen se vrati u kuhinju. Pogleda Arthura.

— Arthure, bi li ti bilo teško donijeti bocu vode iz garaže? Tamara ne voli vodu iz slavine.

— Ne, ne smeta mi. Radije bih vodu iz slavine — brzo sam rekla spriječivši Arthura da ustane.

— Ne, nije problem. Idi, Arthure. On ponovno ustane.

— Ne želim je — čvrsto sam rekla.

— Ako je ne želi, Rosaleen... — rekao je Arthur toliko tiho da sam jedva razabrala riječi.

Prešla je pogledom s njega na mene pa otišla na kat. Slutila sam da će postaviti brzinski rekord.

Arthur i ja prvo smo neko vrijeme sjedili u tišini. Brzo sam je prekinula.

— Arthure, moramo nekako pomoći mami. Ovo nije normalno.

— Ništa od onoga što je prošla nije normalno. Siguran sam da bi radije jela sama.

— Sto? — Podigla sam ruke. — Sto je s vama dvoma? Zašto ste toliko opsjednuti potrebom da je zatvarate samu?

— Nitko je ne zatvara.

— Zašto ne odeš razgovarati s njom? -Ja?

— Da, ti. Brat si joj i sigurna sam da možete razgovarati o nečemu što će je navesti da nam se vrati.

Prekrio je usta rukom i okrenuo glavu od mene.

— Arthure, moraš razgovarati s njom. Potrebna joj je njezina obitelj.

— Tamara, prestani — prosiktao je, a ja ostala zatečena. Nekoliko je trenutaka izgledao povrijeđeno. U očima mu je zatitrala duboka tuga. A onda je, kao da je skupio snagu, brzo pogledao kroz kuhinjska vrata pa opet mene. Nagnuo se prema meni, otvorio usta i prigušenim glasom rekao: — Tamara, slušaj...

— Evo me. Odlično se osjeća — zadihano je rekla Rosaleen utrčavši natrag poput dječarca.

Arthur ju je pratio pogledom dok je ulazila i zauzimala mjesto za stolom.

— Što? — upitala sam Arthura, sva na iglama. Što mi je želio reći? Rosaleenina glava okrenula se poput antene koja traži signal.

— O čemu razgovarate?

Tada sam prvi put vidjela kako Arthurovo šmrkavo frktanje može biti korisno. Za Rosaleen, ono je bilo dovoljan odgovor.

— Baeite se na jelo — živahno je rekla petljajući sa žlicama za posluživanje i zdjelama s povrćem.

Arthuru je trebalo neko vrijeme da počne. Nije puno pojeo.

Te sam noći satima sjedila zureći u dnevnik. Držala sam ga otvorenoga u krilu čekajući da riječi stignu. Očito nisam izdržala ni do ponoći, jer kada sam se probudila u jedan, dnevnik mi je još bio otvoren u krilu, a svaki redak ispunjen mojim rukopisom. Jučerašnja predviđanja su nestala i zamijenila ih je drukčija zabilješka i nova zabilješka za sutra.

Nedjelja, 5. srpnja

Nisam trebala reći Weseleyju za tatu.

Tu sam rečenicu pročitala nekoliko puta. Tko je sada pak Weseley?

1 2.

ZLOKOBNO PROROČANSTVO

Vjerojatno je bilo neizbježno da te noći sanjam san koji sam usnula.

Ležeći u krevetu, svjesna ironije pokušaja da svjesno izgubim svijest, u mislima sam se neprestano vraćala na zabilješku u dnevniku koju sam pročitala u dvorcu prije nego što je nestala i prepustila mjesto novoj. Na svu sreću, toliko sam je puta pročitala prije nego što su riječi nestale da sam gotovo svaku rečenicu znala napamet. Sve što sam pročitala, toga se dana ostvarilo. Pitala sam se hoće li sutrašnji dan uroditi jednako natprirodnim događajima, hoće li se otkriti da je sve to ipak nečija okrutna i neslana šala ili da je sestra Ignacije imala pravo i da su mjesečarove škrabotine obično, beznačajno lupetanje.

Čula sam što sve ljudi čine u snu: epileptični napadaji, nastrani spolni činovi, čišćenje pa čak i homicidalni somnambulizam, odnosno ubojstvo u snu. Nekoliko je slavnih slučajeva ljudi koji su počinili ubojstvo i poslije tvrdili da su pritom mjesečarili. Dvojica ubojica oslobođena su i naloženo im je da spavaju sami, iza zaključanih vrata. Ne znam jesam li to naučila iz nekog dokumentarca koji je Mae gledala ili iz epizode Perryja Masona *Slučaj nećakinje mjesečarke*. Kako bilo, ako je sve to moguće, onda je vjerojatno moguće i da sam napisala dnevnik u snu i pritom predvidjela budućnost.

Obrana homicidalnim somnambulizmom zvučala mi je uvjerljivije.

Znajući što ću sanjati — bar prema riječima Tamare Sutrašnje — pokušala sam smisliti kako da promijenim san, spriječim oca da se pretvori u učitelja engleskoga i zadržim ga da možemo razgovarati. Pokušala sam se sjetiti posebne lozinke koju bi samo on razumio, kojom bih ga mogla dozvati iz mrtvih da razgovaramo. Toliko sam razmišljala o tome da sam neizbježno sanjala upravo ono što sam napisala: tatu, čije se lice pretvorilo u lice učitelja engleskoga, nakon čega se moja škola preselila u Ameriku, ali nisam znala jezik koji se tamo govori, a onda smo živjeli na brodu. Razlika je bila samo u tome što su učenici, od kojih su neki bili glumci iz *Srednjoškolskoga mjuzikla*, neprestano tražili da im pjevam, ali kada bih otvorila usta, nisam imala glasa zbog upale grla. Nitko mi nije vjerovao zato što sam jednom prije lagala o tome.

Druga razlika, koja me mnogo više uznemirila, bila je ta da je brod na kojem sam živjela, drveno plovilo u stilu Noine arke, bio pretrpan ljudima koji su podsjećali na milijune pčela u košnici. U dvorane je neprestano nadirao dim, ali ga nitko nije opazao osim mene, već su svi nastavljali jesti pretrpavajući usta hranom za dugim stolovima koji su me podsjetili na filmove o Harryju Potteru, a sobe su se za to vrijeme punile dimom. Ja sam ga jedina vidjela, ali me nitko nije čuo zbog toga što sam ostala bez glasa od upale grla. Sjetila sam se dječaka koji je vikao: „yuk!“

Mogli biste reći da je dnevnik imao pravo, a netko bi ciničniji napomenuo kako sam dopustila umu da pretresa pojedinosti zabilježena sna te se tako neizbježno natjerala da taj san i sanjam. Ali doista me, kao što je i predviđeno, probudila Rosaleen koja je vrisnula ispustivši lonac na pod.

Zbacila sam pokrivače i brzo kleknula na pod. Sinoć sam poslušala savjet svojega proročanskog glasa i sakrila dnevnik pod podnicu. Ako je Tamara Sutrašnja to smatrala važnim, poslušat ću njezin savjet. Tko zna zašto se ona — ja — toliko trudi sakriti glupave pubertetske misli? Možda je Rosaleen došla njuškati, a ona, ili ja, to nisam zapisala. Proteklih sam nekoliko noći stavljala drveni stolac pred vrata. Ne bi zadržao Rosaleen, ali bi bar mene upozorio na njezin dolazak. Nije me gledala kako spavam od one prve noći. Bar koliko sam znala.

Sjedila sam na podu pred vratima spavaće sobe ponovno čitajući sinoćnju zabilješku, kada sam začula korake na stubama. Pogledavši kroz ključanicu, vidjela sam Rosaleen kako vodi mamu natrag na kat. Zamalo sam poskočila i zaplesala od sreće, ali je Rosaleen, čim su se

GIGA

mamina vrata zatvorila, pokucala na moja.

— Jutro, Tamara. Je li sve u redu? — doviknula je izvana.

— Ovaj, je, hvala ti, Rosaleen. Nešto se dogodilo u prizemlju?

— Ne, ništa. Samo mi je ispao lonac. Kvaka se počela okretati.

— Ovaj, ne ulazi! Gola sam! Bacila sam se na vrata i zatvorila ih.

— Uh, dobro... — Razgovor o tijelima, pogotovo golim, ispunjao ju je nelagodnom. —

Doručak će biti spreman za deset minuta.

— Dobro — tiho sam rekla pitajući se zašto, zaboga, laže. Mamin silazak u prizemlje bio je *golema* novost. Normalnoj obitelji ne bi bio, ali mojoj je u tom trenutku bio vrh vrhova.

Tada mi je sinulo koliko je značajan svaki redak u dnevniku. Svaki je bio trag mrvica koji sam čeznula bacati od svoga starog doma dovde. Svaka je riječ bila trag, otkriće nečega što mi se događa pod nosom. Kada sam napisala da me probudila Rosaleen koja je s vriskom ispustila lonac, trebala sam više iščitati iz toga. Trebala sam shvatiti da u normalnim okolnostima ne bi učinila takvo što i da se moralo dogoditi nešto iznimno. Zašto je lagala o maminu silasku u prizemlje? Da me zaštiti? Da zaštititi sebe?

Ponovno sam se spustila na pod, leđima oslonjena o vrata i pročitala zabilješku koju sam sinoć otkrila.

Nedjelja, 5. srpnja

Nisam trebala reći Weseleyju za tatu. Grozno mi je što me tako sućutno gleda. Ako mu se ne sviđam, ne sviđam mu se. Tata koji je počinio samoubojstvo ne čini me ništa simpatičnijom — premda očito čini — ali kako bi on to mogao znati? Vjerojatno sam licemjerna, ali ne želim da ljudi mijenjaju mišljenje o meni zbog nečega što je tata učinio. Oduvijek sam vjerovala da bih željela suprotno, da bih muzla suosjećanje, znate. Bila bih u središtu pozornosti i mogla bih biti što god zaželim.

Mislila sam da bih uživala u tome. Osim prvoga mjeseca, odmah nakon tatine smrti — ja sam ga pronašla pa je bilo mnogo pitanja, šalica čaja i prijateljskoga tapšanja po leđima dok sam slinila dajući izjave policiji; i, naravno, u Barbarinoj služinskoj kući u kojoj je Lulu naređeno da udovoljava svakom mojem hiru, što je u mom slučaju uglavnom značilo vruću čokoladu s posebno puno sljezovih kolačića svakoga sata — nisam obasipana nekom posebnom pažnjom. Osim ako ovo nije posebna pažnja za Rosaleen i Arthura, a idućega će me mjeseca uposliti kao Pepeljugu.

Stvarno nisam mogla podnijeti jednu novu curu u svom razredu, Susie, ali kada sam otkrila da joj brat igra ragbi za Leinster, odjednom sam bila uz nju na svakom satu matematike i mjesec dana svaki vikend provodila kod nje, dok joj brata nisu suspendirali iz momčadi zbog toga što je skakao po nečijem autu i uništio ga nakon malo previše votke s Red Bullom. Tabloidi su ga uništili i izgubio je sponzorstvo neke tvornice kontaktnih leća. Ijedan dana nitko nije htio imati posla s njim. Tada sam otišla.

Ne mogu vjerovati da sam to napisala. Brr.

Uglavnom, Weseley se posve promijenio kada sam mu rekla da se tata ubio. Trebala sam reći nešto drugo, kao daje stradao u ratu ili — nemam pojma — spomenuti bilo kakvu drugu, običniju smrt. Bi li bilo previše čudno da sada kažem: „Inače, sjećaš se onoga o samoubojstvu? Samo sam se šalila. Tata mi je umro od srčanog udara. Ha, ha, ha.”

Ne. Možda ipak bolje ne.

Tko je taj Weseley, dovraga? Pogledala sam datum. Opet, sutrašnji. Znači, u nekom trenutku od sada do sutra navečer upoznat ću Weseleyja. Potpuno nemoguće. Zar će se uspjeti zidinama

GIGA

Utvrdi Rosaleen da me pozdravi?

Nakon nevjerojatno čudnoga noćasnijeg sna probudila sam se umornija nego što sam zaspala. Budući da nisam gotovo ni oka sklopila, najradije bih se cijelo jutro izležavala u krevetu — zapravo, cijeli dan. Nije bilo šanse. Živa mi je ura jednom kucnula o vrata i ušla.

— Tamara, pola deset je. Idemo na misu u deset, a onda ćemo se kratko zadržati na tržnici. Trebalo mi je neko vrijeme da shvatim što govori, ali sam naposljetku promrmljala nešto o tome da nisam baš osoba za misu i pričekala da mi na glavu izlije vjedro svete vodice. Ali nije učinila ništa slično. Pogledom je na brzinu preletjela sobu da se uvjeri kako noću nisam razmazala izmet po zidovima, pa rekla da mogu ostati kod kuće i čuvati mamu.

Aleluja.

Slušajući kako auto odlazi s prilaza, zamislila sam je u isto-bojnom džemperu i kardiganu s brošem i šeširov ukrašenim cvijećem, premda sam vidjela da ga ne nosi. Zamislila sam Arthura u cilindru kako vozi Cadillacov kabriolet i cijeli svijet vani postao je crno-bijel dok su kretali na nedjeljnu misu. Bila sam tako sretna što su mi dopustili ostati kod kuće da mi nije ni palo na pamet kako ne želi hiti viđena sa mnom ni u crkvi, ni na tržnici, sve dok me to naknadno nije zaboljelo, premda neznatno. Opet sam utonula u san, ali me nešto poslije, ne znam koliko, probudilo trubljenje automobila. Ne obazirući se na to, pokušala sam ponovno zaspati, ali je trubio sve duže i glasnije. Iskobeljala sam se iz kreveta i otvorila prozor, s bujicom uvreda navrh jezika, ali sam umjesto toga prasnula u smijeh ugledavši sestru Ignacije natiskanu u fići s tri druge opatice. Bila je na stražnjem sjedalu, prozor je bio spušten i pola joj je tijela stršilo van kao da stremlji prema suncu.

— Romeo — viknula sam otvarajući prozor.

— Izgledaš kao da te krava žvakala.

Zatim me pokušala nagovoriti da odem s njom na misu. Njezin je trud bio uzaludan, jedna od drugih opatica povukla ju je natrag u auto. Čim se uvukla, auto je krenuo i skrenuo bez usporavanja ili žmigavca. Dok je tutnjeći nestajao iza ugla, vidjela sam ruku koja mi maše i čula:

— Hvala na knjiziiii!

Drijemala sam još nekoliko sati uživajući u prostoru i slobodi da ljenčarim bez znakovitoga treskanja loncima u kuhinji ili udaraca usisavača o vrata spavaće sobe dok Rosaleen usisava tepih na hodniku. U budnim sam trenucima razmišljala o onome što je Rosaleen sinoć rekla. Nazvala je mamu lažljivicom. Jesu li se posvađale? Jesu li se Arthur i mama posvađali? Ali kada smo stigle, imala sam dojam da joj je drago što ga vidi. Što se promijenilo, ako se išta promijenilo? Morala sam pronaći trenutak da s Arthurom ozbiljno razgovaram nasamo.

Provjerila sam kako je mama, koja je u jedanaest još spavala, što nije bilo uobičajeno, ali sam, stavivši joj ruku pod nos, utvrdila da je još živa, a vidjelo se i daje uzela nekoliko zalogaja s pladnja s doručkom koji joj je Rosaleen ostavila na uzglavlju. Grickala sam voće iz kuhinje, lunjala po kući, uzimala predmete u ruku i proučavala malobrojne fotografije raspoređene po dnevnoj sobi. Arthur s divovskom ribom, Rosaleen u pastelnim bojama nasmijano pridržava šešir da joj ga vjetar ne odnese. Zatim zajedničke fotografije Rosaleen i Arthura na kojima uvijek stoje bok uz bok, ali se nikada ne dodiruju, kao da su djeca koju je netko natjerao da stanu jedno do drugoga i poziraju fotografu na prvoj pričesti; ruke vise uz bokove ili su sklopljene pred tijelom, a oni hladni kao ribe.

Sjedila sam u dnevnoj sobi i nastavila čitati knjigu koju mi je Fiona darovala. Arthur i Rosaleen vratili su se točno kada je otkucalo jedan, a mene je obuzelo malodušje. Mog je prostora nestalo i sobe će se opet morati dijeliti, igrice igrati, a tajne nastaviti.

Pa gdje mi je bila pamet?

Trebala sam istraživati. Trebala sam provaliti u šupu da vidim koliko zapravo imaju prostora. Mislim da Rosaleen laže o tome. Trebala sam pozvati doktora da pregleda mamu. Trebala

GIGA

sam istražiti kuću preko puta ili bar zaviriti u stražnji. vrt. Trebala sam štošta učiniti, a ja sam se samo povlačila po kući. Tek ću idući tjedan opet imati vremena za to.

Potraćenog li dana.

Poruka meni: u budućnosti ne budi idiot i ostavi prozor otvoren.

Sutra ću opet pisati.

Spremila sam dnevnik u pod i vratila podnicu na mjesto. Uzela sam čist ručnik iz ormarića i bočicu svoga dobrog šampona koja je bila gotovo prazna i nezamjenjiva zbog nedostupnosti i, prvi put u mom životu, cijene. Baš sam se spremala ući pod tuš kada sam se sjetila spomenutoga dolaska sestre Ignacije. Bila je savršena prilika da iskušam dnevnik. Pustila sam da voda teče i čekala na vrhu stubišta.

Oglasilo se zvono na vratima i ta me sitnica svu naježila.

Otvorila je Rosaleen, a čak i prije nego što je progovorila, po ozračju sam znala da je na vratima sestra Ignacije.

— Časna, dobro jutro.

Kada sam provirila iza ugla, od Rosaleen sam vidjela samo leđa i stražnjicu. Današnju je kućnu haljinu sponzorirao uvoznik voća i povrća. Bila je ukrašena snopovima banana. Ostatak nje progurao se kroz odškrinuta vrata, gotovo kao da ne želi da sestra Ignacije vidi mimo nje. Da u tom trenutku nije počelo kišiti, mislim da časna ne bi dospjela bliže meni od trijema. Obje su stajale u predsoblju, a sestra Ignacije se ogledavala. Kada su nam se pogledi sreli, nasmiješila sam se i opet sakrila.

— Uđite, uđite u kuhinju — govorila je Rosaleen panično kao da će se strop svaki čas urušiti.

— Hvala, dobro mi je i ovdje. Neću dugo ostati. — Sestra Ignacije nije se micala. — Samo sam svratila da vidim kako ste. Nisam vas čula ni vidjela proteklih nekoliko tjedana.

— Ah, da, pa, žao mi je zbog toga. Arthur je bio strašno zauzet poslom oko jezera, a ja sam ... brinula o kući. Ući ćete u kuhinju, ne?

Govorila je ispod glasa, kao da u kući spava dijete.

Kriješ majku i dijete, Rosaleen, priznaj.

Iz mamine je sobe dopro zvuk stolca koji netko vuče po podu.

Sestra Ignacije podigne pogled.

— Sto je to?

— Ništa. Zsigurno ste sada u pripremama za sezonu meda. Dođite u kuhinju, dođite, dođite.

— Vadit ću med u srijedu ako vrijeme ostane ovako lijepo.

— Ako Bog da.

— Koliko biste teglica željeli da vam donesem? U maminoj je sobi nešto palo.

Sestra Ignacije se zaustavi. Rosaleen ju je vukla ne prestajući s ispraznim čavrljanjem. Bla bla bla. Taj i taj je umro. Taj i taj se razbolio. Mavis iz grada je udario automobil u Dublinu kada je otišla kupiti majicu svom nećaku Johnu za trinaesti rođendan. Umrula je. A kupila je majicu i sve. To je jako tužno jer je njezin brat prethodne godine umro od raka slijepoga crijeva pa sada više nema nikoga u obitelji. Njezin je otac sam i morao se preseliti u starački dom.

Proteklih nekoliko tjedana boluje. Vid mu brzo slabi, a zar nije nekoć sjajno igrao pikado? A proslava trinaestoga rođendana bila je vrlo tužna jer su svi bili skrхани zbog Mavis. Truč truč truč o glupostima. Mene i mamu nijednom nije spomenula. Opet slon u sobi.

Kada je sestra Ignacije otišla, Rosaleen je na trenutak oslonila čelo o vrata i uzdahnula. Zatim se uspravila i naglo se okrenula prema ogradi na vrhu stubišta. Brzo sam se povukla. Nakon što sam opet izvirila glavom iza ugla, vidjela sam da su vrata Rosaleenine spavaće sobe prитvorena. Pokraj njih je proletjela sjena.

Nisam mogla podnijeti pomisao na doručak s Rosaleen i Arthurom. Radije bih bila bilo gdje drugdje nego u toj kuhinji gdje mi se povraća od smrada pržene hrane. Naravno da sam znala

GIGA

što mi je činiti. Otišla sam u maminu sobu.

— Mama, dođi sa mnom van, molim te.

Primila sam je za ruku i blago povukla. Bila je nepomična kao stijena.

— Mama, molim te. Izadi na svjež zrak. Možemo šetati oko stabala i jezera, gledati labudove. Kladam se da nikada nisi čak ni prošetala imanjem. Dođi. Tu je divan dvorac i mnogo lijepih šetnji. Postoji čak i obzidani vrt.

Tada me pogledala. Vidjela sam kako joj se zjenice šire kada je izoštrila pogled na meni. Nasmiješeno je rekla:

— Tajni vrt.

— Da, mama. Jesi li bila tamo?

— Ruže.

— Da, ima mnogo ruža.

— Mmm. Lijepo — tiho je rekla, a onda dodala kao da se odjednom pretvorila u došljakinju iz Sjeverne Engleske koja guta riječi: — Ljepša od ruže. — Izgovorila je to gledajući kroz prozor pa pogledala mene i prešla mi kažiprstom po obrisu lica. — Ljepša od ruže.

Nasmiješila sam se.

— Hvala, mama.

— Već je šetala ovuda zar ne? — banula sam u kuhinju puna energije i prestrašila Rosaleen. Podigla je prst na usne. Arthur je telefonirao služeći se staromodnim aparatom učvršćenim za zid.

— Rosaleen — šapnula sam. — Progovorila je. Prestala je valjati tijesto i okrenula se prema meni.

— Što je rekla?

— Rekla je da je obzidani vrt tajni vrt i da sam lijepa kao ruža — blistala sam. — Čak i ljepša, štoviše.

Rosaleenino se lice smrkne.

— To je lijepo, mila.

— To je lijepo? To je jebeno lijepo? — planula sam. Rosaleen i Arthur uglas me ušutkavaju.

— Da. To je Tamara — rekao je Arthur.

— S kim razgovara?

— S Barbarom — odgovorila je Rosaleen, a vlati kose učvršćene ukosnicama raščupale su joj se na čelu i stvarno se počela znojiti svom snagom valjajući tijesto.

— Mogu li razgovarati s njom? — pitala sam. Kimnuo mi je.

— Dobro, dobro. Nešto ćemo se već dogovoriti. Da. Dobro. Dakako. Dobro. Doviđenja.

Spustio je slušalicu.

— Rekla sam da želim razgovarati s njom.

— Ah, da, rekla je da mora ići.

— Vjerojatno spava s čistačem bazena. Ima pune ruke posla — zajedljivo sam primijetila.

Nisam imala pojma odakle mi to. — Zbog čega je uopće zvala?

Arthur pogleda Rosaleen.

— Pa, nažalost, prisiljeni su prodati mjesto gdje su pohranjene sve vaše stvari pa ih ne mogu više čuvati.

— E pa, ovdje nema mjesta — odmah je rekla Rosaleen opet se okrećući prema radnoj plohi i prašeći je brašnom.

To mi je bilo poznato.

— A u garaži? — pitala sam, jer mi je postalo jasnije o čemu je bila riječ u dnevniku.

— Nema mjesta.

— Pronaći ćemo mjesta — ljubazno mi je rekao Arthur.

— Nećemo jer ga nema. — Rosaleen je uzela sljedeću kuglu tijesta i bacila je na plohu pa počela gurati ruke u nju gnječeći je i udarajući, praveći neki oblik.

GIGA

— Ima mjesta u garaži — rekao je Arthur. Rosaleen se ukipila, ali se nije okrenula.

— Nema.

Pogledavala sam jedno pa drugo zaintrigirana time što su prvi put pokazali da se ne slažu.

— Zašto, što je unutra? — upitala sam. Rosaleen je nastavila valjati.

— Morat ćemo napraviti mjesta, Rosaleen — govorio je Arthur, sada stvarno odlučno, i baš kada je zaustila da se ubaci, podigao je glas: — Nema drugoga rješenja.

To je bila zadnja riječ.

Imala sam strašan osjećaj da razgovor o mojem i maminu useljavanju nije protekao puno drukčije.

Nisu prigovorili kada sam iznijela pokrivač u vrt s tanjurom voća i sjela pod stablo. Trava je bila mokra od ljetnoga pljuska, ali se nisam kanila maknuti. Zrak je bio svjež, a sunce se opet probijalo kroz oblake. S mjesta na travi vidjela sam mamu kako sjedi pred prozorom zagledana van. Pokušavala sam je snagom volje natjerati da izađe radi mojega duševnog zdravlja, koliko i radi vlastitog. Nije me iznenadilo što mi se nije pridružila.

Rosaleen se užurbano motala po kuhinji. Arthur je sjedio za stolom i listajući novine, slušao radio odvrnut na najglasnije. Gledala sam kako Rosaleen izlazi iz kuhinje s pladnjem i trenutak poslije pojavljuje se u maminoj spavaćoj sobi. Gledala sam kako cjepidlači po običaju. Prozor, stol, posteljina, pribor za jelo.

Odloživši pladanj na stol, Rosaleen se uspravila i pogledala mamu. Ja sam se podigla u sjedeći položaj. To stoje činila nije bilo uobičajeno. Usta su joj se otvorila i zatvorila jer je očito nešto rekla.

Mama je podigla pogled prema njoj, rekla nešto i svrnula pogled.

Automatski sam ustala, gledajući ih obje.

Utrčala sam unutra, pritom zamalo oborila Arthura i jurnula uza stube. Gurnuvši mamina vrata, čula sam vrisak i tresak jer su udarila u Rosaleen i njezin pladanj. Sve je palo na pod.

— Oh, jao meni!

Rosaleen je čučnula i počela sve panično grabiti. Haljina joj se zadigla otkrivajući neobično mladolike noge. Mama se okrenula u naslonjaču da vidi što se događa, ugledala me, nasmiješila se i opet se okrenula prozoru. Pokušala sam pomoći Rosaleen, ali mi nije dopustila tjerajući me rukom i brže-bolje prije mene dohvaćajući svaki predmet za kojim bih posegnula. Slijedila sam je u prizemlje poput psića, gotovo joj ližući pete.

— Sto je rekla?

Pokušala sam govoriti tiho kako mama ne bi čula da razgovaramo o njoj.

Rosaleen je još bila u šoku zbog mojega napada, drhtava i malo blijeda. Odgegala se u kuhinju s velikim pladnjem.

— Onda? — pitala sam hodajući za njom.

— Što onda?

— Kakva je to bila buka? — upitao je Arthur.

— Stoje rekla? — upitala sam.

Rosaleen pogleda prvo Arthura pa mene raširenih jarkozelenih očiju, zjenica tako sitnih da su joj zelene oči blistale.

— Pao je pladanj — odgovorila je Arthuru, a meni rekla: — Ništa.

— Zašto lažeš?

Lice joj se preobrazilo. Pretvorilo se u nešto tako gnjevno da sam smjesta poželjela povući riječi: pričinilo mi se, izmislila sam, željela sam privući pozornost... ne znam. Zbunila sam se.

— Oprosti — zamucala sam. — Nisam te željela optužiti za laž. Samo mi je izgledalo kao da je nešto rekla. Ništa više.

— Rekla je „hvala“. Ja sam joj odgovorila da nema na čemu. Prisilila sam se da se prisjetim maminih usana.

— Rekla je „oprosti“ — izlanula sam.

GIGA

Rosaleen se sledi. Arthur podigne pogled s novima.

— Rekla je „oprosti“, nije li? — pitala sam pogledavajući jedno pa drugo. — Zašto je to rekla?

— Ne znam — tiho je odgovorila.

— Ti sigurno znaš, Arthure. — Pogledala sam ga. — Znači li ti to išta? Zašto bi rekla da joj je žao?

— Valjda ima osjećaj da nam je na teret — ubaci se Rosaleen odgovarajući umjesto njega. — Ali nije. Nije mi problem kuhati za nju. Nije mi teško.

— Oh.

Arthur je bjelodano jedva čekao da ode, a čim je izašao, dan se nastavio po starom.

Željela sam pretražiti garažu dok Rosaleen nema, a naučila sam da se najbolje pretvarati kako ne želim da ode. Tada joj ništa ne bi bilo sumnjivo.

— Mogu ti pomoći odnijeti nešto u bungalov?

— Ne — uzrujano je rekla, još srdita na mene.

— Joj, dobro, ali hvala ti na ponudi, Tamara — rekla sam kolutajući očima.

Izvadila je netom ispečen kruh i svježu pitu od jabuke, keramički lonac i nekoliko Tupperwareovih posudica. Dovoljno za cijeli tjedan.

— Onda, tko stanuje tamo? Nema odgovora.

— Hajde, Rosaleen. Ne znam što ti se dogodilo u prošlom životu, ali ja nisam Gestapo.

Šesnaest nije godina i takve me stvari zanimaju samo zato što nemam što drugo raditi. Možda tamo ima nekoga s kim bih mogla razgovarati a da nije jednom nogom u grobu.

— Moja majka — napokon je odgovorila.

Čekala sam nastavak rečenice. Moja mi je majka rekla da gledam svoja posla. Moja mi je majka rekla da obvezno stalno nosim kućne haljine. Moja mi je majka zabranila da ikome otkrijem njezin recept za jabučnu pitu. Moja mi je majka zabranila da uživam u seksu. Ali nije nastavila. Njezina majka. Njezina je majka živjela preko puta.

— Zasto je nikada nisi spomenula? Izgledala je kao da joj je neugodno.

— Ma, znaš...

— Ne znam. Sramoti li te? Roditelji znaju biti sramota.

— Nije, ona je... stara.

— Starci su slatki. Mogu li je upoznati?

— Ne, Tamara. Bar ne još — smekšala se. — Zdravlje je baš ne služi. Nepokretna je. Ne snalazi se s novim ljudima. Uznemiruju je.

— Znači, zato Stalno ideš amo-tamo. Ti se, sirota, stalno moraš brinuti za sve oko sebe.

Činilo se da su je moje riječi dirnule.

— Ja sam sve što ima. Moram skrbiti o njoj.

— Jesi li sigurna da ti ne mogu pomoći? Neću joj se obraćati.

— Ne, hvala ti, Tamara. Hvala na pitanju.

— Je li se preselila bliže tebi da se možeš brinuti o njoj? -Ne.

Prebacivala je piletinu i umak od rajčica u keramički lonac.

— Jesi li se ti preselila bliže njoj da se možeš brinuti o njoj?

— Ne. — U Tupperwareovu je posudu stavila dva paketića riže za kuhanje u vrećici. — Oduvijek stanuje tamo.

Gledajući je, neko sam vrijeme razmišljala o njezinim riječima.

— Stani malo, zar si tamo odrasla?

— Da — jednostavno je odgovorila stavljajući sve na pladanj. — To je kuća u kojoj sam odrasla.

— I nisi se odselila? Znači, ti i Arthur uselili ste se ovamo nakon vjenčanja?

— Da, Tamara. A sada dosta pitanja. Znaš da je znatiželja ubila mačku.

Kratko se nasmiješila i izašla ih kuhinje.

GIGA

— Dosada je ubila jebenu mačku — viknula sam u zatvorena vrata. Odvukla sam se u dnevnu sobu kao i svakoga jutra gledajući kako trči preko ceste poput maloga paranoičnog hrčka koji se boji da će se sokol zaletjeti i ugrabiti ga.

Ispala joj je kuhinjska krpa pa sam očekivala da stane i podigne je. Nije. Očito je nije primijetila. Brzo sam izašla i zaputila se vrtnim puteljkom prema dvorišnim vratima gdje sam zastala kao poslušno dijete čekajući da istrči natrag.

Smjelo sam prošla kroz vrata. Zaputila sam se ravno prema ulazu na imanje pretpostavljajući da je već primijetila kako joj nedostaje krpa. Pozor, pozor; u blizini je jabučna pita koja ispušta toplinu. Bungalov je bio nezanimljivo zdanje od crvene opeke, s dva prozora zastrta bijelim, mrežastim zavjesama, nalik na oči s mrenom, među kojima su bila šmrkljavozelena vrata. Činilo se da je iza prozora mrak i, premda nisu imali zatamnjena stakla, izgledali su kao da imaju jer su samo odražavali svjetlost izvana ne pokazujući da unutra ima znakova života. Pokupila sam plavu kariranu kuhinjsku krpu što je ležala nasred ceste koja je gotovo uvijek — gotovo uvijek, posve mrtva — bila prazna. Dvorišna vrata koja su vodila u prednji vrt bila su tako niska da sam ih mogla prekoračiti. Smatrala sam da je to najsigurnije jer bi me u protivnom odala pedesetogodišnja hrda na vratima. Polako sam prišla puteljkom i pogledala kroz desni prozor. Priljubila sam liee uz staklo i pokušala prezreti kroz odvratnu mrežastu zavjesu. Nakon toliko tajanstvenosti ne znam što sam očekivala. Neku veliku tajnu, ludu sektu, trupla, hipijsku komunu, nekakav čudan susret svingera s puno ključeva odloženih u pepeljari... ne znam. Bilo što, bilo što osim električne grijalice umjesto prave vatre u okviru od starih, smeđih pločica, zelenoga tepiha i trošnih stolaca s drvenim naslonima za ruke i spljoštenim jastučićima od zelenoga baršuna. Sve je zajedno zapravo bilo pomalo tužno. Podsjećalo je na zubarsku čekaonicu i bilo mi je malo krivo. Rosaleen ipak nije ništa krila. No dobro, ne baš ništa: krila je sramotu stoljeća u uređenju doma.

Umjesto da pozvonim, obišla sam kuću. Čim sam skrenula za ugao, ugledala sam mali vrt s velikom garažom, istom kakva je bila iza vratarske kuće, na kraju terena. Nešto je bljesnulo kroz prozor šupe. Isprva mi se učinilo da je to bljeskalica fotoaparata, ali tada sam shvatila da ono što me zabljesnulo i na trenutak zaslijepilo to čini svaki put kad odbljesne sunčevu svjetlost. Sto sam bila bliže kraju puteljka koji se pružao bočnom stranom kuće, to sam više čeznula vidjeti što je iza ugla.

Rosaleen mi je stala na put tako da sam poskočila, a moj je vrisak odjeknuo uskim prolazom. Zatim sam se nasmijala.

Rosaleen me smjesta ušutkala, kao da je na iglama.

— Oprosti — nasmiješila sam se. — Nadam se da ti nisam prestrašila mamu. Ovo ti je ispalo na cesti. Samo sam ti to došla dati. Kakvo je ono svjetlo?

— Kakvo svjetlo?

Zakoračila je udesno tako da mi je zaštitila oči, ali i zaklonila pogled.

— Hvala. Protrljala sam oči.

— Bolje da se vratiš u kuću — šapnula mi je.

— Hajde, daj, zar je ne mogu bar pozdraviti? Meni je ovo sve previše kao iz *Scooby-Dooa*. Tajanstveno, znaš.

— Nema tajne. Majka mi se ne osjeća dobro pred neznancima. Možda je jedan dan dovedemo na večeru ako bude u stanju doći.

— Mrak.

Još jedna osoba starija od pedeset godina na mojem popisu poznanika.

Baš sam kanila pokušati još jednom, kada se već toliko smekšala, ali sam čula da cestom prilazi neko vozilo pa sam, u nadi da je to Marcus, salutirala Rosaleen, okrenula se i otrčala. Da to nije bio Marcus, tih pet sekundi nade bili bi najuzbudljiviji događaj toga dana. Ali pokazalo se da to jest on. Dok sam pretrčavala cestu, stajao je na trijemu vratarske kuće

GIGA

prelazeći si rukom po kosi i pogledavajući svoj odraz u staklu.

— Jedna ti dlaka strši iznad uha — doviknula sam mu s dvorišnih vrata.

Naglo se okrenuo s osmijehom na licu.

— Goodwin. Drago mi je što te vidim.

— Došao si po knjigu? Nasmiješio se.

— Eh, da, knjiga, naravno. Nisam mogao prestati razmišljati o... toj proklesoj knjizi.

— Zapravo, postoji jedan problem u vezi te knjige.

— Sto ti je?

— Ne, mislim na knjigu, doslovno.

— Izgubila si je.

— Ne, nisam je izgubila...

— Ne vjerujem ti. Znaš li kakva je kazna za gubitak knjige iz knjižnice?

— Provođenje dana s tobom?

— Ne, Goodwin. Tko zgriješi, mora platiti. Eto, poništavam ti iskaznicu putujuće knjižnice.

— Neee, sve samo ne iskaznicu putujuće knjižnice.

— Da. Hajde, daj mi je. — Primakao mi se i počeo me bockati i pipati. — Gdje je? Je li ovdje?

Ruke su mu bile posvuda, zavlačile su mi se u džepove traperica, tapšale me po truhu.

— Odbijam je vratiti — nasmijala sam se. — Ozbiljno, Marcuse, nisam izgubila knjigu, ali ti je ne mogu vratiti.

— Mislim da nisi shvatila pravila putujuće knjižnice. Znaš ono, posuđiš knjigu, pročitaš je ili plešeš s njom po kući ako te to veseli, a onda je vratiš naočitom knjižničaru.

— Ne, vidiš, dogodilo se daje netko obio bravu i otkrio da nije riječ o knjizi, već o dnevniku. Sve su stranice potpuno prazne. — Potpuno prazne. Posve mrtav. — A onda je netko počeo pisati u nju.

— Ah... *netko*. A to ne bi nekim slučajem bila ti?

— Zapravo, ne. Ne znam tko piše. — Nasmiješila sam se, premda sam, dakako, bila smrtno ozbiljna. — Ispisano je samo prvih nekoliko stranica. Mogla bih ih istrgnuti i vratiti ti knjigu, ali...

— Mogla si samo reći da si je izgubila. Bilo bi lakše.

— Pričekaj minutu.

Utrčala sam u kuću i na kat, podigla podnicu i izvadila dnevnik. Iznijela sam ga, čvrsto ga privijajući na grudi.

— Ne smiješ je čitati, ali ovo je dokaz da je nisam izgubila. Platit ću ili što god treba... ali ne mogu je vratiti.

Shvatio je da sam ozbiljna.

— Ne, u redu je. Jedna knjiga više-manje. Mogu li pročitati što piše? Ima li čega o meni?

Nasmijala sam se i podigla je izvan njegova dohvata. Ali bio je vještiji od mene i mnogo viši pa ju je dohvatio. Uspaničila sam se. Otvorio je prvu stranicu i čekala sam da pročita neugodno priznanje da mi se tata ubio.

— Nisam trebala reći Weseleyju za tatu — pročitao je. — Tko je Weseley? — upitao je gledajući me.

— Nemam pojma. — Pokušala sam mu je oteti više se ne smijući. — Vrati mi to, Marcuse. Vratio mi ju je.

— Oprosti, nisam smio čitati, ali pogriješila si datum. Peti je sutra. Odmahnula sam glavom. Bar nisam sve umislila. Priča s dnevnikom bila je stvarna.

— Žao mi je što sam čitao.

— Ne, stvarno nema veze. Nisam ja to napisala.

— Možda je onda pisao netko od Kilsaneyjevih.

GIGA

Zadrhtala sam i zatvorila knjigu. Strašno sam je željela ponovno pročitati.

— Ah, inače, pronašla sam sestru Ignacije.

— Živu, nadam se.

— Stanuje na drugoj strani imanja. Mogu ti opisati put.

— Ne, Goodwin, ne vjerujem ti. Zadnja kuća u koju si me uputila bila je ruševni dvorac.

— Odvest ću te k njoj. Dođi, super knjižničaru, natrag u knjigomobil!

Otrčala sam puteljkom i uskočila u autobus.

Nasmijao se i pošao za mnom.

Zaustavili smo se pred kućom časnih sestara, a ja potrubila.

— Tamara, ne smiješ to raditi. To je samostan.

— Nije to klasičan samostan, ozbiljno.

Opet sam potrubila.

Vrata je otvorila ljutita žena u ernoj suknji, crnom puloveru, bijeloj košulji sa zlatnim križem i crnobijelim velom. Bila je starija od sestre Ignacije. Iskočila sam iz autobusa.

— Čemu takva buka?

— Tražimo sestru Ignacije. Željela je posuditi knjigu.

— Sada je vrijeme molitve, nitko je ne smije ometati.

— Ah. Dobro, pričekajte trenutak. — Kopala sam po stražnjem dijelu autobusa. — Biste li joj, molim vas, dali ovo i rekli da je od Tamare. Posebna dostava. Naručila ju je prošloga tjedna.

— Bih, dakako.

Opatica je uzela knjigu i odmah zatvorila vrata.

— Tamara — strogo je rekao Marcus — koju si joj knjigu dala?

— *U krevetu s turskim milijarderom*. Jedan od klasika izdavačke kuće Mills and Boon.

— Tamara! Dobit ću otkaz zbog tebe.

— Kao da te briga za to! Vozi, superknjižničaru! Vodi me odavde! Odvezli smo se u grad i parkirali, otvoreni za korisnike. Ali zapravo smo otišli u Egipat. Čak me i poljubio kod piramida u Gizi.

— Onda, što si radila proteklih nekoliko dana? — veselo me upitala Rosaleen stavljajući mi tri tisuće kalorija na tanjur. Dnevnik je imao pravo, mesna pita.

Sčepala me gotovo čim sam došla kući. Jedva sam imala vremena sakriti dnevnik na katu i vratiti se u prizemlje. Nisam htjela spomenuti da sam provela dan s Marcusom, za slučaj da mi to pokuša zabraniti. Ali valjda ne može imati ništa protiv toga da se družim s opaticom, ne?

— Većinu sam vremena provela sa sestrom Ignacije.

Žlice za serviranje upale su joj u zdjelu i iščeprkala ih je nespretnim, nemirnim prstima.

— Sa sestrom Ignacije? — pitala je.

— Da.

— Ali... kada si je upoznala?

— Prije nekoliko dana. Onda, kako je mama danas? Hoće li se jednom spustiti na večeru?

— Nisi spomenula da si prije nekoliko dana upoznala sestru Ignacije.

Samo sam je pogledala. Reagirala je točno onako kako sam opisala u dnevniku. Bih li se trebala ispričati? Jesam li to trebala pokušati spriječiti? Nisam znala što da radim, kako da se odnosim prema podacima koje dobivam. Koja im je svrha? Rekla sam samo:

— Nisam spomenula ni da sam u utorak dobila mjesečnicu, a jesam.

Arthur uzdahne. Rosaleen se smrkne.

— Kažeš da si je upoznala prije nekoliko dana? Jesi li sigurna?

— Naravno da sam sigurna.

— Možda si je upoznala tek danas. -Ne.

— I zna da stanuješ ovdje?

GIGA

— Da, naravno. Zna da sam ovdje.

— Razumijem — muklo je rekla. — Ali... ali jutros je bila ovdje. Nije te spomenula.

— Stvarno? A što si ti njoj rekla o meni?

Znam da katkad sam ton glasa može sve promijeniti. U SMS-ovima ljudi katkad ne prepoznaju ton ili u prostodušnu poruku učitaju ton kojega nema pa je potpuno pogrešno protumače. Bezbroj sam se puta natezala sa Zoey oko toga što sam zapravo htjela reći SMS-om od pet riječi. Ali ovo sam doista željela reći i ton je bio hotimičan. I Rosaleen ga je prepoznala. Bila je pametna pa je shvatila da sam morala čuti njihov razgovor. Znala je da je, dok je razgovarala sa sestrom Ignacije, tekla voda u tušu i znala je da sam ih prisluškivala.

— Je li moje prijateljevanje s njom problem? Misliš li da će loše utjecati na mene? Da ću se pridružiti nekoj čudnoj vjerskoj sekti i svaki se dan odijevati u crno? O, ne, stani malo, možda i hoću! Ona je opatica!

Nasmijala sam se i pogledala Arthura koji je streljao Rosaleen pogledom.

— O čemu razgovarate?

U glasu sam joj osjetila paniku.

— Kakve ima veze o čemu smo razgovarale?

— Mislim, ti si mlada djevojka. Kakve zajedničke teme možeš imati s opaticom?

Nasmiješila se da prikrije paniku.

To je bio trenutak kada sam mogla govoriti o dvorcu, o požaru i tome da je napušten mnogo kraće nego što sam mislila. Tada sam mogla pitati Rosaleen tko je umro i gdje ostali žive, ali sam se sjetila zabilješke u dnevniku. *Da joj bar nisam rekla što sam doznala o dvorcu.* Je li to ono što sam trebala prešutjeti? Rosaleen je piljila u mene jer mi je dugo trebalo da smislim odgovor. Uzela sam zalogaj mljevena mesa kako bih si dala još vremena za razmišljanje.

— Znaš... razgovarale smo o različitim stvarima...

— *Kakvim stvarima?*

— Rosaleen — tiho se oglasi Arthur.

Naglo je okrenula glavu prema njemu, poput jelena koji je u daljini čuo napinjanje udaraca puške.

— Večera će ti se ohladiti — rekao je gledajući njezin tanjur, koji je ostao netaknut.

— Ah. Da. — Uzela je vilicu i nabola mrkvu, ali ju nije prinijela ustima. — Nastavi, dijete. Počela si nešto pričati.

— Rosaleen — uzdahnula sam.

— Pusti je da večera — tiho reče Arthur.

Pogledala sam Arthura da mu zahvalim, ali nije podigao pogled, već samo nastavio trpati hranu u usta. Dok smo jeli, vladala je neugodna tišina, a sobom je zavlдалo žvakanje i struganje pribora za jelo po tanjurima.

— Oprostite. Moram u kupaonicu — napokon sam rekla jer to više nisam mogla trpjeti.

Ali ostala sam pred vratima da osluhnem.

— O čemu se radi? — podviknuo je Arthur.

— Pst, govori tiše.

— Neću govoriti tiše — prosiktao je, ali tiše.

— Sestra Ignacije svratila je jutros i nije spomenula Tamaru — prosiktala je ona.

-Pa?

— Pa, ponašala se kao da ne zna ništa o njoj. Da ju je Tamara upoznala, sigurno bi je spomenula. Sestra Ignacije nije od onih koji bi takvo što prešutjeli. Zašto i bi?

— Što želiš reći? Da Tamara laže?

Ostala sam otvorenih usta i malo je nedostajalo da banem unutra, ali me zaustavila sljedeća rečenica s Rosaleeninim usana, izgovorena s nevjerojatnom gorčinom.

— Naravno da laže. Ista je kao svoja majka. Uslijedila je duga tišina. Arthur nije ništa rekao.

13.

ULJEZ U DVORCU

Ležala sam u krevetu pokušavajući izbaciti iz glave Rosaleenine riječi koje su mi neprestano odzvanjale u mislima. Bilo je sigurno da postoji dio povijesti o kojem ništa ne znam, ali nisam znala kako da doznam nešto o njemu ni što je Rosaleen time mislila. Prošlost je bila nečitka, ali je zato sutrašnjica bila druga priča. Mnogo sam puta iščitala sutrašnju zabilješku, puna poleta. Toliko je toga trebalo osmisлити. Dok sam ležala u krevetu nabrajajući što sve moram učiniti s ograničenim sutrašnjim vremenom znajući da će se Rosaleen i Arthur vratiti točno kada otkuca jedan, nisam se baš mogla opustiti. Bila je vlažna srpanjska noć. Ili će se prolomiti oluja ili će sutra biti nesnosno vruće. Otvorila sam prozor nadajući se svježem zraku i zbacila sa sebe pokrivače. Ležala sam na plavičastoj mjesecini gledajući uljasto nebo posuto blistavim zvijezdama.

Slušajući tišinu, odjednom sam začula huku sova i povremeni vapaj ovce ili krave za pozornošću; u sobu su mi dopirali zvuči seoske noći na koje sam se inače posve navikla. Povremeno bi zapuhao dobrodošao povjetarac, a ja bih svaki put čula kako lišće stabala nježno šušti, kao da je i ono zahvalno na svježem zraku. Nakon nekoga je vremena postalo prohladno pa sam pružila ruku da zatvorim prozor, ali sam shvatila da je ono što sam smatrala cvrkutom ptica zapravo razgovor u daljini. Tko zna koliko se daleko takvi zvukovi prenose na selu, ali svejedno sam ponovno osluhнула pa začula prepoznatljivu melodiju razgovora i nenadan smijeh, možda čak glazbu, a onda opet tišinu kada je povjetarac prestao nositi zvuk. Dopirao je iz smjera dvorca.

Bilo je pola dvanaest u noći. Na brzinu sam se uvukla u trenirku i tenisice, a pod je škripao pod mojim opreznim koracima dok sam se kretala sobom. Sledila bih se pri svakoj škripi očekujući da se uspavani div svakoga časa probudi. Odmaknula sam stolac od vrata i nježno ih otvorila. Spustiti se stubama i izaći kroz vrata a da gospodarica kuće to ne primijeti bit će pravi pothvat. Čula sam kako Rosaleen kašlje i ukipila se pa sam smjesta opet zatvorila vrata. Nikada prije nisam čula da noću kašlje, pa sam to shvatila kao upozorenje.

Popela sam se na krevet da izbjegnem škripave podnice i dopuzala po madracu do prozora. Bio je to stari madrac s oprugama pa je i on bućio, ali je to bar bio dopušten zvuk okretanja u krevetu. Izvadila sam baterijsku svjetiljku iz noćnog ormarića i šire otvorila prozor. Bio je dovoljno velik da se kroz njega provučem bez problema. Soba mi je bila točno nad ulaznim trijemom. Premda je imao kosi krov, budem li jako oprezna, mogla bih se dočekati na njega. Odande bih se razmjerno lako mogla spustiti drvenom ogradom trijema ravno na tlo. Mačji kašalj.

Odjednom se otvore vrata Rosaleenine i Arthurove sobe i hodnikom odjeknu brzi koraci. Bacila sam se natrag u krevet i pokrila se poplunom od glave do pete pazeći da trenirka, tenisice i baterijska svjetiljka budu nevidljivi. Čvrsto sam stegnula oči baš u trenutku kada su se vrata moje spavaće sobe otvorila. Prozor je bio širom otvoren, a mojem izvježbanom uhu glasovi u daljini bili su tako glasni da sam bila sigurna kako su moje namjere očite. Srce mi je glasno udaralo u grudima jer je netko odjednom ušao u moju sobu. Podnice su škripale, jedna po jedna, dok se spodoba primicala. Bila je to Rosaleen. Prepoznala sam je po načinu na koji je zadržavala dah, po mirisu. Škripa je prestala, što je značilo da stoji nepomična. Gleda. Gleda *mene*.

Upirala sam se iz petnih žila da ne otvorim oči. Pokušala sam opustiti kapke, ne dopuštati jabučicama da previše plešu. Nastojala sam disati normalno, malo glasnije nego inače da pokažem kako duboko spavam. Osjetivši kako se nad mene nadvilo tijelo, zamalo sam skočila u napad, ali sam čula zatvaranje prozora i shvatila da se nagi-nje preko mene da ga dosegne. Razmišljala sam o tome da otvorim oči, da je uhvatim na djelu, da napravim scenu. Ali što bih time dobila?

GIGA

— Rosaleen. — S vrata moje sobe začulo se siktanje. — Što radiš?

— Samo provjeravam je li dobro.

— Naravno da je dobro. Nije više dijete. Vрати se u krevet. Osjetila sam ruku na svom obrazu, a onda su mi prsti nježno za-

taknuli kosu za uho, baš kako je to majka nekoć običavala činiti. Tada sam čekala da odmakne pokrivač i razotkrije moj kostim za ponoćnu skitnju, ali sam osjetila samo njezin dah na svome licu i usne koje su mi okrnute čelo nježnim poljupcem, nakon čega je nestala. Vrata su se zatvorila.

Nije više dijete.

Nakon njezina sam odlaska pričekala da Arthur nastavi hrkati. Zatim sam ustala, otvorila prozor pa bez premišljanja izašla i tiho se spustila na crijepom prekriveni svod trijema. Tek kad sam sletjela na travu i podigla pogled prema kući, prema svojoj spavaćoj sobi i zatvorenom prozoru, shvatila sam značenje svoje poruke sebi da ostavim prozor otvoren. Osvjetljavajući si put baterijom, zaputila sam se prema dvorcu slijedeći glasove. Vidjela sam samo nekoliko koraka pred sobom, a ostatak svijeta progutala je crna noćna rupa. Noću su stabla djelovala još tajanstvenije, a njihovo međusobno došaptavanje u tami budilo je u meni osjećaj da mi mnogo toga prešućuju. Kada sam se primakla dvorcu, čula sam glasove, nanjušila dim, začula glazbu i zveckanje čaša ili boca. Vidjela sam da svjetlo dopire iz predvorja i one sobe zdesna s netaknutim prozorima. Ostale sobe otraga i slijeva bile su u mraku. Ugasila sam bateriju i zaputila se prema začelju obilazeći dvije sobe za koje sam bila sigurna da imaju veličanstven pogled na jezero iza dvorca i stotine stuba koje vode do njega. Stigavši do sobe s prozorima kroz koje sam se onomad izverala, osluhнула sam.

Starim su zidom putovale zvijezde koje je bacala noćna svjetiljka. Žute su zvijezde kružile pa sam se, misleći da je prostorija prazna, nagnula da ih bolje vidim, premda su prave zvijezde vidljive kroz suprotan prozor bile daleko dojmljivije. Vjerovala sam da ih sama gledam dok nisam začula slinav zvuk ljubljenja. Za njim je ubrzo uslijedio vrisak.

Bilo je mnogo trčanja, mnogo ušutkavanja, mnogo prevrtanja limenki i boca, mnogo došaptavanja. Zatim sam osjetila kako me netko ščepao za kosu i uhvatio za šiju pa doslovno počeo vući oko dvorca.

— Ej, pusti me. — Mlatarala sam nogama. — Miči jebene ruke s mene.

Udarala samo po rukama na svojem struku, koje su posve očito bile muške i napola me nosile, a napola vukle. Zahvalila sam Rosaleen na prehrani krcatoj ugljikohidratima i nekoliko kila koje sam dobila otkako sam stigla jer bi me tip u protivnom s lakoćom prebacio preko rame-na. Kada sam se našla unutra s objema nogama na tlu, zadržao je ruku na mojem struku i ostao mi iza leđa. Nekoliko sam se puta osvrnula i vidjela rugobu s paperjem na bradi. U mene je zurilo šestero ljudi. Neki su sjedili na stolcima, a drugi na kašetama na podu. Najradije bih se bila izderala na njih da se gone iz moje kuće.

— Gledala nas je — rekla je vrištačica, pojavivši se na vratima, zadihana kao da će se onesvijestiti od pretrpljene muke.

— Nisam gledala. — Zakolotala sam očima. — To bi bilo totalno fuj.

— Amerikanka je — rekao je jedan tip.

— Nisam Amerikanka.

— Zvučiš kao Amerikanka — rekao je drugi.

— Ej, to mi je do Hanne Montane. Mnogi su se nasmijali.

— Iz Dublina sam.

— Nije.

— Baš jesam.

— Daleko si od Dublina.

— Ovdje sam došla na ljeto.

— Na ferije — rekao je netko i opet ih sve nasmijao.

GIGA

Na vratima se iza cinkarošice pojavio novi tip. Neko je vrijeme slušao kako se branim neugodno kreštavim glasom kojim nikako nisam uspijevala ovladati pitajući se kako sam ja odjednom ispala luzerica u sobi punoj stanovnika Selendrića.

— Gary, pusti je — napokon reče pridošlica. Paperjasti Gary smjesta me pustio. Otkrila sam vođu. Kada me pustio, uspjela sam se pribрати.

— Ima li još pitanja iz publike? Možda vi, gospodine u majici s kapuljačom i martensicama, imate neko pitanje o vremenu kada su Guns n'Roses bili kul?

Netko se podsmjehnuo, dobio lakat u rebra pa vrisnuo od bola. Paperjasti Gary, koji mi je još stajao iza leđa, bubnuo me u leđa tako da me stvarno zaboljelo.

— Samo sam vas čula iz svoje sobe. Bila sam u krevetu. Shvatila sam da zvučim kao najveći davež na planetu, kao dijete

koje je prekinulo svečanu večeru svojih roditelja.

— Stanuješ u blizini?

— Laže.

— Pa gdje misliš da stanujem, čovječe? Da sam upravo doletjela iz L.A.-ja na ponoćnu šetnjicu?

— Stanuješ u vratarskoj kući?

— *Kraljevskoj* vratarskoj kući — reče netko drugi, na što svi opet prasnu u smijeh.

Dobro, nije to baš bila neka Buckinghamaska palača, ali je svejedno bolja od drugih usranih koliba koje sam vidjela na putu donde. Prelazila sam pogledom s lica na lice razmišljajući o odgovoru. Koliko bi im bilo glupo reći gdje stanujem?

— Ma ne, živim u staji s kravama i spavam u svinjcu kao i vi — obrecnula sam se. — Ne znam zašto vas to toliko muči. Ni ovaj mi ne izgleda kao da je odavde.

To se odnosilo na tamnoputoga vođu bande, koji je stajao na vratima i piljio u mene. Kada te uzmu za taoca, usmjeri se na vođu otmičara, sredi njega. To zapravo baš i nije bila najpametnija ideja na svijetu.

Pogledavali su se razrogačenih očiju i čula sam kako se ponavlja riječ „rasist“.

— Nisam rasist. — Zakolotala sam očima. — Čovjek nosi Dsquared. Kada sam zadnji put provjerila, u Selendrićima, mjestu s nula stanovnika, nisu držali Dsquared.

To mi stvarno nije bilo pametno. Gledala sam *Izbavljenje*; znala sam na što te sve otmičari mogu natjerati, a već sam ih optužila da spavaju u svinjeu, što nije baš sjajan početak nečega što je vjerojatno trebalo biti isprika. Vidjela sam bljesak zuba njihova vođe, koji se kratko nasmiješio pa prekrpio usta rukom, a ostatak je njegove bande podiv-ljao i napao me upirući prstom i ne prestajući mi dobacivati da sam rasist, premda sam jasno objasnila po čemu sam zaključila da se on ističe među njima. Tip na vratima doviknuo im je da prestanu i pokušao umiriti cinkarošicu i neke druge, koji su očito bili pijani, da bi me na koncu zgrabio pa izvukao van i odvuкао na začelje dvorca, natrag na mjesto zločina, do prozora s kojega sam tobože špijunirala.

— Je li sada na redu ono kada se praviš da si me ubio, ali me zapravo pustiš na slobodu? — upitala sam, pomalo uplašeno. Jako uplašeno. Dobro, mislila sam da će me prebiti.

Nasmiješio se.

— Ti si Tamara, zar ne? Blenula sam.

— Kako si... — A onda mi se upalila žaruljica. — Ti si Weseley. Sada je na njemu bio red da se iznenadi.

— Arthur ti je rekao za mene?

— Arthur? Ovaj, da, naravno da jest. Stalno govori o tebi. Izgledao je zbunjeno.

— I meni je rekao za tebe. -Je?

Nisam mislila da Arthur uopće govori o meni. Nisam mogla ni zamisliti što kaže.

— Cigaretu?

Uzela sam jednu, a on kresnuo šibicu. Tek kada ju je zapalio, uspjela sam mu dobro vidjeti

GIGA

lice. Koža mu je bila kao od mliječne čokolade, ne crna kao ebanovina, već prelijepo tamna. Oči su mu bile krupne i smeđe, trepavice preduge, zbog čega me je na trenutak obuzeo jal jer sam u prošlom životu mnogo džeparca trošila na umjetne trepavice sa šljokicama. Usne su mu bile krupne i sočne, zubi savršeno ravni i bijeli, čeljust lijepa, a jagodične kosti savršene. Bio je tako zgodan da sam mu pozavidjela. Bio je viši od mene, za glavu viši. Šibica mu je dogorjela do prstiju pa ju je ispustio. Tada sam shvatila daje i on mene gledao. Zapalio je novu, a ja sam povukla dim. Predugo je prošlo od moje zadnje cigarete.

— Hvala.

— Nema na čemu.

— Koga vraga radiš, Wes? Ah, sada pušiš s njom? Nadam se da znaš kako je ona u rodu s onom obitelji čudaka.

Za uglom se pojavila cinkarošica u pratnji još jedne cure nesigurno teturajući prema nama i puneći zrak mirisom poklon-paketa iz Body Shopa.

— Smiri se, Kate — rekao je.

— Ne, neću se jebeno smiriti...

Nastavila je tiradu pijanih besmislica i počela ga mlatiti torbicom. Prijateljica ju je odvušla.

— Neka. — Otresla se prijateljice, a onda se opet uhvatila za nju da ne padne i pritom je gotovo povukla za sobom. — Ionako idem doma.

— Joj. — Pogledala sam ga.

— Nije boljelo.

— Lažni Louis Vuitton... šališ se? Mene ju je boljelo već i gledati.

— Baš si snob — nasmiješio se.

— Ti si loš dečko.

— Nije mi to cura.

— Svejedno.

— Jesi za piće?

Kimnula sam s previše oduševljenja. Nasmijao se pa skočio naglavačke kroz prozor natrag u dvorac. Slijedila sam ga unutra.

— Ej, Weseley, nećeš valjda Hanni Montani dati naše limenke, ha? Ne obazirući se na Garyja, Weseley mi je dodao limenku.

— Sto je to?

— Diamond White.

— Nikad čula.

— Kako da ti objasnim a da me shvatiš? — Duboko se zamislio. — Zamisli da je kao šampanjac, samo od jabuka.

Zakolutala sam očima.

— Ako misliš da pijem šampanjac, uopće me ne poznaješ.

— Pa i ne poznajem te, ne? Ovo je jabukovača. Amerikanci to zovu vino od jabuka.

— Nisam Amerikanka.

— Ne zvučiš kao Irkinja.

— A ti ne izgledaš kao Irac. Možda Irci više nisu što su nekada bili. — Podrugljivo sam ostala bez daha. — Ajme, koga da obavijestimo?

— Moja mama ima crvenu kosu i pjegice.

— Onda je sigurno Švedanka.

Nasmijao se i pokazao kasetu iza mene pa sam sjela. Sjeo mi je sučelice.

— Odakle ti je tata?

— S Madagaskara.

— Mrak, kao u filmu?

— Aha, *točno* kao u Disneyjevu crtici — odgovori teškim glasom.

— Ideš li kada onamo? -Ne?

GIGA

— Zašto se preselio ovamo?

— Zato.

— Ah. — Kimnula sam s razumijevanjem. — To je uvijek dobar razlog.

Oboje smo se nasmijali.

Netko je u susjednoj sobi ponovio da sam rasist.

— Mislila sam samo na tvoju odjeću — tiho sam rekla. — Bolje si obučen od one tamo

Marice koja je odjurila u lažnim uggsicama i oblaku Dewberryja.

Istodobno se nasmijao i izdahnuo ne mičući očiju s mojih.

— Nije mi to cura.

— Tako tvrdiš. Ali to nije ono što mi govore moje super špijunske naočale.

— Ma, da, to je bilo samo... — Ugasio je cigaretu potplatom i ubacio opušak u staklenku.

Bila sam mu zahvalna na tome. Osjećala sam se kao roditelj koji se vratio kući i otkrio da su mu klinci uneredili kuću. — Ima buseva, znaš — reče. — Onih stvari na kotačima koje voze ljude u smog.

— Odakle kreću? — Mislim da ne bih drukčije reagirala ni da mi je otkrio lijek za rak.

Postoji izlaz odavde...

— Iz Dunshaughlina, To je manje od trideset minuta vožnje odavde.

— A kako stigneš do tamo?

— Tata me vozi.

E pa, moj je mrtav.

— Inače, je li ovo tvoje?

Prekopao je torbu i pružio mi kemijsku. Bila je to ona koju sam ukrala iz Arthurova pisaćega stola i jučer je ispustila.

Uhvatio me čudan osjećaj, kao da je još netko u blizini, kao da me netko gleda.

— Jesi li bio jučer ovdje?

— Hm... — duboko se zamislio.

— O tome ne bi trebao toliko razmišljati — planula sam.

— Ne znam. Ne. Da. Ne, ne znam jesam li bio ovdje. Kemijsku sam pronašao večeras, ako na to misliš.

— A nisi bio ovdje jučer kada i ja?

— Ovdje sam gotovo svaki dan s Arthurom. Još nije odgovorio na moje pitanje.

— Jesi?

— Pa, moram biti, ne?

— Moraš?

— Radim s čovjekom. — Ah.

— Mislilo sam da ti je Arthur to rekao.

— Oh... je. A zna li Rosaleen da radiš s Arthurom? Kimnuo je.

— Mislim da joj nije drago što sam ovdje, ali otkako je Arthur ozlijedio leđa, treba mu pomoć.

— Koliko već radiš s njim?

Duboko se zamislio i zagledao u daljinu.

— Hm, da vidimo. Arthur ija smo nerazdvojni već oko... tri tjedna. Nasmijala sam se.

— Doselili smo se ovamo tek prošloga mjeseca — objasnio je.

— Stvarno? — Obuzeo me ushit. Pronašla sam nekoga svoje vrste. - Odakle?

— Iz Dublina.

— I ja! — Razdragala sam se malo previše kao lik iz *Pet prijatelja*. - Oprosti. — Osjetila sam kako mi lice rumeni. — Samo sam se malo previše oduševila što susrećem pripadnika vlastite vrste. Kako si se onda tako brzo uzdigao na položaj vode? Jesi li bacio kakvu čaroliju?

Pokazao im kako se pali vatra?

— Iskustvo me naučilo da pristojnost otvara sva vrata. Špijuniranje i upadanje na tuđe tulume

GIGA

nisu baš preporučljivi ako se želiš uklopiti.

— Ja se ne želim uklopiti — nadureno sam rekla. — Želim pobjeći odavde.

Utihnuli smo.

— Znaš li nešto o tome što se događalo ovdje? U ovom dvorcu? — upitala sam.

— Misliš na Normane i ostalo?

— Ne, ne na to. Što se dogodilo obitelji koja je živjela u njemu, u bližoj povijesti.

— Izbio je požar pa su se svi iselili.

— Opa, trebao bi pisati povijesne knjige.

— Tek smo se doselili ovamo — nasmiješi se. — Zašto te zanima?

— Samo sam se pitala.

Neko me je vrijeme proučavao.

— Mogli bismo njih pitati ako želiš.

Mislio je na društvo u susjednoj sobi. Mislim da su igrali bocu istine.

— Ne, nema veze.

— Sestra Ignacije bi to zasigurno znala. Poznaješ je, ne?

— Kako znaš?

— Rekao sam ti, radim ovdje. Nisam slijep.

— Ali nikada te nisam vidjela. Slegnuo je ramenima.

— Ona mi je rekla da pitam Rosaleen i Arthura — objasnila sam.

— Trebala bi. Znaš li da je Rosaleen cijeli život stanovala u bungalovu preko puta ulaza na imanje? Ako itko zna, to je ona. Vjerojatno bi ti mogla reći sve što se događalo u okolici proteklih dvjesto godina.

Nisam mu rekla kako mi je dnevnik preporučio da nju ništa ne pitam.

— Ne znam... mislim da ne žele razgovarati o tome. Jako je tajanstvena. Očito su poznavali te ljude i ako je netko od njih umro, ne želim samo tako blebetati o tome. Mislim, vjerojatno ih još poznaju. Arthur valjda ne radi besplatno. — Pucnula sam prstima. — A tko tebe plaća?

— Arthur. U gotovini.

— Oh.

— A kako to da si ti ovdje?

— Rekla sam ti, čula sam vas iz spavaće sobe.

— Ne, mislim ovdje, u Kilsaneyju. — Oh.

Tišina. Brzo sam razmišljala. Sve samo ne istina. Ne želim njegovo suosjećanje.

— Mislila sam da ti je Arthur pričao o meni.

— Zaslužio bih nagradu da sam uspio išta više izvući iz njega. Rekao je samo da ste ti i mama odsjele kod njih.

— Morale smo se preseliti, znaš. Samo nakratko. Vjerojatno samo za ljeto. Prodale smo kuću. I čekamo da kupimo novu.

— Tate ti nema?

— Ne, ne, on je, ovaj... ostavio mamu radi druge.

— Oh, čovječe, baš mi je žao.

— Ma, da... ta je druga dvadesetdvođodišnja manekenka. Slavna je. Stalno je u časopisima.

Vodi me u klubove.

Namrštio se, a ja sam se osjetila kao idiot.

— Još ga vidiš?

— Ne. Više ne.

Držala sam se preporuke dnevnika. *Nisam trebala reći Weseleyju za tatu.* Ali nekako mi nije bilo lakše zbog toga. Već sam lagala Marcusu, ali to je bilo donekle opravdano zato što je sve u vezi Marcusa bila velika debela laž, ali Weseleyju mi nije bilo drago lagati. Osim toga, ionako će sve doznati od Arthura, za nekih deset godina.

— Weseley, oprost, ali to je laž. — Protrljala sam lice. — Moj tata je... umro.

GIGA

Uspravio se.

— Sto? Kako?

Trebala sam reći nešto drugo, kao da je stradao u ratu ili — nemam pojma — spomenuti bilo kakvu drugu, običniju smrt.

— Eh. Od raka. — Tada sam već željela da prestanemo razgovarati o tome. Nisam mogla ulaziti u to. Jednostavno nisam mogla. Željela sam da me prestane ispitivati. — Raka testisa.

-Oh.

To ga je ušutkalo.

Nakon toga sam otišla. Zahvalila sam mu i izašla kroz prozor. Na pola puta kući zaustavila sam se, okrenula i otrčala natrag.

— Weseley — šapnula sam lagano zadihana stojeći pred prozorom. Upravo je kupio limenke i opuške u sobi s prozorima.

— Nešto si zaboravila?

— Ovaj, da... — šapnula sam.

— Zašto šapćeš? — nasmiješeno je šapnuo pa prišao prozoru i oslonio se o njega laktima.

— Zato što mi, ovaj... to nije ugodno reći glasno.

— Dobro... — Osmijeh mu je izbljedio.

— Mislit ćeš da sam čudna...

— Ionako već mislim da si čudna.

— Oh. OK. Ovaj. Tata nije umro od raka.

— Nije?

— Nije. To sam rekla samo zato što mi je tako bilo lakše. Iako ono s testisima nije bilo posebno lako. Samo čudno.

Nježno se nasmiješio.

— Kako je umro?

— Ubio se. Progutao je bočicu pilula s viskijem. Namjerno. Ja sam ga pronašla.

Progutala sam. Evo ga. Lice mu se promijenilo kako sam i opisala. Cisto suosjećanje.

Ljubazan pogled koji bi uputio svakoj groznoj osobi. Šutio je.

— Samo ti nisam željela lagati. Počela sam uzmicati.

— Dobro. Hvala što si mi rekla.

— Nikome to još nisam rekla.

— Neću nikome reći.

— OK, hvala. Sada ozbiljno idem. Lecnula sam se.

— Laku noć.

Nagnuo se malo dalje kroz prozor i podigao glas:

— Vidimo se, Tamara.

— Aha. Sigurno.

Samo sam željela pobjeći.

Ekipa u predvorju zviždala je i smijala se, a ja sam nestala u tami.

Te sam večeri naučila nešto važno. Ne trebaš baš sve pokušati spriječiti. Katkad ti treba biti neugodno. Katkad trebaš biti ranjiv pred ljudima. Katkad je to nužno zato što je također dio puta prema novom dijelu tebe, prema sutrašnjem danu. Dnevnik nije uvijek u pravu.

14. TOČNO U JEDAN

Dnevnik mi je rekao da toga dana imam vremena do jedan.

Zapravo je baš bilo neobično što je jutro teklo točno onako kako sam prethodne noći pročitala. Rosaleen me probudila, dopustila mi da ostanem kod kuće i tada mi je — iz druge — bilo neugodno jer očito je da me ne želi pokazati ostatku svojega malenog svijeta.

Zamislite užasa i sramote kada bi morala reći ljudima da mama i ja postojimo; da si je muškarac oduzeo život, što je najveći grijeh. To me naljutilo i morala sam suzbiti želju da zatražim da i mene povede na misu, ali sam ostala ispod pokrivača slušajući kako se njihov automobil udaljava u crno-bijeli dan, i jedino se u tome dan razlikovao od opisa u dnevniku. Bilo je neobično što se stvari odvijaju onako kako sam imala dojam da su se tehnički već dogodile, ali sam se na neki način i počela privikavati.

Umjesto da ponovno utonem u san nakon što su se Rosaleen i Arthur odvezli, odjenula sam se i otrčala u prizemlje. Sjedila sam na vrtnom zidu kada je žuti fičo dojurio cestom spuštenu prozora.

— Ah! — Oči sestre Ignacije se ozare. — Baš ona djevojka koju tražim. Ideš s nama na misu?

Pogledala sam u auto u kojem su bile stiješnjene četiri opatice.

— Oh, možeš sestri Petru Regini sjediti u krilu — zezala me, a iznutra se začuo „bah“. — Pjevamo na jutarnjim misama. Ti si zboris-tica pa bi nam se trebala pridružiti ako ti je prošla upala grla.

— Ne mogu — nijemo sam oblikovala riječi pa se uhvatila za grlo otvarajući i zatvarajući usta.

— Grgljaj sol i bit ćeš kao nova. — Mrko me pogledala, a onda se razvedrila. — Inače, hvala na knjizi.

— Nema na čemu — prekinula sam šutnju. — Izabrala sam je posebno za vas.

— To sam i mislila — zahihotala se. — Znaš, ta mi se Marilyn Mounthrothman u početku nije sviđala. Bila je umišljena i previše je očekivala, ali na kraju sam je zavoljela. Baš kao i Tariqa. Nisu djelovali kao očit par, ali činilo se da je on uvijek znao točno što ona misli, pogotovo kada je plakala zbog očeve poruke, ali mu to nije htjela reći... Oh, to me pogodilo, moram priznati. Ali shvatio je. Znao je da ga voli. Pametan čovjek! Valjda je tako zaradio te silne milijune i postao naftni tajkun. Sviđa mi se kada na naslovnici stave fotografiju para. To mi pomogne da ih zamišljam dok čitam. Njega s onom zalizanom kosom i onolikim mišicama...

— Stvarno ste je pročitali?

— Oh, da, naravno da jesam. Sada ju je počela čitati sestra Conceptua.

Žena na suvozačkom sjedalu se okrene.

— Nemojte mi reći što će se dogoditi. Tek je unajmio privatni zrakoplov za Istanbul.

— Oh, najbolji te dio tek čeka. — Sestra Ignacije pljesne rukama i reče: — Tri riječi: slatko kao rahatlokum.

— Rekla sam tišina! — plane sestra Conceptua. — Sve ćete odati.

— Moramo krenuti! — oštro vikne sestra Marija za volanom. — Zakasnit ćemo.

— Razmisli o tome da nam se pridružiš sljedećega tjedna, može? — reče mi sestra Ignacije, sada ozbiljno.

— Dobro — kimnula sam. — Sada razmišljam o tome da se vratim u krevet i ondje provedem ostatak jutra. Biste li to mogli reći Rosaleen ako je vidite?

Sumnjičavo me pogledala.

— Stvarno?

— Da, stvarno razmišljam o tome.

GIGA

— Razumijem. Sto smjeraš?

— Ozbiljno moramo ići.

Sestra Marija je pokrenula motor.

— Čekajte! — Blago sam se uspaničila. — Trebam nešto od vas. Ime.

Nekoliko trenutaka poslije gledala sam kako nestaju za uglom bez žmigavaca ili svjetala kočnica, ali ruka sestre Ignacije podigla se visoko u znak pozdrava.

Bilo je deset sati.

Imala sam popis prioriteta i mama mu je bila na vrhu. Prelistala sam telefonski imenik u potrazi za imenom koje mi je dala sestra Ignacije. Telefon je zazvonio jednom, dvaput, triput i baš kada se uključila automatska sekretarica, javio se muški glas.

— Halo? — promuklo je rekao pa pročistio grlo. — Samo trenutak. Čula sam da teško diše prtljajući po automatskoj sekretarici da je isključi.

Pročistila sam grlo. Pred Tamarom Odraslom bio je zadatak.

— Dobar dan, zovem da se predbilježim za pregled kod doktora Gedada.

— Ovaj, nema ga. — Zvučao je kao da je u polusnu. — Hoćete li ostaviti poruku?

— E... ne... hoće li se vratiti prije jedan?

— Ordinacija nije otvorena nedjeljom. Zastala sam. Nešto mi je zazvučalo poznato.

— Zapravo je riječ o kućnom posjetu.

— Je li hitan slučaj?

Zadržala sam dah. Onda sam rekla:

— Weseley, jesi li to ti?

— Jesam. Tko je to?

Laži, Tamara, laži, izmisli ime.

— Tamara je. Oprosti što sam te probudila.

— Tamara. — Zvučao je malo budnije nego prije. — Jesi li dobro? Trebaš doktora? On je moj tata.

— Oh.... nije za mene, nego za mamu. Ali nije ništa hitno. Misliš li da će se vratiti do jedan?

— Ne znam. Idu na misu, a poslije na tržnicu. Obično se vrate oko jedan.

— Koji je svima vrag s tom glupom misom i tržnicom?

— Ma znam, ali očito to svi obožavaju. — Zijevnuo je. — Mislim da tata ide samo kako bi uvalio posjetnicu svakome tko zakašlje.

Nasmijala sam se.

— Jesi li sinoć ostao još dugo vani?

— Oko jedan sat. Nisi nas čula?

— Trebalo mi je oko pola sata da se popnem natrag u svoju sobu. Slučajno sam zatvorila prozor pa sam polomila sve nokte pokušavajući ga otvoriti na silu.

Nasmijao se.

— Trebala si se vratiti pa bih ti pomogao da uđeš. Znam gdje je Arthurovo tajno skrovište alata. Hoćeš da kažem tati da svrati oko jedan?

— Ne, nije važno. Odgovaralo bi mi prije jedan.

— A sutra?

Morat ću čekati tjedan dana da Rosaleen i Arthur opet izađu. Osim... Pružala mi se kratka prilika dok je Rosaleen u posjetu majci.

— Sutra između deset i jedanaest?

— Pitat ću ga. Reći ću mu da te nazove.

— Ne — brzo sam rekla. — Ne smije nazvati na ovaj telefon.

— Dobro, imaš onda *mobitel*? — bockao me.

— Nemam.

— OK — uzdahne. - Zaista mi je prerano za razmišljanje. Daj mi sekundu.

Čekala sam.

GIGA

— Dobro, shvaćam kako ne želiš da Rosaleen i Arthur znaju za posjet pa ću pitati tatu kada se vrati je li slobodan naći se s tobom u dvorcu u dva.

Nasmiješila sam se. Mogao je nazvati, ali me želio opet vidjeti.

Spustila sam slušalicu puna poleta. Jednu sam stavku gotovo mogla prekrižiti s popisa.

Drugi je zadatak bio istražiti bungalov. Ili bar zaviriti u stražnji vrt; nisam željela nasmrtno prestrašiti staru gospođu. Da bih imala alibi, ubacila sam nekoliko bobica u zdjelicu, zakuhala vodu u čajniku, prepržila nekoliko kriški kruha, napravila kajganu od nekoliko jaja..., i to vrlo loše, tako da su mi se zalijepila za dno tave. Ostavila sam je da se namače u sudoperu ježeći se od izraza Rosaleeninina lica kada je ugleda. Sve sam stavila na pladanj i prekrila ga kuhinjskom krpom, kao što je Rosaleen činila svakoga jutra. Ponosna na prvi pokušaj spravljanja doručka, vjerojatno prvi u životu, izašla sam iz kuće i krenula posve polako da ne prolijem šalicu čaja koji sam pripremila. Budući da sam držala pladanj objema rukama, bilo mi je teško prekoračiti dvorišna vrata bez oslanjanja o stup. Kuhinjska se krpa namočila čajem, ali sam smjelo produžila. Prošla sam pokraj mrežaste zavjese dnevne sobe i zaputila se bočnim puteljkom. Opet me zaslijepilo jarko svjetlo koje mi je bljesnulo ravno u lice. Čvrsto sam zatvorila oči i pokušala osloniti jedan kraj pladnja o zid da bih ih protrljala. Pladanj mi je zamalo ispio, a šalice i tanjuri sudarili su se uz strašan zveket. Kada mi je svjetlo skrenulo s očiju i vid mi se vratio, produžila sam hodajući pogledom oborenim na tlo. Čim sam stigla na kraj prolaza, stupila sam u stražnji vrt spremna biti zaprepaštena, spremna vidjeti sitnu staricu kako brine o vrtu, divovske gljive, vile, jednoroge i ostatak čarobnoga svijeta koji Rosaleen krije. Ali nisam vidjela ništa. Ništa osim dugoga travnjaka s obje strane omeđenoga stablima. Rosaleeninina majka nije bila rođena vrtlarica, to je bar bilo sigurno.

Bungalov je straga izgledao jednako napušteno kao sprijeda. I tamo su oba prozora bila zastrta čipkanim, mrežastim zavjesama. Na začelju su bila dva prozora i stražnja vrata. Znala sam da je jedan kuhinjski jer sam uspjela razabrati slavinu nad sudoperom. Vrata su izgledala kao najnoviji dodatak kući. Bila su smeđa s neprovidnim žutim staklom. Drugi prozor nije ništa odavao.

Preusmjerila sam pozornost na šupu, pred čijim je prozorom onaj predmet nastavio blistati i dozivati me. Ne obazirući se više na bungalov, zaputila sam se prema njemu. Na pola sam puta shvatila da sam trebala odložiti pladanj, ali sam svejedno nastavila. Izbliza se pokazalo da je onaj blještavi predmet svijeni komad stakla obješen o komad užeta. Elegantna i glatka spirala završavala je oštrim vrškom, oblikom podsjećajući na grozd, dug oko metar i pol.

Kada bi kroz nezabrtvljen prozor prodro propuh, vrtjela se i uvijala stvarajući iluziju da se vrtloži i pada odražavajući svjetlo pod različitim kutovima. Ostala sam hipnotizirana.

Dok sam zurila u staklo, još mi je nešto zapelo za oko. Pokret. Mислеći da je to odraz na travi, okrenula sam se da vidim tko je iza mene, ali nije bilo ničega osim stabala koja su se ljuljala na povjetarcu. Pomislila sam da mi se pričinilo, ali sam ponovno ugledala isto. Netko se kretao u šupi. Primaknula sam se nastojeći ne bućiti pladnjem i već ozbiljno žaleći što sam se uopće gnjavila njime, s obzirom na to da će jaja i čaj sigurno biti hladni, a tost s maslacem razmekšan. Prozorska daska na šupi bila mi je u visini ramena. Stala sam uz jedan kut i podigla se na prste da zavirim unutra. Nisam se usuđivala prijeći pogledom ostatak sobe, već sam ga zadržala na Rosaleenininoj majci, za slučaj da me ugleda i nasrne oštrim komadom stakla.

Vidjela sam joj samo leđa. Tijelo u dugom, smeđem kardiganu bilo je pognuto nad radni stol. Imala je dugu, rijetku kosu, više smeđu nego sijedu, koja je izgledala kao da se mjesec dana nije počesljala. Neko sam je vrijeme gledala promišljajući se trebam li pokucati ili ne. Nisam znala ni kako se zove. Nisam znala čak ni kako je Rosaleeninina djevojačko prezime da bih je njime oslovila. Naposljetku sam skupila hrabrost. Nježno sam pokucala.

Žena je poskočila i nadala sam se da joj nisam uzrokovala srčani udar. Napola se okrenula, polako i ukočeno. Stranu lica okrenutu prema meni gotovo je u potpunosti zastirala duga,

GIGA

ofucana kosa. Umjesto očiju imala je goleme zaštitne naočale koje su joj prekrivale pola čela i stiskale obraze. Nije se vidjelo ništa osim kose i naočala, pa je izgledala kao šašavi znanstvenik.

Naslonila sam pladanj na koljeno i, dok su šalice i tanjuri zveckali i sudarali se, ljuljali se i prolijevali, na brzinu sam mahнула, s najvećim osmijehom koji sam ikada ikome uputila, samo kako bih joj pokazala daje nisam došla ubiti. Samo je zurila u mene, bezizražajno, ničime ne pokazujući da me primijetila. Podigla sam pladanj što sam više mogla pa ga opet naslonila na koljeno i napravila kretnju kao da jedem. Još nije bilo odgovora. Tada sam shvatila da sam u velikoj gabuli; nije pošlo po planu. Rosaleen je imala pravo: njezina majka nije bila spremna za potpune neznance, a i da je bila, trebala sam pričekati da nas Rosaleen upozna. Uzmaknula sam nekoliko koraka.

— Ostavit ću vam ovo ovdje — glasno sam rekla nadajući se da me čuje. Odložila sam pladanj na travu i uzmaknula. Natraške se udaljavajući, bacila sam pogled mimo šume na ostatak vrta. Ostala sam otvorenih usta i napravila sam korak u stranu da bolje pogledam. Travnjak je bio prepun užadi za sušenje rublja. Moglo ih je biti između deset i dvadeset. Na svakom su užetu visjeli deseci staklenih mobi-la, svaki različit, od stakla uvijenog i svijenog u jedinstvene oblike, neke zupčaste, neke glatke, koji su zveckali na povjetarcu odražavajući svjetlost, blistajući i nečujno se ljuljajući. Polje stakla.

Prošla sam mimo šupe i stupila na stražnji travnjak da ga istražim. Svi su bili dovoljno udaljeni da se međusobno ne udaraju. Da su bili makar i centimetar bliže, sigurna sam da bi se razbili. Užad je bila snažno zategnuta od zida u dnu vrta do kolaca na drugom kraju. Visjeli su iznad mene pa sam cijelo vrijeme gledala uvis i prozirala kroz staklo svjetlost neba. Bili su to najljepši predmeti koje sam ikada vidjela. Neki su izgledali kao da kapaju s užeta, bujni i tekući poput divovskih suza koje su, umjesto da padnu, ostale zaleđene u zraku. Drugi su imali manje krivulja i zavijutaka, više nalik na krute šiljke, ljući i oštiji, viseći poput siga, poput oružja. Svaki bi ih zapuh vjetra zaljuljao amo-tamo, a ja sam hodala duž jednoga niza, povremeno zastajkujući da ih proučim. Nikada nisam vidjela ništa slično, tako bistro i čisto. U nekima su ostali zarobljeni mjehurići zraka, a drugi su bili posve bistri. Podigla sam ruku i pogledala je kroz staklo. Kroz neko je djelovala izobličeno, a kroz drugo točno kakva jest. Bili su čudesni i prelijepi, neki izobličeni i uznemirujući, drugi zgodni i tako krhki, kao da bi se smrskali već na prvi dodir.

Kanila sam krenuti dalje i proučiti još koji niz, kadli sam se osvrnula da provjerim jesam li još sama i ugledala Rosaleeninu majku koja je odjednom prišla prozoru što je gledao na tu drugu polovinu vrta. Promatrala me dlanom priljubljenim uz staklo. Zaustavila sam se nasred jednoga od prolaza osjećajući se kao kupusić u polju stakla i uzvratila joj osmijeh, pitajući se koliko me već promatra. Pokušala sam joj razabrati lice, vidjeti mu crte, ali to je bilo nemoguće. Opet je bio vidljiv samo obris, duga kosa koja joj je padala na ramena, ne sijeda kako mi se prije činilo, već zagasitosmeđa, protkana bijelim vlasima. Nisam mogla odrediti koliko je stara, lice joj je izgledalo nevidljivo, tajanstvenije nego prije dok je još nisam vidjela.

Izašla sam iz polja staklenih mobila, još se jednom dobro zagledavši u njih kao da ih nikada više neću vidjeti za kaznu što sam onamo upala nepozvana. Prešavši u drugi dio vrta, vidjela sam da me još prati pogledom, ali ne s prozora, već iz veće daljine, iz dubine prostorije. Ponovno sam mahнула, pokazala pladanj na travi, napravila kretnju kao da jedem, kao da je vrijeme hranjenja u zoološkom vrtu. Nastavila je zuriti u mene bez odgovora. Ispunjena strašnom nelagodnom — žarko sunce, dobar zgoditak, posve mrtav — okrenula sam se i žurno izašla iz vrta ne osvrćući se, ali se osjećajući kao kada sam bila mala i trčala od prijateljičine kuće do svoje u mraku misleći da mi je vještica za petama.

Bilo je dvanaest sati.

Koračala sam dnevnom sobom amo-tamo, gore-dolje, lijevo-desno. Sjela, ustala. Zaputila sam

GIGA

se u maminu sobu, zaustavila se i vratila u dnevnu sobu. Kršila sam ruke povremeno pogledavajući kroz prozor ne bih li ugledala Rosaleenin majku kako juri preko ceste u invalidskim kolicima vozeći na samo jednom kotaču i pucketajući bičem. A očekivala sam i da se Rosaleen i Arthur pojave iza ugla s gasom do daske. Rosaleen je postavila stupice oko bungalova: povukla sam žicu, pomaknula vlat trave, prošla kroz lasersku zraku i aktivirala alarm u njezinoj torbici. Vezat će me za krevet, slomiti mi noge teškim čekićem i natjerati me da joj napišem roman. Ne bih to bila u stanju. Jedva čak vodim dnevnik. Ne znam — osjećala sam da će se dogoditi nešto, bilo što. Kod kuće sam stalno kršila pravila, ali ovdje je bilo drukčije. Ovdje je sve bilo strogo i prastaro, kao da živim na arheološkom nalazištu kojim se svi kreću na prstima i ne smije se hodati onuda već samo ovuda, govore tiho da ne razmrve temelje, služe se malim kistovima i alatkama da sastružu površinu i otpuhnu prah, ali nikada ne zadiru dublje, a ja sam bezobzirno upala s lopatom i štijačom pa sve upropastila.

A sada se moram vratiti po pladanj jer će Rosaleen u protivnom znati što sam učinila. Nadala sam se da joj nisam otrovala majku — o, Bože, što ako jesam? Jaja znaju biti opasna, a zaboravila sam oprati bobice. Je li salmonela smrtonosna? Malo mi je falilo da uzmem telefon i opet nazovem Weseleyja, ali sam se suzdržala. Nakon što sam se predugo panično uzrujavala, shvatila sam da se ništa neće dogoditi — bar ne odmah — kao i to da, uostalom, nisam ništa skrivila. Pokušala sam biti draga prema starici. Pa, pucajte u prsa! Nadala sam se da uživa u jajima.

Primirila sam se. Sljedeća na mojem popisu bila je garaža u dnu vrta. Otvorila sam stražnja vrata koja vode iz kuhinje u vrt pa pretrčala travnjak i Rosaleenin povrtnjak, koji se pružao dnom vrta. Podigla sam pogled prema prozoru mamine spavaće sobe, koji je bio prazan jer je ona još spavala.

Kakve već garaže znaju biti, ova je bila čisto pristojna. Bila je obložena istim vapnencem kao kuća, ili sličnim, i djelovala bolje građeno od većine tatinih stambenih zgrada. To kažem s najvećim poštovanjem prema tati, koji se ponosio svojim građevinama, samo što mislim da nije mnogo držao do arhitekture. Bavio se uglavnom prostorom i time kako da ga svi dobiju što manje. Garaža je zauzimala gotovo cijelu širinu vrta i bila duga dvadeset pet metara. Zdesna kući, s druge strane uredno manikirane živice, prolazio je traktorski put, još jedan puteljak koji je vijugao posjedom. Ali prije negoli je odmakao od kuće, imao je odvojak koji je vodio do dvokrilnih garažnih vrata. Nikada nisam vidjela da je Arthur parkirao traktor unutra. Možda je Rosaleen imala pravo i unutra doista nije bilo mjesta za naše stvari. Taj mi je ulaz u garažu bio draži jer se nije vidio iz kuće, ali tamo su bila veća vrata koja je trebalo otvoriti i veći lokot koji je trebalo obiti. Provirila sam kroz sve prozore, ali ništa nisam vidjela. Svi su s unutarnje strane bili zastrti crnim vrećama. Pritisnula sam kvaku na jednokrilnim vratima, ali su bila zaključana pa sam se vratila do dvokrilnih. Vukla sam i gurala, lupala i treskala. Udarala sam kamenom po bravi, ali sam samo uspjela ulupiti kovinu. Bilo je već pola jedan kada sam se vratila u kuću ne otkrivši ama baš ništa o garaži. Oprala sam ruke i presvukla odjeću prljavu od pokušaja provale. Provjerila sam kako je mama, koja se napokon probudila i otišla pod tuš. Odjenula sam se bez žurbe znajući točno koliko imam vremena do povratka Rosaleen i Arthura. Sjela sam na krevet i pogledala bungalov preko puta. Nešto mi je zapelo za oko.

Na stupu pokraj dvorišnih vrata bio je pladanj. Ustala sam, promotrila vrt, kuću. U vrtu nije bilo nikoga, nitko nije gledao s prozora. Provjerila sam je li se Rosaleen možda vratila, ali auta još nije bilo.

Bilo je deset do jedan.

Otrčala sam u prizemlje i istrčala iz kuće pa pretrčala cestu. Pladanj je bio pokriven kuhinjskom krpom kao i kad sam ga odložila. Hrane pod njim nije bilo, a šalica za čaj bila je prazna. Posuđe je blistalo kao da je upravo oprano. Na tanjuru sam ugledala sićušnu verziju jednoga od staklenih mobila koje sam proučavala. Poput suzice, bio je mek i gladak te mi

GIGA

savršeno ležao na dlanu. Nije bilo ničega drugog. Nije bilo poruke ni kakvoga drugog znaka da je to za mene. Pričekala sam, ali nitko nije došao. Opasno se bližilo jedan i nisam više mogla čekati. Nisam mogla riskirati da me Rosaleen zatekne pred zidom s pladnjem i staklenom suzom. Spremila sam stakalce u džep. Pretrčala sam eestu što sam brže mogla a da ne razbijem sadržaj pladnja. U trenutku kada sam zatvorila za sobom ulazna vrata, začula sam povratak auta s Rosaleen i Arthurom. Drhteći, vratila sam oprane šalice s tanjurićima i tanjur za jelo u kuhinjske ormariće. Pladanj sam stavila na mjesto. Dohvatila sam svoju knjigu iz dnevne sobe, otrčala na kat u maminu sobu i bacila se na krevet. Mama je baš u tom trenutku izašla iz kupaonice i zatečeno me pogledala. Nekoliko su se sekundi poslije vrata otvorila i unutra je provirila Rosaleen.

— Oh, oprost — rekla je kada je mama čvršće stegnula ručnik oko sebe.

Odmaknula se korak od vrata tako da je vidjela samo mene.

— Tamara, je li sve u redu?

— Da, hvala.

— Što si radila cijelo jutro?

Nije me pitala kao da je baš zanima, već kao da je nešto brine, a to nije bila moja dosada.

— Cijelo sam jutro bila uz mamu i čitala knjigu.

— Oh, jako dobro. — Malo je oklijevala bojeći se, po običaju, napustiti sobu. — Bit ću dolje ako me zatrebate.

Zatvorila je vrata, a kada sam pogledala mamu, shvatila sam da me gleda i smiješi se. lađa se nasmijala i odmahнула glavom tako da mi je zamalo došlo da otkažem doktoru Gedadu.

Vrata su se opet otvorila. Rosaleen je pogledala mamin pladanj s doručkom.

— Jennifer, opet nisi jela.

— Oh — rekla je mama podižući pogled dok je navlačila jedan od svojih kućnih ogrtača od kašmira. — Tamara će pojesti umjesto mene.

Rosaleen se tada umilno nasmiješila.

— Ne, ne — žurno je rekla Rosaleen ulazeći i uzimajući pladanj. — Odnijet ću ga.

Mama ju je nastavila gledati, a plave su joj oči blistale.

— Tamara, tvoj će ručak ubrzo biti gotov — nemirno me obavijestila Rosaleen i natraške izašla iz sobe.

Zbunjeno sam pogledala mamu da mi objasni, ali je ponovno nestala povukavši se u svoj oklop. Kornjače se uvlače u oklope kada su uplašene ili kada im vreba opasnost pa se žele zaštititi. Kako bilo, koliko god ti oklopi brzo rasli, nikada ih ne napuštaju jer su fizički dio njih.

Kada su me toga ljeta ljudi pokušavali uvjeriti da mama više nikada neće biti onakva kakvu pamtim prije tatine smrti — a bilo ih je koji su to dali naslutiti — svaki put bih se sjetila kornjača. Zadržat će taj novi oklop koji joj je narastao u proteklih nekoliko mjeseci i nosit će ga do kraja života, ali to nije značilo da će se skrivati u njemu. Toga sam dana vidjela dokaz da mama nije zauvijek nestala, vidjela sam joj to u očima. Sjećam se i trenutka kad sam je opet vidjela. Bilo je točno u jedan.

15. ČEGA IMA U SMOČNICI

Rosaleen je toga dana izgledala drukčije jer se dotjerala za odlazak na misu i tržnicu. Njezina se nedjeljna odjevna kombinacija sastojala od bež suknje do koljena s malim prorezom straga po sredini. Uz nju je nosila kremastu i blago providnu bluzu s pufastim rukavima koja se vezala u mašnu na vratu, a pod njom sam nazirala čipkasti grudnjak, premda sam sumnjala da je Rosaleen svjesna koliko je prozirna. Bluzica je zapravo bila prilično profinjena. Nosila je odgovarajući bež sako s brošem u obliku paunova pera na reveru, a na nogama je imala cipele u boji kože, od umjetne kože, s remenčićem na peti i otvorom na prstima. Potpetice su bile visoke tek nekoliko centimetara, ali je svejedno izgledala dobro. To sam joj i rekla pa joj se lice ozarilo, a obrazi se zarumenjeli.

— Hvala ti.

— Gdje si to kupila?

— Oh. — Bilo ju je stid govoriti o sebi. — U Dunshauglinu. Oko pola sata odavde ima jedna trgovina koja mi se sviđa. Inače, Mary je jako dobro, Bog je blagoslovio...

Čekala sam tragične vijesti o Mary zadržavajući dah. Uključivale su mrtvoga muža i mnogo zazivanja Boga. Pokušala sam ponovno s drugom temom.

— Imaš li braću ili sestre?

— Imam sestru u Corku. Helen. Učiteljica je. Imam i brata Briana u Bostonu.

— Posjećuju li te ikada?

— Tu i tamo. Dugo se nismo vidjeli. Mama ih je znala posjećivati, bar Helen u Corku, da malo promijeni zrak, ali sada ne može. Ima MS. — Tada me pogledala i otvorila mi se. — Multiplu sklerozu — znaš li što je to?

— Otprilike. Ono kada ti mišići otkazu.

— Tako nekako. Stanje joj se s godinama pogoršava. To joj pričinja strašne probleme. Zato stalno idem amo-tamo. Ne mogu putovati, nije mi drago ostaviti je samu, znaš. Treba me. Imala sam dojam da mnogo ljudi treba Rosaleen. Ali palo mi je na pamet da kada toliki ljudi trebaju jednu osobu, to možda znači kako ona treba da je oni trebaju. Nisam željela da mi Rosaleen ikada treba.

Njezina majka nikada nije stigla da u mene uperi prstom i optuži me, ali su zato stigla dva sata. Neopaženo sam se iskrala iz kuće kada je Rosaleen počela pripremati pite. Doznala sam da tri tisuće pita koje ispeče tjedno ne hrane samo nas i njezinu majku, već ih nosi nedjeljom na sajam gdje ih prodaje s džemom koji sama radi i organskim, domaćim povrćem. Donijela je na stol vrećicu s novčanicama i kovanicama, okrenula mi leđa da nešto izvadi iz nje i onda mi utisnula u ruku novčanicu od dvadeset eura. Bila sam iskreno dirnuta i odbila je primiti, ali se nije dala odbiti.

Stigavši do dvorca, zatekla sam Weseleyja kako sjedi na stubištu — mojem stubištu. Bio je odjeven u traperice, crnu majicu s plavom lubanjom i plave tenisice. Čak je i na danjem svjetlu bio kul.

Podigao je pogled i izvadio slušalice iz ušiju.

— Može doći sutra u deset.

Bez pozdrava ili ičega sličnog. Malo sam se uvrijedila.

— Oh. Izvrsno, hvala. — Očekivala sam da ustane i odleprša kao golupčić koji je donio svoju poruku, ali nije to učinio. — Zapravo, bi li mogao doći u deset i petnaest, za slučaj da Rosaleen odgodi polazak?

— Naravno, reći ću mu.

— OK, baš ti hvala — ponovila sam.

Budući da još nije otišao, koraknula sam i naslonila se na zid točno njemu sučelice.

— Znaš li ženu koja živi u bungalovu?

GIGA

— Rosaleeninu majku? Vidio sam je prvoga tjedna kada sam se doselio, ali poslije ne. Ne izlazi baš često. Stara je. Mislim da ima Alzheimerovu bolest ili tako nešto.

— Jesi li ikada bio u njezinoj kući?

— Znao sam odnijeti onamo neke stvari koje bi Arthur poslao. Drvo za potpalu, ugljen, pokućstvo, takve stvari. Ali Rosaleen me svaki put doprati i isprati. — Nasmiješi se. — Nije baš da se tamo ima što ukrasti, ako je to brine.

— E pa, nešto je očito brine. Znači, Arthur nikada sam ne ide u bungalov... — razmišljala sam naglas. — Očito se ne slažu. Pitam se zašto.

— Vidi ti mlade gospođice Marple. A ne misliš li da je to možda zato što sam sada ja Arthurov potrčko pa ne mora trgati leđa noseći punici stare stolce za ljuljanje kada meni plaća kikiriki za takve poslove?

— Ali nikada je i ne posjećuje.

— Baš uporno nešto tražiš, ne?

To me podsjetilo na riječi sestre Ignacije da moj um čini čudne stvari jer nešto traži. I prije mene je shvatila da sam u potrazi za nečim.

— Samo što... — pomislila sam. — Da budem posve iskrena, jako mi je dosadno ovdje. Nasmijala sam se.

— Da imam ikakav život, ili prijatelje, ili sugovornika, ne bih pravila od buhe slona. Uopće me ne bi zanimala Rosaleen i njezine tajne.

— Kakve tajne? — nasmijao se. — Rosaleen nema tajni. Samo ne razumije umijeće razgovora. Toliko se navikla na samoću da je zaboravila govoriti o sebi.

— Znam, i to mi je također palo na pamet, ali...

— Ali, što?

Ne znam kako ni zašto, ali odjednom sam mu počela opisivati sve što se dogodilo proteklih nekoliko dana: sve čudne razgovore, nestali album s fotografijama, Arthurovu neobičnu tvrdnju da misli kako ga moja majka ne želi vidjeti, kako Rosaleen ne trpi da budem i s kim u sobi ako ona nije prisutna, kako me Rosaleen nije spomenula u razgovorima sa sestrom Ignacije, kako sestra Ignacije želi da neke stvari pitam Rosaleen, tvrdnju da moja majka laže, Rosaleeninu želju da majku cijelo vrijeme zadrži u sobi, tajanstvenost s kojom odlazi u bungalov i ne dopušta mi da prijeđem cestu, ono što sam vidjela u stražnjem dvorištu, pladanj ostavljen na zidu, svađu oko naših stvari koje Rosaleen odbija spremati u garažu.

Strpljivo me slušao reagirajući dovoljno da me potakne da nastavim bez suzdržavanja.

— Dobro... — rekao je čim sam završila. — To sve zvuči malo čudno i razumijem zašto si sumnjičava, ali vjerojatno je sve objašnjivo. Makar samo time što je Rosaleen čudakinja... bez uvrede — brzo je dodao — znam da ti je teta.

— Sve OK.

— Stvarno nisam ovdje dovoljno dugo da bih ikoga dobro poznao, ali Rosaleen ne razgovara ni s kim u gradu. Kada se god mimoide s mojom mamom, uvijek obori glavu i produži. Ne znam je li samo stidljiva ili joj je nešto drugo. A što se tiče njezina odnosa prema tebi, odakle bi ona mogla znati kako se treba ponašati kao majka? Ali to ne znači da nisi u pravu. Ne znam koji bi se tu vrag mogao kriti, ali ako se dogodi još nešto čudno, reci mi.

— Već se događa nešto strašno čudno — rekla sam.

Srce mi je snažno bubnjalo. Nisam mogla vjerovati da ću mu reći za dnevnik. Samo sam iz sveg srca željela da mi povjeruje.

— Reci.

— Mislit ćeš da sam psihotična.

— Neću.

— Samo mi, molim te, vjeruj da ne lažem.

— OK, reci mi — reče gubeći strpljenje. Ispričala sam mu o dnevniku.

Razumljivo, nagnuo se od mene i prekrizio ruke, a to je govor tijela koji odgovara gašenju

GIGA

računala. O, Bože. Drukčije me gledao. Promjena lica kada sam mu rekla za tatinu smrt nije bila ništa u usporedbi s ovom. Tip je zaključio da sam luđakinja.

— Weseley — zaustila sam, ali nisam znala nastaviti.

— E-hej — odjednom je zazvao neki glas, a Weseley se naglo prenuo i pogledao prema vratima. Ušla je prelijepa plavuša. Gledala je ravno u njega ne primjećujući mene uza zid.

— Ashley — iznenađeno je rekao — uranila si.

— Znam, oprosti, ali za to je krivo moje uzbuđenje što ću te vidjeti. Donijela sam deku.

Mahala je košarom. Požurila je prema njemu i spustila košaru do njihovih nogu, ovila mu ruke oko vrata i poljubila ga nimalo sestrinski. Osjetila sam iznenađan bljesak zavisti, ali sam je brzo rastjerala. Kao da je osjetila kako je netko rastjerava, otvorila je oči i ugledala me kako se prekrivenih ruku dosađujem njihovom predstavom.

— Sladak javni izljev nježnosti, ali sada mi je već dosadno. Smijem ići?

Weseley prekine njihov zagrljaj i nasmiješeno se okrene prema meni.

— Tko si ti? — Pogledala me kao da sam smrad. — Tko je ona? — upitala je njega.

— Ja sam mu tajna ljubavnica. Obožavamo to raditi u starim dvorcima, potpuno obučeni, dok sam ja naslonjena o zid, a on sjedi na stubištu na drugom kraju prostorije. Nije jednostavno, ali volimo izazove. Malo nastranosti. Vidimo se, ljubavnice — namignula sam mu odlazeći prema vratima.

— To je Tamara — čula sam kako govori dok sam izlazila iz dvorca. — Samo mi je prijateljica.

Samo mi je prijateljica. Bile su to četiri riječi koje mogu ubiti svaku ženu, ali meni su samo izmamile smiješak. Ne samo što, čuvši moju bizarnu izvedbu najčudnije priče na svijetu, nije nasrnuo na mene s bakljom da me spali na lomači, već sam, također, na ovome mjestu pronašla prijatelja.

A dvorac mi je bio svjedok.

— Tamara — čula sam kako me doziva baš u trenutku kada sam ugledala kuću. Vratila sam se nekoliko koraka prema stablima kako nas voajeristica Rosaleen ne bi vidjela da razgovaramo.

Kada me dostigao, bio je zadihan.

— Sto se tiče one priče o dnevniku...

— Da, oprosti, zaboravi.

— Želio bih ti vjerovati, ali ne mogu.

To je istodobno bio i kompliment i uvreda.

— Ali ako mi kažeš što će se dogoditi sutra i ako se to doista dogodi, povjerovat ću ti. To ima smisla, ne?

Kimnula sam.

— Pokaže li se da imaš pravo, pomoći ću ti u tome što činiš, što god to bilo.

Nasmiješila sam se.

— Ali pokaže li se da izmišljaš — odmahnuo je glavom i opet me čudno pogledao — onda znaš...

— Znam. Onda bi mi htio biti dečko. Kužim. Nasmijao se.

— Dakle, što će se dogoditi?

— Nisam još pročitala.

Sinoć sam izašla iz kuće prije nego što se u dnevniku pojavila zabilješka, a cijelo sam jutro bila prezauzeta zadacima pa nisam imala vremena za čitanje dnevnika.

Sumnjičavo me pogledao. Razumije se, čak sam i sama sebi jedva vjerovala, a znala sam da ne lažem.

— Pročitat ću ga kada se vratim kući i nazvati te poslije. Hoćeš li uopće biti kod kuće? Ne bih željela ometati tebe i *E-hej*.

Nasmijao se.

GIGA

— Dobro, nazovi me poslije. — Počeo se udaljavati. — Inače, nije mi cura.

— Naravno da nije — doviknula sam za njim.

Vrativši se kući, prvo sam hotimice sjela s Arthurom i Rosaleen u dnevnu sobi praveći se da čitam knjigu koju mi je Fiona darovala. Onda više nisam mogla čekati. Zijevnula sam, protegnula se, rekla da moram ići i popela se na kat. Izvadila sam dnevnik iz poda, gurnula stolac pred vrata i sjela. Otvorila sam knjigu više u nadi negoli u očekivanju, nadajući se da je nova zabilješka stigla u ranim jutarnjim satima.

Čim sam otvorila korice, vidjela sam kako riječi prethodnoga dana nestaju kao da je novi dan ispio tintu i na njihovu mjestu nastaje nevjerojatno uredan rukopis — *moj* uredan rukopis — omča po omča i crta po crta, riječ za riječju, tako brzo da sam ih jedva uspijevala pratiti pogledom. Prva rečenica me sledila.

Ponedjeljak, 6. srpnja

Koja katastrofa! Ujutro se doktor Gedad pojavio po planu. Rosaleen je predviđeno otišla u deset, kada je u njezinu zoološkom vrtu vrijeme hranjenja. Motrila sam je kako bih se uvjerila da joj nije ispalo ništa zbog čega bi ranije dotrčala natrag. Doktor Gedad pojavio se točno u deset i petnaest. Molila sam se da Rosaleen ne pogleda kroz prozor i ne vidi njegov parkirani auto, ali u vezi s tim nisam ništa mogla poduzeti. Mogla sam ga samo uvesti i izvesti iz kuće u što kraćem roku. Dočekala sam ga na vratima, a on je djelovao kao topao i drag čovjek. To me nije trebalo čuditi, s obzirom da mu je Weseley sin. Bili smo u predsoblju kada se na ulaznim vratima pojavila Rosaleen. Časna riječ, lice joj je izgledalo kao da ju je uhvatila policija. Doktor Gedad to očito nije primijetio. Rio je savršeno ljubazan i predstavio se jer se nikada nisu upoznali. Rosaleen je samo zurila u njega kao da se u njezinu krasnu kuću teleportiralo neko nezemaljsko biće. Počela je napeto trabunjati o piti od jabuka; kušala ju je i otkrila da je umjesto šećera stavila sol, sto je prvi put da joj se takvo što dogodilo. Djelovala je stvarno uzrujano, kao da je učinila najgori grijeh na svijetu. Vratila se kući po drugu pitu, koju je napravila za večeru. Bila je sigurna da ćemo Arthur i ja razumjeti ako je umjesto nama posluži majci. Stvarno, govorila je samo o jabučnoj piti, ali se sva tresla. Ne znam je li to bilo zato sto je pogriješila ili zato što sam ja mami pozvala doktora njoj iza leđa. Doktor Gedad pitao je kako je njezina majka, jer je čuo da boluje, pa je nekim nevjerojatno bizarnim obratom završio u razgovoru s Rosaleen u kuhinji, no meni nije bilo dopušteno sjesti s njima. Kada su završili, doktor Gedad mi je rekao kako je siguran da ovdje njegove usluge nisu potrebne. Izrazio mi je iskrenu sućut, dao mi nekakav letak o psihološkoj pomoći i otišao.

Sada je stanje gore nego kada sam započela. Ne mogu ovo više trpjeti. Ne mogu više izdržati ovdje. Kada Marcus idući put dođe svojim autobusom, otet ću ga i natjerati ga da me odveze u moj dom. Gdje god on bilo, ovdje sigurno nije.

Ne računaj na to da ću sutra opet pisati.

Drhtavim sam rukama vratila knjigu pod podnicu i znala da to moram nekako ispraviti. Spustila sam se u prizemlje i otišla u kuhinju gdje je Rosaleen pripremala pite za sutra. Sjela sam i gledala je napeto grizući nokte i pokušavajući odlučiti što da poduzmem. Spriječim li da stavi sol u pitu, spriječit ću i da se ranije vrati u vratarsku kuću. Ali ako promijenim sve, Weseley mi neće povjerovati. Sto mi je potrebnije, doktor za mamu ili saveznik da mi pomogne?

— Tamara, bi li mi donijela šećer iz smočnice, molim te? Prekinula mi je tijek misli.

Sledila sam se. Okrenula se.

— Tamara?

— Da. — Prenula sam se. — Idem odmah.

— Možeš li ovu posudu napuniti dovde? Tako će biti jednostavnije — srdačno se nasmiješila

GIGA

uživajući u zajedništvu.

Uzela sam joj mjericu iz ruke i zaputila se u smočnicu, sva izvan sebe. U maloj sam prostoriji pokraj kuhinje gledala police koje su prekrivale zidove od poda do stropa, natrane svime što bi čovjeku moglo zatrebati u idućih deset godina. Umaci u staklenkama s poklopcima na navoj, s naljepnicama na kojima je besprijekorno čitko pisalo što je unutra i do kada traje. Polica s korjenastim povrćem: lukom, krumpirom, slatkim krumpirom, mrkvom. Polica s hranom u limenkama: juhe i temeljci, grah, rajčice. Ispod toga žitarice, svaka u svojoj staklenoj posudi: riža, tjestenina svih boja i oblika, grah, zob, leća, žitne pahuljice i sušeno voće — svijetle i tamne grožđice, marelice. Tu su bile i potrepštine za pečenje: brašno, šećer, sol i kvasac, zatim niz staklenki s uljem, maslinovim i sezamovim, balzamički ocat, umak od ostriga, držači i stalci sa začinima. Tu je bilo još teglica s medom i džemom od jagoda, malina, kupina pa čak i od šljiva. Tome nije bilo kraja. I šećer i sol bili su presuti iz ambalaže u staklenke. Staklenke su bile obilježene onim besprijekornim rukopisom. Ruka mi se tresla dok sam posezala za staklenkom sa solju. Sjetila sam se sinoćnje pouke: mogu promijeniti što piše u dnevniku. Ne moram slijediti njegovu priču. Da ga nisam pronašla, život bi tekao bez moje svijesti o tome.

Ali tada sam se sjetila Weseleyja. Ako dam Rosaleen šećer, sutra se neće vratiti kući, neće uhvatiti doktora prije nego što se popne na kat, neće ga uvjeriti kako nema potrebe da pregleda mamu. Promijenim li što piše u dnevniku, neću imati ni najblažega pojma što će se dogoditi, pa to neću moći najaviti Weseleyju i on neće povjerovati u moju priču o dnevniku. Izgubila bih novoga prijatelja i ispala najveća čudakinja na planetu.

Ali ako mu kažem što će se dogoditi sutra, mamu neće pregledati liječnik. Koliko ću još dugo moći čekati dok ona sjedi gore, usnula ili budna, kao da između ta dva stanja nema razlike? Donijela sam odluku i posegnula za staklenkom.

16. ČISTA APSTRAKCIJA

Te sam noći slabo spavala. Prevtala sam se i bacakala, prvo mi je bilo prevruće pa sam zbacila pokrivače, zatim prehladno pa sam se opet pokrila, gurnula jednu nogu van, onda jednu ruku, ali ni jedan mi položaj nije bio udoban. Nisam mogla pronaći zlatnu sredinu. Smjelo sam se spustila u kuhinju da nazovem Weseleyja i kažem mu o zabilješki u dnevniku. Nisam se spustila stubama, već sam preskočila ogradu i meko doskočila na kameni pod tako da bi učitelj tjelesnoga bio ponosan na mene. Uglavnom, spustila sam se stubama prilično nečujno, ali se, čim sam posegnula za telefonom u kuhinji, na vratima *svejedno* pojavila Rosaleen u spavaćici iz 1880-ih, koja joj je sezala do poda i skrivala stopala tako da se činilo da lebdi kao sablast.

— Rosaleen! — poskočila sam.

— Sto radiš? — šaptom je upitala.

— Uzimam čašu vode. Žedna sam.

— Dopusti da ti je ja dam.

— Ne — planula sam. — Mogu sama. Hvala. Vрати se u krevet.

— Sjest ću s tobom dok...

— Ne, Rosaleen — podigla sam glas. — Moraš mi dati malo prostora, molim te. Samo želim čašu vode i vraćam se u krevet.

— Dobro, dobro. — Podigla je ruke u znak predaje. — Laku noć. Pričekala sam škripu njezinih koraka na stubama. Zatim sam čula

kako se vrata za njom zatvaraju, korake u spavaćoj sobi i naposljetku opruge njezina kreveta.

Požurila sam do telefona i okrenula Weseleyjev broj. Javio se prije nego što je prvi put odzvonilo.

— Bok, gospođice Marple.

— Bok — šapnula sam i sledila se, odjednom posumnjavši postupam li dobro.

— Onda, jesi li pročitala dnevnik?

Tražila sam bilo kakav znak da mu ne bih trebala odgovoriti. Osluškivala sam prizvuk njegova glasa. Zeza li me? Ili mi podvaljuje? Jesam li na spikerfonu u sobi punoj njegovih seljačkih prijatelja — ili, znate već, nešto drugo što bih ja učinila da mi neki šmokljan koji se doselio u moj kvart nepozvan upadne na tulum i počne kenjati kvake o proročanskom dnevniku.

— Tamara? — upitao je, a ja nisam čula nikakav prizvuk, ništa što bi me navelo da se predomislim.

— Da, ovdje sam — šapnula sam.

— Jesi li pročitala dnevnik?

— Da. — Mozak mi je radio sto na sat. Mogla bih mu reći da sam se šalila, da je to bila *urnebesna* šala, baš kao ona o tatinoj smrti. Ah, kako bismo se samo slatko smijali.

— I? Hajde, pustila si me da čekam do jedanaest — smijao se. — Svašta sam nagađao. Hoće li biti potresa? Jesi li dobila kakve brojke za loto? Išta na čemu bismo mogli zaraditi?

— Nisam — nasmiješila sam se — samo dosadne, obične misli i osjećaje.

— Ah — rekao je, ali čula sam da se smiješi. — Onda dobro, pljuni. Proročanstvo, molim...

* * *

Te sam se noći budila svakih pola sata, sva na iglama zbog ishoda sutrašnjega dana. U pola četiri ujutro više neizvjesnost nisam mogla izdržati pa sam posegnula za dnevnikom da vidim kako sam utjecala na dan i što me čeka sutra.

Posegnula sam za baterijskom svjetiljkom na uzglavlju i rastvorila knjigu dok mi je srce divlje

GIGA

udaralo. Pokušala sam protrljati oči da se uvjerim kako dobro vidim. Riječi su se pojavljivale i blijedjele, polovične i nesuvisle rečenice nastajale su i nestajale jednako brzo kako su došle. Slova kao da u iskakala sa stranice i sve je bilo pomiješano i zbrkano. Činilo se da je dnevnik zbunjen kao i ja, nesposoban uobličiti misli. Zatvorila sam knjigu i brojila do deset pa je zatim s puno nade ponovno otvorila. Riječi su nastavile skakati ne nalazeći ni značenja ni smisla. Kakve god sam planove skovala s Weseleyjem, bjelodano su utjecali na sutrašnjicu. Međutim, još je bilo nejasno točno na koji način, jer je to očito ovisilo o tome kako ću se ponašati kada se probudim. Budućnost još nije bila ispisana. Još je bila u mojim rukama.

Ono malo što sam spavala, sanjala sam o staklu koje se rasprskava, o sebi koja trčim poljem stakla, ali je dan vjetrovit pa se svi mobili ljuljaju, sijeku mi lice, ruke i tijelo, probadaju kožu. Nisam uspijevala stići do kraja vrta, već sam se neprestano gubila među redovima, a na prozoru je stajala i gledala me osoba lica zastrta kosom i kada god bi bljesnula munja, ugledala bih lice koje je nalikovalo na Rosaleenino.

Svaki bih se put probudila u znoju, srce bi mi divlje udaralo u grudima i bojala bih se otvoriti oči. Onda bih nakon nekoga vremena ponovno zaspala, ali bih se samo vratila ravno u isti san. U šest i petnaest nisam se više mogla natjerati da opet zaspim, pa sam ustala. I premda je jedini cilj mojega nauma bio omogućiti mami da opet bude ona stara, provjerila sam kako je, sa zrcem nade da joj još nije dobro. Ne znam zašto — naravno da sam iz svega srca željela da se oporavi — ali uvijek postoji dio tebe, onaj koji se krije u sjenama čuvajući tipku za samouništenje, onaj koji se nikada ne želi odvojiti od tame.

U petnaest do sedam bila sam prva u prizemlju, prvi put otkako smo se doselile. Sjela sam u dnevnu sobu sa šalicom čaja i pokušala se prisiliti da se usredotočim na knjigu o nevidljivoj djevojci koju mi je darovala Fiona. Čitala sam otprilike jedan odlomak dnevno, no očito sam se, ne primijetivši, izgubila u priči jer nisam vidjela ni čula poštaru kada je prišao kući, ali sam čula kako omotnice padaju na otirač u predsoblju. Sretna kao i uvijek kada bi mi se pružila prilika nešto učiniti drukčije u kući gdje sve ide kao po traci, izašla sam u predsoblje po njih. Bile su mi doslovno nadohvat ruke kada je uletjela druga ruka i otela mi ih poput lešinara koji je sletio i ugrabio lovinu.

— Nema potrebe da ti to radiš, Tamara — vedro je rekla Rosaleen gurajući omotnice u prednji džep pregače.

— Nije mi teško. Samo sam ih htjela podići, Rosaleen. Nisam ih mislila čitati.

— Naravno da nisi — rekla je kao da joj to nije ni palo na pamet. — Samo se ti opusti i uživaj — nasmiješila se i protrljala mi rame.

— Hvala — nasmiješila sam se. — Znaš, trebala bi povremeno dopustiti da netko nešto obavi umjesto tebe.

Slijedila sam je u kuhinju.

— Volim raditi — rekla je bacajući se na pripremu doručka. - Osim toga, Arthur je vješt u mnogo čemu, ali da mu dopustiš, kuhao bi jaje do rujna — zahihotala se.

— Kada smo već na rujnu, što će onda biti? — napokon sam upitala. — Plan je bio da ovdje provedemo ljeto. Sada je srpanj i još nitko ne spominje rujna.

— Da, i uskoro će tvoj rođendan. — Oči su joj se ozarile. — I moramo razgovarati o tome kako bi ga željela provesti. Želiš li zabavu? Ili bi radije odsjela kod prijateljica u Dublinu?

— Zapravo, voljela bih da nekoliko prijateljica dođe odsjesti ovdje, da vide kako provodim dane.

Rosaleen je izgledala kao da je upravo pala granata.

— Ovdje? Oh...

— To je samo ideja — brzo sam uzmaknula. — Lauri i Zory je daleko putovati dovde, a tebi bi to vjerojatno bila prevelika gnjavaža...

Čekala sam da uskoči i razuvjeri me, ali nije.

— Uglavnom, radije bih razgovarala o svojoj budućnosti nego o rođendanu. — Promijenila

GIGA

sam temu. — Ako u rujnu još budemo ovdje, što trenutačno djeluje izgledno, kako ću odavde u Školu svete Marije? Autobusa nema ili bar ne prolaze ovuda. A sumnjam da će me Arthur htjeti svaki dan voziti u školu i natrag...

Čekala sam da mi kaže kako će upravo tako biti. Ali opet, nije. Počela je spravljati doručak vadeći lonce i tave, koji su obično bili moja budilica.

— O tome ćeš valjda morati razgovarati s majkom. Ja ti na to ne mogu odgovoriti.

— Ali, Rosaleen, kako da i o čemu razgovaram s mamom?

— Kako to misliš?

Tres, tres, beng, kraš. U kuhinji je sve bilo spremno za polijetanje.

— Znaš kako to mislim. — Skočila sam na noge i stala do nje, ali me svejedno odbijala pogledati. — Mama ne govori. U pravoj je kata-toniji. Nije mi jasno zašto to odbijaš priznati.

— Nije ona u katatoniji, Tamara. — Napokon se zaustavila i pogledala me. — Samo je...

tužna. Moramo joj dati prostora i vremena da probleme riješi sama sa sobom. A sada, budi dobra djevojčica i donesi mi jaja iz hladnjaka, a ja ću ti jutros pokazati kako se radi ukusni, veliki omlet — nasmiješila se. — Kako bi bilo da u omlet za tebe ubacim i malo paprike?

— Paprike — živahno sam rekla, a njoj se lice ozarilo. — Krasne, sočne *paprike-pomoćnice*

— veselo sam dodala i prišla hladnjaku vukući za sobom noge, a ona se snuždila. Izvadila sam jednu zelenu i jednu crvenu. — O, gle, dobar dan, gospođo Zelena Papriko. Biste li mi riješili jedan problem? Kamo ću u školu u rujnu? — Prinijela sam je uhu i oslušnula. — Ne, ova je očito pokvarena. — Protresla sam je. — Možda da probam s crvenom. — Dobar dan, gospođo Crvena Papriko. Rosaleen očito misli da mi vi možete riješiti životne probleme. Što mislite da će se dogoditi? Da pošaljemo mamu u ludnicu ili je zauvijek držimo gore na katu? — Ponovno sam oslušnula. — Ne. Ništa. — Bacila sam paprike na kuhinjsku plohu. — Čini se da nam paprike danas neće pomoći. Možda da pokušamo s lukom — rekla sam glumeći uzbuđenje. — Ili ribanim sirom!

— Tamara — začula sam Arthurov glas i osjetila da me opominje pa sam prestala. Odvukla sam se iz kuhinje i otišla se duriti u dnevnu sobu. Premda tamo nije bilo dopušteno jesti, Rosaleen mi je donijela omlet. Pristojna bi se osoba ispričala, ali ja sam samo zatražila soli. U deset sam gledala kako Rosaleen istrčava iz kuće noseći pladanj natrpan s dovoljno hrane da nahrani cijelu obitelj, a toga me dana, između ostaloga, brinulo i hoće li joj majka otkriti da sam je posjetila. To što nisam pisala o tome, nije značilo da se ne može dogoditi. U deset i petnaest pred kućom se zaustavio auto doktora Gedada. Duboko sam udahнула i otvorila vrata.

— Ti si sigurno Tamara — vedro je rekao prilazeći puteljkom. Odmah mi je izmamio osmijeh na lice. Bio je visok, vitak, očito u dobroj formi. Posve kratko ošišana kosa bila je prosijeda. Imao je visoke jagodične kosti i meke oči, što mu je pridavalo ženstvenu crtu, ali je svejedno bio muževan i naočit. Zaželjela sam mu dobrodošlicu i pružila mu ruku.

— E pa, dobro ti jutro. Ljetos nas baš služi vrijeme — govorio je iz dubine grla, kao da mu je ondje zapeo komad kruha, pomalo muklo, ali svejedno pjevno. Madagaskarski je izgovor bio pomiješan s riječima izgovorenim s čistim irskim naglaskom. Zvučao je neobično i ljupko. Sviđao mi se osjećaj da je stigao netko izvana tko će malo osvježiti stvari, razdrmati ih, popraviti.

— Da vam odložim torbu? — strašljivo sam pitala, napeta, ne znajući što mi je činiti.

Zabrinuto sam pogledala vrata.

— Ne, hvala ti, Tamara. Trebam je — nasmiješio mi se.

— Ah, da. Pa jasno.

— Vjerujem da sam ovdje radi tvoje majke?

— Da, ona je na katu. Odvest ću vas.

— Hvala ti, Tamara. Jako mi je žao zbog tvog oca. Weseley je podijelio sa mnom tu tužnu vijest. Zasižno vam je objema vrlo teško.

GIGA

— Jest, hvala vam — nasmiješila sam se i pokušala progutati knedlu koja bi nastala kad god bi netko spomenuo tatu.

Baš kada sam počela voditi doktora Gedada na kat i već zamalo povjerovala da ću se izvući, nadajući se da će mi se vratiti mama, ali istodobno očajna što ću izgubiti Weseleyja, otvorila su se ulazna vrata. U predsoblje je ušla Rosaleen noseći tanjur prekriven aluminijskom folijom. Pogledala je doktora Gedada kao da je smrt s kosom. Probljedjela je.

— Dobro jutro — srdačno je rekao doktor Gedad.

— Tko... ? — Pogledala je nepoznatoga muškarca u svojem predsoblju, zatim mene, pa opet njega. Stisnula je oči. — Vi ste novi doktor.

— Nego što da jesam — veselo je odgovorio i spustio se natrag. *Ne!* Vrisnula sam na njega u sebi.

— Drago mi je, gospodo.

— Rosaleen — brzo je rekla, dobacila mi pogled pa ga vratila na njega. — Slobodno me zovite Rosaleen. E pa, dobro došli u grad.

Rukovali su se.

— Puno vam hvala. A moram i zahvaliti vama i vašem mužu na tome što ste mladom Weseleyju dali posao ovdje.

Rosaleen je podigla pogled prema meni, a na licu joj se jasno čitala nelagoda.

— Pa, da, od velike nam je pomoći — odsjekla je. — Doktore — zbunjeno je nastavila — što je... zašto... Tamara, je li ti loše?

— Ne, dobro sam, hvala na pitanju, Rosaleen. Ako biste pošli za mnom, doktore Gedad — brzo sam rekla i nastavila se uspinjati.

— Kamo ideš?

— U maminu sobu — odgovorila sam što sam pristojnije mogla.

— Oh, ne želiš joj smetati, Tamara — rekla je i uputila mi smiješak, a doktoru Gedadu se lagano namrštila kao da mu daje znak kako sam nekakva čudakinja. — Znaš koliko joj je san potreban.

Pogledala je doktora. — Ne spava baš dobro, što je i razumljivo, s obzirom na okolnosti.

— Naravno — ozbiljno je odgovorio. Zatim pogleda mene. — Dobro, onda bih je vjerojatno trebao pustiti da počine. Mogu se vratiti drugi put.

— Ne! — umiješala sam se. — Rosaleen, mama je gotovo svaki dan ovoga tjedna spavala od jutra do mraka.

Nisam mogla vladati glasom, koji je škripao kao neugodena violina.

— Zbog nemirnih noći, dakako — odlučno je odvrtila Rosaleen. — Jeste li možda za šalicu čaja, doktore? Ne biste vjerovali, ali čini se da sam pekući pitu stavila u nju sol umjesto šećera. Majka mi je zamalo pala sa stolca — smijala se. — Doduše, uopće nije trebala dobiti pitu za doručak, znam — pokajnički je dodala.

— Kako vam je majka? — upitao je. — Čujem da nije baš dobro.

— Reći ću vam uz šalicu čaja — zacvrkutala je, a on se nasmijao i počeo se spuštati stubama.

— Vi ste žena kojoj je teško išta odbiti, Rosaleen.

Stajala sam na stubama otvorenih usta gledajući što se događa. Premda sam to pročitala, nisam mogla vjerovati da ju je doktor tako glatko poslušao kada zna da je na katu pacijent kojemu nije dobro.

— Tvojoj ću majci dati priliku da se još malo odmori, Tamara — rekao je doktor Gedad — a onda ću je obići.

— Dobro — šapnula sam gutajući suze jer sam znala da će mu Rosaleen reći nešto zbog čega se doktor Gedad nikada neće uspeti tim stubama, Premda sam znala ishod, pokušala sam im se pridružiti u kuhinji, ali me Rosaleen zaustavila na vratima.

— Dopusti, Tamara, trebala bih izmijeniti nekoliko riječi nasamo s doktorom o svojoj majci. Samo da provjerim je li sve u redu. Proteklih joj je nekoliko dana malo gore.

GIGA

Progutala sam knedlu, prvo osjetivši grizodušje zbog toga što sam posjetom pogoršala stanje njezine majke, ali grizodušja je odmah nestalo i vratila se srdžba. Zapravo mi je pucao prsluk za njezinu majku i bila sam ljutita zbog toga što je mojoj mami otela liječnika.

— Da, naravno, razumijem, Rosaleen. Ja sam samo pokušavala učiniti isto za svoju majku — pakosno sam odvrtila. Okrenula sam joj leđa prije nego što je imala priliku odgovoriti i bijesno odjurila na kat. Kada sam čula da su se dolje vrata zatvorila, ušla sam u maminu sobu. Još je spavala sklupčana kao da je u majčinoj utrobi.

— Mama — nježno sam šapnula, spustivši se na koljena i sklonivši joj kosu s lica. Zastenjala je.

— Mama, probudi se.

Oči su joj zatreptale i otvorile se.

— Mama, moraš ustati. Pozvala sam ti liječnika. Dolje je u prizemlju, ali moraš se spustiti k njemu ili ga dozvati. Molim te, bi li mogla to učiniti za mene?

Zaječala je i opet zatvorila oči.

— Mama, slušaj, važno je. On će ti pomoći da ti bude bolje. Opet je otvorila oči.

— Ne — graknula je.

— Znam, mama, znam da ti tata nedostaje najviše na svijetu. Znam da si ga strašno voljela i da vjerojatno misliš kako ti ni od čega na svijetu neće biti bolje, ali može biti bolje i bit će bolje.

Ponovno je zatvorila oči.

— Mama, molim te — šapnula sam, a suze su mi počele navirati. — Učini to radi mene.

Mama je disala polako i duboko jer je opet utonula u san. Klečala sam pokraj nje u suzama.

Pod spavaćom se sobom čuo prigušen razgovor Rosaleen i doktora Gedada. Zatim su se kuhinjska vrata otvorila pa sam obrisala suze i opet protresla mamu da je probudim.

— Čuj, mama, doktor ide. Moraš samo stići do svojih vrata. To je sve, ni koraka dalje.

Djelovala je prestrašeno jer sam je upravo trgnula iz sna.

— Molim te, mama.

Izgledala je zbunjeno. Opsovala sam i otrčala u prizemlje baš u trenutku kada je Rosaleen otvarala ulazna vrata.

— Ah, Tamara, razgovarao sam s Rosaleen i smatram kako će biti najbolje da tvoju mamu za sada pustimo na miru, a ja ću se vratiti kada me zatreba. Osjetiš li potrebu da me pozoveš, ovo je moja posjetnica.

— Ali pozvala sam vas danas da je pregledate.

— Znam, ali nakon razgovora s Rosaleen uviđam da nije potreban pregled. Zaista nemaš razloga za zabrinutost. Majka ti doista prolazi teško razdoblje, ali ne moraš toliko brinuti za njezino zdravlje. Siguran sam kako bi željela da se opustiš i razbistriš um — rekao je očinskim glasom.

— Ali niste je niti pogledali — ljutito sam rekla.

— Tamara... — u Rosaleenin u glas osjećalo da me opominje.

Činilo se da je doktoru Gedadu neugodno i da dvoji oko svoje odluke. Vidjela sam kako se pita zašto ne bi vjerovao Rosaleen. To je vidjela i Rosaleen pa je brzo prešla u napad.

— Velika vam hvala što ste nas obišli, doktore — blago je rekla. — Molim vas, pozdravite Maureen i svojega dječaka...

— Weseleyja — rekao je. — Hvala vam. I hvala vam na čaju i pecivima. Sol se uopće nije osjetila.

— Ah, ne, sol je bila u piti od jabuka. Nasmijala se kao dijete.

I tako je otišao. Zatvorila je vrata i okrenula se prema meni, ali ja sam odlučnim koracima prošla mimo nje do ulaznih vrata, otvorila ih i glasno zalupila za sobom. Odjurila sam cestom. Zrak je vani bio topao i slatko mirisao po pokošenoj travi i kravljem izmetu. Čula sam Arthurovu kosilicu u daljini, a buka motora štitila je Arthura od stvarnosti i omogućavala mu

GIGA

da se posveti održavanju posjeda. S lijeve strane u daljini, na drugoj strani travnjaka, ugledala sam sestru Ignacije; mornarskoplavu i bijelu na zelenome polju. Potrčala sam prema njoj, a srdžba mi je kolala krvotokom kao gazirano piće. Postavila je štafelaj nasred travnjaka pred dvorcem, četiristotinjak metara od mene, točno pred jednim od jezeraca s labudovima, u sjeni divovskoga hrasta. Jutro je već bilo vruće, a nebo savršeno plavo bez oblačka. Mora da je bila duboko usredotočena, glava joj je bila blizu papiru, prelazila je jezikom po usnama kao da prati pokrete kista.

— Mrzim je — viknula sam prekidajući tišinu tako da je jato ptica s obližnjega stabla prhnulo u nebo gdje se pokušalo pregrupirati i preseliti. Japankama sam srdito grabila po sasušenoj travi.

Sestra Ignacije nije podigla pogled dok sam joj prilazila.

— Dobro jutro, Tamara — vedro je rekla. — Još jedno lijepo jutro.

— Mrzim je — ponovila sam glasnije, prilazeći, još vičući.

Tada me pogledala panično razrogačenih očiju. Brzo je odmahнула glavom i počela mahati rukama kao da stoji na tračnicama pokušavajući zaustaviti vlak koji prilazi.

— Da, tako je, *mrzim* je — nastavila sam vikati.

Stavila je prst na usta poskakujući kao da mora na zahod.

— Ona je đavolji izrod — bjesnila sam.

— Jao, Tamara! — napokon je prasnula i očajno podigla ruke.

— Što? Baš me briga što *on* misli. Želim da me ošine munjom. Uzmi me odavde, Bože, dojadilo mi je i želim *kući* — cmizdrila sam u nemoćnom bijesu, pa se izvalila na leđa u travu. Ležala sam na leđima zagledana u nebo. — Onaj oblak izgleda kao penis.

— Joj, Tamara, dosta više — planula je.

— Zašto, vrijeđam vam osjećaje? — podrugljivo sam upitala samo želeći povrijediti sve i svakoga s kim dođem u doticaj, koliko god dobri i blagi bili.

— Ne! Otjerala si vjevericu — rekla je, najočajnije što sam je ikada vidjela. Uspravila sam se u sjedeći položaj zatečeno slušajući njezin vatren govor: — Pokušavam je navabiti cijeli tjedan. Stavila sam joj slastice na tanjurić i napokon je došla — nije htjela orahe, tako da sve one priče o vjeverici i orahu treba preraditi. Sir niti da bi taknula, ali zato obožava Toffee Pops, molim te. A sad vidi, otišla je i nikada se neće vratiti, a sestra Conceptua živu će me požderati zato što sam joj uzela Toffee Pops. Mislim da je zbog tebe i tvoje drame dobila srčani udar — uzdahnula je, smirila se i okrenula prema meni. — Koga mrziš? Rosaleen, pretpostavljam.

Pogledala sam njezinu sliku.

— To bi trebala biti vjeverica? Izgleda kao slon s kitnjastim repom. Sestra Ignacije prvo se ljutnula. Zatim je, bolje je promotrivši, prasnula u smijeh.

— Oh, Tamara, stvarno si zakon, znaš.

— Nisam — pjenila sam se ustajući. — Očito nisam. Inače bih mogla natjerati doktora da pregleda mamu.

Koračala sam amo-tamo pred njom. Tada se uozbiljila.

— Pozvala si doktora Gedada?

— Da, i došao je jutros. Uredila sam da dođe dok Rosaleen šopa svoju mamu — usput, vidjela sam njezinu mamu i nema šanse da svaki dan pojede sve što joj Rosaleen donese, osim ako nema crve. Ali Rosaleen se vratila kući ranije, prije nego što se doktor Gedad uopće stigao popeti na kat zato što je — zaustavite tisak, stiže udarna vijest!

— stavila sol u pitu od jabuka umjesto šećera i, da, s pravom me tako gledate, zato što sam to učinila i baš me briga i ponovit ću sutra i uskoro ću znati hoću li to stvarno učiniti ili neću. — Udahnula sam. — Kako bilo, vratila se po pitu od jabuka namijenjenu meni i Arthuru, za što mi puca prsluk jer od njezine hrane ionako prdim pedeset puta dnevno, i uspjela nagovoriti

GIGA

doktora da odustane od pregleda mame. I tako je upravo otišao, a mama je još u spavaćoj sobi i vjerojatno slini i šara po zidovima.

— Kako ga je otpravila?

— Ne znam. Ne znam što mu je rekla. Samo mi je rekao da mami trenutačno treba odmor i da ga opet nazovem bude li hitne potrebe.

— Dobro, doktor valjda zna što govori — nesigurno je rekla.

— Časna, nije je niti *vidio*. Samo je poslušao što mu je Rosaleen rekla.

— Zašto ne bi vjerovao Rosaleen? — upitala je.

— A zašto *bi*? Ja sam ta koja ga je pozvala, ne ona. Sto bi bilo da sam je vidjela kako se pokušava ubiti i to prešutjela Rosaleen?

— Je li pokušala?

— Nije! Ali nije to smisao.

— Hmm.

Sestra Ignacije ušutjela je umaćući kist u blatnjavu smeđu boju i nanoseći je na papir.

— Sada izgleda kao životinja koja je plod parenja bliskih srodnika i još k tome upravo pojela pokvaren orah — rekla sam.

Frknula je nosom i ponovno se nasmijala.

— Molite li, ono, vi ikada? Vidim samo da pravite med, obrađujete vrt i slikate.

— Uživam u stvaranju, Tamara. Oduvijek sam vjerovala da je stvaralački postupak duhovno iskustvo u kojem stvaram zajedno s božanskim stvaralačkim duhom.

Ogledala sam se razrogačenih očiju.

— A taj je stvaralački duh otišao na stanku za ručak? Sestra Ignacije se zamislila.

— Mogla bih je posjetiti, ako želiš — tiho je rekla.

— Hvala, ali treba nešto više, ne samo opaticu. Bez uvrede.

— Tamara, znaš li što ja zapravo radim?

— Valjda molite.

— Da, molim. Ali to nije sve. Zavjetovala sam se na siromaštvo, čistoću i poslušnost, kao i sve katoličke redovnice, ali povrh toga, zavjetovala sam se pomagati siromašnima, bolesnima i neškolovanima. Mogu razgovarati s tvojom majkom, Tamara. Mogu pomoći.

— Oh. Ona je valjda dvoje od toga troje.

— A osim toga, ja nisam „samo opatica“, kako kažeš. Školovana sam i za primalju — rekla je opet mackajući po papiru.

— Ali to je smiješno, pa nije trudna. — Tada sam shvatila što je rekla. — Stanite malo, što ste? Otkad to?

— Ah, nisam ja samo šupljoglava ljepotica — zahihotala se. — To mi je bio prvi posao. Ali oduvijek sam osjećala da me Bog poziva na duhovan život i službu, stoga sam se pridružila sestrama i s njima proputovala svijet, blagoslovljena time da sam istodobno opatica i primalja. Većinu svojih tridesetih provela sam u Africi. Posvuda. Nagledala sam se teških, ali i prelijepih stvari. Upoznala sam nevjerojatno posebne i jedinstvene ljude.

Nasmiješila se kada se toga sjetila.

— Jeste li upoznali i onoga tko vam je ono darovao? — Nasmiješila sam se i pokazala glavom na zlatni prsten sa sićušnim zelenim smaragdnom. — Toliko o zavjetu siromaštva. Da to prodate, mogli biste izraditi bunar negdje u Africi. Vidjela sam to na reklamama.

— Tamara — zgroženo je rekla. — Ovo sam dobila prije gotovo trideset godina za dvadeset petu obljetnicu zaređenja.

— Ali izgleda kao da ste udani — zašto bi vam to dali?

— Udana sam za Boga — nasmiješila se. Gadjljivo sam nabrala lice.

— Fuj. A da ste se udali za pravoga muškarca koji postoji, mislim, onog kojeg ozbiljno možete vidjeti i koji ne stavlja čarape u košaru za prljavo rublje, dobili biste dijamant za dvadeset pet godina „službe“.

GIGA

— Savršeno sam sretna s onim što imam, hvala na pitanju — nasmiješila se. — Zar te roditelji nikada nisu vodili na misu?

Odmahnula sam glavom i oponašala oca:

— „Od religije nema kruha.“ Doduše, tata je bio potpuno u krivu. Bili smo u Rimu i vidjeli Vatikan. Ti su tipovi puni para.

— To doista zvuči kao riječi tvoga oca — zahihotala se.

— Upoznali ste tatu?

— O, da.

— Kada? Gdje?

— Kada je bio ovdje.

— Ali ne sjećam se da je ikada bio ovdje.

— E pa, bio je. Eto ti ga na, gospođice Sveznalice. Nasmiješila sam se.

— Je li vam bio antipatičan? Sestra Ignacije odmahne glavom.

— Hajde, smijete reći da vam je bio antipatičan. Većini je ljudi bio. Čak i meni katkada.

Često smo se svađali. Uopće mu nisam bila slična i zbog toga me mrzio.

— Tamara! — Uzela je moje ruke u svoje, što mi je bilo malo neugodno. Bila je tako mila i slatka, kao da bi je prvi dašak stvarnosti otpuhao, ali s obzirom na sva ta silna putovanja i svakodnevne poslove, vjerojatno se nagledala stvarnosti više od mene. — Tvoj te otac jako volio, cijelim srcem. Bio je dobar prema tebi, blagoslovio te divnim životom i uvijek je bio uz tebe kada si ga trebala. Nevjerojatno si sretna djevojka. Ne govori tako o njemu. Bio je velik čovjek.

Smjesta me ispunilo grizodušje, ali stare navike teško umiru pa sam postupila kao uvijek u takvim prilikama:

— Onda ste se vi trebali udati za njega — otresla sam se. — Imali biste zlatni prsten na svakom prstu.

Nakon duge tišine u kojoj sam se trebala ispričati, ali nisam, sestra Ignacije vratila se svojoj usranj slici. Umočila je kist u zelenu boju i poravnala dlačice na papiru prije nego što je počela neobično trzati zapešćem, poput dirigenta s kistom, pokušavajući postići da zelena gruda sliči lišću ili nečem takvom.

— Ali pred vama nema stabla.

— Nema ni vjeverice. Služim se maštom. Uostalom, to nije stablo, nego nastojim dočarati ozračje u kakvom obitava moja sirota mala vjeverica. Zamisli to kao apstraktnu umjetnost; odmak od stvarnosti u prikazu — poučila me. — Dobro, ovo je tek poluapstraktno djelo, kakvima se smatraju ona koja si dopuštaju slobodu, primjerice, da drastično promijene boju i oblik prikazanoga predmeta.

— Kao vaš smeđi slon s golemim repom umjesto surle. Nije se obazirala na mene.

— U čistoj apstrakciji, s druge strane — nastavila je — nema ni traga oponašanju ičega prepoznatljivog.

Pobliže sam promotrila njezino djelo.

— Da, rekla bih da je vaše ipak bliže čistoj apstrakciji. Kao moj život.

Zahihotala se.

— Ah, kakva li je drama imati sedamnaest.

— Šesnaest — ispravila sam je. — E, jučer sam posjetila Rosaleenu mamu.

— Da? I, kako je?

— Pa, dala mi je ovo. — Izvadila sam staklenu suzu iz džepa i kotrljala je po dlanu. Bila je hladna i glatka, umirujuća. — Ima ih tonu tamo prijeko. Strašno čudno. U stražnjem dvorištu ima šupu koja služi kao radionica, a iza šupe je cijelo polje prepuno ovakvih staklenih stvarčica. Neke su totalno jezive i šiljaste, ali većina je prelijepa. Vise s užadi za rublje, s njih desetak, vezane su žicom, tako da odražavaju svjetlost. Mislim da ih ona izrađuje. Sigurno je da ih ne uzgaja. Premda sve izgleda kao staklarska farma — nasmijala sam se.

GIGA

Sestra Ignacije prestala je slikati, a ja sam prebacila staklenu suzu na njezin dlan.

— Ona ti je to dala?

— Pa, ovaj, ne baš doslovno. Vidjela sam je u šupi. Radila je nešto, sva pogurena, u zaštitnim naočalama, s nekim komadom stakla, pa mislim da sam je prestrašila. Zato sam joj pladanj ostavila vani u vrtu. Napravila sam joj jelo.

— Lijepo od tebe.

— Nije. Trebali ste vidjeti u kakvom je bilo stanju. A Rosaleen nije znala da sam tamo, pa sam se morala vratiti po pladanj očekujući da će biti pun. Ali bio je na zidu pred kućom, sve posuđe je bilo čisto, a hrana pojedena. Ovo je bilo na tanjuru. — Uzela sam stakalce natrag i proučila ga. — Baš slatko od nje, zar ne?

— Tamara... — Sestra Ignacije pružila je ruku i uhvatila se za štafelaj, koji je bio tako lagan da se na njega nije mogla osloniti.

— Jeste li dobro? Izgledate malo...

Nisam stigla dovršiti jer je sestra Ignacije izgledala tako slabo da sam je smjesta obujmila rukama i sjetila se da usprkos mladenačkom držanju i djetinjastom hihotanju ima više od sedamdeset godina.

— Dobro sam, dobro sam — rekla je pokušavajući se nasmijati. — Prestani se brinuti.

Tamara, moraš sporije govoriti i želim da mi ponoviš što si rekla. Stakalce si pronašla na pladnju kada si se vratila po njega?

— Da, na zidu prednjega vrta — polako sam rekla.

— Ali to je nemoguće. Jesi li je vidjela kako ga stavlja na pladanj?

— Ne, samo sam ugledala pladanj s prozora svoje spavaće sobe. Očito ga je donijela dok sam bila drugdje u kući. Zašto mi postavljate toliko pitanja? Ljutite li se na mene zato što sam otišla prijeko? Znam da vjerojatno nisam trebala, ali Rosaleen se držala tako tajanstveno.

— Tamara! — Sestra Ignacije je zatvorila oči, a kada ih je otvorila, djelovala je umornije nego prije. — Rosaleenina majka Helen boluje od multiple skleroze, koja se, nažalost, s godinama pogoršava. Vezana je uz invalidska kolica, zbog čega se Rosaleen danonoćno brine o njoj. Zbog toga se, dakle, nije mogla dogurati u prednji vrt s pladnjem. — Odmahnula je glavom. — Nemoguće.

— Mogla je — odgovorila sam. — Da je stavila pladanj u krilo, ruke bi joj bile slobodne za okretanje kotača.

— Ne, Tamara, u prednjem vrtu ima stuba.

Pogledala sam u smjeru bungalova premda ga s toga mjesta nisam vidjela, i zamislila stube.

— Pa, da. Čudno. A tko još stanuje u bungalovu? — upitala sam. Sestra Ignacije je šutjela, a oči su joj se kretale kao da duboko

razmišlja. — Nitko, Tamara — šapnula je. — Nitko.

— Ali nekoga sam vidjela. Razmislite, časna! — panično sam viknula. — Koga sam vidjela u šupi? Pognutu ženu s naočalama, zaštitnim naočalama, duge kose. Posvuda je bilo tih staklenih stvarčica. Tko je to mogao biti?

Sestra Ignacije neprestano je odmahivala glavom.

— Rosaleen ima sestru... pričala mi je o njoj. Stanuje u Corku. Učiteljica je. Možda je ona došla u posjet. Sto mislite?

Sestra Ignacije nastavila je odmahivati glavom.

— Ne. Ne. Nije moguće.

Prošli su me trnci i sva sam se naježila. Izraz na inače smirenom licu sestre Ignacije nimalo me nije umirio. Izgledala je kao da je vidjela duha.

17. OPSJEDNUTA

Prestala sam ispitivati sestru Ignacije. Lice joj je posivjelo kao da je iz njega istekla sva boja. — Sjednite, časna. Dođite, sjednite ovdje na stolac. Ništa vam nije, samo je danas vruće. — Pokušala sam ostati smirena dok sam joj pomagala doći do drvenoga stolca. Primaknula sam ga deblu kako bi bila u potpunom hladu. — Odmorimo se ovdje trenutak pa ćemo se vratiti kući.

Nije odgovorila, već me samo pustila da je vodim, s jednom rukom oko njezina struka, drugom rukom držeći njezinu. Kada je sjela, sklonila sam joj odbjegle vlasi s lica. Nije bila vruća na dodir.

Čula sam kako me netko doziva iz daljine i vidjela Weseleyja u trku. Divlje sam mu mahnula kako bih mu pokazala da ga vidim. Kada je stigao, bio je tako zadihan da se morao sagnuti i osloniti rukama o koljena da dođe do daha.

— Dobar dan, časna — napokon je rekao šašavo joj mašući premda je bio tik do nje. — Tamara — okrene se prema meni — sve sam čuo.

— Sto si čuo? — nestrpljivo sam upitala dok je on lovio dah.

— Rosaleen. — Puf. — U kuhinji. — Pant. — S mojim tatom. — Puf. — Pogodila si. Sve. O šećeru i soli i — pant — njezinom preranom povratku. Kako si znala?

— Rekla sam ti. — Dobacila sam pogled sestri Ignacije, ali ona je odsutno zurila u daljinu, kao da će se svakoga trena onesvijestiti. — Pisalo je u dnevniku.

U nevjerici je odmahnuo glavom, a ja sam se naljutila.

— Čuj, baš me briga što mi ne vjeruješ, samo mi reci što...

— Vjerujem *tebi*, Tamara. Samo ne vjerujem u *to*. Kužiš?

— Da, kužim. I sa mnom je isto.

— Dakle, odvojio sam se od Arthura jutros u deset. Razdvojili smo se kako bih ja mogao srediti orahe na južnom dijelu posjeda. Imamo problema s lisnatom pjegavošću oraha — pogledao je sestru Ignacije — pa moramo držati pH vrijednost tla iznad 6.0, rezati zaražene izdanke.

— Weseley, začepi — prekinula sam ga.

— Jasno, oprost. Nisam mogao prestati razmišljati o onome što si rekla pa sam otišao do vratarske kućice i sakrio se pred kuhinjskim prozorom u stražnjem vrtu. Sve sam čuo.

Rosaleen je prvo počela govoriti o svojoj mami, o tome da joj se zdravstveno stanje pogoršalo. Pati od MS-a. Postavila mu je nekoliko pitanja tražeći savjet i slično. Mislim da ga je samo zavlačila.

Kimnula sam. To se podudaralo s pričom sestre Ignacije pa sam bar znala da Rosaleen nije lagala o majci.

— Tata mi je stvarno digao živac. Najradije bih se bio izderao na njega da ide na kat. Ali baš kada je rekao da ide gore tvojoj mami, Rosaleen je počela govoriti o njoj. Tata ju je želio obići, ali je Rosaleen bila uporna. Rekla je da... — zastao je.

— Hajde, Weseley, reci.

— Samo obećaj da ćeš biti mirna kada čuješ, dok nešto ne smislimo.

— Dobro, dobro — požurivala sam ga.

— Dakle — nastavio je sporije pozorno me gledajući. — Rekla je da se to već događalo. Da ti je mama sklona depresiji i da svako malo zapadne u slična stanja, u kojima se povlači od svih.

— Kako sere!

— Tamara, slušaj. Kaže i da su mama i tata cijeloga života skrivali maminu depresiju od tebe kako ne bi za nju doznala. Kaže da ti je mama na antidepresivima i da ju je najbolje ostaviti samu u sobi dok depresija ne popusti. Kaže da su tako svaki put do sada postupali.

GIGA

— Sere! — Opet sam ga prekinula. — To je laž! To je jebena laž! Moja majka nikada prije nije bila u ovakvom stanju. Ona je, ona je... uh, ona je lažljiva kuja! Kako se usuđuje reći da mi je to tata krio? Znala bih. Živjela sam s njima svaki dan. Nikada nije bila ovakva. Nikada! Koračala sam, vikala, krv mi je ključala. Bila sam tako gnjevna da bih najradije strgnula nebo s visine. Osjećala sam kako gubim nadzor i kako ne mogu više apsolutno ništa učiniti da sve popravim. Preispitivala sam se. Je li ikako moguće da mi je mamino ponašanje promaklo? Je li ikada prije bila u ovakvom stanju a da sam ja to zaboravila? Jesam li bila tako grozna kći da su me s takvom lakoćom zavaravali? Sjetila sam se kada su putovali nekamo za vikend — jesu li lagali o tome kamo idu? Sjetila sam se kako se slabašno osmjehivala tati, kako nikada nije pokazivala pretjerano oduševljenje kao druge majke, kako nikada nije otkrivala što osjeća. Ne, to nije ništa značilo. Samo nije bila osjećajna, nikada nije plakala, nije bila sentimentalna, ali to nije značilo da je *depressivna*. Ne, ne, ne, kako se Rosaleen usuđuje optužiti tatu za laž sada kada se više ne može braniti. To ne stoji. Ništa od toga ne stoji. Weseley me pokušao zagrliti i umiriti, ali ja sam vrištala, to je sve čega se sjećam. Sljedeće što pamtim jest daje sestra Ignacije napokon došla sebi, ustala i prišla mi raširenih ruku, s onim svojim slatkim i tužnim licem, ali starijim, mnogo starijim nego što je bilo prije nekoliko minuta, sada ispunjenim takvom žalošću i suosjećanjem da mi ga je bilo teško gledati. — Tamara, sada me moraš poslušati... — govorila je, ali sam je odbijala čuti. Bacakala sam se i migoljila iz njihovih ruku. Zatim pamtim da sam trčala, trčala velikom brzinom i čula kako me dozivaju imenom. Nekoliko sam puta pala, osjetila da je Weseley iza mene, osjetila da me hvata. Vrisnula sam i nastavila trčati, sve brže i brže misleći da mi je za petama. Ne znam kada je prestao trčati, kada me odlučio pustiti, ali nastavila sam trčati usprkos boli u prsima i tome što sam jedva disala. Vruće su mi suze tekle iz kutova očiju ravno prema ušima jer im moja brzina nije davala vremena da kapnu kako treba. Istrčala sam iz šume na cestu, kada mi je u uhu odjeknula tutnjava motora, škripa guma i dugo trubljenje, pa sam se sledila. Potpuno sam se sledila. Čekala sam udarac, čekala sam da me branik pogodi u bok pa da odletim preko vjetrobranskoga stakla, ali to se nije dogodilo. No, osjetila sam na nozi toplinu iz rešetke hladnjaka, tako blizu, previše blizu, ali onaj mračni dio mene u sjenama govorio je: ne i dovoljno blizu. Zatim su se vrata vozila otvorila i čula sam viku. Muški glas. Rukama sam prekrivala uši i nezaustavljivo plakala tako da nisam mogla doći do daha, slušajući kako netko opetovano izvikuje moje ime. Ljutito, nasilno, optužujuće. Kao da sam ja kriva.

Glas se napokon smekšao, oko mene su se ovile ruke, netko me nježno ljuljao, zvukovi su se utišali, a ja shvatila da sam u Marcusovu naručju pokraj putujuće knjižnice i da mu nezaustavljivo jecam u košulju.

Napokon sam podigla pogled prema njemu. Lice mu je bilo zabrinuto, uplašeno.

— Onda, kamo ćemo sada? U Pariz? U Australiju? — blago me pitao smiješeći mi se.

— Ne — jecala sam. — Hoću kući. Samo hoću kući.

Šutjela sam u autobusu cijelim putem do Killineyja. Marcus me pokušavao ispitivati, ali je nakon nekoga vremena odustao. Naposljetku sam prestala plakati i tijelo mi se prestalo tresti, već je samo još blago drhtalo. Bila sam iscrpljena od osjećaja, umorna od svega. Napokon sam posljednji put obrisala oči šmrkljavim papirnatim rupčićem, duboko udahnula i izdahnula.

— To već zvuči bolje — rekao je Marcus gledajući me jer smo se zaustavili na crvenom. — Onda, hoćeš li sada razgovarati sa mnom?

Pročistila sam grlo i nasmiješila mu se.

— Bok, Marcuse. Željela bih se strašno napiti.

— Znaš što, baš sam i ja o tome razmišljao. — Vragolasto se nasmiješio i, čim se upalilo zeleno, zaustavio autobus pred trgovinom alkoholnih pića. — Ti si žena po mojem ukusu — rekao je prije nego što je zatvorio vrata i otrčao u trgovinu.

GIGA

Tada sam mu trebala reći. Opet. Mislim na svoju dob, naravno. Mogla sam spriječiti mnogo žalosti. Tri su me tjedna dijelila od sedamnaestoga rođendana, a i sa sedamnaest bih mu vjerojatno bila premlada. Nisam posve sigurna što sam mislila ni jesam li uopće mislila. Osjećala sam se otupjelo i željela se još više otupiti. Nisam željela osjećati, nisam željela da moram razmišljati. Život mijе izmakao kontroli pa sam željela izgubiti kontrolu i nad samom sobom. Bar nakratko.

Od Killineyja nas je dijelio samo jedan sat vožnje. Jedan sat je ništa, ali za mene je to bio drugi svijet. Istrgnuli su me iz mogega doma, mogega prostora; osjećala sam se kao da mi je pritom oduzeta i osobnost. Mislim da ima ljudi koji ne znaju kako je biti istjeran iz vlastitoga doma. Naravno, znaju kako je kada te uhvati čežnja za domom ili kada se odseliš pa ti nedostaje neki kvart. Ali mi smo bile natjerane na preseljenje. Neka banka, neko mjesto koje nije imalo nikakve veze s toplinom, uspomename, obiteljima, progonilo je mogega oca, zlostavljalo ga toliko da si je oduzeo život. A nakon toga su nam još oduzeli i zdanje naših uspomena, naš osjećaj pripadnosti, temelj obitelji. A dok smo mi bile prognane, prisiljene stanovati s rodbinom koju jedva poznajemo, to je zdanje samo stajalo, golemo i prazno, s natpisom „Prodaje se“ zakucanim na vrtni zid kao da nam pokazuje oba srednja prsta, a mi moramo sjediti vani gledajući ga kao stranci i ne možemo se vratiti.

— Imaš li još ključeve? — upitao me Marcus dok smo vijugali vjetrovitim cestama koje prolaze tim područjem.

Kimnula sam. Još jedna laž.

— Ej, uspori malo, Tamara. — Pogledao me dok sam trusila treću limenku piva. — Ostavi i meni malo — nasmijao se.

Iskapila sam je i glasno podrignula.

— Seksi — nasmijao se ne mičući pogleda s ceste.

Da me sada pitate, morala bih priznati da je to bio trenutak kada sam svjesno odlučila što ću. Naravno da njega mogu kriviti za to što mi je stavio buhu u uho, ali zapravo je to bila moja odluka. Možda sam od trenutka kada sam istrčala na cestu, a on me zagrlio, znala da ćemo završiti u kući i da ću završiti s njim na podu svoje spavaće sobe. Možda sam to odlučila već prvoga dana kada smo se sreli. Možda sam sve to planirala. Možda sam imala više kontrole nad događajima nego što sam mislila. A možda mi je samo treće pivo udarilo u glavu u tom ranjivom stanju. U vožnji sam pokazivala Marcusu mjesta, pričala mu o njima, nabrajala mu imena ljudi koji ondje žive. Nisam čekala odgovore. Bilo mi je svejedno hoće li mi odgovoriti ili neće. Govorila sam radi sebe. Imala sam dojam da moj glas dopire iz tuđega tijela. Nisam bila svoja. Zapravo mi je postalo svejedno tko sam. Odustala sam od pretvaranja da sam osoba koja sam uporno pokušavala biti, ista kao Zoey i Laura, ista kao svi oko nas, kao da ćemo se svi bolje slagati u životu budem li takva. E pa, nije upalilo. Nije upalilo Lauri, nije upalilo Zoey, a bogme nije ni meni.

Zaustavili smo se pred kućom. Rekla sam Marcusu neka parkira autobus na puteljku u blizini kako ne bi bio vidljiv s ceste. Zadnje što smo željeli bilo je da susjedi svrate po knjige. Kuća se nije vidjela s ceste. Zaključana, velika, crna dvorišna vrata s kamerama između trometarskih zidova bila su dovoljna da obeshrabre svakoga provalnika. Tata je uložio mnogo vremena i truda u ta vrata: crtao je i precrtavao nacрте, tražio moje i mamino mišljenje, ponosno me doveo do ulaza i pitao što mislim, a ja mu nisam odgovorila; rekla sam mu da me baš briga. Neprestano sam ga povrjeđivala.

Mislim da sam to govorila Marcusu dok smo hodali, ali nisam sigurna.

— Nemam daljinski za dvorišna vrata među ključevima — čula sam se kako govorim. — Morat ću se popeti prijeko i otvoriti vrata iz kuće.

Imala sam sistem. To sam toliko puta učinila. Mama i tata često su mi navečer, nakon škole, oduzimali ključeve kako ne bih mogla pobjeći, ali usprkos visini vrata, mnogo sam ih puta bez opasnosti savladala. Čula sam kako me Marcus upozorava, upućuje me gdje da stanem,

GIGA

ali nisam ga slušala. Jednostavno sam se na autopilotu uspela na vrata pa se živa i zdrava dočekala na drugu stranu. Čula sam kako plješće dok sam hodala dugim prilazom prema kući. Možda je mislio da je sa mnom unutra, ali ja sam bila daleko od njega.

Naša kuća — staklo, kamen, drvo, vedra, svijetla, moderna, prozračna. Kao iz kataloga. Kamen da bi kuća izgledala kao dio stijene na kojoj je podignuta, drvo da je uklopi u šumski okoliš, staklo da imamo pogled na more, koje se prostire u beskraj. Tata je pokušao stvoriti savršeno mjesto s kojega nitko od nas nikada neće poželjeti otići. U tome je i uspio. Znala sam da će ulazna vrata biti zaključana, pa sam, još na autopilotu, otišla iza kuće. U stražnjem sam dvorištu ugledala tenisku lopticu koja je tamo vječno ležala, gnjecava i mokra. Doletjela je s našega teniskog igrališta u vrt, a ja sam bila previše lijena da odem po nju. Toga sam se dana igrala s tatom. Došlo je proljeće pa smo se opet počeli služiti vanjskim terenom, ali ja samo grozno igrala. Zahrđala sam nakon što cijelu zimu nisam ni uzela reket u ruku. Neprestano sam promašivala lopticu i bacala je preko ograde tako da mi je već dojadilo stalno ići u vrt u potrazi za njom. Tata je bio strpljiv, nije vikao, nije ništa rekao. Čak je i otišao po lopticu kada on nije bio kriv. Nekoliko je puta namjerno promašio, što me dodatno razljutilo. Sjećam ga se u kratkim hlačicama za tenis, bijeloj majici s ovratnikom i sportskim čarapama koje je previsoko na-tegnuo, zbog čega mi je bilo neugodno premda sam ga samo ja vidjela. Moj krasni tata...

Iza kuće su bili isti vrtni kipovi — stari, bucmasti par koji drži vrtlarski pribor u ruci, a muškarcu iznad hlača viri procijep stražnjice — kojima se moj djed, tatin tata, običavao obraćati dok nije umro. Ženu je zvao Mildred, a muškarca Tristan, bez posebnoga razloga, ali to me nasmijavalo zato što sam bila dijete, a Mildred i Tristan postali su dio obitelji. Ali mama očito nije uredila da i njih presele, pa su Mildred i Tristan ostali jedini stanari kuće. Nedaleko od užeta za rublje ležala je crvena plastična kvačica ispuštena tijekom zadnjega pranja.

Popela sam se na krov bazena, gdje su još ležale stare drvene ljestve istrošene kišom i suncem. Tamo sam ih držala radi ponoćnih bjegova. Bazen, najnoviji dodatak kući, bio je prekriven plavom folijom, a naših šest ležaljki bilo je dijagonalno poslagano pred prozorom i na njima su ružičasti jastuci još čekali mene i moje jutarnje plivanje. Na jednoj od njih bio je ispuhani kolut za plivanje. Donijela sam ga iz Marbelle. Bio je u obliku ružičastoga flaminga. Darovao mi ga je Manuel, dečko kojega sam prošloga ljeta poljubila, i bilo mi je jako stalo do toga da ga ponesem kući. Sada je ležao napušten i nije se imao tko njime koristiti. Odbačeni poljubac.

Domogavši se krova, uspela sam se ljestvama na balkon svoje spavaće sobe. Vrata moje spavaće sobe nitko nikada nije zaključavao. Bila su tobože previsoko da bi ih se ijedan provalnik mogao domoći. U glavi mi se vrtjelo kada sam se napokon povukla na balkon. Zahladilo je dok smo vozili prema obali. Morski je zrak bio hladan, vjetar je odnio srpanjsku vrućinu i donio miris morske trave i soli. Pogledavši plažu i vidik, sjetila sam se šesnaest godina ljetovanja s mamom i tatom, noći provedenih vani s prijateljima. Ne znam koliko sam dugo lako stajala gledajući kako zamišljena obitelj ispisuje svoja imena na pijesku i djevojčicu koja zakapa taticu u pijesak, kada sam se napokon sjetila da me Marcus čeka pred dvorišnim vratima.

Čim sam otvorila balkonska vrata, uključio se alarm. Smjesta sam utrčala unutra nadajući se da nisu promijenili šifru. Nisu, naravno. Koji bi vlasnici pri zdravoj pameti željeli provaliti u oduzetu kuću?

Kada mi je prvi pokušaj propao zbog drhtavih prstiju, sjetila sam se što moram učiniti i alarm se napokon ugasio. Nekoliko sam puta udahnula čekajući da mi prestane zvoniti u ušima. Pritisnula sam tipku za otvaranje dvorišnih vrata pa se spustila u prizemlje i otvorila ulazna vrata. Čekajući da Marcus dođe prilazom, lutala sam kućom. Prelazila sam prstima po svim površinama. Na nekima se skupilo malo prašine. Čula sam Marcusa iza sebe, njegov glas

GIGA

kako odzvanja u predsoblju. Čula sam kako impresionirano zviždi.

Otišla sam u kuhinju, gdje sam vidjela obiteljske večere za stolom, žurne doručke za šankom, božićne večere u susjednoj blagovaonici, bučne zabave, rođendanske proslave, dočeke novih godina. Sjetila sam se svađa između mame i tate, mene i tate. Sjetila sam se plesanja. Plesanja s tatom pred svima na jednoj zabavi. Sjetila sam se štosu koji je tata uvijek izvodio na zabavama, duge priče koja mi nikada nije bila posve jasna, ali sam svejedno uživala slušati kako je pripovijeda. Živnuo bi uživajući u središtu pozornosti ljudi kojima je vjerovao. Obrazi bi mu se zarumenjeli od alkohola, a plave se oči caklile, ali priču bi ispričao savršeno i samouvjereno, jedva čekajući da stigne do zadnje rečenice kada će svi prasnuti u smijeh. Vidjela sam i mamin kutak, u kojem bi se ustoličila s prijateljicama pa bi cijelu večer provele na okupu, te otmjene žene u skupim cipelama, tankih gležnjeva, preplanule puti i svijetlih pramenova u kosi.

Kada sam svrnula pogled, vidjela sam tatu kako šeće hodnikom, namiguje mi s cigarom u ruci i odlazi u jedinu sobu u kojoj mu je mama dopuštala da puši. Slijedila sam ga onamo. Cledala sam kako ulazi i pozdravlja prijatelje. Svi su klicali kada je otvorio najbolji brendi i zavalili se da brbljaju ili igraju biljar. Ogledavala sam se po hodniku prisjećajući se fotografija. Njegovi uspjesi, njegove diplome, njegovi sportski trofeji, njegove obiteljske fotografije. Ja uplakana prvoga dana škole, ja na njegovim ramenima u Disney Worldu, odjevena u majicu s Mickeyjem Mouseom i kosom vezanom u dva repica, bedasto se keseći bez prednjih zuba. Prešla sam u sljedeću sobu. Tata i njegovi prijatelji na skijaškom spustu u Aspenu. Fotografija tate kako igra golf s Padraigom Harringtonom na dobrotvornoj priredbi sa zvijezdama. Prešla sam u sobu s televizorom i ugledala ga kako sjedi u omiljenom naslonjaču gledajući televiziju. Mama je sjedila u drugom kutu svijenih nogu, koje je zaštitnički obgrlila rukama, i zajedno su se smijali nekoj humorističnoj emisiji. Tata me opet pogledao i namignuo mi. Ustao je, a ja sam pošla za njim. Prošli smo kroz predvorje, pokraj Mareusa koji me pratio pogledom, a onda je tata kroz zatvorena vrata ušao u svoju radnu sobu. Nestao je. Onamo nisam mogla.

Svađa. Ona grozna svađa. Zalupila sam mu ta vrata u lice i otrčala na kat. Trebala sam mu reći da ga volim. Trebala sam mu se ispričati i zagrliti ga.

— Nikada te više ne želim vidjeti! Mrzim te!

— Tamara, vrati se! — Njegov glas. Njegov divan glas, koji sam tako čeznula ponovno čuti. O, tatice, ovdje sam, vratila sam se. Molim te, izađi iz radne sobe.

A onda iduće jutro kada sam ga pronašla, svoga prelijepog tatu, svoga zgodnog tatu na podu. Nije tako trebalo biti. Trebao je živjeti zauvijek. Trebao se zauvijek brinuti o meni. Trebao je ispitivati moje dečke i povesti me do oltara. Trebao je blago nagovarati mamu kada nešto nije moglo biti po mom, trebao mi je namigivati kada bi uhvatio moj pogled. Trebao me ponosno gledati do kraja mogega života. A kada bi ostario, trebala sam ga štititi, trebala sam mu biti podrška, vraćati mu za sve što mi je pružio.

Ja sam bila kriva. Ja sam bila za sve kriva. Pokušala sam ga spasiti, ali čak i to nisam znala izvesti kako treba. Da sam naučila, da sam pazila na nastavi, da sam pokušala pokazati zanimanje, biti bolja osoba od sebične djevojke koja sam bila, možda bi to pomoglo. Rekli su da sam ga prekasno pronašla, da nisam ništa mogla poduzeti, ali svejedno se nikada ne zna. Ja sam mu kći — možda bi to pomoglo.

Ta soba, njegova soba, mirisala je na njega, na njegov losion za brijanje, na njegove cigare, vino ili brendi, knjige i drvo. Bila je to soba u kojoj si je oduzeo život, ona sa zaprljanim tepihom na koji sam povratila crno vino navečer nakon pogreba. Onamo nisam mogla.

Okrenula sam se začuvši zveckanje limenki i šuškanje plastične vrećice. Marcus me gledao.

— Zgodna kuća.

— Hvala.

— Jesi li dobro? Kimnula sam.

GIGA

— Mora da ti je čudno vratiti se ovamo. Ponovno sam kimnula.

— Danas nisi baš brbljava.

— Nisam te zapravo dovela ovamo da razgovaramo. Tada me pogledao. Vidjela sam mu na licu da i on to želi. Reci mu. Reci mu.

— Onda hajde da ti pokažem najbolju sobu u kući — nasmiješila sam se. Uzela sam ga za ruku i povela na kat.

Vrativši se u svoju sobu, legla sam na pod, na meki, debeli tepih krem boje na kojem je nekoć stajao moj veliki krevet s uzglavljem presvučenim bijelom kožom. U glavi mi se vrtjelo od alkohola i svega što se događalo. Željela sam zaboraviti sve što se zbilo toga dana — sestru Ignacije, Weseleyja, Rosaleen, doktora Gedada, tajanstvenu ženu u kući Rosaleenine majke. Željela sam zaboraviti i kako sam pokušavala izvući mlitavo, krhko majčino tijelo iz kreveta. Željela sam zaboraviti Kilsaney i sve njegove stanovnike. Željela sam zaboraviti da sam ikada napustila ovu kuću i da je tata učinio što je učinio. Željela sam se vratiti u noć kada sam se iskrala iz kuće, nakon čega sam se posvađala s njim. Željela sam da se sve promijeni. A onda se sve promijenilo.

Sve.

A ako sam u jednom trenutku uspjela poslagati pločice domina, sada su se opet sve počele rušiti.

18. POČIVAO U MIRU

Premda smo prije dvije godine za svoju kuću u Killineyju mogli dobiti impresivnih osam milijuna eura, sada je već pola godine stajala neprodanom. Znam koliko je vrijedila zato što ju je tata redovito davao na procjenu. Kad god bi dobio novu procjenu, izašao bi iz podruma svoga doma od osam milijuna eura s bocom Chateau Latoura od šeststo eura da je podijeli sa svojom savršeno manekenski zgodnom ženom i savršeno hormonalno neuravnoteženom tinejdžerskom kćeri.

Ne zamjeram tati na uspjehu. Ne ubrajam se među te ljude, i to ne samo zato što je njegov uspjeh neizbježno bio i naš — kao što se, ironično, pokazalo da je i njegova propast naša — već zato što je naporno radio, rano ujutro, kasno navečer, vikendima. Bilo mu je stalo do posla i redovito je donirao novac u dobrotvorne svrhe. Bilo je potpuno nevažno čini li to u večernjem odijelu pred bljeskalicom fotoaparata ili rukama podignutim na svečanoj dobrotvornoj dražbi. Davao je, i to je bilo najvažnije. Nema ništa loše u tome da čovjek ima skup dom, ama baš ništa. Možeš se dičiti time da je nešto izgradio, da je naporno radio kako bi nešto postigao. Ali nije mu sa svakim uspjehom trebala rasti muškost, već srce. Njegov je uspjeh bio poput vještice u bajci o Ivici i Marici: hranio ga je iz loših razloga, debljao ga na lošim mjestima. Tata je zavrijedio svoj uspjeh, samo mu je trebala majstorska radionica iz poniznosti. I meni bi jedna dobro došla. Kako li sam samo vjerovala da sam posebna u srebrnom Astonu Martinu kojim me katkad ujutro znao dovesti pred školu. Kako li sam posebna sada kad ga je netko kupio s odlagališta oduzetih vozila za djelić cijene. Baš posebna, nema što.

Cijenu kuće spominjem zato što je, premda joj je prodajna cijena prepolovljena, a sudeći po prašini koja se nakupila, bit će još i snižena, kuća još bila skupa, sto je značilo da je trgovcima nekretninama još visoko na popisu prioriteta. Nisam imala pojma da sam, otvorivši svoja balkonska vrata i uključivši alarm, odaslala automatski poziv posrednici u trgovini nekretninama, njezinu zabrinjavajuće mirnom uredu, koja je smjesta uskočila u auto i došla provjeriti što se događa. Tri kata više, u sobi koja je gledala u drugom smjeru, nisam čula otvaranje dvorišnih vrata na električni pogon na kraju osamstometarskoga prilaza. Usred svega što se događalo, nisam čula ni kako otvara ulazna vrata i ulazi u hodnik.

Ali je zato ona čula nas.

I tako su naši sljedeći posjetitelji bili policajci. Tri kata teških koraka bar su nam dala vremena da prestanemo raditi ono što smo dotada radili na podu moje spavaće sobe, ali ne i da se odjenemo, pa sam pogurena iza Marcusa, odjeće razbacane po podu oko sebe, dočekala policajca Fitzgibbona, debeloga čovjeka iz Connemare, lica crvenijega od moga, s kojim sam se redovito susretala dok sam s prijateljima tulu-marila na plaži. Nije to bio pravi trenutak za ponovne susrete.

— Dat ću vam minutu da se obučete, gospođice Goodwin — rekao je smjesta svrnuvši pogled.

Dvadesetdvogodišnjem Marcusu, kojeg je osamnaestogodišnja djevojka pozvala u svoju još neprodanu kuću, bilo je blago neugodno, ali više smiješno. Nije znao da djevojku s kojom je upravo spavao dijeli nekoliko tjedana od sedamnaestoga rođendana, što je značilo da nisu bile nezakonite samo limenke piva, već i pola onoga što smo činili na tepihu. Neprestano me pogledavao i podsmjehivao se, a ja sam se užurbano odijevala. Bila sam u panici, a srce mi je tako divljački udaralo da sam jedva mislila, osjećajući takvu mučninu da sam se bojala kako ću povratiti tamo pred svima.

— Tamara, opusti se — obješenjački je rekao. — Ne mogu nam ništa. Ovo je tvoja kuća. Tada sam ga pogledala mrzeći se više nego što će me on ikada mrziti.

— Ovo nije moja kuća, Marcuse — šapnula sam jer mi je glas otkazivao poslušnost.

GIGA

— Dobro, onda kuća tvojih roditelja, svejedno... — nasmiješio se i navukao jednu nogavicu traperica.

— Banka nam ju je oduzela — rekla sam, sjedeći, odjevena, potpuno zbunjena. — Nije više naša.

— Što? — Pala je jedna divovska pločica domina. Osjetila sam kako pod podrhtava kada je tresnuo na njega poput nebodera koji se ruši.

— Oprosti — rekla sam i briznula u plač. A onda su napokon izletjele riječi koje sam mu odavno željela reći, ali na loš način i u najgorem mogućem trenutku. — Imam šesnaest godina.

Počela sam paničariti.

Na svu sreću, policajac Fitzgibbon, koji je stajao pred vratima, obratio je pozornost već nakon prvoga podignutog glasa pa je čuo ostatak razgovora, Bar će on vjerovati da Marcus nije znao, ali je ipak bilo na Marcusu da to dokaže pred sudom. A morao se i umiješati kada je Marcus gnjevno nasrnuo na mene, premda ne zato da bi me udario, ali je divljački vikao, a ja sam željela da mi kaže sve što me ide, da mi dobaci svaku uvredu pod suncem, no on se samo derao pa sam znala da sam mu sve upropastila. Kakvu god je to pogodbu sklopio s ocem vezanu uz putujuću knjižnicu, vjerojatno mu je bila posljednja prilika. Nikada nismo razgovarali o tome, ali znala sam prepoznati osobu kojoj je preostala samo još jedna prilika. Takvu sam svakodnevno gledala u zrcalu.

Odvedeni smo u postaju. Prošli smo poniženje davanja izjave o cijelom događaju. Nadala sam se da ću nakon prvoga seksa zapisati sočne i neugodne pojedinosti u dnevnik, a ne u policijski zapisnik. Tamara Goodwin. Tamara Zajeb, sve je upropastila, po običaju.

Rosaleen i Arthur morali su se dovesti u Dublin da me pokupe iz policijske postaje. Čim je Marcusov tata obaviješten, poslao je po njega auto. Više puta sam mu se pokušala ispričati, očajna, između plača i nastojanja da ga zagrlim kako bi stao i saslušao me, ali me nije želio slušati. Nije me želio čak ni pogledati.

Arthur je ostao u autu, a Rosaleen je izašla na susret s policajcima, što je bio drugi najneugodniji prizor u danu. Činilo se da Rosaleen više zabrinjava Marcus i njegova sudbina. Rekli su joj da je najveća kazna za seks s „djetetom“ mlađim od sedamnaest godina dvogodišnji zatvor. Na to sam briznula u plač. Rosaleen je djelovala jednako očajno kao ja. Ne znam je li to bilo zato što sam im okaljala ime, čak i više nego očevo samoubojstvo, ili joj je Marcus bio iskreno drag. Neumorno je ispitivala o njemu dok je policajac Fitzgibbon nije umirio novošću da Marcus očito doista nije znao koliko mi je godina pa da će sve biti u redu uspije li to dokazati na sudu. Činilo se da je za Rosaleen to dovoljno, ali za mene nije bilo. Koliko će to trajati? Koliko sudskih ročišta? Koliko poniženja? Uništila sam mu život.

Rosaleen nije ni pokušavala razgovarati sa mnom, jedva da me i pogledala. Odsječno mi je rekla da Arthur čeka i izašla iz postaje. Nakon nekoga sam vremena izašla za njom. Kada sam ušla, u autu je vladala grozna napetost, kao da je bilo svađe. Vjerojatno je ono što se meni dogodilo bio dovoljan razlog za napetost. Bilo me sram, umirala sam od srama. Arthura nisam mogla ni pogledati. Nije ništa rekao kada sam sjela u auto ni kada smo krenuli i zaputili se natrag prema Kilsaneyju. Zapravo mi je bilo drago što idemo tako daleko, što ću se odvojiti od svega što se dogodilo. To je napokon presjeklo pupčanu vrpču kojom sam bila vezana za to mjesto. Možda mi je to i bila namjera.

Plakala sam cijelim putem kući, tako postidena, tako razočarana, tako ljuta. Svi su ti osjećaji bili usmjereni samo prema meni. U glavi mi je bubnjalo kada mi je muški glas s radija prodro kroz uši, probijajući se sve bliže mozgu, a alkohol otišao ostavivši posjetnicu. Nakon tridesetak minuta Arthur je zaustavio auto pred trgovinom.

— Što radiš? — upitala ga je Rosaleen.

— Bi li mogla kupiti nekoliko boca vode i sredstvo protiv glavobolje?

— tihoje upitao.

GIGA

— Što? Ja? Uslijedila je duga tišina.

— Jesi li dobro? — upitala ga je. Rekao je samo:

— Rose.

Nikada ga nisam čula da je tako oslovljava. Zazvučalo mi je poznato

— kao da sam to ime negdje vidjela ili čula — ali se nisam mogla sjetiti gdje. Rosaleen se osvrnula prema meni pa opet pogledala Arthura, jer se najviše od svega bojala ostaviti nas same. Brzo sam razmišljala. Napokon je izašla iz auta i gotovo otrčala u trgovinu.

— Jesi li dobro? — upitao je Arthur gledajući me u retrovizoru.

— Da, hvala. — Oči su mi se opet napunile suzama. — Tako mi je žao, Arthure. Strašno se stidim.

— Nemaš se zašto stidjeti, dijete — blago mi je rekao. — Svi katkad griješimo. Proći će. — Uputio mi je smiješak. — Važno je samo da si dobro, jesi?

Tada me pogledao očinski zabrinut zbog onoga što sam učinila.

— Da, dobro sam, hvala ti. — Opet sam počela kopati u potrazi za rupčićima. — Nije to bilo... nije me... znala sam što radim. — S nelagodom sam pročistila grlo. Vidjela sam Rosaleen na kraju dugoga reda kako zabrinuto pogledava prema nama u autu.

— Arthure, ta depresija od koje mama pati, je li ona nasljedna u mojoj obitelji?

— Kakva depresija? — upitao je okrenuvši se u sjedalu.

— Znaš, mamina depresija za koju je Rosaleen jutros rekla doktoru Gedadu.

— Tamara. — Pogledao me i vidjela sam da zna na što ciljам. Bacio je pogled na Rosaleen u trgovini. — Reci mi točno što je bilo.

— Pozvala sam doktora Gedada da jutros dođe pregledati mamu. Treba joj pomoć, Arthure. Nešto s njom *nije* u redu.

Činilo se da ga je to duboko zabrinulo.

— Ali bar izlazi u svakodnevnu šetnju. Ide na svjež zrak.

— Što? — odmahnula sam glavom. — Arthure, otkako smo stigle, nije izašla iz kuće.

Vilica mu se stegnula i dobacio je kratak pogled — dobar zgoditak, posve mrtav — Rosaleen u trgovini. — Sto je doktor Gedad rekao kada ju je vidio?

— Nije se uspio niti popeti na kat. Rosaleen mu je rekla da mama već godinama pati od depresije i da je tata to znao, ali je odlučio kriti od mene i... — Zaplakala sam i nisam mogla dovršiti. — Sve su to laži. Nema ga više da se obrani niti mi može reći... to su sve laži.

Premda znam da ja nemam prava govoriti o lažima — šmrcala sam.

— Hajde, Tamara, mir. Rosaleen se samo nastoji brinuti o njoj najbolje što može — rekao je tiho, gotovo šaptom, za slučaj da ga može čuti iz trgovine. Sada je pred njom u redu bila samo još jedna osoba.

— Znam, Arthure, ali što ako je taj način pogrešan? To je sve što želim reći. Ne znam što se dogodilo između njih prije više godina, ali misliš li da je mama mogla nečime — bilo čime — povrijediti ili naljutiti Rosaleen, pa da je ovo...

— Da je ovo — što?

— Da je ovo njezin način da joj se, možda, osveti? Ako joj je mama nešto učinila, nekako joj lagala...

Vrata su se otvorila tako da smo oboje poskočili.

— Ti bokca, čovjek bi pomislio da sam babaroga — rekla je Rosaleen sjedajući u auto uvrijeđena i zabrinuta. — Evo.

Bacila je vrećicu Arthuru u krilo.

On joj je tada uputio tako hladan pogled da sam se sledila i okrenula glavu. Dodao je vrećicu meni otraga. Rosaleen je djelovala iznenađeno.

— Evo, možda ti pomogne — rekao je i pokrenuo motor. Sljedećih sat vremena nitko od nas nije rekao ni riječ.

Kada smo se vratili u vratarsku kuću, nebo se naoblačilo i pomračilo vedar dan. U zraku se još

GIGA

osjećala studen i oblaci su obećavali kišu. Mojoj je smušenoj glavi povjetarac godio. Nekoliko sam puta duboko udahnula prije nego što sam ušla u kuću i zaputila se na kat.

— Znaš da u dogledno vrijeme ne ideš nikamo — rekla je Rosaleen. Kimnula sam.

— Dobit ćeš i neka zaduženja — dodala je.

— Naravno — tiho sam rekla. Arthur je stajao i slušao nas.

— Kada izađeš, ne napuštaj posjed — dodao je i činilo se da mu to nije bilo lako izgovoriti.

Rosaleen ga je pogledala iznenađena i bjelodano ljuta što se umiješao. Nije joj uzvratio pogled. Očito me kanila zadržati u kući gdje neću moći stvarati probleme. Arthur nije bio tako strog.

— Hvala ti — rekla sam i popela se stubama mami.

Spavala je u krevetu. Uvukla sam se do nje i zagrlila je čvrsto je privijajući uza se. Udisala sam miris njezine svježe oprane kose.

U prizemlju se očito spremala bura jer sam čula Rosaleenin i Arthurov glas u dnevnoj sobi. Prvo su samo razgovarali, a onda postajali sve glasniji. Rosaleen ga je nekoliko puta pokušala utišati, ali bi je svaki put nadglasao pa je odustala. Nisam razabirala što govore, a nisam se niti trudila. Odustala sam od zabadanja nosa gdje mu nije mjesto. Samo sam željela da se mama oporavi, a ako će Arthurov podignut glas to omogućiti, neka. Čvrsto sam stisnula oči želeći da se današnji dan nije dogodio. Zašto me dnevnik nije upozorio?

Prepirka između Rosaleen i Arthura postajala je sve gora. Kada to više nisam mogla slušati, odlučila sam otići da i sebi i njima dam prostora koji nam je potreban. Bilo mi je grozno krivo zbog toga što sam i njima to sručila na glavu. Prije našega su dolaska bili tako zadovoljni svojim životom, svojim malim svakodnevnim navikama, njih dvoje sami. Moj je dolazak stvorio pukotinu u njihovu odnosu koja se svakodnevno sve više širila. Čim je nastalo zatišje u svađi, pokueala sam, a Arthur mi doviknuo da uđem.

— Oprostite što smetam — tiho sam rekla. — Idem u šetnju da razbistrim glavu. Po posjedu. Smijem?

Arthur je kimnuo. Rosaleen mi je bila okrenuta leđima i vidjela sam kako joj se stežu šake, spuštene uz bokove. Brzo sam zatvorila vrata i izašla. Svjetla će biti još otprilike jedan sat, tako da sam imala dovoljno vremena za kratku šetnju i priliku da razbistrim glavu. Najradije bih se bila zaputila prema dvorcu, ali sam čula da su se ondje okupili Weseley i njegovi prijatelji. Nisam bila raspoložena za njih, samo sam željela biti sama. Krenula sam u suprotnom smjeru, prema sestri Ignacije, premda sam znala da je neću posjetiti. U to doba nisam željela presjeći kroz šumu. Ostala sam na puteljku i pognute glave prošla kroz mračne gotičke dveri, još okovane i ostavljene da trunu.

Kada sam ugledala kapelicu, shvatila sam da sam zadržavala dah. S toga se mjesta vidjela kuća sestre Ignacije, pa se nisam bojala ući. U kapelicu bi stalo jedva deset ljudi. Pola se krova urušilo, ali su hrastovi na tom mjestu svili grane da je zaklone. Bila je neobična i zgodna. Nije me čudilo sto je sestri Ignacije tako draga. Nije bilo klupa. Pretpostavila sam da je tako uređena za vrijeme nedavne svečanosti. Jednostavan, ali velik križ bio je učvršćen za kameni zid iza oltara. Slutila sam da je sestra Ignacije zaslužna za njegovo postavljanje. U kapelici je bila samo još mramorna posuda velike dubine — dobar zgoditak, posve mrtav — mjestimice otkrhnuta i napukla ruba, ali još čvrsta i dobro uglavljena u betonski pod. U njoj su živjeli pauci i prašina, ali zamišljala sam naraštaje obitelji Kilsaney kako se okupljaju oko nje da krste djecu. Drvena su vrata vodila na malo groblje pokraj kapelice. Odlučila sam da neću izaći kroz njih, već da ću se vratiti kroz glavni ulaz kojim sam došla. S dvorišnih vratašaca, koja su štitila groblje, napinjala sam oči da pročitam natpise na nadgrobnim pločama, premda su većinom bile obrasle mahovinom i uništene tijekom vremena. U golemoj je grobnici počivala cijela obitelj: Edward Kilsaney, žena Victoria, sinovi Peter, William i Arthur te kći kojoj je ime počinjalo na B. Ostatak riječi izbrisalo je vrijeme, na nesreću duše čije je ime počinjalo na B. Možda je bila Beatrice, možda Beryl, Bianca ili Barbara. Pokušala

GIGA

sam joj nadjenuti neko ime. Za Florie Kilsaney, „Zbogom, majko, odlazak tvoj oplakujemo.“ Robert Kilsaney, koji je umro u prvoj godini, 26. rujna 1832., zatim njegova majka Rosemary, koja ga je slijedila u grob deset dana poslije. Za Helen Fitzpatrick 1882., „Muž i djeca pamte je s ljubavlju.“ Na nekima su pisala samo imena i datumi, što ih je činilo još tajanstvenijima: Grace i Charles Kilsaney 1850. — 1862. Sa samo dvanaest godina, rođeni i umrli na isti dan. Toliko nepoznanica.

Na svakom nadgrobnom spomeniku, koji je bio dovoljno čitak, bilo je neobičnih simbola. Na nekima su bili lukovi, na nekima grlice, strijele, ptice, a na nekima jezive životinje, i premda nisam znala što ti simboli znače, željela sam doznati. Kanila sam o tome pitati sestru Ignacije kada ću biti u stanju suočiti se s njom. Još sam jednom prešla pogledom po nadgrobnim spomenicima, ni izdaleka onako uplašena kao prvi put kada sam prošla onuda. Možda sam u međuvremenu ipak malo odrasla. Visoko u nebo uzdizao se velik križ na koji su dopisivana imena kada su se obitelji sjedinjavale, a imena i natpisi s godinama su postajali sve čitkiji. Najnoviji i najsvježiji natpis bio je na dnu, a čim mi je upao u oči, nisam mogla vjerovati da ga nisam prije zamijetila. U podnožju križa bio je velik kameni blok s najnovijim imenima. Na tlu pred njim bio je stručak cvijeća — svježega cvijeća — vezan dugim vlatima trave. Popela sam se na ogradu da vidim uklesane riječi: „Laurence Kilsaney, 1967. — 1992., počivao u miru“.

Prije samo sedamnaest godina. Zsigurno je poginuo u požaru u dvorcu. To znači da je imao tek dvadeset i pet godina. Kako tužno. Premda nisam poznavala Laurencea ni njegovu obitelj, navrle su mi suze na oči. Ubrala sam nekoliko poljskih cvjetića, vezala ih gumicom za kosu i, premda sam znala da mi to nije pametno, preskočila ogradu.

Položila sam cvijeće na grob i pružila ruku da dodirnem nadgrobni spomenik, ali baš u trenutku kada su mi prsti takli hladan kamen, iza sebe sam začula zvuk: škljocaj. Nakostriješile su mi se dlačice na šiji. Naglo sam se okrenula očekujući da ću se naći licem u lice s neznancem koji mi stoji toliko blizu da osjećam njegov dah na svome vratu. Ogdalala sam se u svim smjerovima, gotovo ošamućena naporom da izoštrim pogled. Samo stabla, stabla i još stabala dokle god mi je pogled sezao. Pokušala sam se uvjeriti da sam strašljiva zato što stojim na drevnom groblju okružena naraštajima obitelji koju je pokosila kuga, rat, patnja, požar i, što je humanije, starost. Pokušala sam se u to uvjeriti, ali sam svejedno bila sigurna da je netko u blizini. Čula sam pucanje grančice i naglo okrenula glavu prema zvuku. — Sestro Ignacije, jeste li vi to? — zazvala sam. Odgovorio mi je samo eho moga drhtavog glasa. Tada sam vidjela da se stabla savijaju i začula šuštanje iz veće daljine, kao da se netko probija kroz šumarak u suprotnom smjeru.

— Weseley? — viknula sam, ali mi se opet vratio samo moj drhtavi glas.

Tko god bio, otišao je u žurbi. Progutala sam slinu i brzo se udaljila od groba, popela se preko ograde i žurno odmaknula tresući se kao da sam upravo prošla kroz divovsku paukovu mrežu. Zurila sam natrag prema vratarskoj kući, neprestano se osvrćući kako bih bila sigurna da me nitko ne slijedi. Kada sam stigla kući, već je bio sumrak. Rosaleen je plela u dnevnoj sobi, a televizor je bio tiho upaljen u pozadini. Lice joj je izgledalo izmućeno, umorno od svađe. Arthur je bio u garaži iza kuće, srdito je nabijao. Moja je znatiželja bila ugušena. Više me nije zanimalo što drže unutra. Imala sam dojam da sam prvo ja proganjala tajnu, a da ona sada proganja mene. Bojala sam se. Samo sam željela da vrijeme prođe kako bi mama prestala žalovati i oporavila se pa da se možemo odseliti i otići s toga mjesta opsjednutoga duhovima prošlosti, prošlosti koja me, premda nisam imala nikakve veze s njom, uvlačila sve dublje i dublje u sebe.

19. ČISTILIŠTE

Sljedeća sam dva tjedna bila u kućnom pritvoru, spuštajući se samo na doručak, ručak i užinu, obavljajući sve zadatke koji su se Rosaleen činili prikladnom kaznom, kao što je usisavanje dnevne sobe, laštenje mjeda, skidanje svih knjiga s polica i brisanje prašine, gledanje kako ona obrađuje povrtnjak i začinski vrt objašnjavajući mi što radi. Mislim da je uživala u svemu tome, poletno čavrljajući kao da sam dvogodišnjakinja pa sve što kaže čujem prvi put u životu. Mislim da ju je okrepljivao život među tolikim izmoždenim dušama, kao vam-piricu. Sto smo mi iscrpljeniji, to je ona jača. Nisam se mogla prisiliti čak ni na čitanje dnevnika. Kao da sam digla ruke od svega. Sa svakim sam novim danom imala osjećaj da je u maminoj sobi više života nego u mojoj. Sto sam više energije gubila, to ju je ona više dobivala. Čula sam je kako korača sobom poput lavice u kavezu.

Prkosila sam dnevniku. Smatrala sam da me on uvalio u ovaj položaj. Imala sam osjećaj da sam dotada sve odluke donosila samo zbog onoga što je pisalo u njemu i nisam više željela tako živjeti. Željela sam opet gospodariti svojim danima. Željela sam ležati u krevetu puštajući da mi svijet prolazi ispod nosa, baš kao nekoć.

Svaki sam dan čekala da Marcus nazove. Nije.

Svaki je dan svraćala sestra Ignacije. Bila sam toliko postićena da sam je odbila vidjeti.

Sigurna sam da zna što se dogodilo; sigurna sam da cijeli grad zna. Toliko o novom početku.

Nije mi bilo do bukvice. Nije mi bilo do mrkih pogleda. Propustila sam vađenje meda premda sam joj obećala da ću joj se pridružiti. Propustila sam odlazak na tržnicu. A svejedno je nastavila dolaziti. Trebala sam joj pomoći, ali sam umjesto toga samo ležala u svojoj sobi skrivajući se ispod posteljine, umirući od stida pri samoj pomisli na ono što se dogodilo.

Arthur je nekoliko puta pokušao obići mamu. Pričekao bi da Rosaleen izađe u stražnji vrt i lagano joj pokucao na vrata. Ako je mislio da će mu odgovoriti da uđe, očito ništa nije skužio. Nakon nekoliko bi minuta jednostavno otišao.

Jedne su se večeri Rosaleen i Arthur opet posvađali. Čula sam kako Arthur kaže:

— Ne mogu više ovako.

Zatim je odjurio u maminu sobu gdje se zadržao petnaest minuta. Rosaleen je cijelo vrijeme prisluškivala na vratima. Nisam čula da išta govori.

Nedjeljom sam ostajala cijeli dan u krevetu. Čula sam časne kako trube da me izvuku iz kreveta, ali se nisam ni pomaknula. Nisam čak ni pogledala kroz prozor. Samo sam se željela sakriti od svih. Pitala sam se bih li se trebala javiti Marcusu, bih li mu trebala pisati. Ali nisam imala pojma što bih mu rekla. Padala mi je na pamet samo riječ „oprosti“, a to nije bilo dovoljno.

Jednoga je dana stigao kamion za selidbe natovaren našim stvarima iz skladišta Barbarina muža. Gledala sam kako kamion natraške ulazi na puteljak koji vodi prema garaži, ali nisam osjetila ni trunku uzbuđenja. Te mi stvari nisu više pripadale. Pripadale su djevojci koja je živjela u onoj kući. To više nisam bila ja. Nisam više znala tko sam. Ponovno sam zaspala. Probudilo me zvono na vratima. Bila je to opet sestra Ignacije. Bila je vrlo uporna. U početku mi se činilo da je samo srdačna, zatim zabrinuta, ali toga je dana zvučala pomalo panično. Slušala sam je iz svoje sobe. Čulo se samo mumljanje, ali onda je sestra Ignacije podigla glas. — Zar ćete je pustiti da *muml muml* samo leži tamo gore misleći da je zgriješila i pustiti da onaj siroti dečko onako *muml muml*?

Još mumljanja.

— Recite joj da se mora smjesta spustiti da je vidim. *Muml, muml*.

Zatim su se vrata zatvorila. Pogledala sam kroz prozor, samo sam provirila preko prozorske daske i vidjela sestru Ignacije odjevenu u košulju i suknju cvjetnog uzorka kako odmiče pognute glave. Srce mi se slamalo zbog nje, ali mi je istodobno iz nekoga neobičnog razloga

GIGA

bilo lakše pri duši. Rekla je Rosaleen kako se mora pobrinuti da se ne osjećam krivom. Možda mi je ipak oprostila. Oraspoložila me čak i pomisao da je to moguće. To mi je dalo nade i navelo me da pomislim kako pretjerujem pa trebam samo izvući pouku i krenuti dalje. Te se noći nikako nisam uspijevala smiriti i zaspati. Izvadila sam dnevnik iz poda pa čekala i čekala da se riječi pojave nadajući se da nisu sve nestale zato što sam ih odbijala čitati. Kada su se napokon pojavile, ispravila sam leđa i obratila pozornost.

Srijeda, 22. srpnja

Danas sam nazvala Marcusa. Pronašla sam broj u telefonskom imeniku. Nema mnogo Sandhurstova u Meathu. Pokazalo se da mu je tata odvjetnička faca i da ima slavan odvjetnički ured u Dublinu. U kolike sam ga neugodnosti uvalila? Strašno sam se bojala da ću prvo morati razgovarati s njegovim roditeljima, ali javila se neka žena službenoga glasa i odmah me prespojila njemu. Čim mi je čuo glas, morala sam ga preklinjali da ne spusti slušalicu. Kada sam ga napokon odgovorila od toga, nisam znala što da kažem. Duboko sam se ispričavala ne prestajući dok me na koncu nije morao prekinuti. Rekao je da su sve optužbe odbačene. Zar nisam čula?

Nisam.

Pitala sam ga je li to njegov tata uspio srediti. Nije mogao vjerovati da ga to pitam. Rekao mi je da, ako ne znam, imam puno više problema nego što je mislio. Zaželio mi je sve najbolje i spustio slušalicu.

O čemu to govori? Sto ja to ne znam?

Sutradan sam nazvala Marcusa, manje napeta sada kada sam znala da se neće javiti njegov tata. Sve je prošlo točno onako kako sam zapisala, osim što sam, umjesto da pitam je li njegov tata sredio da odbace optužbe, pitala kako to da su odbačene. Imala sam cijelu noć za razmišljanje i to je bilo najbolje čega sam se uspjela sjetiti. Svejedno nisam izvukla nikakav odgovor. Štoviše, mislim da je čak poklopio malo ranije.

Četvrtak, 23. srpnja

Prije odlaska u krevet malo sam bila s mamom u njezinoj sobi. Pjevušila si je u bradu. Ne znam koju pjesmu, ali izmamila joj je smiješak na lice. Rekla sam joj da imam nešto za nju pa izvadila staklenu suzicu iz džepa i položila je pokraj nje na noćni ormarić. Čim ju je ugledala, prestala je pjevušiti. Ležala je na krevetu očiju okrenutih u stranu da je vidi. Samo je zurila u nju.

— Zgodna je, ne? — rekla sam.

Podigla je pogled prema meni, i to tako oštar da sam ostala malo zatečena, a onda se ponovno zagledala u staklenu su-zicu. Činilo se da joj je sama njezina blizina uvredljiva pa sam pružila ruku daje uzmem natrag. Njezina je ruka sunula i spustila se na moju. Nije me zaboljelo, ali me šokiralo, pa sam joj je jednostavno ostavila.

Poslije te noći čvrsto sam spavala sanjajući da posjećujem Marcusa u zatvoru, kada sam osjetila nečiju ruku na ramenu. U snu je to bio zatvorski čuvar, ali kad sam se prenu-la, zatekla sam majčino lice tik do mogega, tako da je nosom zamalo dodirivala moj. Progutala sam vrisak. Šapnula mi je u uho:

— Odakle ti?

Još sam bila u polusnu pa nisam imala pojma o čemu govori. Nisam znala misli li na dnevnik ili na kutiju cigareta koju sam sakrila u ormar.

— Suzica — ponovno je šapnula, gotovo panično.

Moram priznati da je i mene uhvatila panika. Pomislila sam da ću nadrapati zato što sam

GIGA

otišla u kuću Rosaleenine majke bez dopuštenja. Bila sam u polusnu, kao što rekoh, a i u šoku zbog toga što je bila u mojoj sobi — i razgovarala — usred noći. Povremeno bih čula opruge u Rosaleeninu i Arthurovu krevet, sledena nekim neobičnim strahom. I tako sam, eto, lagala. Rekla sam joj da sam je pronašla u kući i da mi se toliko sviđela da sam je odlučila zadržati. Čim sam to izgovorila, shvatila sam što je na njoj drukčije, osim što govori. Bilo je to svjetlo koje joj se odjednom pojavilo u očima, tako da su opet izgledale živo. To mi je nedostajalo. Ali to sam svjetlo primijetila samo zato što je ponovno ugaslo čim sam izgovorila te riječi, čim sam lagala. Oči su joj opet bile tupe, prazne, beživotne. Ubila sam uzbuđenje koje je prostrujah njome. Bacila sam vodu na vatru. Tada je šutke izašla iz moje sobe i vratila se u svoju.

Otvorila su se Rosaleenina vrata. Koraci na hodniku. Otvorila su se vrata moje sobe. Mjesečina je obasjala dugu bijelu spavačicu. Nekoliko me je minuta ispitivala jesam li čula zatvaranje vrata, ali ja sam poricala. Dugo je šutke zurila u mene, kao da ocjenjuje govorim li istinu, a onda je kimnula i zatvorila vrata. Nakon toga sam čula samo škripu opruga u njezinu krevet, a onda je zavládala tišina.

Poslije više nisam mogla zaspati. Neprestano sam se pitala jesam li trebala lagati mami ili nisam. Kada je jutarnje svjetlo prodrlo u sobu, shvatila sam da sam pogriješila. Trebala sam joj jednostavno reći istinu.

Sutra ću opet pisati.

Pročitavši tu zabilješku, imala sam cijeli dan da smislim što ću reći mami. Bila sam zabrinuta gledajući mamin nijemi život i znajući da će ta čarolija uskoro biti raskinuta. Pokušala sam zapamtiti dnevnički zapis od riječi do riječi. Nisam željela nigdje zaribati. Željela sam učiniti i reći točno ono što sam napisala kako bih izazvala istu reakciju. Željela sam da dođe u moju sobu usred noći. Tada ću joj reći istinu o staklenoj suzici. To sam čekala cijeli dan.

Napokon sam nakon večere otišla na kat u njezinu sobu. Ležala je u krevetu proučavajući strop i tiho pjevušeći.

— Imam nešto za tebe — rekla sam tako hrapavim glasom da su riječi bile jedva čujne.

Počela sam ispočetka. — Imam nešto za tebe.

Nastavila je pjevušiti dok sam posezala u džep i tražila prstima stakalce, zagrijano toplinom mogega tijela. Položila sam ga na noćni ormarić. Blago ju je kuckanje navelo da okrene oči, ali ne i ostatak glave. Kada joj je pogled pao na staklenu suzicu, smjesta je prestala pjevušiti i omotavati pramen kose oko prsta.

— Zgodna je, ne? — upitala sam.

Pogledala me je, a ja sam prepoznala trenutak kada joj se u očima pojavila iskra. Nastavila je zuriti u suzicu. Ne želeći to učiniti, ali znajući da se trebam držati protokola, posegnula sam za njom kao što sam i zapisala, na što je ona pružila ruku i položila je na moju kako bi spriječila da je uzmem.

— Ne — odlučno je rekla.

— Dobro — nasmiješeno sam odvratila. — Dobro.

Sjedila sam u krevetu i nisam mogla zaspati znajući da će me mama probuditi. Pročitala sam dnevnički zapis za idući dan, premda nisam bila sigurna je li točan, jer će sljedeći događaji vjerojatno promijeniti dan koji je proživjela Tamara Sutrašnja.

Petak, 24. srpnja

Sretan mi rođendan. Sedamnaesti. Danas sam odlučila ustati i Rosaleen se iznenadila što me vidi. Mislim da ju je zamalo strefílo srce u smočnici kada sam ušla u kuhinju. Učinilo mi se da nešto muti zato što je izgledala kao lisica u kokošinjcu i nešto brže-bolje gurnula u džep na pregači. To je mogao biti, sastojak za kolač, ali nisam baš sigurna...

GIGA

Nespretno me zagrlila i poljubila pa otplesala s maminim pladnjem da joj posluži doručak i donese moj dar iz njezine sobe. Vratila se sa savršeno umotanim darom u ružičasti papir s bijelom i ružičastom vrpcom. Bila je to košarica s pjenu za kupanje s mirisom jagoda, sapunima i šamponom. Dok sam otvarala dar, zamalo je hiperventilirala piljeći u mene s napetim smiješkom da vidi sviđa li mi se ili ne. Rekla sam joj da mi se sviđa, da je savršen. Dar mi se stvarno svidio. Za mene je to bila promjena. Za šesnaesti sam rođendan dobila torbicu Louisa Vuittona i cipele iz Gine, a ove godine pjenu za kupanje i šampon, ali sam začudo bila zahvalnija na ovogodišnjem daru jer mi je bio doista potreban. Nestajalo mije šampona, a crvene vjeverice ionako se nisu dale impresionirati torbicama Louisa Vuittona.

Zatim je rekla nešto nevjerovatno:

— Ugledala sam to prošloga mjeseca, zamisli, i pomislila si, pa čak i rekla Arthuru: „Ovo je kao stvoreno za Tamaru.“ Otada ga skrivam u garaži i umirem od straha da ćeš ga pronaći.

Napeto se smijuljila.

Ta me rečenica sledila. Rosaleen je bila pametnija nego što sam mislila. Nije bilo šanse da je sprječavala moj odlazak u garažu ni pokušala onemogućiti da unutra pohranimo svoje stvari samo zato što je unutra skrivala košaricu sa sapunima. Ili je bila pametnija ili je mene smatrala glupom. Moja žudnja da se uvučem u garažu samo je narasla.

Mama je opet spavala cijeli dan. Nazvale su me i Zoey i Laura. Zamolila sam Rosaleen da im kaže kako me nema doma.

Sestra Ignacije svratila je s darom za mene.

Rosaleen je ponudila da će mi ga ona prenijeti, ali joj ga je časna odbila dati. Sto je duže izbjegavam, to više pogoršavam stvar. Sada samo imam više razloga za ispričavanje. Mislim da mi je najbolja prijateljica koju sam ikada imala, ali želim se sakriti od cijeloga svijeta. Ne mogu podnijeti da me itko vidi.

Nakon večere Rosaleen je izašla iz smočnice noseći čokoladnu tortu sa svjećicama i pjevajući Sretan rođendan.

Valjda sam je u tome zamalo ulovila jutros. Sada je vjerojatno prekasno da pogledam što ima u džepu pregače.

Sutra ću opet pisati.

Moram priznati da proteklih nekoliko tjedana nisam baš puno razmišljala o svojem rođendanu, a kada bih ga se i sjetila, bilo bi to s tugom zbog sirotoga Marcusa. Da smo bar pričekali. Da sam mu bar rekla. Nisam razmišljala o tome kakvu bih proslavu imala ili mogla imati u prošlom životu niti kakvim bih sve darovima bila obasipana od trenutka kada bih otvorila oči do trenutka kada bih utonula u san. Ali nakon čitanja jučerašnjega i današnjega dnevničkog zapisa, bila sam puna poleta.

Osjećala sam se kao da sam proteklih nekoliko dana lutala po maglovitoj udolini i nisam mogla vidjeti dalje od nosa. Ali sada se magla razišla. Toliko sam razbijala glavu jednom temom da nisam mogla razmišljati ni o čemu drugome. Očito je lutanju došao kraj jer sam uspravno sjedila u krevetu, savršeno pozorna, srce mi je ubrzano tuklo i bila sam zadihana kao da sam kilometrima trčala. Žarko sam željela prokljuviti što je Rosaleen radila, odnosno što će raditi sutra ujutro u smočnici.

Baš dok sam razrađivala plan, čula sam kako se otvaraju vrata mamine sobe. Brzo sam legla i zatvorila oči. Posve je tiho zatvorila za sobom vrata svjesna da mora biti nečujna. Sjela je na rub mojega kreveta, a ja sam čekala da osjetim njezinu ruku na svome ramenu. Evo. Užurbani stisak.

Otvorila sam oči ne osjećajući paniku o kojoj sam pisala, već sam bila posve pripravna.

— Odakle ti? — šapnula je, lica tik do mojega. Uspravila sam se u krevetu.

— Preko ceste. Iz bungalova — odgovorila sam šaptom.

— Iz Rosaleenine kuće — šapnula je i smjesta pogledala kroz prozor. — Svjetlo — rekla je,

GIGA

a ja sam primijetila kako nešto bljeska na zidu moje spavaće sobe preko puta prozora. Izgledalo je kao da se stabla ljuljaju pred mjesecom tako da svjetlo u sobi nestaje i vraća se. Samo što to nisu mogla biti stabla jer je svjetlo bilo svjetlucavije, poput stakla i stvaralo šarene prizme. Odražavalo se na maminu blijedom licu, a ona kao da je bila zarobljena u njegovu polju, opčinjena. Odmah sam pogledala kroz prozor prema bungalovu preko puta. S prozora na pročelju visio je stakleni mobil i održavao svjetlost, odašiljući blistave zrake, gotovo poput svjetionika.

— Tamo ih ima stotine — šapnula sam. — Nisam smjela ići onamo, ali ona je bila... — obje smo pogledale prema zidu začuvši opruge u Rosaleeninu i Arthurovu krevetu — tako tajanstvena. Samo sam željela pozdraviti njezinu majku, to je sve. Prije nekoliko tjedana odnijela sam joj doručak i vidjela nekoga u šupi iza kuće. To nije bila njezina majka.

— Tko?

— Ne znam. Žena. Starica duge kose. Radila je unutra. Izrađivala njih. Mora da je sama puhala staklo. Misliš li da se to smije? Zakonski? — Pogledala sam suzicu u njezinoj ruci. — Tamo ih je na stotine. Više s užadi. Pokazat ću ti ih. Kada sam se vratila po pladanj, bio je odložen na vrtni zid. Ovo je bilo na njemu.

Obje smo pogledale suzicu.

— Što to znači? — prekinula sam tišinu.

— Zna li ona? — upitala je mama ne odgovorivši na moje pitanje. Zaključila sam da misli na Rosaleen.

— Ne. Sto se događa?

Čvrsto je stisnula oči i pokrila ih rukama. Snažno ih je protrljala pa prošla rukama kroz kosu kao da se želi razbuditi.

— Oprosti. Osjećam se tako smušeno. Kao da se ne mogu... razbuditi — rekla je opet trljajući oči. Tada je pogledala ravno u mene, blistava pogleda. Nagnula se i poljubila me u čelo.

— Volim te, mila. Žao mi je.

— Zbog čega?

Ali to sam pitanje postavila njezinim leđima jer je tiho ustala i izašla iz sobe. Opet sam pogledala van prema svjetlu, zupčastom staklu koje se vrtjelo kao da iznutra netko puše u njega. Dok sam bila tako pozorno zagledana u njega, zavjesa se pomakla i shvatila sam da me netko promatrao. Ili je promatrao nas.

Čula sam otvaranje Rosaleenininih vrata pa korake na hodniku, a zatim su se otvorila vrata moje sobe. Stajala je na njima kao prikaza u bijelom.

— Što nije u redu? — upitala je.

— Sve je u redu — rekla sam prateći sto je pisalo u dnevniku.

— Čula sam zatvaranje vrata.

— Sve je u redu.

Nakon dugoga prodornog pogleda ostavila me samu da razmišljam o tome što sam postigla time što sam mami rekla istinu. Nije bilo sumnje da je iz toga proizašlo nešto dobro i bila sam sigurna da ću uskoro otkriti što. Otvorila sam dnevnik da vidim je li se zapis promijenio. Zadržala sam dah.

Otvorivši naslovnicu, rubovi listova počeli su se polako uvijati na unutra, smeđeci i ugljeneći, kao da mi gore pred očima. Nakon nekoga su se vremena prestali uvlačiti u sebe, a u mene su zurile samo nagorene, zamrljane stranice, krijući od mene sutrašnji svijet.

DOMAĆICA U SMOČNICI S KAKAOM U PRAHU

Nakon toga događaja u sitnim noćnim satima više gotovo uopće nisam spavala. Ležala sam pokrivena do brade, ukočena od ledena straha zbog kojega bih poskočila u krevetu i na najmanji šum. Bila sam prilično sigurna da je žena u bungalovu ta koja me pretprošloga tjedna slijedila na groblje, a kako je jutro odmicalo i sunce rastjerivalo sjene, to sam je se manje bojala. Možda nije opasna, već samo malo čudna. Sudeći po njezinoj kosi i odjeći u radionici, nije često u doticaju s ljudima. Osim toga, darovala mi je staklenu suzicu. To je bjelodano prijateljska gesta.

Ali izgoreni dnevnik ispunio me zlim slutnjama.

Kada sam ipak zaspala, sanjala sam vatru: dvorce u plamenu, knjige u plamenu. Sanjala sam o izradi stakla, o grudama rastaljena stakla koji se oblikuju i kapaju. Probudivši se u mračnoj sobi, srce mi je divlje udaralo u grudima, stoga nisam željela opet zaspati. Ostatak sam jutra provela zagledana u stranice dnevnika čekajući da se nago-reni listovi rastvore i da se na njima čarolijom pojavi rukopis s onim svojim urednim omčama i križićima. Ali nisu se promijenile.

Sutradan sam rano ustala, odlučna uhvatiti Rosaleen na djelu, kakvo god ono bilo. Hvatanje domaćice u smočnici s kakaom u prahu nije baš najuzbudljiviji pothvat na svijetu, ali shvatila sam da me dnevnik navodi na nešto, ukazuje mi na nešto, pokazuje mi put baš onako kako sam ja to pokušala učiniti za muhu zujaru. Bila bih budala da se oglušim na čudo koje se događa. Svaka je riječ bila trag, a svaka rečenica strelica, putokaz za odlazak odavde.

U kuhinji je treštao radio, Arthur se tuširao, a Rosaleen je mislila da će jutro provesti sama. Okrenula se i zaputila u smočnicu, a ja sam se u zadnji trenutak sklonila iza vrata predsoblja. Vidjela sam je u smočnici kroz prorez na vratima.

Pladanj s maminim doručkom odložila je na radnu plohu i posegnula u kutiju skrivenu iza druge kutije odakle je izvadila bočicu s pilulama. Srce mi je počelo divlje tući. Morala sam prekriti rukom usta da ne vrisnem. Gledala sam kako istresa dvije kapsule u dlan, rastvara ih pa posipa prah po kaši i miješa je. Hrvala sam se s dvojnom trebam li smjesta iskočiti i pozvati je na red. Imala sam je u šaci. Odavno sam slutila da nešto muti, ali sada sam se morala zaustaviti. Možda su to obične pilule protiv glavobolje pa će mi se napad, *opet*, obiti o glavu, a možda su i nešto ozbiljnije, što mamu čini bolesnijom. Nagnula sam se bliže prorezu u vratima, ali mi je pritom zaškrípala podnica pod nogom. Rosaleen je smjesta ubacila bočicu u pregaču, podigla pladanj i naglo se okrenula kao da se ništa nije dogodilo. Brzo sam izašla iz zaklona iza vrata.

— Oh, dobro jutro — rekla je s vedrim osmijehom. — Kako je naša slavljenica jutros? Možda je to bilo paranoično, ali bila sam uvjerena da mi s lica pokušava iščitati jesam li svjedočila njezinučinu.

— Staro.

Uzvratila sam joj osmijeh dajući sve od sebe da se priberem.

— Oh, pa nisi ti stara, dijete — nasrijala se. — Pamtim kada sam bila tvojih godina. — Podigla je oči prema nebu. — Pred tobom je još cijeli život. Idem doručak" odnijeti tvojoj majci pa se vraćam da ti poslužim poseban rođendanski doručak.

— Hvala, Rosaleen — umilno sam rekla i gledala kako trči uza stube.

Kada je nestala u maminoj sobi i kada su se vrata za njom zatvorila, na otirač pred vratima sletjela je pošta. Oklijevala sam očekujući da Rosaleen sleti na metli po njih, ali nije. Nije čula. Posegnula sam za poštom — dvjema bijelim omotnicama, vjerojatno s računima — pa ubrzala s njima u kuhinju. Nisam znala što da radim. Žurno sam se osvrnula u potrazi za nekim skrovištem. Neću imati dovoljno vremena da ih odmah pročitam. Opet sam začula Rosaleenine korake na stubama i srce mi je podivljalo u grudima. U zadnji sam čas odlučila

GIGA

gurnuti omotnice u stražnji džep na hlačama trenirke i prekrila ih svojim vrećastim kardiganom muškoga kroja. Stajala sam nasred kuhinje s rukama na leđima, kao mačka koja je pojela kanarinca.

Usporila je kada me je ugledala. Iskočili su joj vratni mišići.

— Sto radiš? — pitala me.

— Ništa.

— Ne radiš ništa. Što ti je u rukama, Tamara? — žestoko je upitala.

— Jebene tange — rekla sam navlačeći stražnji dio hlača.

— Pokaži mi ruke — podigla je glas. Maknula sam ruke s leđa i drsko mahnula.

— Okreni se — glas joj je drhtao.

— Neću — prkosno sam rekla.

Oglasilo se zvono na vratima. Rosaleen se nije ni pomakla. Nisam ni ja.

— Okreni se — ponovila je.

— Neću — ponovila sam jače, odlučnije. Zvonce se ponovno oglasilo.

— Rose! — viknuo je Arthur s vrha stubišta. Rosaleen nije odgovorila pa smo čule njegove čizme na stubama kada se počeo spuštati. — Onda ću ja — rekao je nemoćno nas gledajući. Otvorio je vrata.

— Weseley.

— Nisam mogao dalje na rikverc s kamionetom, je li ovako dobro? Dovoljno blizu? Oh, bok, Tamara — rekao je gledajući mimo Arthura.

Rosaleen još jače suzi oči.

Nasmiješila sam se. Da, imala sam prijatelja za kojega nije znala. Pogledala sam Weseleyja raširenih očiju želeći da shvati kako nešto nije u redu. Nisam željela da on i Arthur odu.

— Vidimo se poslije — rekao je Arthur.

Vrata su se za njima zatvorila, a nas smo dvije ostale u kuhinji licem u lice.

— Tamara — blago je rekla Rosaleen. — Sto god kriješ, a mislim da znam o čemu je riječ, samo vrati.

— Ništa ne krijem, Rosaleen. A ti? Trznula se.

Uto smo začule udarac na katu, tresak tanjura i korake na podnicama. Objе smo se trgnule iz dvoboja pogledima i podigle oči. Čula sam majčin krik:

— Gdje je on?

Pogledala sam Rosaleen i protrčala mimo nje.

— Ne, dijete. Povukla me natrag.

— Rosaleen, pusti me, to mi je mama.

— Nije joj dobro — napeto je rekla.

— Istina, a ja se pitam od čega! — izderala sam joj se u lice i otrčala na kat.

Nisam stigla tako daleko. Mama je naglo otvorila vrata i razrogačenim, užasnutim očima pretraživala hodnik.

— Gdje je ona? — rekla je ne uspijevajući izoštriti pogled na mene.

— Tko? Rosaleen? — zaustila sam, ali se progurala pokraj mene kada ju je ugledala u dnu stubišta.

— Gdje je on? — oštro je upitala stojeći na vrhu stuba u spavaćici. Rosaleen je raširenih očiju kršila ruke u pregači. Još sam vidjela obris bočice s pilulama u džepu. Pogledavala sam jednu pa drugu ne shvaćajući što se događa.

— Mama, njega nema — rekla sam i uhvatila je za ruku. Otresla me se.

— Ima. Znam to. Osjećam ga.

— Mama, njega nema. — Oči su mi se punile suzama. — Otišao je. Na to je naglo okrenula glavu i nastavila šaptom:

— Nije otišao, Tamara. Tvrde da jest, ali nije. *Osjećam* ga. Plakala sam.

— Mama, prestani, molim te. To je samo... to je samo... njegov duh koji osjećaš oko sebe.

GIGA

Zauvijek će ostati s tobom. Ali on je otišao... stvarno je otišao. Molim te...

— Želim ga vidjeti — oštro je zatražila od Rosaleen.

— Jennifer — rekla je ona pružajući ruke prema njoj premda ju nije mogla doseći. — Jennifer, samo se opusti, vrati se unutra i legni.

— Neću! — kriknula je mama, sada drhtava glasa. — Želim ga vidjeti! Znam da je ovdje. Skrivate ga!

— Mama — povikala sam. — Ne skrivaju ga. Tata je mrtav, stvarno je mrtav.

Mama me tada pogledala i na trenutak djelovala strašno tužno. A onda se razljutila i otrčala niz stube. Rosaleen je potrčala prema vratima.

— Arthure! — viknula je.

Arthur, koji je još bio na prilazu s Weseleyjem i tovario opremu u Land Rover, smjesta je obratio pozornost. Mama je istrčala u vrt neprestano vičući:

— Gdje je?

— Jen, prestani. Opusti se, sve je u redu — smireno joj je ponavljao Arthur.

— Arthure — vikala je mama trčeći prema njemu i prebacujući mu ruke oko vrata. — Gdje je? Ovdje je, zar ne?

Arthur je zatečeno pogledao Rosaleen.

— Mama! — povikala sam. — Arthure, pomogni joj. Nekako joj pomogni, molim te. Misli da je tata još živ.

Arthur ju je pogledao kao da mu se srce slama. Zagrlio ju je i mamino se mršavo tijelo treslo od plača dok je bez prestanka zapitkivala gdje je i zašto, a on ju je gladio po leđima.

— Znam, Jen, znam, Jen, u redu je. Sve je u redu...

— Molim te, pomogni joj — vikala sam stojeći posred vrta, pogledavajući Rosaleen i Arthura, koji je pridržavao mamu. — Pošaljite je nekamo. Pozovite nekoga upomoć.

— Moj je tata sada kod kuće — Weseley je tiho rekao. — Mogu ga nazvati i reći mu da dođe.

Mene je nešto stegnulo iznutra. Nekakav hladan strah. Nekakav instinkt. Sjetila sam se nagorenoga dnevnika, vatre u svojim snovima. Morala sam izvesti mamu iz kuće.

— Odvedi je k njemu — rekla sam Arthuru. Zbunjeno me pogledao. — Doktoru Gedadu — rekla sam tiho da mama ne čuje.

U Arthurovu se naručju mama grčila i klizila nadolje, svladana od boli.

Arthur me tada ozbiljno pogledao. Zatim pogleda Rosaleen.

— Brzo ću se vratiti. — Ali ti...

— Idem — odlučno je rekao.

— Idem i ja — brzo je rekla, žurno svukla pregaču i otrčala u kuću. — Samo da uzmem kaput.

— Weseley, ostani s Tamarom — naložio mu je Arthur. Weseley kimne i napravi nekoliko koraka prema meni.

Ubrzo su svi bili u Land Roveru, a mama je bila na stražnjem sjedalu plačući i djelujući posve izgubljeno.

Weseley mi je zaštitnički prebacio ruku preko ramena.

— Sve će biti u redu — nježno mi je rekao.

Kada smo tek stigle, imala sam osjećaj da je mamu i mene naplavilo more, da smo se domogle plaže kašljući i pijuckajući nakon brodoloma. Bile smo u rasulu, nismo imale ništa, nikome nismo pripadale, osjećale smo se besciljno, kao da smo zatočene u čekaonici bez vrata.

Shvatila sam da ono sto je naplavljeno nije razbijeno — već spašeno. To mi nije sinulo dok nisam bila prisiljena pogledati neki dokumentarne o prirodi koje Arthur obožava. Govorio je o južnopacifičkim otocima, koji su toliko međusobno udaljeni da je nejasno kako se uopće život širio s jednoga na drugi, osim ptica. A onda su se odnekud pojavili kokosi. Naplavilo ih more,

GIGA

rekao je narator. Dva izgubljena predmeta preživjela su na moru i domogla se obale. Što su učinila? Ukorijenila su se u pijesku pa izrasla u stabla koja obrubljuju žal. Svašta se može dogoditi kada si naplavljen. Možeš doista narasti.

Premda je mama doživjela živčani slom, vjerovala da je tata živ i izgledala kao da se raspada, imala sam osjećaj da je to početak nečega novog, nečega boljeg. Dok sam gledala kako odmiču, a Rosaleen se zabrinuto osvrnula prema nama ne želeći ostaviti same ni nas, ali ni Arthura i mamu, stvarno si nisam mogla pomoći. Nasmiješila sam se i mahnula joj.

K PREDSTAVLJA... KLOKANA

Čim su nestali s vidika, otrčala sam u kuću. U žurbi da izađe, Rosaleen je pregaču neuredno prebacila preko vrha vješalice za kapute. Dohvatila sam je i posegnula u džep.

— Tamara, što radiš? — Weseley mi je bio tik iza leđa. — Možda da ti napravim šalicu čaja ili nešto da se smir... Koji je to vrug?

Govorio je o bočici s pilulama koju sam podigla.

— Nadala sam se da bi mi to ti mogao reći. — Pružila sam mu pilule. — Uхватила sam Rosaleen kako ih stavlja mami u doručak.

— Što? Isuse, Tamara — rekao je Weseley. — Stavljala joj je *pilule* u hranu?

— Vidjela sam je kako ih otvara i istresa prah u zobenu kašu koju je onda pomiješala. Ne zna da sam je vidjela.

— Pa, možda joj ih je doktor prepisao.

— Misliš? Da vidimo, može? Premda Rosaleen voli glumiti da ja ne znam ništa o majčinu zdravstvenom stanju, ipak znam da joj ime nije... — Pročitala sam etiketu na bočici. — Helen Reilly.

— To je Rosaleeninina majka. Da vidim. — Uzeo mi ih je. — To su pilule za spavanje.

— Kako znaš?

— Piše na etiketi. Oxazepam. To je sredstvo za spavanje. To stavlja tvojoj mami u hranu? Progutala sam, a u oči su mi navrle suze.

— Jesi li sigurna da si vidjela kako to čini?

— Da, sigurna sam. A mama neprestano spava otkako smo stigle. Non-stop.

— Je li moguće da ih tvoja mama i inače uzima? Da joj Rosaleen možda samo nastoji pomoći?

— Weseley, mama je toliko omamljena da gotovo i ne zna kako se zove. Ovo joj ne *pomaže*. Gotovo bi se reklo kako Rosaleen želi da joj bude gore. Od ovoga joj *i jest* gore.

— Pa mi to moramo nekome reći.

Olakšanje što čujem „mi“ zapljusnulo me poput plimnoga vala.

— Moram javiti tati. On će to nekome morati reći, dobro?

— Dobro. Laknulo mi je što više nisam sama. Sjela sam na stube dok je on zvao tatu da mu to priopći.

— Onda? Skočila sam čim je spustio slušalicu.

— Bili su u sobi s njim pa nije mogao odgovoriti. Rekao je samo da će to riješiti. Dotada ovo moramo dobro čuvati.

— Dobro. Duboko sam udahnula. Živi bili pa vidjeli.

— Bi li mi onda pomogao da nađem Arthurovu kutiju s alatom, molim te?

— Što će ti? — upitao je potpuno zbunjen.

— Da razvalim bravu na garaži.

— Što?

— Samo... — tražila sam riječi — pomogni mi, molim te. Nemamo mnogo vremena i sve ću ti objasniti poslije. Ali, bi li mi sada samo pomogao, molim te? Rijetko izlaze. Ovo mi je jedina prilika.

Dugo je šutke razmišljao o tome okrećući bočicu s pilulama.

— Dobro. Kada je Weseley otrčao u šupu pokraj kuće, koračala sam vrtom nadajući se da se Rosaleen i Arthur neće vratiti prije nego što sam imala priliku sve dobro pretražiti. Prestala sam koračati da pogledam prema bungalovu želeći vidjeti je li ono staklo koje je blistalo ravno u moju sobu još tamo. Nije ga bilo. Ali zato mi je zapelo za oko nešto u vrtu. Kutija. Primakla sam se.

— Weseley. Odmah je osjetio da na nešto upozoravam i vratio se pa pogledao

GIGA

u što upirem prstom.

— Što je to? — upitao je.

Prešla sam cestu i pogledala. Weseley me slijedio. Paket je bio umotan u smeđi papir i na njemu je pisalo moje ime zajedno sa „Sretan rođendan“.

Podigla sam ga i ogledala se. Na prozorima iza mrežastih zavjesa nije bilo nikoga. Rastvorila sam smeđi papir i pronašla smeđu kutiju za cipele. Podigla sam poklopac. Unutra je bio nevjerojatno lijep stakleni mobil, niz suzica različitih veličina pomiješanih sa srcima, a sve vezano žicom provučenom kroz sićušne rupice. Podigla sam ga prema svjetlu. Svjetlucao je na suncu i vrtio se na povjetarcu. Nasmiješila sam se i pogledala prema kući da mahnem, nasmiješim se, zahvalim nekome.

Ništa.

— Koji vrag... — rekao je Weseley proučavajući ga.

— Dar. Za mene.

— Nisam znao da ti je rođendan. Uzeo ga je i proučio.

— E pa, ona je.

— Tko? Rosaleenina majka?

— Ne. — Opet sam se zagledala u bungalov. — Žena. Odmahnuo je glavom.

— A ja sam mislio da je moj život čudan. Tko je ona? Moji mama i tata ne misle da unutra živi itko osim gospođe Reilly.

— Nemam pojma.

— Hajde da uđemo i upoznamo je. Zahvalimo joj.

— Misliš da bih trebala? Zakolutao je očima.

— Dobila si dar — to je savršena prilika da uđeš. Ugrizla sam se za usnu i pogledala prema kući.

— Osim ako se bojiš, naravno. Upravo je tako bilo.

— Ne, trenutačno imamo važnijega posla — rekla sam. Prešla sam cestu i požurila prema garaži iza kuće.

— Znaš, sestra Ignacije izbezumila se od pokušaja da te vidi. Onoga si dana samo pobjegla i jako se prestrašila. Oboje si nas prestrašila.

Ljutito sam gledala Weseleyja dok je kopao po kutiji s alatom tražeći pravi pribor za obijanje brave.

— Čuo sam što se dogodilo. Jesi li dobro?

— Da, dobro sam. Samo ne želim razgovarati o tome — planula sam. — Hvala ti — dodala sam blaže.

— Čujem da ti je dečko u neprilikama.

— Rekla sam da ne želim razgovarati o tome — otrešla sam se. — I nije mi dečko.

Na to se nasmijao.

— Sada znaš kako je meni.

Usprkos svemu što se dogodilo toga jutra, nasmiješila sam se.

Weseleyju nije trebalo dugo da obije bravu. Ušli smo, a ja se smjesta našla suočena sa svojim prošlim životom naslaganim u hrpe bez reda, kuhinja pomiješana s dnevnom sobom, moja soba navrh sobe s igrama, gostinjska soba među ručnicima iz kupaonice. Sve se savršeno slagalo, kao kockice u mojoj glavi. Kožnate sofe, plazmatski televizori, pokušstvo smiješnih oblika, koje je sada djelovalo jeftino i isprazno.

Više me zanimalo što Rosaleen i Arthur kriju unutra. Kada je Weseley zbacio plahte kojima je nešto bilo prekriveno u dnu garaže, nisam bila nimalo impresionirana. Tamo je bilo samo još pokušstva, propaloga od starosti i izjedenaog grinjama, koje je zaudaralo po sredstvu protiv moljaca. Ne znam što sam očekivala — pokoje truplo, printer novca, kutije s puškama i drugim oružjem, tajni ulaz u Rosaleeninu špilju sa šišmišima, bilo što osim smrdljivoga pokušstva pretrpanog kuglicama protiv moljaca.

GIGA

Vratila sam se do svojih stvari. Weseley mi se ubrzo priključio i počeo prekapati po kutijama oduševljeno zviždeći i uzvikujući kada bi izvadio neke predmete. Da se odmorimo od istraživanja Rosaleenina i Arthurova tajnoga života, sjeli smo na kauč koji je jednom davno stajao u mojoj dnevnoj sobi i listali album s fotografijama dok se Weseley smijao različitim stupnjevima mojega odrastanja.

— To ti je tata?

— Jest — nasmiješila sam se gledajući njegovo veselo i živahno lice na plesnom podiju, na prijateljevu vjenčanju. Obožavao je plesati. Imao je dvije lijeve noge.

— Tako je mlad.

— Jest.

— Sto se dogodilo? Uzdahnula sam.

— Ne moraš govoriti o tome ako ne želiš.

— Nije problem — progutala sam. — Samo je... posudio previše novca i nije ga mogao vratiti. Bio je graditelj, i to vrlo uspješan. Imao je nekretnine po cijelome svijetu. Nismo to znale, ali bio je u velikim problemima. Počeo je sve prodavati da vrati dugove.

— Nije vam rekao da ima problema? Odmahnula sam glavom.

— Bio je previše ponosan. Imao bi osjećaj da nas je iznevjerio. — Oči su mi se napunile suzama. — Ali ja mu to ne bih zamjerila, stvarno ne bih.

Previše sam se branila. Mogla sam zamisliti tatu kako mi pokušava reći da mora sve prodati. Naravno da bih mu zamjerila — cvilila bih i cmizdrila. Ne bih ga razumjela, samo bi me bilo sram zbog toga što će drugi misliti o nama. Nedostajala bi mi Marbella ljeti, Verbier za Novu godinu. Vikala bih na njega, sasula mu u lice sve uvrede pod suncem, odjurila u svoju sobu kao vihor i zalupila vratima. Baš sam bila pohlepna mala svinja. Ali voljela bih da mi je pružio priliku da ga pokušam razumjeti. Voljela bih da me posjeo i razgovarao sa mnom, pa da sve zajedno riješimo. Trenutačno bih živjela bilo gdje — u jednoj sobi, u ruševini dvorca — ako bi to značilo da možemo biti zajedno.

— Sada mi ne bi bilo teško ništa izgubiti. Sve bih mijenjala za njega — šmrcala sam. — Ovako smo izgubile sve, uključujući i njega. Mislim, čemu onda sve to? Mislim da je to što su nam oduzeli kuću za njega bila zadnja kap.

Proučavala sam fotografiju njega kako igra golf s mamom, ozbiljna lica gledajući u daljinu za svojom lopticom. — Mogao je podnijeti da uzmu sve osim toga.

Okrenula sam stranicu i oboje smo se nasmijali. Ja bez dva prednja zuba kako grlim Mickeyja Mousa u Disney Worldu.

— Jesi li... ne znam... ljuta na njega? Da je moj tata to učinio, ja bih...

Weseley odmahne glavom, jer to nije mogao niti zamisliti.

— Bila sam — odgovorila sam. — Jako sam dugo bila jako ljuta na njega. Ali proteklih sam nekoliko tjedana razmišljala o tome sto je prolazio. Čak ni u najgorim trenucima ja ne bih mogla učiniti ono što je on učinio. Morao je biti pod strašnim pritiskom, morao je biti užasno tužan. Morao se osjećati kao da je stjeran u kut, tako da mu jednostavno više nije bilo toliko stalo do života. I... no, nakon njegove smrti nisu više ništa mogli oduzeti. Mama i ja bile smo zaštićene.

— Misliš da je to učinio radi vas?

— Mislim da je to učinio iz više razloga. Svi su bili pogrešni, ali njemu su se činili opravdani.

— E pa, ja mislim da si jako hrabra — rekao je Weseley, a ja podigla pogled prema njemu gutajući suze.

— Ne osjećam se hrabro.

— Jesi — rekao je. Pogledi su nam se sreli.

— Napravila sam neke strašno glupe i neugodne pogreške — šapnula sam.

— Nema veze. Svi griješimo — gorko se nasmiješio.

GIGA

— E pa, mislim da sam ja pogriješila manje puta nego ti — dodala sam da razvedrim ozračje.

— Čini mi se da ti napraviš svake večeri novu pogrešku s novom osobom.

Nasmijao se.

— No dobro, hajde da vidimo što Rosaleen krije ispod ovoga. Nisam mogla otrgnuti pogled od fotoalbuma, pa sam otvorila novi pronašla fotografije sebe kao bebe. Izgubila sam se u nekom drugom svijetu i u nekom drugom vremenu. U pozadini sam čula kako Weseley komentira što pronalazi, ali nisam se obazirala na njega. Samo sam piljila u svojega divnog tatu, zgodnoga i sretnoga, s mamom. Onda sam došla do fotografije sa svojega krštenja. Samo mama i ja. Ja tako sitna u njezinu naručju da se pod bijelom dekićom nazire samo ružičasta glavica.

— Isuse Kriste, Tamara, vidi ovo.

Nisam se obazirala na njega, bila sam izgubljena u slici mame i sebe u crkvi. Držala me u naručju s velikim osmijehom na usnama. Tko god slikao tu fotografiju — tata, pretpostavljam — držao je prst na kutu objektiva pa je zaklonio svećenikovo lice. Poznajući tatu, vjerojatno hotimice. Protrljala sam njegov veliki, bijeli prst blistav od bljeskalice i nasmijala se.

— Tamara, pogledaj ove stvari.

Na fotografiji se vidjelo pola svećenika, mama, ja u njezinu naručju pokraj krstionice, još jedna osoba zdesna, odrezana zahvaljujući foto-grafovoj traljivosti, ali na mojoj je glavi počivala nečija ruka. Ženska ruka, sudeći po prstenu. To je vjerojatno bila Rosaleen, moja kuma koja se nikada nije ponašala kao kume mojih prijateljica, koje su samo za svaku prigodu slale čestitke s novcem. Ne, moja se kuma željela družiti sa mnom. Bljak.

— Tamara. — Weseley me zgrabio tako da sam poskočila. — Pogledaj ovo.

Oči su mu bile razrogačene. Kada me primio za ruku, njome su prostrujali žmarci.

Tutnula sam fotografiju s krštenja u džep i pošla s njim.

Čudan osjećaj kojim me ispunio, ispario je u trenu. Prešla sam pogledom po dijelu garaže s kojeg je Weseley strgnuo plahte.

— U čemu je stvar? — Ostala sam mrtva-hladna. Nije bilo ni izdaleka onako uzbudljivo kako je najavio. Prastaro zastarjelo pokušstvo. Knjige, žarači, keramika, prekrivene slike, tkanine, tepisi, okviri kamina oslonjeni o zid, kojekakve ukrasne trice.

— U čemu je stvar? — Oči su mu bile krupne dok je skakao amo--tamo podižući predmete, otkrivajući još uljanih portreta bjelodano zle djece s ovratnicima koji su im sezali preko usnih resica, debelih, neprivlačnih gospođa velikih sisa, širokih zapešća i tankih usana.

— Pogledaj sve ovo, Tamara. Zar ništa ne primjećuješ?

Srušio je tepih i udario ga nogom. Razmotao se na prašnom podu.

— Weseley, ne pravi nered — naljutila sam se. — Nemamo puno vremena do njihova povratka.

— Tamara, otvori oči. Pogledaj inicijale.

Proučila sam tepih, prašnjav predmet koji bi više spadao na zid kao tapiserija nego na pod. Posvuda je bilo slovo K.

— I pogledaj ovo. — Weseley je otkrio kutiju s porculanom. Na svim tanjurima, šalicama, noževima i vilicama bilo je otisnuto slovo K. Zmaj ovijen oko mača, koji se uspinje iz plamenova. A onda sam se sjetila da sam isti taj amblem vidjela na zaštitnoj rešetki kamina u vratarskoj kući.

— K — tupo sam rekla. — Ne kužim. Stvarno ne kužim... Odmahnula sam glavom ogledavajući se po garaži, koja je isprva izgledala kao smetlište, a sada kao riznica.

— K predstavlja... — rekao je Weseley polako kao da sam dijete i gledao me zadržavajući dah.

— Klokana — rekla sam. — Ne znam, Weseley. Zbunjena sam, nisam...

— Kilsaney — rekao je, a mene su prošli ledeni trnci.

GIGA

— Sto? Ali to je nemoguće. — Ogledala sam se. — Zašto bi kod njih bile sve te stvari?

— Pa, ili su ih ukrali...

— To je to!

To mi je bilo posve logično. Bili su lopovi. Ne Arthur, nego Rosaleen. To mi je zvučalo uvjerljivo.

— Ili to čuvaju za Kilsaneyje. — Weseley mi prekine tijek misli. — Ili... — široko mi se nasmiješio, podižući i spuštajući obrve.

— Ili što?

— Ili oni *jesu* Kilsaneyji.

Otpuhnula sam smjesta otpisavši tu mogućnost, ali onda mi je pozornost privuklo nešto crveno pod smotanom dijelom tepiha koji je Weseley srušio.

— Album s fotografijama! — rekla sam prepoznavši crveni album koji sam pronašla u prvom tjednu nakon dolaska. — Znala sam da ga nisam izmislila.

Sjeli smo i prelistali ga, premda se trenutak Rosaleenina i Arthurova povratka opasno bližio.

Unutra su bile crno-bijele fotografije djece, od kojih su neke bile tonirane.

— Prepoznaješ li koga? — pitao je Weseley. Odmahnula sam glavom, a on počeo brže okretati stranice.

— Stani malo. — Jedna mi je fotografija zapela za oko. — Vrati se.

Bila je to fotografija dvoje djece među stablima. Djevojčica i nekoliko godina stariji dječak. Stajali su jedno nasuprot drugome držeći se za ruke i dodirujući se čelima. Pred očima mi je bljesnula slika Arthurova i mamina bizarnoga pozdrava kada smo stigle.

— To su mama i Arthur — nasmiješeno sam rekla. — Na ovoj joj je valjda tek pet godina.

— Pogledaj Arthura. Zar nije bio slatko dijete? — bockao me Weseley škiljeći da bolje vidi sliku.

— Ah, ne budi zloban — smijala sam se. — Pogledaj ih samo. Nikada nisam vidjela mamu kao dijete.

Sljedeća je fotografija prikazivala mamu, Arthura, Rosaleen i još jednoga dječaka.

Ostala sam bez daha.

— Tvoja mama i Rosaleen poznavale su se kao djeca — rekao je Weseley. — Jesi li to znala?

— Ne. — Nisam mogla do daha i vrtjelo mi se u glavi. — Nema šanse. Nitko to nikada nije spomenuo.

— A tko je zadnji dečko?

— Nemam pojma.

— Ima li tvoja mama još jednoga brata? Izgleda najstarije.

— Ne, nema. Nikada nije spominjala...

Weseley zavuče ruku pod plastični omot i izvadi fotografiju iz albuma.

— Weseley!

— Toliko smo toga otkrili — želiš li znati sve ili ne? Progutala sam i kimnula.

Weseley okrene fotografiju.

Pisalo je: „Artie, Jen, Rose, Laurie. 1979.”

— Očito je to Laurie — rekao je Weseley. — Zvoni li ti to ime? Tamara, izgledaš kao da si vidjela duha.

— „Laurence Kilsaney, počivao u miru” na nadgrobnom spomeniku. Arthur je na povratku iz Dublina u autu Rosaleen nazvao „Rose”. Imena „Laurie i Rose” urezana su u stablo jabuke.

— On je taj koji je stradao u požaru u dvorcu. Laurence Kilsaney. Ime mu je na grobu, na groblju imanja Kilsaney.

— Oh.

Zurila sam u fotografiju njih četvero, nasmiješenih, nevinih lica pred kojima je još cijeli život, prepun mogućnosti. Mama i Arthur čvrsto su se držali za ruke, a Laurence je frajerski

GIGA

prebacio ruku Rosaleen oko vrata; mlitavo je visjela preko njezinih prsiju. Stajao je na jednoj nozi, a druga je bila pozerski prebačena preko nje. Djelovao je samouvjereno, pa čak i drsko. Brada mu je bila podignuta i cerio se u objektiv kao da je upravo doviknuo nešto fotografu.

— Dakle, mama, Arthur i Rosaleen družili su se s Kilsaneyjem — razmišljala sam naglas. — Nisam ni znala da je živjela ovdje.

— Možda nije. Možda je dolazila na praznike.

Weseley jc nastavio listati. Na svim je fotografijama bilo istih četvero ljudi, na svakoj druge dobi, na svakoj čvrsto na okupu. Na nekim su slikama bili sami, na nekim u parovima, ali na većini svi zajedno. Mama je bila najmlađa, Rosaleen i Arthur gotovo vršnjaci, a Laurence najstariji, na svakoj sa širokim osmijehom i vragolastim sjajem u oku. Rosaleen je čak i kao djevojčica izgledala starmalo, s nekom krutošću u oku i smiješkom koji nikada nije bio jednako širok kao u ostalih.

— Gle, ovdje je sve četvero pred vratarskom kućom. — Weseley pokaza njih četvero kako sjede na vrtnom zidu. Otada se ništa nije puno promijenilo, osim nekoliko stabala u vrtu koja su sada bila velika i bujna, a onda su bila tek posađena ili visoka kao grmlje. Ali dvorišna vrata, zid, kuća, sve je ostalo isto.

— Evo mame u dnevnoj sobi. Ovo je taj kamin. — Pozorno sam proučavala fotografiju. — Polica za knjige je ista. Pogledaj spavaću sobu. — Oštro sam udahnula. — U toj ja sada spavam. Ali ne razumijem. Živjela je ovdje, odrasla je ovdje.

— Stvarno ništa od toga nisi znala?

— Ne. — Odmahnula sam glavom osjećajući početak glavobolje. Mozak mi je bio pretrpan preobiljem podataka i nedostatkom odgovora. — Mislim, znala sam da je živjela na selu, ali... Sjećam se da je djed bio ovdje jednom kada smo posjetile Arthura i Rosaleen. Baka mi je umrla dok je mama još bila mlada. Mislila sam da je i on bio samo u posjetu kod Rosaleen i Arthura, ali... Bože moj, pa što se to događa? Zašto su svi lagali?

— Zapravo nisu lagali, zar ne? — Weseley je pokušao ublažiti udarac. — Samo su ti prešutjeli da su živjeli ovdje. Nije to baš najuzbudljivija tajna na svijetu.

— I prešutjeli su mi da poznaju Rosaleen gotovo cijeloga života, da su živjeli u vratarskoj kući i da su nekoć poznavali Kilsaneyje. To samo po sebi nije velika stvar, ali jest ako je tajne. Ali zašto su je krili? Sto još skrivaju od mene?

Weseley tada svrne pogled s mene i nastavi listati fotoalbum kao da će unutra pronaći odgovore.

— Čuj, ako je tvoj djed živio u vratarskoj kući, to znači da je ovdje bio vrtlar. Radio-je ono što Arthur radi danas.

U glavi mi je bljesnuo prizor koji me zaprepastio, ja kao mala i djed koji kleči s rukama duboko uronjenim u vlažnu zemlju. Sjetila sam se crnila pod njegovim noktima, gliste koja se migolji u tlu, djeda koji je lovi i maše mi njome pred licem, sebe koja plačem, njega koji se smije i grli me. Uvijek je mirisao na zemlju i travu. Nokti su mu uvijek bili crni.

— Pitam se je li na kojoj fotografiji žena. Nastavila sam okretati stranice.

— Koja žena?

— Žena u bungalovu koja pravi staklo.

Proučavali smo sljedeće stranice, a menije srce tako glasno udaralo u grudima da sam mislila da ću se prevaliti. Stigla sam do zajedničke fotografije Rosaleen i Laurencea. „Rose i Laurie, 1987.”

— Mislim da je Rosaleen bila zaljubljena u Laurencea — rekla sam prelazeći prstom po njihovim licima.

— Ajoj — reče Weseley okrećući stranicu. — Ali Laurence nije volio Rosaleen.

Sljedeću sam fotografiju gledala razrogačenih očiju. Na toj je stranici bila slika mame, tinejdžerke, ljepotice duge plave kose, velika osmijeha, savršenih zubi. Laurence ju je grlio i davao joj poljubac u obraz pokraj stabla s urezanim imenima.

GIGA

Pogledala sam pozadinu fotografije. „Jen i Laurie, 1989.“

— Možda su bili samo prijatelji... — polako je rekao Weseley.

— Weseley, pogledaj ih.

Nisam trebala reći ništa više. Ostalo je bilo jasno. Posve bjelodano. Bili su zaljubljeni.

Sjetila sam se što mi je mama rekla kada sam se vratila iz ružičnjaka prvoga dana, kada sam upoznala sestru Ignacije. Mislila sam da je smušena, mislila sam da mi govori kako sam ljepša od ruže. Ali što ako je mislila doslovno: „Ljepša si od Rose?“

Daleko od njih, na drugom rubu fotografije, Rosaleen je sjedila na kariranoj deki pokraj košare za piknik hladno piljeći u fotoaparat.

TAMNA KOMORA

Nisam znala koliko nam je vremena preostalo do povratka Rosaleen i Arthura s mamom, ako se uopće vrate s njom, no postalo mi je svejedno hoće li me uloviti. Dojadile su mi tajne, dosadilo mi se šunjati naokolo u pokušaju da zavirim ispod površine kada nitko ne gleda. Weseley je u potpunosti podržavao moj sljedeći potez i otratio me u bungalov preko puta. Oboje smo tražili odgovore i nikada u životu nisam upoznala osobu koja bi se bila spremna toliko izložiti da mi pomogne kao Weseley. Tada sam se sjetila sestre Ignacije i srce mi se stegnulo. Napustila sam je. I nju trebam posjetiti. Sjetila sam se kako mi je na jednom od prvih susreta stegnula ruku i rekla da mi nikada neće lagati, da će mi uvijek reći istinu. Nešto je znala. Doslovno mi je rekla da nešto zna i, tada kada sam se toga sjetila, bilo je posve očito kako želi da je ispitam, ali ja to nisam odmah shvatila.

Weseley me poveo prolazom pokraj kuće. Koljena su mi se u hodu toliko tresla da sam očekivala da će popustiti, a ja se raspasti na tlu poput kule od karata. Jutro se počelo mračiti i podigao se vjetar. Bilo je tek podne, ali nebo se zamračilo i golemi, tmasti oblaci nakupljali su se kao da nebu čupave obrve zaklanjaju oči, a čelo mu se zabrinuto bora dok me promatra.

— Kakva je to buka? — upitao je Weseley kada smo se primakli kraju prolaza.

Zastali smo i osluhnuli. Bilo je to zveckanje.

— Staklo — šapnula sam. — Ljulja se na vjetru.

Bio je to pomalo uznemirujući zvuk. Nije zvučalo kao zveckanje ukrasnih zvončića, već kao razbijanje stakla dok se obli i oštri komadići sudaraju na vjetru. Tako ustroščen, bio je to sablastan zvuk.

— Idem provjeriti što se događa tamo iza — rekao je Weseley kada smo stupili u stražnje dvorište. — Bit će sve u redu, Tamara. Samo reci ženi da si joj došla zahvaliti pa ćeš vidjeti kako ćeš dalje. Možda ti nakon toga sama nešto kaže.

Uplašeno sam gledala kako odmiče travnjakom, prolazi pokraj šupe i nestaje u polju stakla. Okrenula sam se prema kući i pogledala pro/ore. Kuhinja je bila prazna. Lagano sam kuenula o stražnja vrata i pričekala. Nije bilo odgovora. Drhtavom rukom, koju sam prekorila zbog pretjerane dramatičnosti, pritisnula sam kvaku. Nije bilo zaključano. Odškrinuta sam ih i provirila unutra. Vidjela sam usko predsoblje koje je skretalo udesno. Iz njega su vodila troja vrata, sva zatvorena, jedna zdesna, dvoja slijeva. Prva vrata lijevo vodila su u kuhinju — već sam znala da tamo nema nikoga. Ušla sam pokušavši vrata ostaviti otvorena kako se ne bih osjećala zarobljeno i kako ne bi izgledalo kao da provaljujem, ali vjetar je bio snažan, pa ih je zalupio. Poskočila sam i smjesta rekla da se glupo ponašam. Nije bilo vjerojatno da će mi starica i žena koja mi je dala dar htjeti nauditi. Blago sam pokucala na vrata zdesna. Nije bilo odgovora pa sam lagano okrenula kvaku i polako ih otvorila. Bila je to spavaća soba i nedvojbeno je pripadala starici. Mirisala je na vlagu, dječji puder i antiseptik. Unutra je bio star krevet od tamnog drveta s presvlakom za poplun cvjetnog uzorka, a pokraj njega papuče na nježnoplavom tepihu koji je vidio previše praha za suho pranje. Samostojeći je ormar vjerojatno sadržavao cijelu njezinu garderobu. Do zida s vratima stajala je psiha s potamnjelim zrcalom te četkom za kosu, lijekovima, krunicom i *Biblijom* uredno poslaganima na površini. Sučelice krevetu bio je prozor s pogledom na stražnje dvorište. Unutra nije bilo više ničega, i nikoga.

Oprezno sam zatvorila vrata i produžila hodnikom. Tepih je bio pokriven neobičnim plastičnim prekrivačem, kao da treba zaštititi pločice od prljavštine. Škripao mi je pod stopalima pa mi je bilo čudno što nitko ne čuje da dolazim. Možda je žena opet u šupi, što znači da će vidjeti Weseleyja. Sledila sam se i zamalo ponovno izašla, ali kada sam stigla tako daleko, nije bilo povratka. Stigla sam do kraja hodnika, koji je na tom mjestu skretao udesno. Na kraju toga poteza bila su još jedna vrata što su vodila u sobu s televizorom, koju sam

GIGA

vidjela kroz prozor. Televizor je tako treštao da sam čula otkucavanje sata u kvizu *Odbrojavanje*, pa sam pretpostavila daje Rosaleenina majka unutra, ali premda sam se toliko dugo pitala o njoj, tada nije bio pravi trenutak da joj se predstavim. Nisam nju tražila. Pred glavnim je ulaznim vratima bilo malo predsoblje, a s lijeve strane još jedna vrata iza kojih sam pretpostavila da je druga spavaća soba.

Prvi sam put tako lagano pokucala da sam to i sama jedva čula. Zglobovi prstiju okrnuli su tamno drvo kao perce. Drugi sam put pokucala snažnije i pričekala duže, ali ništa se nije čulo. Okrenula sam kvaku. Vrata su bila otključana i otvorila su se.

Imala sam hiperaktivnu maštu pa sam zamišljala kakve bi sve tajne Rosaleen mogla kriti proteklih nekoliko tjedana, možda čak godina, ali u stvarnosti su me sve razočarale. Otkrića u garaži, premda su bila zanimljiva i zaboljelo me što nisam znala da su Arthur i mama prijateljevali s Rosaleen odmalena, nisu se mogla mjeriti sa scenarijima koje sam ja zamislila. Pokazalo se da je objašnjenje prve tajne bungalova Rosaleenina bolesna majka; trupla u garaži zapravo su bila stvari iznesene iz dvorca. Premda je to bilo zanimljivo, pomalo me razočaralo jer nije odgovaralo razini napetosti koju je Rosaleen širila. Nije odgovaralo razini tajanstvenosti kojom je bila obavijena.

Ali toga puta nisam ostala razočarana.

Zažalila sam što me nije dočekao tepih iz sedamdesetih i tamno drvo, miris vlage i loše dizajnirana spavaća soba. Ono što sam vidjela potreslo me do srži tako da sam samo ostala stajati, sledena, otvorenih usta, loveći dah.

Svaki od triju zidova bio je od poda do stropa prekriven mojim fotografijama. Ja kao novorođenče, ja na prvoj pričesti, ja u posjetu vratarskoj kući kao trogodišnjakinja, četverogodišnjakinja, šestogodišnjakinja. Ja u školskim igrokazima, ja na rođendanskim proslavama i drugim zabavama, djeveruša na vjenčanju mamine prijateljice, prurušena u vješticu za Noć vještica, neuredan crtež koji sam napravila prve školske godine. Tamo je bila i fotografija mene na ulazu u dvorište vratarske kuće, slikana tek prošloga tjedna, kako sjedim na zidu mašući nogama licem okrenutim prema suncu. Na zidu je bila i fotografija mene i Marcusa za njegova prvog posjeta i druga, slikana onoga dana kada smo ušli u autobus i otisnuli se na put. Bila je i fotografija onoga jutra kada smo mama, Barbara i ja tek stigle u vratar-sku kuću. Zatim ja s oko osam godina kako stojim nasred ceste prema dvorcu i dosađujem se dok mama razgovara s Arthurom i Rosaleen uz sendviče s jajetom i jak čaj. Tamo je bila i fotografija mene prije dva tjedna na groblju, kako polažem cvijeće na grob Laurencea Kilsaneyja. Bila je fotografija mene kako hodam prema dvorcu. Fotografija mene sa sestrom Ignacije kako šćemo, razgovaramo, izležavamo se u travi, zatim jedna mene u dvorcu kako sjedim na stubama onoga jutra kada sam tek otkrila dnevnički zapis, zatvorenih očiju i lica podignuta prema suncu. Znala sam da me netko gleda. Zapisala sam to. Fotografija je bilo bezbroj, kao da su povijest cijeloga mog života, uključujući prizore koje sam davno zaboravila i one za koje nisam ni znala da su ikada zabilježeni na filmu.

U kutu sobe bio je krevet za jednu osobu, zgužvan, neposprem-ljen. Pokraj njega je stajao mali ormarić, površine pretrpane pilulama.

Prije nego što sam se okrenula da izađem, za oko mi je zapela poznata slika. Prišla sam suprotnome zidu i izvadila sada zgužvanu fotografiju iz džepa. Prinijela sam je zidu i vidjela da su gotovo istovjetne, samo sto je ona na zidu bila puno jasnija. Na njoj nije bilo prsta pred lećom, tako da se vidio svećenik, a pokraj njega mama sa mnom u naručju. Na mojoj ružičastoj glavici bila je ruka s prstenom. Fotografija na zidu bila je puno veća od one koju sam ja pronašla. Bila je povećana i zu-mirana tako da je prsten bio savršeno jasan i toliko izoštren da je bilo bjelodano kome pripada.

Sestri Ignacije.

Ispod fotografije s krštenja bila je moja majka kako me drži nad krstionicom, a svećenik mi škropi glavu vodom. Prepoznala sam krstionicu. Sada je ta krstionica u kapelici na imanju

GIGA

puna paukova i prašine. Pokraj je bila fotografija moje majke u krevetu, crvenog lica i kose slijepljene na vlažno čelo, sa mnom umotanom u naručju, tek rođenom. Na drugoj me je fotografiji držala sestra Ignacije, tek rođenu.

Nisam samo opatica. Školovana sam i za primalju. To je rekla prije samo nekoliko dana.

— O, moj Bože.

Drhtala sam i koljena su mi klecnula. Pružila sam ruku prema zidu, ali se nisam imala za što uhvatiti osim za svoje fotografije. Prsti su mi zapeli za njih i povukli ih za mnom dok sam se rušila na pod. Nisam se onesvijestila, ali nisam mogla stajati. Željela sam pobjeći odande. Spustila sam glavu među koljena pa polako udisala i izdisala.

— Danas si imala sreće. — Čuvši glas iza svojih leđa, brzo sam se prenula. — Ova je soba obično zaključana. Čak je i ja nisam vidjela iznutra. Baš si je dao truda.

Na vratima je stajala Rosaleen oslonjena o dovratka, s rukama na leđima. Posve mirna.

— Rosaleen — promuklo sam upitala — što se događa? Zahihotala se.

— Oh, dijete, pa znaš što se događa. Nemoj glumiti da nisi njuškala. Hladno me je pogledala. Uplašeno sam slegnula ramenima smjesta shvativši da djelujem kao krivac.

Nešto je bacila na mene i to je sletjelo na pod.

Bile su to omotnice koje sam uzela toga jutra i ostavila ih u kuhinji kada sam pronašla pilule u džepu Rosaleenine pregače. Zatim je bacila nešto drugo, teže, što je bubnulo na tepih. Odmah sam znala što je to. Pružila sam ruku da dohvatim dnevnik. Petljala sam po bravi pokušavajući ga otvoriti da vidim jesu li izgorene stranice nestale. Možda sam već promijenila tijekom događaja. Ali dobila sam odgovor i prije nego što sam ga sama stigla otkriti.

— Pokvarila si mi zabavu spalivši te stranice. — Nasmiješila se kutom usana. — Arthur i tvoja majka su u kući. Vjerojatno ih nisam trebala ostaviti... — Pogledala je prema kući žvačući unutarnju stranu usne. U tom je trenutku djelovala tako ranjivo, kao slatka teta koja želi cijeli svijet iznijeti na vlastitim plećima, da sam joj zamalo pružila pomirbenu ruku, ali kada se ponovno okrenula prema meni, oči su joj opet bile ledene. — Ali morala sam ih ostaviti. Znala sam da ću te pronaći ovdje. Danas imam sastanak s policajcem Murphyjem. Ti ne bi slučajno znala kojim povodom?

Progutala sam knedlu i odmahнула glavom.

— Loša si lažljivica — tiho je rekla — baš kao i svoja majka.

— Da se nisi usudila tako govoriti o mojoj majci. Glas mi je drhtao.

— Samo sam joj željela pomoći, Tamara — rekla je. — Nije spavala. Mučila je samu sebe. Neprestano je pretresala prošlost i ispitivala me svaki put kada bih joj donijela obrok...

Tada je već govorila za sebe, kao da i samu sebe pokušava u to uvjeriti.

— Činila sam to radi nje. Ne radi sebe. Ionako nije gotovo ništa jela, pa nije puno unijela u sebe. Činila sam to radi nje.

Namrštila sam se ne znajući bih li je prekinula ili je pustila da to raščisti sama sa sobom. Dok je ona bila izgubljena u mislima, posegnula sam za omotnicama. Pogledala sam ime na njima.

Arthur Kilsaney,
Vratarska kuća,
Posjed Kilsaney
Kilsaney
Meath

Na sljedećoj je omotnici bila otisnuta ista adresa, ali je bila naslovljena i na Arthura i na Rosaleen.

— Ali... — Pogledavala sam sjedne omotnice na drugu. — Ali... Ja ne...

— Ali, ali, ali — oponašala me Rosaleen tako da sam se sva naježila.

— Arthurovo prezime je Byrne. Kao i mamino — rekla sam kreštavim glasom.

GIGA

Rosaleen raširi oči i nasmiješi se.

— Vidi, vidi, vidi. Mačka nije bila tako znatiželjna kako sam mislila. Pokušala sam prikupiti snage da ustanem. Kada sam ustala, i

Rosaleen kao da se pripremila na neki potez rukom koju je još držala za leđima.

Ponovno sam pogledala omotnice nastojeći shvatiti što se događa.

— Mama nije Kilsaney. Ona je Byrne.

— Tako je. Nije Kilsaney, ali je to oduvijek željela postati. — Oči su joj bile hladne. — Bilo joj je samo do imena. Oduvijek je željela tuđe, kradljiva mala guja — bjesnila je. — Pomalo je podsjećala na tebe jer se uvijek gurala tamo gdje joj nije mjesto.

Ostala sam otvorenih usta.

— Rosaleen — dahnula sam. — Što... što ti je?

— Sto mi je? Ništa mi nije. Samo sam proteklih nekoliko tjedana provela kuhajući i čisteći, radeći sve, brinući o svima, držeći sve konce, po običaju, za dvije nezahvalne male... — Oči joj se još više rastvore, a usta razjape pa drekne takvom silinom da sam morala začepiti uši: LAŽLJIVICE!

— Rosaleen! — viknula sam. — Prestani! Što se događa? — Tada sam već plakala. — Ne znam što se događa!

— Znaš ti vrlo dobro, dijete — prosiktala je.

— Nisam dijete, nisam dijete, nisam dijete! — napokon sam viknula riječi koje su mi se neprestano ponavljale u glavi, a sada sa svakim dahom izlijetale sve glasnije.

— Jesi. Trebala si biti MOJE DIJETE! — viknula je. — Uzela mi te! Trebala si biti moja. Baš kao on. Bio je moj. Ona mi ga je uzela!

Nakon toga se urušila, kao da joj je to iscrpilo svu snagu.

Šutjela sam dok mi je mozak radio sto na sat. Očito više nije govorila o Laurenceu Kilsaneyju — to je bilo davno, prije moga rođenja, što znači da je mogla govoriti samo o...

— Mojem tati — šapnula sam. — Bila si zaljubljena u mojega tatu. — Tada je podigla pogled prema meni tako povrijeđena lica da sam se zamalo sažalila nad njom. — Zato tata nikada nije dolazio ovamo s mamom. Zato je uvijek ostajao u Dublinu. Jednom se davno nešto dogodilo između vas.

Rosaleen na to smekša lice i počne se smijati. Isprva se tiho hiho-tala, a onda je zabacila glavu i nasmijala se na sav glas.

— U Georgea Goodwina? Šališ se. George Goodwin oduvijek je bio gubitnik, još od trenutka kada se dovezao ovamo u svom pretencioznom autiću sa svojim jednako pretencioznim ocem i ponudio kupiti imanje. „Bit će to divan hotel, bit će to divan rekreacijski klub“, oponašala ga je, a ja sam ga mogla zamisliti kako to govori stigavši u odijelu na tanke pruge s djedicom Timothyjem. S prstom nad crvenom tipkom kojom će dozvati buldožer da sravni dvorac sa zemljom, zasigurno je bio pravi đavo u očima ljudi koji su željeli zaštititi svoj dvorac i zemlju.

— Morao je imati sve, uključujući i tvoju majku, premda je imala dijete. To što je tvoju majku i tebe odveo odavde, bio mu je najbolji potez. Ne! Zapravo mu je najbolji potez bio taj što se ubio da ti *lovaši* ne bi mogli oduzeti i ovo imanje. To je bilo najbolje i jedino što je George Goodwin ikada učinio. A to je i sam znao. Kladam se da je sve do trenutka kada je popio taj prvi gutljaj viskija...

— PRESTANI! - vrisnula sam. - PRESTANI!

Zatrčala sam se prema njoj da je udarim, pljusnem, sve samo da je spriječim u prosipanju tih laži, tih groznih, gadnih, prljavih, zlih laži, ali ona je stigla do mene prije nego ja do nje. Te snažne ruke, ojačane miješenjem tijesta i valjanjem jabučnih pita po cijeli dan, rintanjem u organskom povrtnjaku, nošenjem pladnjeva gore-dolje stubištem svakoga jutra, doista su bile snažne. Jednom me je pruženom rukom gurnula takvom silinom da mi je izbila dah iz pluća kao da mi je zgnječila prsni koš. Odletjela sam unazad i udarila glavom o kut ormarića.

GIGA

Ležala sam na podu loveći dah. Onda sam briznula u plač. Zamutilo mi se pred očima i osjećala sam okus krvi u ustima, premda mi nije bilo jasno kako jer sam se udarila u glavu. Bila sam dezorijentirana, nisam mogla ustati, nisam mogla pronaći vrata.

Nakon nekoga vremena, ne znam koliko, napokon sam ugledala zamućen Rosaleenin obris na vratima. Uspravila sam se u sjedeći položaj osjećajući mučninu, a kada sam dotakla glavu, na drhtavim mi je prstima ostalo krvi.

— De, de — blago je rekla Rosaleen — zašto si to učinila, dijete? Zašto si me na to natjerala? Moramo smisliti što ćemo reći — nastavila je. — Ne možemo te pustiti da se vratiš ovakva nakon što si sve ovo vidjela. Ne. Ne, moram nešto smisliti. Moram odmah nešto smisliti.

Mumljala sam nešto toliko nesuvislo da nisam ni sama znala što pokušavam reći. U glavi mi je bilo samo to što je rekla da je tata odveo mamu i mene odavde, da me mama tada već imala. To je bilo nemoguće. Ništa nije imalo smisla. Upoznali su se na svečanoj večeri, na otmjenom objedu s mnogo ljudi, i čim ju je ugledao, znao je da mora biti njegova. Sam je tako rekao, stalno je to ponavljao. Zaljubili su se na prvi pogled. I onda sam im se ja rodila. Tako je išla ta priča, tako mi ju je tata ispričao. Možda sam pogrešno čula, možda Rosaleen izmišlja. Ali tako me boljela glava i bila sam tako umorna, a vjeđe mi tako teške da sam ih jednostavno morala sklopiti. Shvatila sam da Rosaleen govori, ali ne meni. Otvorila sam oči. Gledala je niz hodnik, malo prestrašenija.

— Oh — čula sam njezin ponovno krotak glas. — Nisam čula da ulaziš. Mislila sam da si u šupi.

Žena koja pravi staklo. Ako viknem, možda mi netko pomogne, ali čula sam muški glas i prestrašila sam se. Nije to bio Arturov glas. Nije bio ni Weseleyjev — jao, a gdje je on? Je li ozlijeđen? Otišao je na polje stakla, onoga silnog stakla. Gotovo sam svake noći imala noćne more o tom staklu. Ljuljalo se na vjetru, greblo je i sjeklo, bockalo i probadalo dok sam trčala gore-dolje poljem pokušavajući pobjeći, praćena pogledom one žene. Gdje je sada ta žena?

— Zašto ne odeš u kuhinju, a ja ću ti skuhati šalicu čaja? Zar to ne bi bilo fino? Kako to misliš? Koliko već dugo tu stojiš? Ali ona se zaletjela na mene. Samo sam se branila. Odvest ću je natrag kući čim je dovedem u red.

On je rekao još nešto, a ja sam začula škripu plastike na podu. Korak, pa šuštanje kao da se nešto vuče po podu, korak, pa opet sušanj.

Povukla sam se u sjedeći položaj i uhvatila se za krevet da se pokušam osoviti na noge. Rosaleen je bila toliko zaokupljena razgovorom s muškarcem da nije primijetila da sam ustala. Nisam čula što muškarac govori, ali njezin je glas postao oštrij. Izgubio je onaj zastrašeni, sladunjavi prizvuk i ponovno je zazvučala kao ona Rosaleen od prije nekoliko trenutaka. Opsjednuto.

„Posesivna.“ Sestra Ignacije zamislila se prije nekoliko tjedana nad riječju kojom sam opisala Rosaleen. „Zanimljiv izbor riječi.“

— Zar me zato nikada ne puštaš u sobu? Zar si želio da to ovako doznam? To nije lijepo, znaš.

Opet njegov glas, pa bat koraka, pa opet sušanj.

— A sto je ovo?

Napokon je pokazala ruku koju je držala za leđima i zamahnula staklenim mobilom koji mi je darovan. Željela sam viknuti da je moj, ali je u hodniku zavladała prevelika strka.

— Ovo nije bio dio pogodbe, Laurie. Rado sam ti dopustila da se igraš staklom jer si to toliko želio, mislila sam da će te vatra i staklo is-cijeliti nakon... no, nakon svega, ali pretjerao si.

Sve si uništio, ama baš sve. Sada se stvari moraju promijeniti. Svakako se moraju promijeniti. *Laurie. Laurence Kilsaney, počivao u miru.*

Sledila sam se. Privedalo joj se. Ili je vidjela duha. Ne, to nije bilo moguće. I ja sam ga čula.

Nakon nekoliko ljutih riječi Rosaleen je zamahnula rukom i zavitlala stakleni mobil niz

GIGA

hodnik. Čula sam vrisak. Zatim se bacila na njega, nakon čega sam vidjela zamah štapa za hodanje koji ju je odgurnuo, a ona muklo bubnula o zid. Uplašeno ga je pogledala, a ja uzmaknula u kut, privukla koljena glavi samo želeći pobjeći odande, želeći biti bilo gdje drugdje, ali se nisam mogla pomaknuti.

— Rose? — začula sam glas na hodniku.

— Da, mamice — odgovorila je drhtavim glasom, žurno ustajući. — Dolazim, mamice.

Još je jednom pogledala muškarca pa otrčala hodnikom prema sobi s televizorom.

Muškarac se pojavio na vratima i, premda sam se pripremila, vrisnula sam ugledavši ga. Kroz dugu, tanku kosu, u mene je zurilo izobličeno lice. Jedna je strana izgledala kao da se rastopila, nakon čega je zategnuta i vraćena na krivo mjesto. Brzo je podigao ruku prema kosi i pokušao pokriti lice. Nosio je duge rukave, ali kada je podigao ruku prema licu, pokazao se bartljak. Cijela mu je lijeva strana bila opečena, a rame je visjelo kao da je vosak što mu se slijeva tijelom. Oči su mu bile krupne i plave, jedno savršeno uokvireno mekom, glatkom kožom, dok je koža oko drugoga bila povučena nadolje otkrivajući bjeloočnicu i sve ono ispod nje, tako da se činilo kako će iskočiti iz duplje. Kada mi je počeo prilaziti, briznula sam u plač.

Čula sam otvaranje stražnjih vrata i osjetila zapuh vjetra. Čula sam korake na plastičnoj zaštiti u hodniku, na što se muškarac, kojeg je Rosaleen nazvala Laurie, prestrašeno osvrnuo.

— Ostavi je! — čula sam Weseleyjev povik, a Laurie je podigao ruke uvis, zatečeno, tužno, potreseno. Onda je Weseley ušao i ugledao me. Očito sam izgledala strašno, jer mu se lice promijenilo, obuzeo ga je gnjev i gurnuo je Laurieja uza zid, rukom mu stežući vrat.

— Što si joj učinio? — zarežao mu je u lice.

— Pusti ga — čula sam se kako govorim, ali nisam uspijevala prevaliti glas preko usana.

— Tamara, izađi odavde — rekao je Weseley crvena lica dok su mu žile u vratu pulsirale od napora da zadrži Laurieja.

Ne znam kako, ali napokon sam ustala, zgrabila dnevnik i odgurnula se naprijed. Uspjela sam položiti ruku na Weseleyja da ga zaustavim. Pustio je Laurieja, zgrabio mene i odvuкао me iz sobe, pa gurnuo Laurieja unutra, zalupio vrata i zaključao ih. Uzeo je ključ i stavio ga u džep, a ja sam čula muškarca kako viče da ga pusti van.

23. MRVICE KRUHA

Baš kada sam stigla do kraja hodnika, Rosaleen je izletjela iza ugla i prepriječila mi put. Očito je izašla kroz glavna vrata. Posegnula je prema meni i zgrabila me za ruku, ali sam se izmakla u zadnji trenutak tako da su joj se nokti usjekli u moju kožu kada me njima uštipnula da me pokuša zadržati. Vrisnula sam.

— Slijedi me — rekao je Weseley, okrenuo se i otrčao.

Potrčala sam, ali me nešto naglo potegnulo unatrag i osjetila sam bol u vratu jer me Rosaleen uhvatila za kosu i pokušala zadržati. Snažno sam je tresnula laktom u trbuh pa me pustila. Usprkos njezinu ponašanju prema meni protekloga sata, bilo mi je krivo pa sam zastala da vidim je li dobro. Bila je savijena u struku i lovila dah.

— Tamara, dođi! — doviknuo je Weseley.

Ali nisam mogla. Učinilo mi se kako je sve to smiješno. Nije mi bilo jasno zašto se tučemo ni zašto se okrenula protiv mene. Morala sam se uvjeriti da je dobro. Kada sam joj prišla, podigla je pogled, za-mahnula desnicom i svom me snagom ošamarila. Osjećala sam peckanje dugo nakon što se njezina ruka odvojila od mogega lica. Weseley me povukao pa mi nije bilo druge nego dati se u trk.

Istrčali smo u stražnje dvorište i protrčali pokraj šupe koja je odvajala domaćinstvo od tajnoga polja stakla. Kada smo se našli u polju, primijetila sam koliko je vjetar ojačao. Tada je već bio olujan tako da mi je kosa divlje lamatala oko lica, povremeno me zasljepljujući, a povremeno mi trpajući pramenove u usta. Weseley mi je tako čvrsto stezao ruku da sam drugom morala održavati ravnotežu dok smo trčali preko grudastoga travnjaka pa nisam mogla skloniti kosu s lica. Komadi stakla divlje su se ljuljali na vjetru, naprijed-natrag, ali bez ikakva ritma pa je bilo teško procijeniti kada će nam doletjeti u lice dok trčimo između njih. Bilo se teško izmicati i izbjegavati oštre vrhove koji su nam gre-bli lica.

Čvrsto sam se držala za Weseleyjevu ruku i pamtim da sam mislila samo: nemoj me pustiti, nemoj me nikada pustiti. Povremeno bi se osvrnuo da se uvjeri kako ga još slijedim, premda mi je tako jako stezao ruku da mi je gnječio prste. Vidjela sam zabrinutost na njegovu licu, paniku u očima. Zajedno smo prolazili sve to i nikada u životu nisam bila toliko zahvalna na takvom prijatelju. Saginjući se da izbjegnemo staklene mobile, stigli smo do kraja dvorišta. Weseley je počeo tražiti način da se uspnemo preko zida. Stajala sam na straži osjećajući peckanje jer su mi počele krvariti porezotine koje sam zaradila na rukama i vjerojatno na licu, a šibao ih je hladan vjetar. Gledala sam kada će stići Rosaleen, koja se uskoro pojavila pokraj šupe i šibala dvorište očima u potrazi za nama. Pogledi su nam se sreli. Pojurila je naprijed. Weseley je žurno skupljao kasete i betonske blokove slažući ih jedan na drugi kako bismo s njih mogli preskočiti zid. Kada se uspeo na njih, napokon je dosegnuo vrh.

— Evo, Tamara. Podići ću te.

Odložila sam dnevnik, a on me podigao držeći me za struk. Uzverala sam se na vrh grebući gole lakte o beton, treskajući koljenima o zid, ali napokon sam uspjela. Weseley mi je dodao dnevnik, a ja sam skočila na polje s druge strane. Kada sam sletjela, gležnjeve i noge ošinula mi je bol. Weseley nije zaostajao. Ponovno me uhvatio za ruku i dali smo se u trk.

Pretrčavši cestu i utrčavši u vratarsku kuću, između dubokih sam udaha počela zazivati Arthura i mamu. Nije bilo odgovora i kuća je slijepo zurila u nas praznim sobama, a jedini odgovor bilo je kuckanje visoke ure u predsoblju. Oboje smo trčali gore-dolje stubama naglo otvarajući vrata, vičući u svaki zakutak pod strehom. I prije sam bila zabrinuta, ali tada sam počela paničariti. Sjela sam na krevet s dnevnikom u naručju ne znajući što da radim. A onda mi je, dok sam ga čvrsto grlila i počinjala plakati, odjednom sinulo.

Otvorila sam dnevnik. Polako, ali sigurno, nagorene su mi se stranice počele razmotavati pred očima ravnaajući se i šireći, ali riječi više nisu bile ispisane urednim zavijutcima i crticama,

GIGA

već neravno i neuredno naškrabane, kao u slijepoj žurbi.

— Weseley — zazvala sam.

— Da! — viknuo je s dna stubišta.

— Moramo ići — viknula sam.

— Kamo? — povikao je. — Morali bismo pozvati policiju. Što misliš? Tko je bio onaj tip? Bože, jesi li mu vidjela lice?

Čula sam kako mu riječima struji adrenalin.

Brzo sam ustala. Prebrzo. Sva mi je krv poletjela u glavu pa mi se zavrtjelo. Pred očima su mi se pojavile crne točke, ali sam pokušala nastaviti hodati nadajući se da će s vremenom nestati. Izašla sam u hodnik pridržavajući se za zid i nastojeći duboko disati. Žile u čelu bubnjale su mi u mahnitom ritmu, a koža mi je bila vruća i vlažna.

— Tamara? Što nije u redu? To je bilo jedino što sam čula.

Osjetila sam kako mi knjiga pada iz ruke i muklo udara o pod. Nakon toga — ništa.

Probudila sam se zureći u sliku Marije, koja mi se smiješila svisoka u nježnoplavom velu.

Tanke su se usne smiješile i uvjeravale me da će sve biti u redu, a ruke su joj bile pružene i raskriljene kao da mi pruža neki nevidljiv dar. Tada sam se sjetila što se dogodilo u bungalovu i naglo sjela. Imala sam osjećaj da mi je glava u škripcu, kao da je tlači atmosfera.

— Jao — zastenjala sam.

— Pst, Tamara, moraš leći. Sada uspori — smireno je rekla sestra Ignacije pa jednom rukom primila moju, a drugu mi položila na rame da me nježno pogura natrag.

— Moja glava — promuklo sam protisnula liježući natrag i proučavajući joj lice.

— Gadno si tresnula — rekla je uzimajući krpu koju je umočila u zdjelicu pa mi brižljivo obrisala kožu iznad oka.

Zapeklo me pa sam se ukočila.

— Weseley!

Uhvatila me panika pa sam se ogledala i odgurnula njezinu ruku od sebe.

— Gdje je?

— Sa sestrom Conceptuom. Dobro je. Nosio te cijelim putem dovde — nasmiješila mi se.

— Tamara — začula sam drugi glas, a onda mi je mama pritrčala i pala pokraj mene na koljena. Izgledala je drukčije. Kao prvo, bila je odjevena. Kosa joj je bila neuredno vezana u rep, a lice mršavije, ali njezine oči... premda su bile crvene i natečene kao da je plakala, u njima je opet bilo života.

— Jesi li dobro?

Nisam mogla vjerovati da je ustala iz kreveta pa sam samo piljila u nju, proučavala je čekajući da opet padne u trans. Nagnula se naprijed i vatreno me poljubila u čelo, tako da me gotovo zaboljelo. Prošla mi je rukama kroz kosu, opet me ljubeći i govoreći da joj je žao.

— Joj! — Trgnula sam se kada mi je pregrubo dirnula ozljedu.

— O, ljubavi, oprosti.

Smjesta me pustila i odmaknula se da me prouči. Izgledala je zabrinuto.

— Weseleyje rekao da te pronašao u spavaćoj sobi, daje tamo bio muškarac s ožiljcima...

— Nije me on udario.

Smjesta sam skočila u njegovu obranu, premda nisam točno znala zašto.

— Rosaleen se pojavila. Bila je jako ljuta. Nije prestajala prosipati laži o tebi i o tati.

Zaletjela sam se prema njoj da joj kažem neka prestane, ali me gurnula... — Spustila sam ruku na posjekotinu. — Je li gadno?

— Neće ostati ožiljak. Pričaj mi o tom muškarcu. Mamin je glas drhtao.

— Svađali su se. Nazvala ga je Laurie — odjednom sam se sjetila. Sestra Ignacije čvrsto se uhvatila za sofu, kao da se pod ispod nje ljulja. Mama ju je pogledala stegnute vilice, a onda vratila pogled na mene.

— Znači, istina je. Arthur je govorio istinu.

GIGA

— Ali to nije moguće — šapnula je sestra Ignacije. — Pokopali smo ga, Jennifer. Umro je u požaru.

— Nije umro, časna. Vidjela sam ga. Vidjela sam njegovu spavaću sobu. Unutra su fotografije. Stotine i stotine fotografija na zidovima.

— Obožavao je fotografirati — rekla je tiho kao da razmišlja naglas.

— Na svima sam ja — rekla sam pogledavajući jednu pa drugu. — Recite mi o njemu. Tko je on?

— Fotografije? Weseley ih nije spomenuo — rekla je sestra Ignacije, tresući se, blijeda.

— Nije ih primijetio, ali ja sam sve vidjela. Moj je cijeli život na tim zidovima. Riječi su mi zapinjale u grlu, ali sam svejedno nastavila.

— Dan kada sam rođena. Krštenje.

Tada sam pogledala sestru Ignacije i obuzela me srdžba.

— Vidjela sam i vas.

— Oh. — Naborani, koščati prsti poletjeli su joj na usta. — Oh, Tamara.

— Zašto mi niste rekli? Zašto ste mi obje lagale?

— Tako sam ti željela reći — uskočila je sestra Ignacije. — Rekla sam ti da ti nikada neću lagati, da me možeš pitati što god poželiš, ali nikada nisi. Čekala sam i čekala. Smatrala sam kako nije na meni da odgovorim, ali pogriješila sam. Sada to uviđam.

— Nismo trebale dopustiti da istinu otkriješ na ovaj način — rekla je mama drhtavim glasom.

— Očito ni jedna od vas nije imala petlje da učini ono što je Rosaleen učinila. Ona mi je rekla.

Odgurnula sam maminu ruku i okrenula lice od nje. — Ispričala mi je nekakvu smiješnu priču o tome da je tata došao ovamo s djedom želeći kupiti imanje kako bi ga pretvorio u rekreacijski centar. Rekla je da je ovdje upoznao mamu i da je upoznao mene. Tada sam pogledala mamu čekajući da mi kaže kako su to sve laži.

Ostala je nijema.

— Reci mi da to nije istina.

Oči su mi se punile suzama i glas mi je podrhtavao. Pokušavala sam biti jaka, ali nije mi išlo. Bilo je to ipak previše. Sestra Ignacije se prekrizila. Vidjela sam da je potresena.

— Reci mi da mi je on tata.

Mama je zaplakala, progutala suze, duboko udahnula i negdje pronašla snage. Kada je progovorila, glas joj je bio odlučan i dublji.

— Dobro, slušaj me, Tamara. Moraš mi vjerovati da smo ti to prešutjeli zato što smo tada, prije mnogo godina, smatrali da je tako najbolje, a George... — pokolebala se — George te toliko volio, svim srcem, kao da si njegova rođena...

Na to sam vrisnula jer nisam mogla vjerovati vlastitim ušima.

— Nije želio da ti kažem. Stalno smo se prepirali oko toga. Ali ja sam kriva. Ja sam za sve kriva. Zao mi je. — Obrazima su joj potekle suze i, premda nisam željela ništa osjećati, već je smjelo gledati u oči dok ne obori pogled da joj pokažem koliko me povrijedila, nisam mogla. Nisam mogla ništa ne osjećati. Svijet mi se tako strahovito poljuljao da je izbačen iz orbite. Sestra Ignacije ustala je i položila ruku na maminu glavu, a ona se svim silama borila da proguta suze, obriše obraze i umjesto toga utješi mene. Nisam mogla pogledati mamu pa sam pogledom pratila sestru Ignacije koja je otišla na drugi kraj prostorije. Otvorila je zidni ormarić i donijela mi nešto.

— Evo. Ovo ti već neko vrijeme pokušavam dati — rekla je očiju punih suza. Bio je to umotan dar.

— Časna, trenutačno stvarno nisam raspoložena za rođendanske darove jer mi je mama upravo priopćila kako mi je cijeloga života lagala.

Govorila sam otrovno pa je mama naborala čelo i napućila usne. Polako je kimnula prihvaćajući to što sam joj sasula u lice. Zbog toga sam se poželjela još glasnije izderati na

GIGA

nju. Željela sam iskoristiti priliku da joj kažem sve što sam ikada ružno pomislila o njoj, baš kao što sam običavala činiti u svađama s tatom, ali sam pregrizla jezik. Posljedice.

Reperkusije. Tome me dnevnik poučio.

— Otвори ga — strogo mi je naložila sestra Ignacije.

Strgnula sam papir. Unutra je bila kutija. U kutiji je bio smotani papir. Upitno sam je pogledala, ali ona je klečala pokraj mene sklopljenih ruku, glave pognute kao u molitvi.

Rastvorila sam svitak. Bio je to krsni list.

*Ovaj KRSNI LIST potvrđuje da je
Tamara Kilsaney
rođena dne 24. srpnja 1991.
u dvorcu Kilsaney, okrug Meath,
te da su je s ljubavlju
predstavili svijetu
majka Jennifer Byrne i otac
Laurence Kilsaney,
na današnji dan,
1. siječnja 1992. godine.*

Zurila sam u papir neprestano ga čitajući ispočetka, nadajući se da me oči varaju. Nisam znala odakle bih počela.

— Dobro, kao prvo. Pogriješili su datum. — Pokušala sam zvučati samopouzdanost, ali sam zvučala bijedno i to sam vrlo dobro znala. Bilo je to nešto što je nemoguće pobijediti zajedljivošću.

— Žao mi je, Tamara — ponovila je sestra Ignacije.

— Znači, zato ste stalno govorili da mi je sedamnaest. — Sjetila sam se naših razgovora. — Ali ako je tako, onda mi je danas osamnaest. .. Marcus. — Podigla sam pogled prema njoj. — Bili ste spremni pustiti ga da ode u zatvor?

— Što? — Mama nas je pogledavala jednu pa drugu. — Tko je Marcus?

— Ne tiče te se — obrecnula sam se. — Možda ti kažem za dvadeset godina.

— Tamara, molim te — kumila me.

— Mogao je završiti u zatvoru — ljutito sam rekla sestri Ignacije. Sestra Ignacije silovito je odmahnula glavom.

— Ne. Neprestano sam zahtijevala od Rosaleen da ti kaže. Ako ne tebi, onda barem policiji. Ona je samo uporno ponavljala da će se on već izvući. Ali onda sam se ja umiješala. Priopćila sam to policiji, Tamara. Otišla sam u Dublin policajcu Fitzgibbonu i sama mu dala krsni list. Još je preostala optužba za provalu, ali je i ona odbačena s obzirom na okolnosti.

— Što je odbačeno? Što se dogodilo? — pitala je mama zabrinuto gledajući sestru Ignacije. *Bože, Tamara, ako to u međuvremenu nisi shvatila, imaš mnogo više problema nego što sam mislio. Čuj, želim ti svu sreću u životu, ali... nemoj me više zvati.*

To je bio naš posljednji razgovor. Tada je već znao zašto su optužbe odbačene. Koliko zaribana moram biti ako ne znam ni koliko mi je godina? Toliko mi je laknulo zbog Marcusa da me srdžba nakratko minula. Ali taj je osjećaj ubrzo izbljedio i opet mi je krenula para na uši. U glavi mi je bolno bubnjalo pa sam položila ruku na ožljedu. Servirale su mi laži bacajući putem traga od mrvica kruha koji sam bila prisiljena slijediti kako bih doznala istinu o sebi.

— Dakle, dajte da raščistimo. Rosaleen nije lagala. Laurie *mi jest* otac. Čudak... s fotografijama? — Tada sam počela vikati. — Zašto mi nitko nije rekao? Zašto su svi lagali? Zašto ste me ostavili u uvjerenju da sam izgubila tatu?

— Oh, Tamara. George ti jest bio otac. Volio te više od svega na svijetu. Podigao te kao

GIGA

svoju. On je...

— ON JE MRTAV — vrisnula sam. — I svi su me ostavili u uvjerenju da sam izgubila tatu. On mi je lagao. Ti si mi lagala. Ne mogu vjerovati.

Ustala sam, a u glavi mi se vrtjelo.

— Tvoja je majka vjerovala da je Laurie mrtav, Tamara. Tebi je bila tek jedna godina. Pružila joj se prilika da započne nov život. George ju je volio, baš kao i tebe. Željela je početi ispočetka. Smatrala je kako bi ti istina nanijela nepotrebnu bol.

— A ovako je bolje? — obratila sam se mami, premda je sestra Ignacije bila ta koja ju je branila.

— Ne, ne, ja se nisam s time slagala. Ali zaslužila je da bude sretna. Bila je tako slomljena kad je Laurie umro.

— Ali nije umro — viknula sam. — Živi u bungalovu i svaki bo-govetni dan jede sendviče i pitu od jabuka. Rosaleen je znala da je živ.

Mama se na to skršila pa ju je sestra Ignacije čvrsto zagrlila, a na licu joj se jasno vidjelo da joj se srce slama. Tada sam se zaustavila shvativši da se nije samo meni lagalo. Mama je upravo doznala da čovjek kojega je voljela ipak nije mrtav. U kakvoj su to bolesnoj šali svi sudjelovali?

— Mama, žao mi je — tiho sam rekla.

— Oh, mila — šmrcala je — možda sam to i zaslužila, Zbog toga što sam ti ovo učinila.

— Ne. Ne, ne zaslužuješ ovo. Ali te i on ne zaslužuje. Kakav moraš biti perverzajak da se praviš mrtav?

— Pretpostavljam da ju je želio zaštititi — rekla je sestra Ignacije.

— Želio vam je objema pružiti bolji život, onakav kakav vam on ne bi mogao priuštiti.

— Arthur je rekao da je gadno izobličen. — Mama me pogledala.

— Kako... kako izgleda? Je li bio ljubazan prema tebi?

— Arthur? — trgnula sam se. — Arthur Kilsaney? On je Lauriejev brat?

Mama je kimnula i iz oka joj je kanula još jedna suza.

— S vama stvarno nema kraja — rekla sam, ali više ne jednako ljutilo. Ponestajalo mi je snage.

— On se protivio našem planu — rekla je mama, i sama već iscrpljena. — Sada mi je jasno zašto. Rekao je da ti želi zauvijek ostati ujak. Nikada nisam tvrdila da mi je brat. Dok ti to nisi sama pretpostavila pa smo... — Odmahnula je rukom uvidjevši koliko je sve to apsurdno.

Tada je u sobu ušao Weseley.

— Evo, policajci su na putu. Jesi li dobro? — Pogledao me. — Je li ti naudio?

— Ne, ne, nije on. — Protrljala sam oči. — On me spasio od Rosaleen.

— Ali mislio sam da je on...

— Nije — odmahnula sam glavom.

— Zaključao sam ga u njegovu sobu — postišeno je priznao Weseley i izvadio ključ iz džepa.

— Mislio sam da ti želi nauditi.

— Oh, ne. — Glavnina je moje srdžbe jenjavala. Sažalila sam se nad njim. Obranio me. Želio se sprijateljiti sa mnom i davao mi darove. Sjetio se da mi je rođendan. Osamnaesti rođendan. Kako i ne bi. A kako sam mu ja zahvalila? Zaključala sam ga.

— Gdje je Arthur? — upitala je sestra Ignacije.

— Otišao je u bungalov, k Rosaleen. A onda sam se sjetila. Dnevnik.

— Ne!

Pokušala sam brže-bolje ustati.

— Mila, trebala bi se opustiti — rekla je mama pokušavajući me navesti da opet legnem, ali sam skočila na noge.

— On se mora skloniti. — Paničarila sam. — Sto uopće radim ovdje tako dugo? Weseley,

GIGA

zovi vatrogasce, brzo.

— Zašto?

— Mila, sada se samo opusti — zabrinuto je ponovila mama. — Legni i...

— Ne, slušajte me. Weseley, tako kaže dnevnik. Moramo to spriječiti. Zovi vatrogasce.

— Tamara, to je obična knjiga, samo je...

— Do sada svaki put imala pravo — odvrtila sam. Kimnuo je.

— Što je ono? — odjednom upita mama prilazeći prozoru. Iznad krošanja, u daljini, u nebo su se vile perjanice dima.

— Rosaleen — rekla je časna, tako otrovno da sam se sledila. — Zovi vatrogasce! — naložila je Weseleyju.

— Daj mi ključ — rekla sam, istrgnula ga Weseleyju iz ruke i istrčala iz sobe. — Moram stići do njega. Neću ga ponovno izgubiti.

Čula sam ih sve kako viču za mnom dok sam trčala, ali se nisam zaustavila, nisam ih slušala. Trčala sam između stabala, slijedeći miris, ravno prema bungalovu. Upravo sam izgubila oca koji me podigao. Nisam željela izgubiti i drugoga.

24. SNOVI O MRTVIMA

Pred dvorišnim je vratima bungalova bilo parkirano policijsko vozilo. Vidjela sam Rosaleen na travnjaku s majkom. S njom je razgovarao prilično nestrpljiv policajac, koji ju je uporno ispitivao ima li koga unutra. Rosaleen je ridala rukama prekrivajući lice i osvrtala se prema kući kao da se ne može odlučiti. Uz policajca je stajao Arthur, koji je vikao na Rosaleen tresući joj ramena ne bi li je natjerao da odgovori.

— U šupi je! — napokon je dreknula.

— Nije, pogledao sam! — viknuo je Arthur.

— Mora biti! — vrisnula je ona. — Mora biti. Uvijek je zaključavao spavaću sobu kada je išao u šupu.

— Tko? — ponavljao je policajac. — Tko je u kući?

— Tamo ga nema. — Arthurov je glas bio promukao. — Zaboga, ženo, što si to učinila?

— O, moj Bože — neprestano je uzvikivala Rosaleen. Majka joj je tiho plakala.

U daljini se čulo zavijanje sirena.

Nisam se obazirala ni na koga od njih. Neopaženo sam protrčala mimo njih pa puteljkom pokraj kuće i kroz stražnja vrata u bungalov. Posvuda je bio dim koji je punio hodnik, tako crn i gust da sam se počela gušiti čim sam ga udahnula. Pala sam na koljena, grčevito se gušeći i loveći dah, a oči su me tako peklye da sam ih neprestano trljala, ali mi je od toga bilo samo gore. Prekrila sam vestom lice. Namočila sam je hladnom vodom iz vrtne slavine pa prekrila njome nos i usta da bih mogla disati. Vireći kroz jedno oko, tražila sam put držeći se zida. Plastika pod mojim stopalima bila je opasno vruća i ljepljiva, pa mi se guma na potplatima lijepila za nju. Držala sam se rubova hodnika gdje su bile pločice. Držeći se zida, stigla sam do vrata njegove sobe. Kada sam položila ruku na metalnu kvaku, tako sam se opekla da sam je pustila i savila se u struku, stežući ruku i kašljući dok su me oči peklye, grlo se grčilo, a ruka boljela. Kroz otvorena vrata na kraju hodnika izašao je bar dio dima pa sam znala da nisam daleko. U svakom trenutku mogu istrčati kroz ta vrata.

Gurnula sam ključ u bravu nadajući se da se nije sve zajedno rastalilo, i okrenula ga.

Odmaknuvši se, pritisnula sam stopalom kvaku i gurnula vrata. Sa mnom je ušlo još dima pa sam nogom zatvorila vrata za sobom. Kutovi fotografija svijali su se od vrućine. Nisam vidjela vatru, već samo dim, gust, crn, težak dim od kojega su me boljela pluća. Pokušala sam ga zazvati, ali nisam mogla, već bih se svaki put zakašljala nadajući se da me čuje, da zna da sam tu.

Napipala sam put do kreveta, njegovo tijelo, njegovo lice. Njegovo prelijepo lice prekriveno ožiljcima, uništeno baš kao i dvorac, koji je nosio takvu priču da mi je bio privlačan, a ne odbojan. Oči su mu bile zatvorene; napipala sam mu vjeđe. Protresla sam ga, prelazila mu rukama po cijelom tijelu da ga probudim. Ništa. Bio je u nesvijesti. Iza sebe sam osjećala žestoku vrućinu, vatru. Ubrzo će mi zapriječiti izlaz, zatočiti me u sobi s fotografijama.

Rastvorila sam mrežaste zavjese kako bih prepustila nešto siva svjetla u zadimljenu prostoriju. Pipajući sam tražila načina da otvorim prozore. Bili su zaključani. Ključeva nije bilo. Podigla sam stolac i udarala njime prozor da ga razbijem, ali nisam mogla. Pokušala sam ga vući, ali bio je pretežak. Pokušala sam ga osoviti na noge. Počela sam se umarati, nestajalo mi je snage i vrtjelo mi se u glavi. Legla sam do njega pokušavajući ga probuditi. Primila sam ga za ruku i tako smo oboje ležali sklopčani na krevetu. Nisam ga željela napustiti.

Odjednom sam počela sanjati dvorac, gozbu na dugom stolu pretrpanom fazanima i svinjetinom, a sve preliveno mašću i umacima, posvuda vino i pjenušci, najslasnija pačetina i povrće. Onda sam bila sa sestrom Ignacije, koja mi je vikala da guram, ali ja nisam znala što bih gurala. Nisam je vidjela, ali sam je čula. Onda je tame nestalo i prostoriju je ispunilo čudesno svjetlo, a ja sam se našla u zagrljaju sestre Ignacije. Zatim sam bila usred polja stakla

GIGA

trčeci iz petnih žila s Rosaleen za petama. Držala sam Weseleyja za ruku kao prije, samo što to više nije bio Weseley, već Laurie. Ne onakav kakvoga sam upoznala toga dana, već onakav kakvoga sam prvo vidjela na fotografijama, zgodan, mlad i vragolast. Osvrtao se i smiješio mi se usnama otkrivajući i zakrivajući bijele zube kada bi se nasmijao, a ja sam tek tada shvatila koliko smo slični i sjetila se kako sam se oduvijek pitala zašto ne nalikujem na mamu i tatu, što je sada bilo posve jasno. Njegov nos, usne, obrazi i oči — sve je bilo nalik na moje. Držao me za ruku i govorio mi da će sve biti u redu. Trčali smo zajedno smijući se i smiješeći, nimalo zabrinuti zbog Rosaleen jer smo znali da nas ne može dostići. Zajedno bismo mogli pobjeći cijelome svijetu. Onda sam ugledala svoga oca, na kraju polja, kako plješće i navija kao da sam opet dijete, na neformalnoj utrci u ragbijaškom klubu. Laurie je nestao i nakratko smo tamo bile mama i ja, zavezanih nogu, u „utrci na tri noge", baš kao kada sam bila mala. Djelovala je nespokojno, ne nasmijano, već zabrinuto, a onda je nestala i vratio se Laurie. Trčali smo, spoticali se, a tamo je bio i tata, smijao se i klicao nam, bodrio nas raširenih ruku, spreman da nas uhvati čim prijedemo crtu.

Onda su se stakleni mobilni počeli rasprskavati posvuda oko nas rasipajući se u tisuće komadića tako da sam ispustila Lauriejevu ruku. Čula sam tatu kako vrišti moje ime i otvorila oči. Soba je bila prepuna staklenih krhotina, na našim tijelima i na podu, a kroz prozor je suk-ljao dim. Ugledala sam kandžu, divovsku, žutu kandžu kako se povlači natrag kroz prozor, a onda se dim razišao. Ali to nije ugasilo vatru. Gutala je fotografije strašnom brzinom i žestinom, kao da proždire sve redom i nas ostavlja za kraj. Mi smo sljedeći. Onda sam ugledala Arthura. Vidjela sam sestru Ignacije. Vidjela sam majčino lice, živo, svjesno, užasno. Bila je vani, kretala se, govorila i, premda je bila uznemirena, meni je pao kamen sa srca. Osjetila sam ruke oko sebe i našla se vani kašljući i pijuckajući. Nisam mogla disati, bila sam na travi. Prije nego što sam zatvorila oči, vidjela sam majku, osjetila kako mi ljubi ruku, a onda sam vidjela kako grli Laurieja, plačući bez prestanka, a suze su joj kapale na njegovu glavu kao da samo one mogu ugasiti vatru što gori među njima.

Po prvi put, otkako sam pronašla oca na podu njegova ureda, izdahnula sam.

25. DJEVOJČICA

Jednom davno bila jedna djevojčica koja je živjela u bungalovu. Bila je najmlađe dijete s bistrostarijom sestrom i slatkim starijim bratom, tako zgodnim da su se za njim neznanci okretali na ulici i započinjali razgovor. Djevojčica je bila, moglo bi se reći, dijete iznenađenja. Za svoje roditelje, koji su odavno odustali od pravljenja djece, nije bila samo neplanirana, već i neželjena, i to je vrlo dobro znala. S četrdeset sedam godina, dvadeset dvije godine nakon što je rodila zadnje dijete, majka nije bila spremna za dolazak novoga. Njezina su djeca odrasla i odselila se, kći Helen u Cork da bude učiteljica u osnovnoj školi, a sin Brian u Boston, gdje će raditi kao informatički analitičar. Rijetko su dolazili kući. Brianu je bilo preskupo, a majka je radije odlazila u Cork za praznike. Djevojčica nije poznavala te neznance koje je rijetko viđala i koji su se nazivali njezinim bratom i sestrom. Imali su djecu stariju od nje; slabo su znali tko je ona i što želi. Stigla je prekasno i propustila stvaranje zajedništva koje su ostali dijelili.

Otac joj je bio lovočuvar na imanju dvorca Kilsaney, koje je ležalo preko puta njezina doma. Majka joj je bila kuharica. Djevojčica je uživala u položaju svoje obitelji, toliko blizu raskoši da su njezini školski kolege vjerovali kako ga i ona dijeli. Svidalo joj se što je obitelj upućena u govorkanja o kojima nitko drugi ništa ne zna. Redovito su uživali velike božićnice, ostatke hrane, tkanine i tapete nakon preuređenja ili čišćenja. Imanje je bilo strogo privatno, ali djevojčici je bilo dopušteno igrati se unutar njegovih zidova. Za nju je to bila najveća čast i nije bilo toga što ne bi učinila da udovolji obitelji, kao što su poslići po kući ili trčanje ocu Joeu i vrtlaru Paddyju s majčinim porukama o tome što toga dana treba uloviti i kakvo povrće izabrati za večeru.

Obožavala je dane kada joj je bilo dopušteno ući u dvorac. Kada bi zbog bolesti morala izostati iz škole, majka je nije mogla ostaviti kod kuće. Gospodin i gospođa Kilsaney bili su toliko dobri da su dopuštali njezinoj majci da dovede dijete na posao znajući da ga nema ama baš nikome ostaviti, a nije bilo nikoga tko bi im tako dobro spravio tri obroka dnevno i tako ih dobro nahranio novcem kojega je iz godine u godinu bilo sve manje. Djevojčica bi tiho sjedila u kutu goleme kuhinje gledajući kako joj se majka cijeloga dana znoji nad velikim kipućim loncima i štednjakom u kojem je tutnjala vatra. Bila je mirna i nikome nije pravila probleme, ali je zato sve promatrala. Gledala je mamu kako kuha, ali i upijala što se događa u kući. Primijetila je da gospodin Kilsaney, kad god mora donijeti odluku, nestaje u sobi obloženoj hrastovinom gdje stane na sredinu s rukama na leđima zureći u portrete svojih predaka, koji ga oholo gledaju s golemih uljanih slika u kićenim, zlatnim okvirima. Izašao bi iz te sobe podignute brade, spreman na pokret, kao vojnik kojemu je stožerni narednik upravo očitao dobru bukvicu.

Vidjela je i da gospođa Kilsaney, koja je bila zaljubljena u svojih devet pasa i vječno panično trčala za njima po kući, ne primjećuje mnogo toga što se događa oko nje. Više je pozornosti poklanjala svojim psima, pogotovo zločestom kavalirskom španijelu kralja Charlesa zvanom Messy, koji se jedini nije dao ukrotiti i koji joj je zaokupljao većinu misli i razgovora. Nije primjećivala dva dječaka koja su izvodila cirkus po hodnicima da privuku njezinu pozornost, ni pretjeranu muževu sklonost nimalo privlačnoj sobarici Magdelene, koja je smiješkom otkrivala crn zub i, kada bi gospođa Kilsaney bila vani sa psima, najčešće dugo brisala prašinu u glavnoj spavaćoj sobi Kilsaneyjevih.

Djevojčica je primijetila da gospođu Kilsaney izluđuje osušeno cvijeće. U prolazu bi zagledala u svaku vazu, gotovo kao da je opsjednuta time. Razdraganu bi se nasmiješila kada bi opatica svakoga trećeg jutra stigla sa svježim buketima iz obzidanoga vrta. Čim bi se vrata za njom zatvorila, počela bi čeprkati po njima gundajući i vadeći sve što nije bilo savršeno. Djevojčica je obožavala gospođu Kilsaney, obožavala je njezin kostim od tvida i smeđe

GIGA

jahaće čizme koje je nosila i kada nije išla na jahanje. Međutim, djevojčica je odlučila kako nikada neće dopustiti da se u njezinu domu toliko toga događa bez njezina znanja. Obožavala je gospodaricu, ali ju je smatrala budalom.

Nije posebno cijenila gospodara, koji je svima naočigled lakrdijao s ružnom sobaricom, škakljajući je straga peruškom i ponašajući se kao da je mlađi i od same djevojčice. Vjerovao je kako je premala da bi ga primijetila, premala da bi razumjela. Nije joj se posebno sviđao, a on je nju smatrao budalom.

Sve je gledala. Obećala si je da će uvijek znati sve što se događa u njezinu domu.

Obožavala je promatrati dvojicu dječaka. Vječno su bili spremni na vragolije, vječno su jurcali hodnicima prevrćući i razbijajući stvari, izazivajući sobaricu da vrisne, praveći gungulu. Stariji je bio taj kojega je uvijek držala na oku. On je bio začetnik svakoga plana. Mladi je bio razumniji i pristajao je na njih samo da bi čuvao starijega brata. Stariji je bio Laurence, odnosno Laurie, kako su ga zvali. Nikada nije opazio djevojčicu, ali ona je uvijek bila negdje postrani, osjećajući se uključeno, premda nikada nije bila pozvana, u mašti sudjelujući u igri.

Ali zato ju je primjećivao mladi dječak, Arthur ili Artie, kako su ga zvali. Nikada je nije pozvao na igru, jer nikada ništa nije činio sam od sebe, već samo slijedio bratove zamisli, ali kada bi Laurie učinio nešto šašavo, pogledao bi djevojčicu i zakolutao očima šaleći se njoj za volju. Njoj bi bilo draže da to nije činio. Željela je da je primijeti Laurie, a što je on to duže odbijao, to je njezina čežnja više rasla. Katkad, kada bi trčao sam, hotimice bi mu stala na put. Željela je da je pogleda i zastane ili bar vikne, ali to nikada nije učinio. Samo bi je zaobišao. Ako je tražio Arthura u igri skrivača, pomogla bi mu tako što bi mu pokazala njegovo skrovište. Ne bi pokazao da ju je vidio, već je tražio drugdje, a onda viknuo Artieju da se predaje. Od nje nije želio ama baš ništa.

Djevojčica je često izostajala iz škole, samo da bi mogla provoditi vrijeme u dvorcu. Ljetni su praznici bili najbolji jer se svaki dan mogla slobodno kretati imanjem a da ne mora glumiti kašalj ili bol u želucu. Za jednoga od takvih ljeta, kada je djevojčici bilo sedam, Artieju osam, a Laurieju devet, bila je vani i igrala se sama kao uvijek, kadli ju je majka pozvala da se vrati u dvorac. Kilsaneyji su otišli na cijeli dan u Balbriggan, u lov na lisice s rođacima. Gospođa Kilsaney pozvala ju je u svoju sobu da joj pomogne izabrati haljinu, opravu od maslinaste svile do poda koju će nositi uz bisere i bundu. Djevojčičina je majka toga dana bila zadužena za skrb o kući, a djevojčica je, čim je stigla pred dvorac, odmah po izrazima na licima dječaka vidjela da su nešto skrivili.

— Krasan je dan, pa se igrajte vani, nadišite se svježega zraka i ne motajte mi se pod nogama — rekla je njezina majka. — Rosaleen će se igrati s vama.

— Neću se igrati s njom — durio se Laurie još je ne gledajući, ali sada je bar znala da mu nije nevidljiva, da je ipak vidi.

— Budite dobri prema njoj, dečki. Pozdravi se, Rosaleen. Dječaci nisu ni pisnuli, ali ih je djevojčičina majka oštro prekorila.

— Bok, Rosaleen — promumljala su obojica, Laurie je gledao u pod, a Artie joj se stidljivo smješkao.

Djevojčica dotada nije imala imena. Kada je čula svoje ime kako prelazi preko njegovih usana, osjećala se kao da je upravo krštena.

— Idite sada — rekla je njezina majka. Dječaci su otrčali, a Rosaleen ih je slijedila. Stigavši duboko u šumu, prestali su trčati, a Laurie je odlučio proučiti mravinjak.

— Ja sam Artie — rekao je mladi.

— Ne obraćaj joj se — ljutito je prasnuo Laurie uzimajući šibu s tla i mašući njome kao u boju.

Ne obazirući se na njih, posvetio se guranju šibe u duplju. Odjednom su začuli glasove, a Laurie se načuljenih ušiju zaputio prema njima. Kada je podigao ruku, zastali su pa svi

GIGA

zajedno provirili kroz granje i ugledali vrtlara Paddyja na koljenima kako sređuje neko trnovito grmlje, a pokraj njega je u tačkama ležala plavokosa djevojčica stara oko dvije godine.

— Tko je to? — upitao je Laurie, a njegov je glas odaslao signal upozorenja ravno u Rosaleenino srce, ali mu je, uzbuđena što prvi put razgovaraju, odgovorila dok joj je srce uzbuđeno tuklo, svjesna vlastita glasa, želeći da bude savršen za njega.

— To je Jennifer Byrne — rekla je, uštogljeno i dolično, kao gospođa Kilsaney. — Paddy joj je tata.

— Pozovi je da se igra s nama — rekao je Laurie.

— Još je beba — usprotivila se Rosaleen.

— Smiješna je — rekao je Laurie gledajući je kako se izležava u tačkama.

Od toga ih je dana bilo četvero. Laurie, Artie, Rosaleen i Jennifer svaki su se dan zajedno igrali. Jennifer zato što je pozvana, Rosaleen zato što im je nametnuta. Rosaleen to nikada nije smetnula s uma. Čak i kada ju je Laurie poljubio u grmlju ili kada su nekoliko tjedana bili dečko i cura, uvijek je znala da mu je mala Jennifer miljenica. Oduvijek je bila. Opčinila ga je. Bilo to zbog njezinih riječi bilo zbog načina na koji se kretala, Laurie je bio očaran njome i uvijek je želio biti u njezinoj blizini.

Jeniffer je iz godine u godinu postajala sve ljepšom, premda je bila potpuno nesvjesna vlastite ljepote. Velike grudi, uzak struk, bokovi koji su se jednoga ljeta odjednom pojavili. Ostavši bez majke u trećoj godini, ponašala se kao priličan deran, vješala se sa stabala, utrkivala se s Artiejem i Lauriejem, svlačila se i posve bezbrižno skakala u jezera. Uvijek je pokušavala nagovoriti Rosaleen da joj se pridruži i nije joj bilo jasno zašto ona odbija. Rosaleen je pak čekala svoj trenutak. Znala je da bi dječacima jednom moglo dojaditi njezino obješenjačko ponašanje. Izgubit će zanimanje. Jednoga će dana poželjeti pravu ženu i ona će biti ta. Bit će poput gospođe Kilsaney, brinut će za dvorac i kuhinju, trenirati pse, paziti da joj opatica donosi samo savršeno cvijeće. Katkad je sanjala da je Laurie njezin, da zajedno žive u dvorcu, da ona brine za pse i cvijeće, a Laurie odlazi u sobu obloženu hrasto-vinom po nadahnuće od svojih predaka na zidovima.

Kada su dječaci otišli u internat, Laurie je pisao samo Jennifer. Artie je pisao objema.

Rosaleen to nikada nije priznala Jennifer. Pravila se da je i ona primila pismo, ali previše osobno da bi ga pročitala na-glas. Jennifer je bila toliko sigurna u svoja prijateljstva da joj to nikada nije smetalo, zbog čega je Rosaleen bila samo još ljubomornija. Kada su dječaci otišli na koledž, Rosaleeninoj se majci pogoršala multipla skleroza, otac joj je bio bolestan, trebalo im je novca, a Rosaleenin brat i sestra bili su predaleko da im pomognu, pa su se roditelji u potpunosti oslonili na dijete koje nikada nisu željeli. Rosaleen je bila prisiljena odustati od školovanja i preuzeti majčin posao u dvorcu, a Jennifer je nastavila cvasti i odlazila je u Dublin posjetiti dečke.

To je za Rosaleen bilo najgore razdoblje. Bez njih su tjedni bili dugi i dosadni. Živjela je za Lauriejev povratak; živjela je u svojoj glavi sanjajući o svemu što je prošlo, krojeći budućnost, dok su oni u gradu činili uzbudljive stvari — Laurie na likovnoj akademiji, odakle je slao staklene umjetnine, Artie na studiju hortikulture — a Jennifer obasipana ponudama za manekenske poslove kad god bi kročila iz kuće. Kada su se za praznike vraćali kući, Rosaleen nije mogla biti sretnija, osim što je čeznula za time da je Laurie gleda onako kako gleda Jennifer.

Nije znala koliko već traje njihova romanca. Mogla je samo pretpostaviti da je započela u Dublinu dok je ona bila kod kuće čerupajući fazane i čisteći ribu. Pitala se hoće li joj to ikada priopćiti i šute li zbog onoga neugodnog dana kada ga je povela do stabla jabuke da mu napokon kaže što osjeća prema njemu i pokaže mu natpis urezan u koru: „Rose voli Laurieja.” Bila je tako sigurna da će ostati duboko dirnut, da će vidjeti kakva je doista, da se dobro brinula za dvorac za njegova izbivanja, da je sposobna. Taj je dan zamišljala mjesecima,

GIGA

godinama.

Ali nije tako ispalo. Nije ispalo kako je zamišljala svih tih silnih godina i svih tih silnih mjeseci sama u dvorskoj kuhinji. Tada je život postao mračan i hladan. Otac joj je preminuo, dečki su došli s koledža na pogreb, njezina je starija sestra pokušala odvesti majku u Cork, ali bez majke, Rosaleen bi ostala bez ičega. Obećala se brinuti o njoj. Jennifer joj je ponudila čvrsto prijateljstvo i Rosaleen ga je prihvatila, premda ju je cijelo vrijeme mrzila. Bilo joj je mrsko sve što je rekla, sve što je učinila, kao i to što je Laurie uopće pao na nju.

U jesen 1990. godine Jennifer je zatrudnjela. Rosaleen se život raspao. Obitelj Kilsaney prihvatila je Jennifer raskriljenih ruku. Oduševljena gospođa Kilsaney pokazala joj je ormare, vjenčanicu, sve što je trebalo pripasti Rosaleen. Jennifer i njezin Otac jednom su tjedno pozivani na večeru. Rosaleen je kuhala za njih. Bilo je to neizdrživo poniženje.

Dijete je stiglo dva tjedna prerano pa nije bilo vremena za odlazak u bolnicu. Rosaleen je trčala kroz mračnu noć po staru opaticu. Rodila im se djevojčica. Nazvali su je Tamara, po Jenniferinoj majci koja je umrla dok je ona još bila dijete. Par još nije bio vjenčan, ali je živio u dvorcu. Rosaleen i Arthur bili su kumovi. Dijete je kršteno u dvorskoj kapelici.

Ali život u dvorcu nije bio lak. Obitelji Kilsaney bilo je sve teže održavati dvorac, novac nije pritijecao i postajali su očajni. Toliko je soba trebalo održavati, grijati, čistiti — bilo je to previše. Za večerom bi se sastajali da razgovaraju o tome. Rosaleen je sve čula, kao da su zidovi imali njezine uši.

Možda otvore dvorac za javnost. Možda svake subote dopuste ljudima da bauljaju njihovim domom, fotografiraju pisane stolove iz 18. st. i sobu od hrastovine s portretima, kapelicu, drevna pisma koja su stoljećima razmjenjivala gospoda i dame, političari i buntovnici u vrijeme velikih nemira.

— Ne — povikala bi gospođa Kilsaney. — Ne mogu dopustiti da razgledavaju kao da smo zoološki vrt. Bi li nam to uopće omogućilo da si priuštimo život ovdje? Naplata ulaznica od nekoliko funti za odraslu osobu neće nam pomoći da popravimo krov, da isplatimo Paddyju plaću ni da platimo račune za grijanje.

Ali pronašli su rješenje. Graditelji Timothy i George Goodwin stigli su u Kilsaney u Bentleyju najljepšega dana u godini i nisu mogli vjerovati svojim očima kada su vidjeli imanje, vidike, jezera, jelene i fazane. Sve je izgledalo kao zabavni park. Kamo god su pogledali, vidjeli su novac. Timothy Goodwin, dotjeran, ali nepristojan stari gospodin u trodijelnom odijelu s čekovnom knjižicom u unutarnjem džepu, zaljubio se u imanje. George Goodwin zaljubio se u Jennifer Byrne. To je bio najsretniji dan u Rosaleeninom životu. Dok ih je posluživala za svečanom večerom u velikoj blagovaonici, nije joj promaklo da George Goodwin ne može odlijepiti pogleda od Jennifer, da ima malo riječi za Laurieja, ali zato mnogo vremena za igru s djetetom. To su vidjeli svi za stolom, a ponajviše Laurie. Jennifer je bila pristojna prema njemu, ali Laurieja je obožavala.

Goodwinovi su se neprestano vraćali da mjere posjed, dovodili građevinare, arhitekta, projektante, mjernike. George se vraćao mnogo češće od oca preuzimajući projekt na sebe. Rosaleen je u tome vidjela priliku da preotme Laurieja. Jedne je večeri čula kako George obećava Jennifer sunce, mjesec i zvijezde. Svi su padali na Jennifer. Sama je za to bila kriva — slala je takve vibracije, hvatala ljude u svoju mrežu i nije imala pojma koliko pritom uništava života. Ali, premda je Georgea Goodwina smatrala ugodnim i dragim čovjekom, odbijala je njegovo udvaranje.

Ali ne i u Rosaleeninim očima.

Laurie ju je zatekao u praonici pokraj kuhinje kako plače kao kišna godina. Isprva mu je odbijala reći zašto plače tvrdeći da ga ne želi povrijediti. Nje se to ne tiče, Jennifer joj je prijateljica. No, on ju je nježno nagovorio da mu kaže što je vidjela. Bilo joj je krivo što je uzrokovala bol koja mu je izbijala iz pogleda. Bila je tako strašna da je zamalo sve smjesta porekla, ali onda joj je stisnuo ruku, zagrlio je i rekao joj da mu je oduvijek bila prava

GIGA

prijateljica te da to nije uvijek dovoljno cijenio. Pa, kako da to onda porekne?

Bila je duga noć, duga prepirka. Rosaleen ih je pustila da se svađaju sami jer su njihove riječi napravile veću štetu nego što bi to njezine mogle. Laurie nije rekao Jennifer da mu je Rosaleen rekla za to. To joj je bilo drago. Pustila je da joj se Jennifer isplače na ramenu dok joj je ona s pola srca dijelila savjete. Jennifer je tu noć prespavala u vratarskoj kući. Laurie je nije želio u svojoj blizini. Jennifer je došla k Rosaleen, koja je veselo pospremala kuhinju, zadovoljna najnovijom prepirkom koju je izazvala. Došla joj je s pismom. Pismom koje je Rosaleen pročitala i rasplakala se, premda je rijetko plakala. Jennifer je željela da ga prenese Laurieju. Rosaleen ga je bacila u vatru. Ali uto je u prostoriju dolutalo dijete, tek prohodalo djetesce koje je toliko nalikovalo na oca da je Rosaleen ostala kao gromom ošinuta. Rosaleen je izvadila pismo, vatra se ugasila, a pismo je bacila u smeće. Podigla je dijete i odnijela ga natrag u krevet. Nakon toga je otišla kući.

To je bila noć kada je izbio požar. Nije mogla sa sigurnošću znati je li ga uzrokovalo zapaljeno pismo i, premda je rečeno da je požar započeo u kuhinji, nitko je nikada nije krivio. Dijete je spasio Laurie. Zatim se vratio u kuću po neke dragocjenosti. Jennifer je mislila da je u tom požaru poginuo. Laurie nije želio da ga Jennifer uzme natrag samo zato što misli da mora. Vjerovao je da je srce darovala Georgeu Goodwinu i da joj on može ponuditi više. Premda je sam tako odlučio, blago Rosaleeninom nukanje pomoglo mu je da zaključi kako je ispravno odlučio. On im nije imao što ponuditi. Dvorca nije bilo, zemlja je bila prodana, a njemu su jedna ruka i jedna noga ostali neupotrebljivi. Bio je gadno opečen, do neprepoznatljivosti. Ružan kao da je istrunuo. Artie se nije slagao s njim, ali nije mogao odgovoriti brata od odluke da zavara Jennifer. Braća nakon toga više nikada nisu razgovarala, premda su živjela jedan preko puta drugoga.

Jennifer je mjesecima žalovala odbijajući izaći iz kuće, odbijajući živjeti. Ali ljudska izdržljivost ima granice, pogotovo kada ti na vrata kuca zgodan i uspješan gospodin koji te želi spasiti i odvesti daleko. Rosaleen je opet bila kormilar te odluke. Sve je savršeno uredila. Nije hotimice podmetnula požar, nije željela toliko nautiti sirotom Laurieju, ali ti su joj događaji išli u prilog. Artie se uselio Paddyju i zajedno su održavali imanje. Laurie se uselio u bungalov u kojem se Rosaleen mogla brinuti o njemu i o svojoj majci. Svaki joj je dan zahvaljivao, ali joj nije mogao dati ono što je željela. Nije ju volio. Ovisio je o njoj da preživi. Tada je shvatila da nikada neće biti njezin onako kako bi ona željela. Rosaleen nikada neće postati Kilsaney.

Kada je Paddy umro, a Artie ostao živjeti sam u vratarskoj kući, obratila je pažnju na njega, odnosno uzvratila mu pažnju koju joj je poklanjao još odmalena. I tako je Rosaleen napokon ipak postala Kilsaney, premda se nikada nisu služili svojim naslovima, a Laurie joj je ostao dio života i trebao ju je. Rosaleen ionako nikada nije voljela ići u grad i mrzila je slušati kako mještani govorkaju o onome o čemu nemaju pojma. Tamo bi pomolila nos samo na misi i da proda povrće. Svu je kupnju obavljala u udaljenijem mjestu, gdje je nitko neće ispitivati. To je bilo prije sedamnaest godina i sve je išlo dobro, ne savršeno, ali razmjerno dobro, sve dok George Goodwin, vitez do samoga kraja, nije odlučio zaštititi Kilsaney i onemogućiti da bude oduzet, čime joj je pomrsio planove, a ono se grozno malo dijete, koje je toliko nalikovalo na oca i koje je trebalo biti njezino, vratilo u njihove živote da ih opet gurne u rasulo. Sve bi bilo u redu da je Jennifer prestala ispitivati, da se mogla jednostavno oporaviti pa da ona i Tamara nastave sa životom u Dublinu. Ali ona se vratila u vrijeme kada je oplakivala Laurieja i počela se ponašati kao tada. Bila je zbunjena i žalovala za pogrešnom osobom. Rosaleen je samo željela da srede financije kako bi što prije otišle, ali nije tako ispalo. Rosaleen nije mogla podnijeti još jedan gubitak. Voljela je Laurieja više nego ikoga u životu, ali laž na koju ju je natjerao, prouzrokovala je toliku nesreću tolikim ljudima. To joj je postalo jasno. I bila je umorna. Umorna od borbe za brak s divnim, krasnim Arthurom koji se nikada nije složio s Lauriejevom odlukom i Rosaleeninim pristankom da ga u njoj podupre. Njezina

GIGA

savršeno dragog i tankoćutnog muža svakodnevno je razdiralo što laže Jennifer i Tamari, koja je zaslužila bolje. Umorila se od čuvanja tajne, umorila se od trčanja amo-tamo, umorila se od toga što nikoga u selu ne može pogledati u oči, u strahu da će shvatiti što je učinila, naslutiti što se događa u bungalovu i šupi, oda-kle je danonoćno sukljao dim. Željela je da sve to nestane. Željela je da neslane i bungalov, u kojem se oduvijek osjećala kao u zatvoru, a koji je postao majčin i Lauriejev dom. Sve će ih osloboditi. Prije nego što je kresnula šibicu, pobrinula se da majka bude na sigurnom.

Zašto, Rosaleen, zašto? To su je neprestano ispitivali pred bungalovom u plamenu. Zašto? To još nisu znali i morali su pitati. Zbog svega što je prošla, zbog nijeme patnje. Zbog toga. Uvijek postoji razlog. I kao djevojčica i kao odrasla žena, previše je voljela Laurieja.

26. ŠTO SMO DANAS NAUČILI

Petak, 7. kolovoza

Čula sam mamu i Laurieja kako razgovaraju do zore. Ne znam što su govorili, ali zvučalo je bolje nego protekla dva tjedna. Sestra Ignacije pomagala im je da sve raščiste. To je kao uvijek kada se dogodi nešto ružno ili strašno, a kada to okončaš ili samo prođe, toliko ti lakne da zaboraviš koliko je bilo strašno ili koliko ti je bilo teško i poželiš to ponovno proživjeti, ili zapamtiš samo ugodne dijelove, ili kažeš da ti je to pomoglo otkriti novi dio sebe.

U našem domu nije sve kako treba. Nije sve savršeno. Ali nikada nije ni bilo. Bar više nema slona u sobi. Pušten je na slobodu i mahnito tutnji cestama dok ga svi nastojimo obuzdati. To je kao kada djelatelj promiješa karte — ispremiješa ih, poremeti im redoslijed samo da ih može podijeliti, nakon čega karte postupno pronađu način da se opet poredaju. To se dogodilo i nama. Jednom se davno sve pomiješalo i podijeljene su nam karte. Sada ih sređujemo i pokušavamo shvatiti njihov smisao.

Mislim da mama i ja nikada nećemo oprostiti Laurieju, Rosaleen i Arthuru što su takvu tajnu krili od nas i tako nam dugo lagali. Možemo samo pokušati razumjeti da je Laurie sve učinio zato što je želio najbolje za nas, premda je bio u zabludi. Govori nam da je sve učinio zato što nas je volio i mislio da će nam tako osigurati bolji život. To nije oprostivo i nije dovoljno čuti što mu je Rosaleen sve govorila i kako mu je utjecala na mišljenje, kakvim je sve lažima točila njega i mamu tako da nisu znali što čine. To nije oprostivo, ali možemo ga pokušati shvatiti. Možda mu uspijem oprostiti kada ga u potpunosti shvatim. Možda uspijem oprostiti mami i tati jednom kada uspijem shvatiti zašto su mi lagali o tome tko mi je otac. Mislim da je trenutačno sve u predalekoj budućnosti da bi mi bilo zamislivo. Ali mogu zahvaliti Laurieju na tome što mi je dao tako divnoga tatu. George Goodwin bio je dobar čovjek i čudesan otac, koji je mislio na nas sve do samoga svršetka, premda je i on bio u zabludi. Sve do smrti svojega oca suprotstavljao se njegovoj želji da gradi na imanju Kilsaney. Znao je da je to jedino što bi mi ostavio biološki otac da su se stvari odvijale kako su trebale, da nije stradao u požaru. A to je bio i mamin dom. U njemu je odrasla, za njega su je vezale sve uspomene, a kada su mu banke pokucale na vrata, nije se mogao prisiliti da im ga preda. Radije bih imala oca nego Kilsaney, ali znam koliko nas je volio i što je pokušao učiniti. Oba moja oca toliko su se toga odrekla za mene. Mogu im samo zahvaliti i biti sretna što su me dva čovjeka toliko voljela. To je možda svima drugima posve neshvatljivo, ali to je moj život i tako sam se naučila nositi s njime.

Arthur svaki dan posjećuje Rosaleen u bolnici. Najsretnija je žena na svijetu što ga ima, a to nikada nije shvatila. Ali shvatit će sada, kada su joj svi drugi okrenuli leđa. Arthur je još uz nju, premda je doznao sve što je učinila, i pokušava vratiti ženu koju ljubi. Ne mogu razumjeti njegovu odanost, ali ja, doduše, nikada nisam bila zaljubljena. Čini se da ljubav od ljudi pravi luđake. Njemu je najvažnije da se ona oporavi, ali, među nama, ne mislim da će Rosaleen ikada izaći odande. Što god joj bilo, očito je toliko duboko ukorijenjeno da izvire iz prošloga života i seže u buduću, već čupajući sve što u njemu klija.

Arthur i Laurence su se pomirili. Arthur Laurenceu nikada neće oprostiti što je učinio ni što ga je natjerao da obeća sudjelovati u cijeloj priči. Ali mislim da će mu oprostiti brže nego on sam sebi. Svakoga ga je dana tištalo što se nije javio, što je pustio da se plan ostvari, što je dopustio da laž naraste, gledajući me kako odrastam dok mi otac živi u sobičku na drugoj strani ceste, gledajući kako moja majka žaluje premda je njezina ljubav preko puta. Kaže da ga je u tome sprječavalo mnogo toga, ali da je najvažnije bilo što je vidio koliko mama voli Georgea i kako je on dobar otac. Vjerujem da je iz svega lakše pronaći put jednom kada pronađeš izlaz iz toga labirinta. Kada se nadeš u bezizlaznoj situaciji i trčiš u krug iz jedne

GIGA

sljepe ulice u drugu, teško je išta shvatiti. Znam taj osjećaj.

Ja? Ja sam malo drhtava, ali se začudo osjećam snažnijom. Zauvijek sam se oprostila od Zoey i Laure kada su zatražile da im pošaljem fotografiju svoje opečene ruke za njihove profile na Facebooku. Namjeravam uskoro, kad se stvari bar donekle smire, pozvati u ovu kuću Fionu, djevojku koja mi je na pogrebu darovala knjigu.

I to je ta priča. Cijela priča. Kao što sam rekla na početku, ne očekujem da povjerujete u nju, ali istinita je do zadnje riječi. Svaka obitelj ima tajni i većina ljudi nikada ih ne otkrije, ali znaju da postoje praznine, rupe na mjestima gdje bi trebali biti odgovori, gdje bi netko trebao sjediti, gdje je netko nekoć bio. Nikada neizgovoreno ime ili ime izgovoreno jednom i nikada više. Svi imamo tajni. Naše su sada barem izašle na vidjelo, ili su bar počele izlaziti. Nепrestano se pitam koliko bih doznala o vlastitom životu da nije bilo dnevnika. Katkad mi se čini da bih sve doznala prije ili poslije, ali najčešće vjerujem da je to bila glavna svrha dnevnika, jer nema sumnje da je imao svrhu. Doveo me dovde. Pomogao mi je razotkriti tajne, ali me i učinio boljom osobom. Zvučat će grozno ljigavo, znam, ali pomogao mi je shvatiti da postoji sutra. Prije sam se bavila samo sadašnjošću. Govorila sam i činila ono što će mi omogućiti da nešto smjesta dobijem. Nikada se nisam zaustavila da razmislim koje će još pločice domina porušiti. Dnevnik mi je pomogao da uvidim kako događaj utječe na druge događaje, kako mogu utjecati na vlastiti život i na tuđe živote. Uvijek se sjetim kako me privukla ta knjiga u Marcusovoj putujućoj knjižnici, gotovo kao da se toga dana ondje našla samo radi mene. Mislim da većina ljudi ulazi u knjižare a da nemaju pojma što žele kupiti. Ali knjiga stoji tamo i gotovo čarolijom doziva čovjeka da je uzme. Prava osoba za pravu knjigu. Kao da već zna u čiji život mora ući, kako ga može promijeniti, kako poučiti, kako vratiti osmijeh na lice u pravom trenutku. Moj se doživljaj knjiga potpuno promijenio.

Kada sam bila u osnovnoj školi, učiteljica je tražila da svake večeri napišemo odlomak naslovljen „Sto sam danas naučila“.

Smatram da bi u ovim okolnostima bilo kraće nabrojiti „Što nisam naučila“, jer — što sam propustila? Ništa. Ama baš ništa. Toliko sam toga naučila i toliko narasla, a tome još nije kraj.

Vjerovala sam da je cijela ova priča — otkrivanje tko sam — bila svrha dnevnika. Vjerovala sam da će se nakon požara dnevnik opet pretvoriti u običnu bilježnicu i da ću ga morati odnijeti u putujuću knjižnicu, vratiti ga na policu s publicistikom i dopustiti da se netko drugi njime okoristi. Ali ne mogu. Ne mogu ga se odreći. Nastavlja mi govoriti o sutrašnjici, a ja ga nastavljam živjeti i katkad ga pokušam proživjeti bolje.

Sklopila sam dnevnik, izašla iz dvorca i zaputila se prema voćnjaku u kojem sam se trebala naći s Weseleyjem pokraj izrezbarenoga stabla jabuke.

— Ajoj — rekao je ugledavši dnevnik pod mojom miškom. — Što je sad?

— Ništa loše.

Sjela sam do njega na deku.

— Ne vjerujem ti. Što je?

— Zapravo, ima puno o tebi i o meni — nasmijala sam se.

— Što o nama? Značajno sam podigla obrve.

— Oh, ne! — Dramatično je podigao ruke. — Znači, sada ne samo što te moram spašavati iz zapaljenih kuća već te moram i poljubiti?

Slegnula sam ramenima.

— Kako hoćeš.

— Gdje će se to dogoditi? Ovdje? Kimnula sam.

— OK. Prema tome. Ozbiljno me pogledao.

— Prema tome — odvrtila sam. Pročistila sam grlo. Pripremila sam se.

— Piše li da ću ja poljubiti tebe ili ti mene?

GIGA

— Ti mene, dakako. — OK.

Neko je vrijeme šutio, a onda se nagnuo i nježno me poljubio u usta. Usred najslađega i najdivnijega poljupca koji sam ikad dobila, otvorio je oči i odmaknuo se.

— To si upravo izmislila, zar ne? — upitao je raširenih očiju.

— Kako to misliš? — nasmijala sam se.

— Tumara Cloodwin, to si upravo izmislila! — cerio se. — Daj mi tu knjigu.

Istrgnuo mi ju je iz ruku i pravio se da će me njome opaliti po glavi.

— Sami gradimo svoja sutra, Weseley — zezala sam ga. Zavalila sam se na deku i zagledala se u jabuku nad sobom, koja se toliko toga nagledala.

Weseley se nagnuo nad mene i spustio lice nad moje tako da su nam se nosovi gotovo dodirivali.

— Što je točno pisalo? — tiho je upitao.

— Da ja mislim kako će sve biti u redu. I da ću ponovno pisati sutra.

— To uvijek kažeš.

— I to uvijek učinim.

— Jesi li spremna? — upitao je pozorno me gledajući.

— Mislim da jesam — šapnula sam.

— Dobro. — Sjeo je pa povukao i mene u uspravan položaj. — Donio sam ovo.

Uzeo je providnu plastičnu vrećicu pokraj sebe i otvorio je. U nju sam ubacila dnevnik. Isprva nevoljko, ali čim se našao unutra, znala sam da sam dobro odlučila.

Zamotao je dnevnik u plastičnu vrećicu i vratio mi je.

— Ti to učini.

Podigla sam pogled prema stablu jabuke, urezanim imenima mame, Laurieja, Arthura, Rosaleen i desetaka drugih koji su pod tim stablom gajili nade u sutra pa kleknula i položila dnevnik u rupu koju je Weseley iskopao i poslije napunio zemljom.

Nisam lagala kada sam rekla da ga se ne mogu odreći. Ne mogu ga se odreći. Bar ne posve.

Možda ga jednoga dana, kada se nađem u nevolji, iskopam da vidim što mi ima reći. Ali u međuvremenu ću tražiti vlastiti put.

Hvala vam što ste čitali moju priču. Sutra ću opet pisati.